П'ятниця, 22 серпня 2003 року. № 157 (3157)

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Фото Павла БАГМУТА.

У Києві господар є

Це відчуваєш одразу. Новобудови, старі квартали, вулиці, парки і сквери ваблять охайністю і устремлінням у майбутнє. Власне, це відзначають кияни й гості, яких доволі багато приїздить до столиці України. Тому природним було перше запитання до Київського міського голови **Олександра ОМЕЛЬЧЕНКА:** які засади творення сучасного обличчя столиці?

— Найперше, є новий Генеральний план міста, — каже Олександр Омельченко. — Ми реалізуємо соціально важливі проекти, які чекали свого часу не один рік. Вони стали складовою частиною Концепції розвитку Києва. Це реструктуризація залізничного вокзалу та двох привокзальних площ, продовження ліній метро, будівництво нових шляхопроводів, мостів. Ну і, звичайно ж, житло.

(Закінчення на 4—5-й стор.).

Місія ООН залишиться в Іраку

Коаліція та ООН припустилися помилки під час планування дуже складної операції в Іраку, внаслідок чого став можливим вибух представництва Об'єднаних Націй у Багдаді, заявив Генеральний секретар ООН Кофі Аннан на прес-конференції у Стокгольмі. Водночас він наголосив, що ці помилки жодною мірою «не пояснюють і не виправдовують насилля, яке світ спостерігає нині в Іраку». Кофі Аннан знову підтвердив, що ООН продовжить свою місію в цій країні. «На нас лежить відповідальність за стабілізацію в Іраку. Це відповідає інтересам не тільки іракців, а й усього регіону та світу».

(Закінчення на 7-й стор.).

Економічна безпека потребує нового органу

МВС України пропонує створити при уряді спеціальний міжвідомчий центр моніторингу проблем економічної безпеки для супроводу інвестиційних проектів і надання прогнозних оцінок щодо їхнього впливу на наповнення бюджету. Це рішення, за словами першого заступника начальника Департаменту держслужби боротьби з економічними злочинами Леоніда Скалозуба, пов'язане з виявленням низки проблем у роботі спеціальних економічних зон і територій пріоритетного розвитку.

Вивчення становища з дотриманням законів підприємцями у ВЕЗ і ТПР показало, що для деяких з них статус територій є тільки прикриттям для зловживань із коштами і майном, заявив Л. Скалозуб.

Він повідомив, що хоча темпи приросту інвестицій у зонах істотно перевищують загальнодержавні показники, частка іноземних капіталовкладень становить лише третину. Тим більше що кошти, як правило, надходять у території з найбільш розвиненою інфраструктурою, а не в так звані депресивні регіони, наголосив Л. Скалозуб.

На думку фахівців департаменту, підвищенню ефективності функціонування таких територій мало б сприяти зниження вартості інвестиційних проектів до 200—300 тис. доларів і диференціація умов інвестування, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

ЩО НАС ЧЕКАЄ В НАЙБЛИЖЧІ ДЕСЯТЬ РОКІВ...

Голова Верховної Ради Володимир Литвин вважає, що наступна сесія українського парламенту буде складна і напружена. «Вона не лише відкриватиме новий політичний сезон, а й, думаю, визначатиме напрям подальшого розвитку держави, — заявив він учора під час спілкування з журналістами. — Політики стверджують, що найближчі десять років визначатимуть майбутнє України, я ж можу сказати, що на цій сесії буде чітко змодельовано, які будуть ці найближчі десять років. І в цьому полягатиме її особливість». Володимир Литвин спрогнозував, що складний буде також і законотворчий процес, пов'язаний з ухваленням бюджету. «Дуже важливо, щоб ми не зірвалися в якісь політичні процеси, що зашкодять нормальній роботі», — зазначив він.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У НОМЕР

Ан-70 завойовує небо

Заступник Голови Верховної Ради України Олександр Зінченко і віце-прем'єр-міністр України Віталій Гайдук відвідали Міжнародний авіакосмічний салон «МАКС-2003», що триває у підмосковному Жуковському (Росія). Вони обговорили із заступником голови уряду Російської Федерації Борисом Альошиним та міністром промисловості, науки і технологій РФ Іллею Клебановим можливу кооперацію українських і російських підприємств, конструкторських бюро для серійного випуску літака Ан-70. Сторони відзначили «блискучу презентацію можливостей» Ан-70 на міжнародній авіавиставці, де, за словами О. Зінченка, знайшли одностайне підтвердження високі льотно-технічні характеристики літака.

(Закінчення на 2-й стор.).

«Подільська Січ-2003»

Доторкнутися до історії українського козацтва, а також навчитися фехтувати та сідлати коня — таку можливість дістали учасники молодіжної кінноспортивної зміни «Подільська Січ-2003», організованої Вінницьким обласним управлінням у справах сім'ї та молоді на базі оздоровчого табору «Світанок» у Ямпільському районі.

Юні козаки здійснили екскурсію на місце історичної битви військ Богдана Хмельницького з польською шляхтою, що відбулася 1654 року біля села Буша, якому надано статус історико-культурного заповідника. Кожен день був наповнений різноманітними заходами: вивченням історії і традицій козацтва, спортивними змаганнями, конкурсами. Наприкінці двотижневої зміни відбулося урочисте посвячення у козаки. Що характерно: усі учасники «Подільської Січі-2003» опанували складну козацьку науку верхової їзди. Збірний загін юних козаків на конях прибуде до обласного центру на святкування 12-ї річниці незалежності України, **повідомляє наш власний кореспондент Віктор СКРИПНИК.**

Відновлено електропостачання населених пунктів, знеструмлених в ніч на 20 серпня

ПОЛІТИКА

Що нас чекає в найближчі десять років...

(Початок на 1-й стор.).

Говорячи про загальнополітичні проблеми, Голова ВР висловив думку, що найголовніше на сьогодні —виокремити пріоритетні для держави й суспільства завдання. «Давайте спочатку визначимо, що ми хочемо зробити, якою ми бачимо Україну завтра, які виклики стоять у зв'язку з цим і які інструменти й засоби нам потрібні, — зазначив він. — Я переконаний, що справді треба суспільна угода, де чітко визначалося б, що ми робитимемо. Щоб подальші кроки влади сприймалися населенням, зростала довіра до влади і її авторитет, щоб зменшувався розрив між політичною елітою і народом, міцніли інститути громадянського суспільства. Гадаю, саме такі завдання потрібно ставити».

Торкнувся Володимир Литвин і теми політичної реформи. «Частина політиків стверджує — це питання слід відкласти, наростити довіру у взаєминах між суспільством і владою, — заявив він. — Інші кажуть —треба робити це зараз, щоб було чітко зрозуміло, під які повноваження йтиме новий глава держави. На моє переконання, проблему треба-таки вирішувати: скільки було дискусій, стільки зламано списів, отож слід дійти логічного завершення».

Голова Верховної Ради висловив сумнів, що якийсь із двох законопроектів з політреформи, котрі перебувають нині на експертизі в Конституційному Суді, матиме успіх на проходження в парламенті. «Думаю, треба виробити один документ, — заявив Володимир Литвин. —Узгодити на рівні фракцій і груп, можливо, зафіксувати досягнуті домовленості письмово. Також слід узгодити з Президентом і урядом. Нам треба дійти такого компромісного варіанту, якого потребує сьогоднішнє життя і який мав би гарантованих 300 голосів у Верховній Раді. Гадаю, в такому разі й передвиборна кампанія була б менш напружена і драматична — з'являться інші центри впливу, інші центри владних повноважень. Це дасть змогу забезпечити стабільність і спокій у суспільстві».

Як повідомив Голова ВР, саме над таким сценарієм уже працюють ініціативні групи народних депутатів. «Уже є певні напрацювання й проекти, нині вони обговорюються», — сказав він.

* * *

На високі політичні теми Володимир Литвин спілкувався з представниками мас-медіа після невеликої екскурсії, яку він сам і провів. Голова ВР ознайомив журналістів з модернізацією залу засідань під час літніх канікул, розповів про нові можливості для роботи народних депутатів. А також про те, що хотілося б зробити, але поки що, через різні причини, не вдалося. Зокрема, розширити сесійну залу, адже нині народні обранці працюють на досить тісних місцях. Володимир Литвин вислухав також побажання журналістів щодо покращення умов їхньої роботи. Він повідомив, що, можливо, десь на початку наступного року поруч із сесійним залом буде обладнано сучасний прес-центр.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

ГОТУЄТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТ

Російська література — не «зарубіжка»

Народні депутати Петро Толочко, Олексій Ременюк і Сергій Правденко (група «Народовладдя») пропонують провести в жовтні день уряду й обговорити питання про вивчення російської літератури в школі.

У підготовленому законопроекті парламентарії пропонують в українських школах та в школах з навчанням мовами національних меншин вивчати російську літературу не як зарубіжну, а в рамках курсу «Література і мистецтво східних слов'ян — наша спільна спадщина».

Крім того, уряду буде запропоновано підготувати перелік змін і доповнень до відповідного законодавства.

Зовнішнє співробітництво і внутрішня ситуація

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Питання українсько-американського співробітництва були обговорені вчора під час зустрічі Голови Верховної Ради Володимира Литвина з головою Комітету Сенату США з питань довкілля та громадських робіт, членом Комітету з питань озброєнь Джеймсом Айнхоном. Володимир Литвин також ознайомив гостя із завданнями, які вирішуватимуться впродовж наступної сесії Верховної Ради, розповів про перспективи розвитку загальнополітичної ситуації в Україні.

У НОМЕРІ

Внутрішні війська змінять не лише форму

Президент України Леонід Кучма вирішив перетворити Внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ на невійськове формування до кінця 2004 року.

У зв'язку з цим глава держави доручив Кабінету Міністрів протягом двох місяців подати відповідні законопроекти. Уряд має внести пропозиції, які стосуються нової форми одягу та спеціальних звань для рядових і начальників нового формування.

Кабмін також повинен передати Державному департаменту з питань виконання покарань функції Внутрішніх військ з конвоювання утримуваних під вартою осіб, підсудних, засуджених до позбавлення волі і функції з їх охорони під час судових засідань.

ФОТОФАКТ

Новий комплекс з виробництва косметичних засобів СП «Екмі» відкрито в місті Українка. Новобудова компанія відзначила своє 10-річчя. За цей час створено кілька ліній з виготовлення продукції, яку об'єднує ідея краси, здоров'я і природності. В перспективі — виробництво повного спектру товарів для догляду за волоссям. На сьогодні майже 70 відсотків продукції підприємства іде на експорт.

Фото Олександра ШИБАНОВА (Укрінформ).

За парламентську чи президентську?

ПОЛІТ-ФОРМАЦІЯ

Тривають баталії навколо майбутньої політичної реформи. Петро Симоненко і Олександр Мороз зазначили, що відбулися політичні консультації з комуністами і соціалістами, ініційовані главою адміністрації Президента Віктором Медведчуком, а тепер бажання зустрітися виявив і лідер УСПП—«Трудова Україна» Сергій Тігіпко.

«Я готовий підтримати демократичні поправки, навіть якщо вони будуть внесені моїми політичними противниками чи особистими ворогами», — запевнив журналістів Олександр Мороз. Він наголосив, що всі «стиковки», з яких досягнуто консенсусу, — це просування вбік парламентського законопроекту. Єдиним нововведенням пропрезидентських сил є пропозиція провести прямі вибори президента шляхом голосування у Верховній Раді.

Петро Симоненко вважає, що цю пропозицію можна обговорювати за умови, якщо з президента буде знято більшість його повноважень. Тоді на наступних президентських виборах голова держави має обиратися на два роки, а в 2006 році президента обиратиме парламент.

Лідер комуністів звинуватив Віктора Ющенка у відсутності з його боку зусиль для реалізації конституційної реформи.

Судовий процес знову відклали

Шевченківський місцевий суд Києва переніс на 4 вересня судове засідання у справі колишніх керівників ЄЕСУ Геннадія Тимошенка і Антоніни Болюри через чергове клопотання адвокатів підсудних. Останні просили не розпочинати судовий процес через погіршення стану здоров'я своїх підзахисних. До свого клопотання адвокати додали відповідні медичні довідки.

Зі свого боку, обвинувачі зазначили, що у них також є довідки медиків слідчого ізолятора, в яких зазначено, що екс-керівники ЄЕСУ можуть брати участь у судовому процесі.

Представник Генпрокуратури Василь Ярошовець не знає, скільки ще триватиме процес, бо, за його словами, треба вивчити 47 томів кримінальної справи, десятки експертиз і допитати понад сто свідків.

Ан–70 завойовує небо

(Початок на 1-й стор.).

Найближчим часом, зазначив заступник Голови ВР, спільна україно-російська робоча група працюватиме над просуванням Ан-70 і на російський ринок, і на ринки третіх країн.

Олександр Зінченко наголосив, що українська авіакосмічна техніка і зразки іншої продукції вітчизняних підприємств оборонно-промислового комплексу отримали також високі оцінки фахівців.

Проте військово-транспортний російсько-український літак Ан-70 буде запущено в серійне виробництво лише після усунення наявних недоліків. Про це кореспондентові РІА «Новини» на авіасалоні «МАКС-2003» повідомив головком ВПС Росії генерал-полковник Володимир Михайлов.

— У роботі двигунів Д-28 цього літака комісія відзначила чотири недоліки, — сказав Михайлов. — Я не проти цього літака, як твердять деякі ЗМІ. Але я за те, щоб у серію пішов добротний, безаварійний літак.

Напередодні Ан-70 виконав перший демонстраційний політ на авіасалоні «МАКС-2003». Його проведено за повною семихвилинною демонстраційною програмою замість раніше передбачуваної трихвилинної. Як заявив РІА «Новини» голова Росавіакосмосу Юрій Коптєв, Ан-70 виконав свою льотну програму на відмінно.

НОВИНИ

ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Під знаком музики і спорту

У Житомирі проходять «Поліські ігри-2003». Молодіжні організації області проводять їх уже втретє.

— Сподіваємося, що в майбутньому, коли зможемо розраховувати на більшу фінансову підтримку, ці фестивалі стануть візиткою Житомира, — зазначив голова оргкомітету Андрій Лактіонов. — Щоб у регіон надходили інвестиції, йому потрібна реклама. «Поліські ігри» можуть у цьому допомогти.

Акція завершиться 24 серпня. В її рамках проходять змагання з міні-футболу, вуличного баскетболу, шахів тощо. Мистецька акція «Юна хвиля» збере на майданчиках талановиту молодь області. А на конкурс краси запрошено чарівних дівчат також з польських областей Росії та Білорусі.

Олексій КАВУН.

Житомир.

ФОТОФАКТ

Бази відпочинку чорноморського узбережжя Очакова цього сезону прийняли тисячі відпочивальників із різних куточків СНД. Мілке море, що добре прогрівається, особливо приваблює батьків із дітьми.

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

На Волині, під Польською горою

Уже четвертий рік поспіль скаути сусідньої Польщі організовують табір поблизу села Костюхнівка Маневицького району. Це місце є святим для багатьох поляків. Саме на околицях цього села у 1916 році польські легіони під командуванням Юзефа Пілсудського вели бої проти російської армії.

Про події тих часів нагадують висипана руками легіонерів найвища в цьому районі Польська гора, військове кладовище, де поховані легіонери, які загинули тут, двоповерхове приміщення колишнього офіцерського гуртожитку. Вважається, що саме поблизу Костюхнівки в роки першої світової війни зароджувалася кадрова армія майбутньої незалежної Польщі.

Скаути впорядкували могили легіонерів, запалили на них лампади, ксьондз з маневицького костелу відправив службу Божу. На зустрічі з волинськими юнаками і дівчатами комендант табору Ярек Гурецький поділився враженнями від перебування на нашій землі, розповів про молодіжний рух у Польщі.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

ПРОБЛЕМА

Супровід... банкрутства

На Луганщині почали розробляти єдину схему взаємодії луганської філії Агентства з питань банкрутства, Податкової адміністрації і Пенсійного фонду щодо супроводження процесу банкрутства підприємств області. Представники цих організацій мають реальні важелі впливу на такі підприємства, оскільки є вирішальними учасниками майже дев'яноста відсотків справ про банкрутство.

У провадженні господарських судів області сьогодні 424 такі справи, значна частина яких стосується підприємств паливно-енергетичного комплексу і сільського господарства. Прикметно, що за останній рік кількість підприємств із державною часткою власності, що перебувають у процедурі банкрутства, зменшилася.

Як зазначає директор Агентства з питань банкрутства в Луганській області Геннадій Плис, складною проблемою для Луганщини залишаються підприємства — «відсутні боржники». Хоча їх і було зареєстровано, однак у них немає ні документації про свою діяльність, ні майна, ні печатки, ні навіть керівників. Таких підприємств тут зареєстровано на сьогодні більш як 90. Єдина схема взаємодії, на думку керівників регіону, має змінити ситуацію на краще.

Алла АНТИПОВА.

Луганськ.

ФЕЙЛЕТОН

Алло, що там за НЛО?

В адміністрації Першого всеньку ніч не спали. Звістка про те, що німецький літак пролетів півкраїни фактично без санкцій повітряного департаменту і сів у Дніпропетровську, мала ефект мухи, що потрапила в склянку з тоніком. Перше, чим цікавилися, чи не прилхалося, бува, НЛО?

Цікавила більше муха, а не тонік. Тому перші відомості про пілота, штурмана і пасажира та мету візиту, який одразу нагадав несподівану посадку п'ятнадцятирічної давнини Матіаса Руста на Красну площу в Білокам'яній виявилися дозовані та суперечливі. Хоча цього разу з прибульців ледь пісок не сипався, згадці про Матіаса Руста у Генштабі не зрадіти: той прикрий інцидент зняв погони з більш як семи десятків воєначальників високого рангу — хтозна, чим усе обернеться тепер!

Не дивно, що першим до адміністрації Першого зателефонував генерал-пепеошник: «Дозвольте доповісти?» Його називали днювальним по країні, і в разі чого, з нього першого витрясали душу. Генерал божився, що німецький борт «вели» від самісінького словацького кордону, тож нічого хвилюватися — над Рівненською та Хмельницькою АЕС він не пролітав. Телефонна слухавка відрегаувала тирадою, від якої зазвичай в'януть вуха у цивільних і червоніють у генералів.

— Це ви міністрові енергетики розкажіть, він на сусідньому дроті... А заразом переконайте громадськість у тому, що «зайці» з Німеччини не терористи. А подробиці викладайте у рапорті міністрові оборони...

Міністра палива та енергетики намагалася заспокоїти служба розвідки: пілота звуть Ульвер, а не Услам. За Фріцом і Хансом, які з ним прилетіли, стежили ще з часів другої світової війни. Тож хвилюватися, чи не загубили вони, бува, над якоюсь з АЕС речовину у вигляді білого порошку, нічого. Але міністр перебував явно не у своїй тарілці: повсякчас стенав плечима і буркотів сам до себе: «Як їм це вдалося, погода була нельотна: штормовий вітер і зливи?!»

Ще важче виявилося заспокоїти міністра сільського господарства, який вимагав від СБУ письмових запевнень, що німці не збирали розвідувальні дані про обсяги намолочених в країні зернових. Після того, як департамент авіаруху повідомив, що німецький борт не входив у повітряні коридори їхньої компетенції, головний аграрник країни вимагав гарантій того, що прибульці не дозаправлялися пальним на українській землі, якого нині аграріям і без того бракує.

Телефонний дзвінок з податкового департаменту навіть не зареєстрували: звідти цікавилися, чи є на крилах літака акцизна марка, тобто, чи могли прибульці підтвердити, що вони заплатили всі належні податки. Звісно, що не могли, бо перевіряли їх вантаж словацькі митники, а наші одержали змогу зробити це лише у Дніпропетровську.

Всеньку ніч в адміністрації Першого працювали аналітики. Телефони цвірінчали і тьохкали. Якийсь розумник подзвонив і сказав, що треба, мовляв, дякувати за те, що в нашому небі ще літають, не лякаючись ракет, які часом вилітають з полігонів не туди, куди слід.

«Алло, що там за НЛО?» На це запитання міністра з надзвичайних ситуацій відповіли запитанням: «А ви що думаєте?»

Усі думали. Міністр з надзвичайних ситуацій думав з полегшенням. Адже німці приземлилися на злітну смугу, а не впали у цех «Південмашу».

Сергій НАРІЖНИЙ.

ФОТОФАКТ

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У Києві в Будинку вчителя триває виставка вишитих ікон та хоругов отця Дмитра Блажейовського. 93-річний священик із Рима, автор численних наукових праць, захопився вишиванням 33 роки тому. До Києва він прибув на запрошення організаторів VIII Світового конгресу українців.

Гра в дурня?

КОМЕНТАР

Колегія Рахункової палати за результатами перевірки бюджетного процесу упродовж першого півріччя дійшла своєрідних висновків.

Фігурально бюджетне фінансування нагадує стару добру гру у підкидного: Міністерство фінансів підкидає нам субвенції, трансферти, ми — податки. Зважаючи на те, що гра йде на мільйони платників податків, якими, зрештою, покриваються видатки на пенсії, охорону здоров'я, соціальне забезпечення та багато чого іншого, грою в дурня це аж ніяк назвати не можна. Але Рахункова палата, судячи з інформаційного повідомлення, розповсюдженого пресслужбою, саме так і вважає. До пересмикувань власних доходів, щоб ухилитися від сплати податків, ми вже звикли. Але цього разу йдеться про «пересмикування» Міністерства фінансів — і це асоціюється з грою в дурня. Міркуйте самі, чого вартий такий висновок Рахункової.

«Виконання доходної частини загального фонду державного бюджету в першому півріччі досягнуто головним чином за рахунок численних коригувань встановленого бюджетним розписом плану надходження доходів, залучення додаткових джерел, а також неповного відшкодування податку на додану вартість». В народі кажуть простіше: завдяки підтасовці.

Рахункова палата стверджує, що «в результаті неодноразових змін до бюджетного розпису планова сума доходів на перше півріччя зменшена Міністерством фінансів на 456,7 мільйона гривень. Фактичні доходи загального фонду становили 19 мільярдів 244,2 мільйона гривень, або 102 відсотки скоригованого планового обсягу та 99,7 відсотка попередньо запланованого з урахуванням змін до закону про державний бюджет»...

Ми зателефонували першому заступникові Міністра фінансів Федору Ярошенку, щоб дізнатися, що він думає з цього приводу. Той, певно, почувався спустошеним.

— Та ніякої ж перевірки не було! Перевіряли окремі статті видатків Державного казначейства за перше півріччя — так, але щоб загальний фонд державного бюджету — ні. Висновки Рахункової палати лежать переді мною — цілковита нісенітниця. Я стверджую, що бюджетний процес у першому півріччі відбувався згідно з чинним законодавством.

Мабуть, будуть запитання до Рахункової палати і в Державної податкової адміністрації, бо у висновках є й таке: «... упродовж звітного періоду податок на додану вартість фактично використовувався як інструмент для регулювання рівня виконання держбюджету... невідшкодований вчасно держбюджетом ПДВ завищив суму доходів на 1,1 мільярда гривень... прострочена бюджетна заборгованість за цим податком зросла на 4 мільярди гривень». Враховуючи все це та зважаючи на економічне зростання, зазначає колегія Рахункової палати, надходження доходів проти минулого року фактично скоротилися на 0,7 мільярда гривень (на 4,1 відсотка).

Тож чи варто дивуватися, що, на думку перевіряльників, видатки фінансувалися не найліпше? Інакше кажучи, їх також, на думку таємничих перевіряльників, «пересмикнули» на 1 мільярд 569,8 мільйона гривень. Федір Ярошенко назвав ці результати спецзамовленням. Може, й справді граємо в дурня?

Сергій ВЛАД.

У Києві господар є

(Початок на 1-й стор.).

Я хотів би наголосити, що кожну новобудову ми розглядаємо в контексті загального вигляду міста, що, у свою чергу, грунтується на збереженні неповторного історичного середовища та поєднанні з найсучаснішими містобудівними тенденціями.

Мені здається, бо це моє омріяне дітище, що Київ попри всі проблеми стає кращим. Ви знаєте, мені часто сниться оновлена Бессарабка, майдан Незалежності, парк Шевченка. Є багато критиків, невдоволених. Та згадаєте мої слова: через десять років саме новобудови та реконструйовані історичні місця визначатимуть обличчя Києва. Та ви подивіться на Софійський майдан. Ви його уявляєте інакше? А згадайте, яким це місце було ще кілька років тому.

— З вами важко сперечатися. Однак є й проблеми, які цупко тримають місто у своїх пазурах. Одна з них — мостові переходи.

— Повірте мені, проблеми Києва я знаю, мабуть, краще, ніж те, де лежить моя зубна щітка.

З розробкою генерального плану міста визначена програма реконструкції та будівництва нових мостових переходів через Дніпро. Тут без інвестицій не обійтись. Збудуємо новий шестиполосний автомобільний міст у районі існуючого залізничного мосту, розводний міст на Рибальський острів. Хотів би ще раз наголосити: кожний об'єкт не виникав сам по собі, а є органічною частиною усього містобудівного плану. Сюди входять освоєння територій вздовж трас і навколо станцій метро, основних міських магістралей і транспортних вулиць. Метро розвиватиметься по напрямках Святошин—Новобіличі, Дорогожичі—Сирець і Харківський масив.

Плани, плани. Дай, Боже, часу те здійснити. Та ще одне важливо: аби у починаннях була спадковість.

— Справді, часу нам інколи й не вистачає. То які ж основні пріоритети ви для себе визначили?

— Є два основних напрями.

Перший. Це аналіз та обгрунтування перспектив. Тут головне — поєднання інтересів міста в цілому, окремих інвесторів з точки зору значущості та відповідності об'єкта столичним потребам та вимогам, споживчому попиту, зовнішньому вигляду. Власне, це все є основою генерального плану.

Фото Володимира СТРУМКОВСЬКОГО.

Другий. Підвищення архітектурно-містобудівної якості. Ключовий момент — вирішення образу об'єктів та масштабності, зокрема поверховості і силуету, з урахуванням історичного середовища. Не хотів би переобтяжувати читачів спеціальними будівельно-архітектурними термінами. Скажу лишень: у Києві це є надзавданням. Бо наше місто унікальне у планетарному масштабі.

Тому мене не дивують суперечки стосовно будівництва в історичній частині міста. Та й засоби масової інформації порізному оцінюють зроблене і плани на майбутнє. Отож уявіть собі складність і відповідальність рішень практично по кожному об'єкту. Час дасть оцінку обраним пріоритетам.

Кілька слів про перспективи.

Проведено конкурс на реконструкцію Європейської площі, завершено проект реконструкції Національного музею мистецтв з розширенням його території, відкриттям нових експозиційних площ. З реконструкцією цієї прекрасної споруди Городецького експозиція, присвячена незалежності України, яку планувалося розмістити на майдані Незалежності, буде розташована в нових залах музею.

— Олександре Олександровичу, все, що ви сказали, добре. Але ж людина хоче не лише милуватися пам'ятниками, а й жити у пристойних умовах.

— І ви думаєте, що ця проблема хвилює лише пресу? Один мільйон квадратних метрів житла — ось підсумок роботи нинішнього року. Загалом, ми нині будуємо житла у два рази більше, ніж п'ять років тому.

Залучаємо кошти з міського бюджету, підприємств, населення. Форми застосовуємо різні. Наприклад, для черговиків 50% вартості житла оплачує міський бюджет. Особлива турбота — соціально незахищені верстви населення.

Для молодих сімей виділили 14 млн. гривень пільгового довгострокового кредиту.

Не залишаються поза увагою військовослужбовці.

Я вам скажу так. Будівництво житла — це не лише квартири, а й робочі місця. Візьмімо «Київміськбуд». Тут додатково створено 4,2 тис. робочих місць.

— Житлобудівний бум у Києві відзначають усі.

— Я думаю, що тенденцію до певної міри пояснює той факт, що народжуваність у Києві зросла за останні роки на 20 відсотків. Для мене це найдорожче, найцінніше. Можна вихваляти архітектуру, засипати читача цифрами і ще багато чого. Та найчутливіший барометр якості життя населення — народжуваність. Якщо ж згадати, що останні роки, сумно про це говорити, смертність переважала народжуваність, то нова тенденція вселяє в мене оптимізм і віру, що зусилля не марно витрачено.

— Ви знаєте, Олександре Олександровичу, мало посадити дерево, його ще треба доглядати...

— А ви знаєте, пане Анатолію, мене теж хвилюють ці проблеми. Тому в Києві ремонтуються існуючі і стають до ладу нові лікувально-профілактичні установи. Думаю, всі вже знайомі із нововведенням — «сімейною медициною». У Дарницькому, Деснянському районах з'явилися амбулаторії сімейних лікарів. Ще у чотирьох районах найближчим часом з'являться подібні установи. На Печерському цього року споруджено дитячу лікарню. Одне слово, на утримання на належному рівні лікувально-профілактичних закладів коштів виділяємо у два рази більше, ніж кілька років тому.

Усе, що ми робимо в цьому напрямі, об'єднує програма «Здоров'я киян».

Я міг би говорити й про зменшення первинної захворюваності, смертності немовлят, інвалідності, травматизму. Але, як мені здається, є й інший бік питання — тривалість життя. Так-от, у Києві вона дорівнює 71,16 року. Що значно перевищує середню по Україні.

— Звичайно, у загальному контексті буття киян є ще й проблеми освіти...

— Я б не називав це проблемами, а скоріше вибором, оскільки наша школа сьогодні реформується. Залишаються традиційні заклади, але з'являються ліцеї, приватні установи. Словом, батькам є над чим подумати, перш ніж відвести дитину у перший клас. Але це позитивні турботи. Зі свого боку місто створило програму «Столична освіта (2001—2005 рр.)».

Ми бачимо, що турботи потребує не лише учень, а й учитель. Отож ми запровадили винагороду в обсязі посадового окладу (ставки заробітної плати), матеріальну допомогу при наданні щорічної відпустки (посадовий оклад), встановили надбавку за вислугу років.

Є ще надбавки директорам навчальних закладів, виділяємо вчителям квартири. У нас навіть є такі програми, як «Шкільні дахи», «Шкільні меблі», «Шкільний транспорт», «Шкільний підручник»... Про комп'ютеризацію я вже й не кажу.

■ ■ ■

Бліцопитування

Ганс-Дітріх (ФРН):

— Знаю Київ років 20. Оновлені Печерська лавра, Софійський майдан, Хрещатик просто вражає своєю красою

■

— Ну, Олександре Олександровичу, я завжди радів, що живу в Києві, а тепер зрозумів, звідки у мене такий настрій.

— От ви посміхаєтеся...

— Та ні, я серйозно...

— А за усим цим стоїть щоденна робота, де особливе місце займає підприємництво. Повинен сказати, що в цій справі ми керуємося законами України, указами Президента. От ми за підсумками опитування знаємо, що бізнесмени вважають одним із найпотужніших чинників, який заважає такій роботі, перешкоди з боку представників місцевої влади. Справді, є таке. Сидить отакий собі сіренький чинуша в якомунебудь районі і місяцями маринує справу, яку можна вирішити за день. З такими боремося нещадно: виявляємо і звільняємо.

Якщо ж ураховувати, що підприємництво, а надто мале підприємництво, надзвичайно розвинене в Києві, то стає зрозуміла увага до нього міської влади. Адже лише в першому півріччі поточного року відкрито 14,5 тис. нових робочих місць. А до бюджету суб'єкти малого бізнесу принесли 141 млн. гривень. Непогано, правда?

— Донедавна в суспільстві побутувала думка, що столиця завжди сильна за рахунок регіонів. Якою мірою вона слушна щодо Києва сьогодні?

— Якщо говорити про те, що потужність держави та, звичайно, її столиці визна-

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Кілька цифр:

За 1997—2002 роки в Києві:

— побудовано 4,71 млн. квадратних метрів загальної житлової площі;

— на капітальний ремонт лікувально-профілактичних закладів використано 119,2 млн. гривень;

— відкрито 48 спеціалізованих медичних центрів;

— вперше в Україні запроваджено автоматизовану інформаційно-диспетчерську систему Управління «Швидка медична допомога» (1999 р.);

— введено в дію сім загальноосвітніх шкіл, вісім дошкільних закладів, реконструйовано дві школи;

— на безплатне харчування у школах використано 105,4 млн. гривень. З 2000 року запроваджено дієтичне харчування для дітей, які перебувають на диспансерному обліку.

АКТУАЛЬНО

По–сімейному не вийде...

Цей майже анекдотичний випадок стався на засіданні робочої групи зі скорочення заборгованості з виплати зарплати на підприємствах та в організаціях, створеної при Одеському міськвиконкомі. Запросили туди й керівника малого підприємства «Ісма-інвест» Геннадія Ісмаілова, зажадали, щоб пояснив, як «умудрився» тривалий час не виплачувати людям зароблене, заборгував їм майже 160 тисяч гривень. Підприємець щось там плутано говорив, а потім пообіцяв:

— У четвертому кварталі нинішнього року почнемо борг віддавати. Якщо налагодимо бізнес...

Членів робочої групи така відповідь, само собою, не задовольняла, вони вимагали відповіді конкретнішої. Г. Ісмаілов, стенаючи плечима (чому, мовляв, так присікалися?), на те зауважив:

— Але ж сім'я не нарікає, вона готова зачекати...

З'ясувалося, що трудовий колектив «Ісма-інвесту» — то справді члени однієї родини, які, бачте, домовилися поміж себе «зачекати» плати за роботу. Очевидно, не бідують, коли так вирішили. Ну, а що бюджет у результаті отієї домовленості недоодержує чималі суми прибуткового податку, — то це їх не обходить...

Отак, «по-сімейному» ставляться до погашення боргу із зарплати в Одесі керівники чималої низки підприємств, хоча там родинні зв'язки простежуються і менш помітно, ніж на згаданому. Десь члени трудових колективів на те нарікають, а десь і мовчки чекають. З різних причин: чи то сподіваються-таки на кращі часи, обіцяні керівниками підприємств і організацій, чи бояться втратити бодай і таку роботу, чи задовольняються певною сумою грошей, одержуваних «у конверті», тобто таких, що офіційно ніде не зафіксовані, й податки з яких не платять. Ось і виходить: борг у зарплаті по місту нині сягає майже 23 мільйони гривень. Коли зважити на те, що протягом місяця погашається заборгованість десь у півмільйона гривень, то неважко підрахувати: людям повністю виплатять зароблене тільки через... 46 місяців, тобто майже через чотири роки.

Хоча якщо послухати деяких керівників-обіцяльників, усе має статися значно раніше — до кінця року. Такі, мовляв, ми розробили графіки погашення боргу. Це твердять, скажімо, у відкритих акціонерних товариствах «Краян», «Одеський завод радіально-свердлильних верстатів», «Поліграфмаш», «Одеський ливарний завод», де борг у зарплаті становить не одну сотню тисяч гривень. Термін «до кінця року», щоправда, тут називають не вперше: так говорили торік, так говорять нині. З

чається потужністю регіонів, то не погодитися з цим неможливо. Якщо ж йдеться про тезу, що столиця, мовляв, сильна завдяки «висмоктуванню» регіонів, то використання її — один з тих полемічних прийомів, що застосовуються зазвичай під час виборчих кампаній. Спрямовується він проти людей, які представляють киян і відстоюють інтереси столиці. Насправді Київ сьогодні — цілком самодостатній регіон країни, про що свідчать неупереджена статистика й економічні показники діяльності столичного комплексу. Столиця упевнено лідирує серед інших регіонів країни практично по всіх основних галузях. У нас досягнуто сталої тенденції зростання найважливішого узагальнюючого показника розвитку економіки — валової доданої вартості (ВДВ). Питома вага Києва у ВДВ України щорічно зростає і перевищує нині 11%. При цьому чисельність населення міста становить лише 5,4% від загальної чисельності населення України. Позитивні зрушення у визначальному для економіки промисловому секторі ще з 1997 року тривають і нині. Темп зростання промислового виробництва у 2002 році порівняно з 2001-м, за попередніми підрахунками, сягнув за 108%, що значно вище, ніж по Україні в цілому (106%). При цьому темпи зростання обсягів виробництва товарів народного споживання становлять 108,6%. Якщо ж говорити про стан економіки столиці в цілому, то про нього промовисто свідчить лише один факт: сьогодні кожна четверта гривня в бюджеті держави — київська.

— «Соціальний портрет» Києва: колишній стереотип про «місто контрастів» нині цілком можна застосувати й до нашої столиці. Які кроки планується зробити нинішнього року, аби поліпшити життя найбільш незахищених верств населення?

— Не можу погодитися з цією думкою. Саме останнім часом столична влада намагається робити усе можливе, щоб рівень комфортності, чи, сказати б, зручності життя на околицях столиці був не гірший, ніж у центрі міста. Недарма ж одне з основних завдань, що їх ставить перед собою міська влада, коротко формулюється гаслом «Київ без околиць». І на цьому шляху є певні зрушення. Достатньо проїхати хоча б новими мікрорайонами Оболоні чи завітати до новобудов на Осокорках. Сьогодні ми дуже уважно ставимося до проблем всіх без винятку районів міста, де б вони не були розташовані. Як приклад такого ставлення можна навести винесення на загальну апаратну нараду Київської державної адміністрації проблем соціально-побутової і комунальної сфери Жулян, які донедавна вважалися селищем, а тепер є одним з мікрорайонів столиці. Наслідком обговорення стала програма розвитку Жулян, яка вже почала реалізуватися у Солом'янському районі Києва.

— Олександре Олександровичу, для таких багатопланових дій потрібне міцне законодавче підгрунтя...

— Є таке — закон про столицю. Місто Київ, відповідно до Конституції, є столицею нашої держави. Тобто, як столиця України, Київ це: 1) політичний центр держави; 2) місце розташування резиденції глави держави — Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Конституційного Суду України, Верховного Суду України, центральних органів державної влади; 3) духовний, культурний, історичний, науково-освітній центр України; 4) місце розташування дипломатичних представництв іноземних держав та міжнародних організацій в Україні. Також у Києві розташовані Київська обласна рада і Київська обласна державна адміністрація та їх органи управління, офіси політичних партій, громадських та профспілкових організацій.

Як мегаполіс та адміністративно-територіальна одиниця з особливим статусом, Київ водночас є й територією здійснення місцевого самоврядування. І сьогодні ми вже бачимо, що потрібен документ, який доповнив би і розвинув положення законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про столицю України —місто-герой Київ». Бо в цих законах лише декларуються права членів територіальної громади щодо їх участі в процесі управління містом. Зокрема, це стосується участі громадян у місцевих референдумах, громадських слуханнях, загальних зборах громадян, у продовженні місцевих ініціатив. Закон лише проголошує ці права, але не вказує конкретного механізму їх реалізації.

■ ■ ■

Бліцопитування

Марія (Вінниця):

— Цього року стала київською студенткою. Мене вражає розгалужена, зручна транспортна система. Це європейський рівень

■

До того ж не зовсім чітко виписані в законі деякі фінансові механізми господарювання у столиці, порядок вирішення земельних питань, питань власності тощо. Та що там казати про фінанси, коли й інші державні гарантії виконання Києвом столичних функцій, визначені законом, нам доводиться постійно відстоювати. За прикладом далеко ходити не потрібно. У статті 19 Закону «Про столицю...» записано, що держава гарантує місту «надання власного загальноміського ефірного телевізійного каналу, а також загальноміського радіоканалу, каналу кабельного телебачення». Але ж згадайте лише епопею навколо ТРК «Київ».

Тож потрібен ще якийсь нормативний акт, який декларації наповнював би конкретним змістом. Таким документом має бути Статут територіальної громади Києва, проект якого ще в березні 2002 року прийнято Київрадою за основу. До речі, розробку такого документа передбачено статтею 19 Закону України «Про місцеве самоврядування», і, впевнений, після остаточного його затвердження він заповнить лакуни чинного законодавства і буде саме таким, який потрібен киянам.

— Олександре Олександровичу, дякую за розмову. Вітаю вас із Днем незалежності, що наближається.

— Дякую. Вас поздоровляю, колектив та читачів газети «Голос України», усіх киян зі святом!

Розмову вів Анатолій ФЕДОРІВ.

Фото Володимира СТРУМКОВСЬКОГО.

яких джерел візьмуть гроші? Дивно, але майже ніхто не каже, що одержить їх завдяки нарощуванню випуску й реалізації конкурентоспроможної продукції. Бо й неозброєним оком видно: виробництво тут украй занедбане, замовлень нема. Такі-сякі кошти мають хіба що за рахунок здавання в оренду приміщень і устаткування, надання випадкових послуг. Тому називається чи не єдине джерело: реалізація «зайвих» приміщень та устаткування. Та чи ж продадуть? Хай, припустимо, й продадуть, якусь частку боргу погасять, а що далі? Які у таких підприємств перспективи? У тім числі й із надання людям достойно і своєчасно оплачуваної роботи? Та жоднених!

У боржниках в Одесі ходять, хоч як це й дивно, не тільки промислові підприємства, що ніяк «не впишуться» в ринкові умови, а й магазини, ресторани, готелі, транспортні організації, малі підприємства різного профілю, що виникли, у багатьох випадках, саме завдяки новим, ринковим умовам. Нерідко їх керівники все пояснюють тим, що ніяк не вдається господарювати рентабельно. Що, працюють собі у збиток? Звідки ж тоді шикарні офіси, першокласні іномарки, кошти на відпочинок за кордоном? Ні, щось тут, як то кажуть, не сходиться.

А що саме, мали б розібратися, очевидно, не тільки згадана робоча група при міськвиконкомі, у якої й належних прав, по суті, немає, а й передусім правоохоронні та податкові органи. Саме на них, схоже, сподіваються і члени робочої групи: заслухавши на своєму засіданні чимало керівників, матеріали на багатьох з них вони вирішили направити до прокуратури, управління внутрішніх справ. Справді, скільки можна вмовляти «хронічних обіцяльників»? Є, врешті-решт, відповідні закони, Конституція країни, що гарантують людям і роботу, і зарплату за неї. То хтось повинен спитати за їхнє ігнорування. Хоча в Одесі, коли відверто, поки що такого не спостерігається.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

НОВИНИ З РЕГІОНІВ

■ Донецьк

Злізайте — приїхали...

Безславно закінчився експеримент із запровадження спеціальних «пільгових» тролейбусів у Краматорську. За задумом місцевого трамвайно-тролейбусного управління, у двох третинах машин мали платити всі пасажири, а решта призначалася для пільговиків. Так ТТУ планувало поліпшити фінансові справи.

Нововведення краматорські пенсіонери та інші пільговики зустріли пікетами. Результат — міський голова Віктор Кривошеєв оголосив догану начальнику трамвайно-тролейбусного управління і наказав припинити самодіяльність: «Рішення про розподіл транспорту на бідних і багатих не ухвалювали ані виконком, ані сесія».

Ліна КУЩ.

■ Миколаїв

Виручить хліб із сорго?

У ВАТ «Колос» Баштанського району виростили унікальний сорт раннього сорго. Загибель 60 тисяч гектарів озимих вирішили компенсувати новою культурою — виведеним фахівцями Дніпропетровського інституту кукурудзи раннім сортом сорго «Судзерн». Цей сорго цінний тим, що його можна використовувати і для продовольчої, і для кормової бази. На сільгосппідприємстві «Колос» планують зібрати добрий урожай нової культури — більш як по 50 центнерів с гектара.

Олена ІВАШКО.

■ Луганськ

Внески малі — переваги великі

У Луганську відкрито дитячу лікарняну касу. Її послугами мають змогу користуватися діти до 16 років і старші, які мешкають в обласному центрі. Цей вид медичного страхування має три програми. Згідно з першою, юні луганчани одержують безоплатне стаціонарне лікування, якщо їхні батьки щомісяця вносять у касу по п'ять гривень. Друга — передбачає поліпшене перебування застрахованих дітей на лікуванні у лікарнях міста, а третя потурбується про найменших членів малозабезпечених родин. У Луганську зареєстровано дев'ять тисяч таких дітей, 700 з яких вже знайшли меценатів, які сплачують їхні членські внески до лікарняної каси.

Алла АНТИПОВА.

■ Севастополь

Два ювілеї одного маршруту

У севастопольському автопідприємстві № 14330 відзначили одразу дві події: 80-річчя самого підприємства і золотий ювілей 19-го маршруту, який днями прийняв 100-мільйонного пасажира — медика Лідію Шаримову. За вісім десятиліть існування послугами АТП скористалися понад мільярд пасажирів.

Дев'ятнадцятий — один з найпопулярніших маршрутів міста-героя. З пожвавленого центру він перевозить севастопольців на мис Фіолент, де розташувалися велике дачне селище, чудовий Яшмовий пляж, відроджується древній Свято-Георгіївський монастир. Постійно користуються автобусами цього маршруту і службовці військових частин, розміщених на мисі.

Світлана КАЛИНОВСЬКА.

■ Керч

У порту буде криголам

Керченський морський торговий порт поповнить свій флот криголамом. Кабінет Міністрів України виділив на це 25 мільйонів гривень. Тепер вирішується питання схеми фінансування будівництва, котре, найімовірніше, здійснить Чорноморський суднобудівний завод у Миколаєві. Майбутній криголам використовуватимуть для розчистки Керченської протоки, **передає «Інтерфакс-Україна».**

■ Херсон

«Кинули» госпіталь

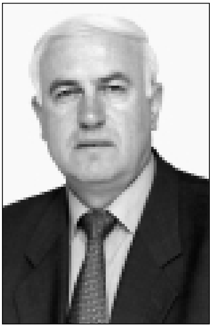
Урок нужденній охороні здоров'я дали чергові аферисти. Представившись заступником начальника залізничної станції «Херсон», чоловік запропонував головному лікарю госпіталю інвалідів війни благодійну допомогу. Продовольчу продукцію, миючі засоби, інше «залізничник» пропонував передати безплатно. А от цукор можна було придбати за гроші, але недорого —2,5 грн. за кілограм, причому готівкою. Медики швиденько зібрали 1000 гривень і благодійник подався на станцію — чекати з госпіталю машину, котра й забере товар.

Прибулого з новенькою «Газеллю» водія спонсор відвів у їдальню — доки машину вантажитимуть. Пообідавши, водій кинувся шукати благодійника, котрому віддав ключі. Та той наче у повітрі розчинився, прихопивши з собою і гроші, і транспортний засіб...

Алла БРУСИЛОВА. ▼

Від «обмеженої демократії» до республіки

ПОЛІТ-ФОРМАЦІЯ

Нинішній конституційний процес виявив у нашій політиці чимало негативу, що й став причиною перетворення дискусії стосовно перспектив політичного облаштування України на інструмент боротьби за владу. Про це свідчить розкол, який стався в парламенті за спроби розглянути питання про внесення змін до Конституції. Отож питання щодо майбутнього політичної системи так і залишилося без відповіді.

Як впливати на владу

Основна причина необхідності здійснення конституційної реформи в Україні — кризова ситуація, що склалася у відносинах між державою і суспільством. Наші громадяни від часу проголошення незалежності так і не отримали реальних можливостей впливати на владу. Тим часом для демократичної країни це ключове питання, без вирішення якого все інше втрачає сенс. Це стосується й ефективності влади, котра, як ми знаємо із власного історичного досвіду, передусім має бути підконтрольна громадянам. Саме тому реформа політичної системи повинна насамперед бути спрямована на демократизацію політичного ладу в Україні. Це означає тільки одне —посилення ролі громадянського суспільства та забезпечення громадянам можливості контролювати діяльність державної влади та її адміністративного апарату. Тож перехід від президентсько-парламентської республіки до парламентсько-президентської є логічним і виправданим.

Шлях парламентсько-президентського республіканства, який зберігає унітарність України і водночас максимально забезпечує дотримання демократичних процедур під час формування і функціонування влади, відстоювала Народно-демократична партія при висуванні своїх ініціатив про здійснення політреформи впродовж 2001—2002 рр. Ідея переходу до парламентсько-президентського укладу влади лежить і в основі ініціатив Президента України, які було розголошено в його зверненні до народу напередодні 11-ї річниці незалежності. З цією ідеєю виступали і деякі представлені у Верховній Раді сили, що висували свої версії політичного реформування. Все це давало змогу тоді казати про велику ймовірність успішно розпочати цей процес.

Перехід до зазначеної моделі політичної системи передбачає реалізацію кількох фундаментальних реформацій. Перша і головна — парламент, що обирається на партійній основі, формує уряд і несе цілковиту відповідальність за його роботу. Відповідно слід урегулювати регламентацію роботи правлячої парламентської коаліції та механізми формування коаліційного уряду. Президент за такої моделі є главою держави і гарантом Конституції.

Друга — формування чіткої виконавчої вертикалі, субординованої під Кабінет Міністрів, — від міністерств, комітетів і відомств до місцевих держадміністрацій.

Третя — затвердження інституцій, що забезпечують подальший розвиток громадянського суспільства, реалізацію громадянських прав і свобод. Це можливо тільки за умови реформування та зміцнення місцевого самоврядування, його економічної бази, створення виконавчих структур, чіткого розмежування повноважень з органами державної влади на місцях.

Проте нині з'явилася реальна загроза підміни реалізації цієї умови черговою спробою перерозподілу важелів бюрократичного впливу між гілками влади та використання політреформи як інструментарію під час підготовки до виборчої кампанії 2004—2006 рр.

■ ■ ■

Не можна допускати формального поділу на президентський чи парламентський проекти

■

Конфлікт чи компроміс?

Як політика і парламентарія мене хвилює передусім конфліктогенний характер конституційного процесу, що намітився останнім часом. Попри попередні ініціативи та пропозиції партій і громадськості, зокрема й напрацювань НДП, а також широке обговорення президентських пропозицій щодо зміни Конституції, яке відбулося навесні цього року, замість узгодженого проекту змін було підготовлено два окремі — від Президента і від спеціальної парламентської комісії.

Я завжди обстоював другий підхід, який полягає в тому, що не можна допускати формального поділу на президентський чи парламентський проекти, треба було з самого початку працювати над єдиним. Проте сталося так, як сталося.

Обидва законопроекти нині направлені до Конституційного Суду і чекають його вердикту. Водночас їх розробники розуміють, що головне питання — що робити з цими проектами після їх схвалення КС. Адже ці документи різні і за змістовними положеннями, і за конструкцією. Тож навряд чи вдасться їх об'єднати. Але аналіз схожих позицій і відмінностей двох документів — предмет окремої розмови.

Водночас Президент допускає можливість відкликання свого законопроекту із КС. І це також не поліпшить ситуацію. Навпаки. Можливо також, що політична реформа опиниться у безвиході. Бо у разі, якщо в КС залишиться тільки один законопроект, а Президент займе пасивну позицію, політичне середовище може остаточно розколотися на три-чотири непримиренні табори: прихильники політреформи і парламентського законопроекту, президентського законопроекту, противники реформи і консервативно налаштовані сили. За таких обставин з'являється реальна загроза розпаду парламентської більшості та, відповідно, кризи недооформленої коаліції, яка нині несе політичну відповідальність за уряд.

Отже, склалася парадоксальна ситуація. З одного боку, два законопроекти не узгоджуються між собою. А з другого — механічне вилучення одного з них (відповідно, однієї з моделей) із обговорення загрожує загостренням політичної ситуації і навіть парламентською кризою, що неминуче призведе до дискредитації молодого українського парламентаризму і до спроб розв'язати політичні проблеми адміністративними або навіть силовими засобами. То який шлях реалізації політичної реформи може бути якнайкоротшим і політично доцільним?

Дві передумови політичної реформи

Під передумовами маю на увазі єдину узгоджену модель політреформи і проведення реформи більшості з метою її трансформації в парламентську політичну коаліцію.

Передусім хочу ще раз наголосити на тому, що сьогодні ще є можливість повернутися до етапу консультацій для узгодження моделі конституційного ладу в Україні. І як приклад такої організованої роботи можна згадати сучасний досвід країн Європейського союзу, що працюють над проектом конституції єдиної Європи.

Ключовим моментом, який міг би стати для нас прикладом, є ретельність і зваженість, прагнення залучити якнайбільше учасників, з якими європейці підходять до цієї надзвичайно важливої справи. Жодного примусу — лише компроміс і злагода. Європейський досвід міг би бути для нас не тільки зразком наполегливості в досягненні консенсусу з принципових питань, а й стимулом до того, щоб на практиці продемонструвати запровадження європейських політичних традицій.

Тому хочу ще раз зазначити: нинішня заплутана ситуація виникла саме через те, що так і не були узгоджені позиції провідних політсил на концептуальному рівні. І це передусім позначається на беззмістовності та безплідності суперечки з приводу окремих положень наявних законопроектів — і президентського, і парламентського. Не треба тішити себе надією, що всенародне обговорення, яке більше нагадувало добре організовану піар-кампанію, розв'яже всі проблеми. Сумні уроки таких кампаній було засвоєно ще на прикладі референдуму 2000 року.

З огляду на цей досвід та зважаючи на нинішню політичну ситуацію, пропоную таку послідовність дій.

Треба виробити єдину позицію на концептуальному рівні і тільки потім повертатися до законопроектів. Для цього можна вже тепер створити погоджувальну комісію або групу, до складу якої увійдуть представники парламентських фракцій і груп, Президент і представники його команди, посадовці, провідні політологи та правники. Завдання такої комісії (групи) — узгодити і підписати концепцію (модель) нової політсистеми. І тільки на основі такої моделі розробити єдиний законопроект. Отже, тим самим ми зможемо позбутися таких епітетів, як «президентський» або «парламентський». Вважаю, задля політичного компромісу можна погодитися з тим, що нинішні два законопроекти — це лише додатковий інструментарій у роботі.

Наступний крок — скликання Конституційної асамблеї (КА) як дорадчих зборів, які проводять громадські слухання з питання реформи Конституції та розглядають попередньо узгоджений проект внесення змін до неї. Народні демократи вже більше року виступають з пропозицією скликати КА, яка, за умовною аналогією з європейським конвентом, виконувала б функцію громадської експертизи і водночас — легітимації конституційної реформи. Цю ініціативу підтримали й учасники травневого Форуму Народної демократії. На жаль, досі наш політикум залишався глухим до цієї ініціативи. Нинішня ситуація ще раз засвідчила нашу правоту. Адже альтернативи громадському консенсусу і політичному діалогу немає і бути не може. Хочу ще раз відповісти критикам: я не пропоную приймати Конституцію на Асамблеї, але обстоюю ідею громадських слухань, які забезпечать визнання і справжню громадську підтримку конституційній реформі.

■ ■ ■

Наступний крок — скликання Конституційної асамблеї як дорадчих зборів, які проводять громадські слухання з питання реформи Конституції та розглядають попередньо узгоджений проект внесення змін до неї. Народні демократи вже більше року виступають з пропозицією скликати Конституційну асамблею

■

Після проведення громадських слухань на КА — внесення узгодженого законопроекту до ВР і проходження необхідних процедур для його схвалення. Вважаю, що після всієї цієї роботи навряд чи в когось із політиків буде моральне право блокувати роботу ВР.

За умови конструктивної роботи політреформа може завершитися впродовж наступного року. Але потрібно створити і другу передумову. Маю на увазі реформу більшості та створення у ВР справжньої парламентської політичної коаліції партій і фракцій, що мають більшість голосів, несуть відповідальність і контролюють роботу коаліційного уряду на засадах загальної політико-економічної платформи.

Ключові позиції для реформи більшості: перетворення більшості, яка складається з окремих членів, на коаліцію партійних фракцій і груп; формування нового образу коаліції як коаліції відповідальності за уряд та проведення політреформи, а не абстрактної керованої більшості; необхідність підписання угоди з Президентом про кадрову політику в коаліційному уряді на період до політреформи; розробка політико-економічної платформи нової коаліції, що дає можливість висувати вимоги до виконання програми дій уряду Віктора Януковича.

За наявності доброї волі та розуміння реформу більшості можна здійснити вже у вересні—жовтні.

Отже, створюючи ці дві передумови політреформи, ми не тільки уникнемо розкручування конституційної кризи і дестабілізації політичної та економічної ситуації, а й закладемо надійний фундамент для взаємодії політсил у наступному політичному циклі, досягаючи тим самим забезпечення еволюційної спадковості курсу демократичних перетворень.

* * *

У конституційному процесі настає момент істини, коли представники всіх політсил мають повністю усвідомлювати, який вибір вони роблять, і вольовим зусиллям змусити себе стати на шлях діалогу і компромісів. Тоді ми отримаємо не тільки узгоджений проект змін, що має всі шанси на легітимне затвердження в парламенті і дає імпульс подальшому демократичному розвитку, а й дуже цінний прецедент урегулювання політичних суперечностей на компромісних основах. Сподіваюся, що в українській політиці переможуть спільні інтереси та бажання демократичної перспективи для нашої держави.

Валерій ПУСТОВОЙТЕНКО,
голова Народно-демократичної партії, керівник фракції НДП у Верховній Раді України.

ФОТОФАКТ

В Одесі стартувала Перша міжнародна експедиція інвалідів-колясочників. До неї входять 25 осіб із Білорусі, Росії, Азербайджану, України, Молдови та Франції. Учасники пройдуть на першому етапі навколо Куяльницького лиману, а на другому — вздовж гирла Дунаю до міста Вилкового. Завданням експедиції є не лише подолання маршруту, а й екологічний, ботанічний, орнітологічний моніторинг територій, якими пройдуть учасники. Робота експедиції триватиме до 15 вересня. За її результатами плановано написання наукової роботи.

На знімку: учасниця експедиції.

Фото Олега ВЛАДИМИРСЬКОГО (УНІАН).

Час казати правду

Саме таку назву мав «круглий стіл», присвячений голодомору 1932—1933 років в Україні, що пройшов учора в Києві в рамках Світового конгресу українців (СКУ).

Час для проведення цього заходу обрано не випадково. Багато українських політиків переконані, що саме за допомогою впливової української діаспори в США і Канаді (представники якої нині зібралися в Києві) вдасться змусити ООН визнати, що голодомор 1932—1933 років був актом геноциду проти українського народу.

Першим кроком до прийняття резолюції ООН має стати визнання голодомору актом геноциду урядами США і Канади. Так, голова оргкомітету СКУ Марія Шкабара сказала, що канадський уряд уже затвердив таку резолюцію. Конгрес також має намір надіслати звернення до ООН до листопада.

До учасників «круглого столу» звернувся Голова Верховної Ради Володимир Литвин. У зверненні, зокрема, йдеться: «Дуже важливо, що загальноукраїнська розмова про пережите набуває міжнародних масштабів, доказом чого є ваш «круглий стіл». Він сприятиме визнанню світовою спільнотою українського голодомору як однієї з гуманітарних катастроф людства. Але це, безумовно, повніше відкриє нам міжнародний досвід запобігання таким лихоліттям. Тоді Україна швидше подолає наслідки тоталітаризму, буде впевненіше будувати свою демократично-правову державність і в майбутньому».

Крюгер проти «Репортерів без кордонів»

Міжнародна правозахисна організація «Репортери без кордонів» піддала суворій критиці звіт незалежного експерта ПАРЄ Ганса Крістіана Крюгера у справі вбивства українського журналіста Георгія Гонгадзе. А Крюгер відкидає всі обвинувачення «Репортерів».

«Репортери без кордонів» розповсюдили свою заяву стосовно доповіді Ганса Крюгера раніше, ніж планувалося. За словами керівника європейського відділу організації Сорайя Блатманна, спочатку вони хотіли зробити це з нагоди третьої річниці зникнення Георгія Гонгадзе 16 вересня. Звіт Крюгера їх так розчарував, що було вирішено оприлюднити заяву негайно. «Ми дуже засмучені цією доповіддю і хотіли б, щоб Рада Європи до 16 вересня офіційно заявила, що вона не погоджується з цією незалежною експертизою, —зауважив Блатманн. — Ця доповідь — ніж у нашу спину і в спину родини Гонгадзе. Ми боролися за те, щоб Рада Європи здійснила це розслідування. Але результат його — ніщо, чотири сторінки, в яких робиться спроба обілити серйозні помилки, що їх було припущено протягом трирічного слідства в цій справі. І він висловлює цілковиту довіру Генеральному прокуророві Святославу Піскуну».

«Репортери» закидають Гансу Крюгеру і надто м'яку оцінку діяльності першого генпрокурора, що займався справою Гонгадзе, Михайла Потебенька.

Автор доповіді у справі Георгія Гонгадзе, незалежний експерт ПАРЄ Ганс Крістіан Крюгер в інтерв'ю «Німецькій хвилі» прокоментував заяву «Репортерів» так: «Я виконав свій мандат, тобто перевірку юридичної процедури розслідування справи Гонгадзе. Я з'ясував, що на початку слідства були припущені помилки, але нині справа ведеться в рамках чинного законодавства».

ФОТОФАКТ

Лівія розпочала переказування грошей (2,7 млрд. дол.), які виплачуватимуть родичам людей, загиблих 1988 року під час вибуху літака над шотландським містечком Локербі. 16 серпня уряд Лівії надіслав до Ради Безпеки ООН листа, в якому формально визнав відповідальність за вибух.

Фото з архіву АФП.

Місія ООН залишиться в Іраку

(Початок на 1-й стор.).

Світовий банк і Міжнародний валютний фонд вирішили призупинити свою діяльність в Іраку. Серед поранених і зниклих безвісти є і співробітники цих організацій. Припиняє роботу в країні і Європейська комісія. Багдад залишать співробітники, які вивчали потреби Іраку в гуманітарній допомозі. За словами представника ЄК Майкла Манна, в іракській столиці залишаться тільки ті співробітники комісії, що курирують програми екстреної допомоги.

Тим часом ФБР проводить розслідування теракту. Вже уточнено модель автомобіля, який був начинений вибухівкою. Це — КамАЗ. А вибухівку, найпевніше, було взято зі старих військових складів армії Хусейна. За попередніми даними, її завезли в країну ще за часів дружби Іраку та СРСР.

Судять торговців живим товаром. Українців

Державна прокуратура Берліна розпочала справу трьох громадян України, котрих обвинувачують у постачанні в Німеччину українських повій. За її повідомленням, торговців живим товаром (23, 25 і 33 роки) звинувачують у торгівлі людьми, налагодженому перевезенні до країни іноземців, звідництві. Щонайменше 15 громадянок України та Польщі, нелегально перебуваючи в Німеччині, працювали в організованій ними мережі. Встановлено, що жінки віддавали зароблені гроші сутенерам, які залишали їм лише незначну частку.

Під час розслідування справи ймовірних утримувачів двох «фірм», які поставляли повій за викликом по телефону, слідчі зацікавилися тим, що українських дівчат замовляли з мобільника відомого телевізійного ведучого, адвоката, заступника голови Центральної ради євреїв Німеччини Мішеля Фрідмана (в «Голосі України» 13 серпня була про це публікація. — **Авт**.). Повії засвідчили, що він в їхній присутності приймав 10 разів споживав кокаїн. Фрідман змушений був сплатити штраф і відмовитися від усіх громадських посад.

За даними федерального відомства кримінальної поліції, торгівля жінками переважно зі східноєвропейських країн продовжує розквітати. Правоохоронці повідомили, що торік, зокрема, число жертв порівняно з попереднім роком хоч і зменшилося на 20 відсотків і становило 800 осіб, однак їх кількість зросла майже на 10 відсотків і становить 821 особу. Порушено 289 кримінальних справ, що на шість відсотків більше, ніж попереднього року. До жінок застосовувалося фізичне й моральне насильство: кожні дві з трьох засвідчили, що їх примушували займатися проституцією. Майже 90 відсотків жертв — прибулі зі Східної та Середньої Європи. Більшість затриманих нелегалок-повій з Росії. На другому місці Литва, а за нею Болгарія, Україна та Польща. Причиною першості балтійської країни може бути безвізовий режим між Литвою та Німеччиною.

А тим часом, за даними кримінального відомства, як і раніше, свій гіркий хліб у такий спосіб заробляють переважно жінки з Росії (17,6 відсотка), Литви (14,7 відсотка) та Болгарії (11,2 відсотка). Майже п'ять відсотків — неповнолітні. Дві третини жінок до проституції були примушені з допомогою психічного й фізичного насильства. Особливо жорстоке поводження було з дівчатами зі Східної Європи. Більш як половина жінок засвідчила, що з самого початку від них приховувалася справжня мета їхньої подорожі до Німеччини. Майже 40 відсотків були залучені до роботи, приміром, через об'яви в газетах. Зокрема, їм пропонували місце в творчій агенції.

Валентина ПИСАНСЬКА.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ *Москва*

«Стукачам» платитимуть

Москва посилює боротьбу з тероризмом. Мосміськдума прийняла закон, відповідно до якого міліція зможе заохочувати сищиків, які працюють на «громадських засадах». Закон передбачає, що той, хто регулярно повідомлятиме в органи про своїх неспокійних сусідів, отримає надбавку до сімейного бюджету в 3000 рублів (100 дол. — «**ГУ**»).

На цю ініціативу московських депутатів із міського бюджету виділять 24 млн. рублів. Очікується, що «стукачами» стануть старші по під'їзду, ветерани, кербуди, які повинні будуть «вивчати стан громадського порядку» і «подавати до органів держвлади пропозиції щодо його зміцнення». А крім того, — стежити за неповнолітніми і тваринами, рухом транспорту в житлових зонах.

Перший заступник мера Москви Петро Аксьонов уже наказав розробити механізм заохочення за інформацію про сусідів. Владу передусім цікавить інформація про нелегалів, яких у Москві майже 1,5 млн. Саме серед них, на думку влади, можуть зачаїтися потенційні терористи. Чиновники також переконані, що нова система допоможе підвищити збирання плати за житлово-комунальні послуги, що й компенсує витрати на оплату послуг інформаторів.

Віктор ТИМОШЕНКО.

■ *Київ*

Ще два кроки до СОТ

У Женеві відбулося неформальне засідання робочої групи з розгляду заявки України про вступ до СОТ. На ньому були досягнуті попередні домовленості про підписання двосторонніх протоколів з доступу до ринків товарів та послуг з Бразилією та Польщею. Очікується, що ці протоколи будуть підписані під час Міністерської конференції країн—членів СОТ, яка відбудеться 11—14 вересня у місті Канкун (Мексика). Україна вже підписала 14 двосторонніх протоколів з доступу до ринків товарів та послуг з Мексикою, Уругваєм, Новою Зеландією, Канадою, Південною Кореєю, Словенією, Латвією, Грузією, Індією, Угорщиною, ЄС, Чехією, Словаччиною та Болгарією.

■ *Женева*

САРС, та не той

Всесвітня організація охорони здоров'я заявила, що спільно з Канадою розслідуватиме вірусне захворювання, яке нагадує атипову пневмонію (САРС). Новим вірусом уже заразилося 150 канадців. Початкові результати аналізів свідчать, що обидва віруси мають схожу генетику.

■ *Париж*

Завелика ціна

Президент Франції Жак Ширак провів учора спеціальне засідання уряду, на якому обговорювали катастрофічні наслідки нещодавньої спеки. За офіційними даними, за три тижні серпня у Франції померло на 10 тисяч осіб більше, ніж за такий само період торік. Сільському господарству завдано величезних збитків. Лісові пожежі знищили сотні гектарів лісу.

■ *Тель-Авів*

Відповідь на теракт

Ізраїльські танки та бронетехніка ввійшли до Дженіна, Тулькарма і Наблуса на Західному березі Йордану. Міста обстрілюють, обшукують і арештовують місцевих жителів. Рішення розпочати масштабну військову операцію проти Палестини було прийнято після теракту в Єрусалимі, що забрав життя 20 осіб.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

СПОЖИВАЧ

Овочева столиця в руках перекупників

ЦІНИ

Одного разу мої приятелі приймали в себе подружню пару з Німеччини. Візит випав на серпень — сезон консервацїї, і, спостерігаючи, як господарка знемагає на тісній «хрущовській» кухні серед киплячих розсолів і маринадів, фрау Інгрід поцікавилася, навіщо все це. Треба було бачити здивоване обличчя німкені, коли вона почула відповідь. «На зиму?? А що, у вас узимку магазини не працюють?!»

Мабуть, одне з примітних явищ нашого часу — ряснота на прилавках магазинів різної консервації. Проте у найбільш овочевому, таврійському, краї біля таких прилавків ажіотажу не спостерігається. Здогадуєтеся, через що? Звичайно, через ціну. Адже викласти п'ять-сім гривень за 800-грамову баночку овочів може небагато хто з покупців.

По овочі для домашніх заготівель херсонські господині йдуть на ринок. Куди ж іще, коли в місті з часів перебудови — жодного спеціалізованого овочевого магазину? А цікавим журналістам на запитання: «Де ваша дружина після роботи купує картоплю?» — міський голова Володимир Сальдо відповідає: «Копає на городі — у нас приватний сектор».

Раніше був резон отоварюватися за містом, де дари природи продавали дешевше, не відходячи від полів і садів. Нині сенсу немає: пальне дороге, а ціни на овочі-фрукти-баштан не поступаються міським, а часто навіть перевищують їх. Адже розраховані на приїжджих — через область проходять два основних шляхи, якими відпочивальники повертаються з Криму. Для жителів же інших регіонів «трасові» ціни цілком прийнятні.

Незважаючи на те, що в кожному мікрорайоні Херсона є свій ринок, господарки їдуть, як правило, на Центральний чи Дніпровський: кожен має свого покупця. Дніпровський, щоправда, «незлим тихим» словом згадали депутати на останній сесії міськради: чому, мовляв, критий павільйон перетворився на дах для бутиків з парфумами й жіночою білизною, витісняючи торгівців продуктами в навколоринкові завулки?

Поряд з узаконеним ринком на сусідньому стадіоні «Старт» час уже давати офіційний статус ринкові на вулиці Миру. Просто з землі тут торгують ті, хто виростив на власних городах і дачах огірки, помідори, перець, яблука, виноград. Треба сказати, що саме тут господині і прагнуть отоваритися «на загатку» —ціни нижчі. Приміром, у торгівців-перекупників кілограм помідорів коштує близько гривні, а тут можна скупитися по 60-70, а то й 50 копійок.

Дивно, але факт: свіжими овочами херсонців забезпечують перекупники. Вони, за словами директора Центрального ринку Олександра Юсифова, становлять 60 відсотків усіх торгуючих.

— Овочі привозять і фермери, і орендарі, — каже Олександр Іванович, — але їм вигідніше здати товар оптом. Ось тут і відбувається формування ціни. Ми ж на цей процес не впливаємо —на те й ринок. Самостійно торгує вже кілька років тільки одне фермерське господарство. Та в будь-якому разі, перш ніж пустити продавця на ринок, робимо аналіз продукції на вміст нітратів. Контроль якості овочів — найважливіший аспект нашої роботи, — наголошує директор.

Ті ж, хто зі своїми овочами сам стоїть біля прилавка, виходять з цін, що диктують «штатні» торгівці. Таких продавців легко відрізнити, і з ними завжди можна сторгуватися дешевше.

Нині, коли сезон заготівель у розпалі, піку досягли ціни на кришки для банок. Коли навесні завбачливі господарки брали сотню приблизно за 10 гривень, нині — за 14-14,5. У ходу й інша складова закатувальної кампанії — продукція місцевого заводу скловиробів: трилітрові банки купують у середньому по 1,6—1,7 гривні.

Фото Володимира МАРУСА.

Недешева «арифметика», проте — своя, домашня. Відкриєте взимку баночку з помідорчиками — ох, і гарна закуска! Не вірите? Покуштуйте!

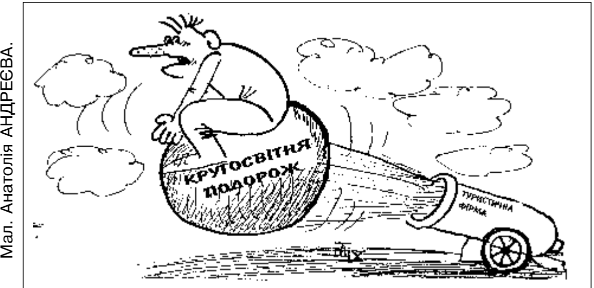
Алла БРУСИЛОВА.

На фото: директор Центрального ринку Херсона Олександр Юсифов пропонує споживачеві дари полів.

СІМЕЙНИЙ БЮДЖЕТ

Осінній оксамит за помірною ціною

До початку вересня курортний ажіотаж помітно спадає. Меншає і кількість відпочивальників. Сім'ям із дітьми-школярами такі подорожі недоступні. Студентство полюбляє щось гарячіше. Отож настає пора поціновувачів лагідного сонця і... помірних цін.

Мал. Анатолія АНДРЄЄВА.

Якщо путівка у вітчизняний санаторій десь у півтори тисячі гривень на одного дорогувата, можна відпочивати «дикуном». Проблем із житлом не буде. Варто відкрити будь-який курортний сайт в Інтернеті, щоб мати уявлення про розцінки. Тут кримчани пропонують житло щонайменше за десять доларів. Хоча на місці можна знайти значно дешевше. На Одеському узбережжі будиночок без євроремонту, домашньої кухні і гарячої води коштуватиме кожному не більше десяти гривень.

А бажаєте у вересні погрітися по-літньому — можна вирушити, скажімо, на турецький берег. Турфірми пропонують готель приблизно за 25—30 доларів на добу. Але тут варто бути обережним. Так, мій знайомий якось скористався послугами непевної фірми. Потім із розчаруванням розповідав, що до обіцяного готелю біля аеропорту довелося проїхати ледь не двісті кілометрів. Цікаво, що адміністрація готелю до нарікань наших туристів уже звикла — кілька десятків осіб під час кожного заїзду намагаються обстоювати свої права. Але їм чемно пояснюють: ми нічого не обіцяли — всі претензії до турфірми. Ображені туристи погрожують після повернення влаштувати скандал. Але море і сонце роблять своє — нерви заспокоюються і до суду не доходить. Принаймні на Хмельниччині відшукати таку справу не вдалося.

Та навіть якщо ви матимете справу із чесними представниками фірми чи господарями житла, золоте правило курортно-туристичного бізнесу — непомітно випорожнити гаманці відпочивальників — діє завжди. Таксист, приміром, може запропонувати вам швидкий переїзд лише за... тридцять доларів. Правда, потім з'ясується, що туди ж маршрутне таксі доставить за дві гривні. Хоч як привабливо не виглядають пляжні клуби та бари, перш ніж замовляти обід, поцікавтеся їхніми розцінками. Склянка чаю із паперового пакетика може коштувати там п'ятірку. А за кілька метрів від пляжу посмакуєте точно таким само за копійки. Та й на базарах не варто поспішати із покупками. Продавці миттю «вираховують» приїжджих, а тому іноді можуть загнути таку ціну, що й самі здивуються.

У всякого сезону є свої переваги і недоліки — обирати вам.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

Звертайтеся туди, невідомо куди

РЕЙД

У першому півріччі цього року до відділу захисту прав споживачів у сфері побуту та послуг Головного Київського міського управління у справах захисту прав споживачів надійшло 11 заяв та скарг щодо якості надання послуг з ремонту і технічного обслуговування побутових приладів і радіоелектронної апаратури.

Фахівцями перевірено 18 підприємств, які надають ці послуги. У багатьох з них Правила побутового обслуговування населення, витяг із Закону України «Про захист прав споживачів» та інші необхідні документи знаходилися в недоступному для споживача місці. Також до клієнтів не доводилася потрібна, достовірна та своєчасна інформація про те, яким вимогам мають відповідати послуги, й про гарантійні зобов'язання виконавця тощо.

В одному з підприємств встановлено, що під час виконання гарантійного ремонту не видавалися квитанції.

Як засвідчили перевірки, чимало суб'єктів господарської діяльності працюють тільки через диспетчера «за викликом» на дому в замовника. При цьому споживачеві нічого невідомо про місцезнаходження підприємства, орган державної реєстрації. Тож, якщо послуги надано неякісно, незрозуміло, кому виставляти претензію.

У кожного третього — порушення

ЦИФРИ І ФАКТИ

Податківці перевірили понад 1,6 тисячі закладів торгівлі Рівненської області, торговельних точок і баз, ринків, цехів, де виготовляють продукти, щодо дотримання ними граничних розмірів рентабельності і торговельних надбавок на основні продукти харчування: борошно, крупи, макарони, хліб, цукор, олію.

У кожному третьому із перевірених виявлено порушення. Податківці склали 120 протоколів про адміністративне правопорушення, про 70 випадків порушень повідомлено в інспекцію з цін, про 62 — в інспекцію із захисту прав споживачів.

Олександра ЮРКОВА.

Для здоров'я корисно, якщо без нітратів

ПИЛЬНУЙ

Хоча кавуни з'явилися на наших прилавках ще на початку літа, населення почало активно купувати їх саме тепер. По-перше, ціна стала доступною: з червневих 3,5 гривні опустилася до 0,6, а незабаром, кажуть, сягне 30-копійчаної позначки. По-друге, навіть найнесвідомішому громадянину розум підказує: серпневі кавуни для здоров'я корисніші.

Везуть зеленобоких красенів у столицю переважно з Херсонської та Запорізької областей. За даними заступника головного санітарного лікаря Києва Сергія Пастушенка, киянам—любителям смугастих ягід нині боятися не варто. Під час рейдових перевірок фахівці відібрали 165 проб кавунів — вміст нітратів у них не перевищував норми. Та й за даними лікувальних закладів, цього літа у столиці випадків отруєння баштанними не зафіксовано. Однак медики застерігають: небезпечно купувати розрізані кавуни. Під пекучим сонцем такий товар стає сприятливим середовищем для розвитку хвороботворних мікроорганізмів.

А от з динями не все так гладко. Із 106 відібраних для лабораторних досліджень дев'ять виявилися з завищеним вмістом нітратів. Шість із них було реалізовано в місцях стихійної торгівлі, без документів, які засвідчували б, що продукція безпечна. Тож фахівці рекомендують споживачам купувати баштанні культури лише на об'єктах торгівлі, де створено умови для їх реалізації.

Якщо ви й досі не знаєте, як вибирати смугастих, ось декілька підказок. Шкурка кавуна має бути без воскового нальоту, зелена. Щоправда, на ній можуть бути жовті плями — місця, якими ягода лежала на землі. Хвостик — жовтий, але не сухий. Це ознака того, що товар довго зберігався та довго їхав. Під час постукування достигла ягода дзвенітиме — в недозрілих м'якуш щільний і звук глухий. А ще: добрий кавун — великий кавун. Що він більший, то більше гарантій, що було достатньо світла, тепла й вологи для його визрівання.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Смакуйте на здоров'я! Адже кавуни мають чимало корисних властивостей. Найвідоміші — промивання нирок та шлунка. Кавуни корисні для людей з діабетом, ожирінням та виразкою. Кавуни містять вітаміни А, С, B_1, B_2, тож допоможуть у разі авітамінозу та алергії.

Надія ГОРБАТЮК.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування

Цей Закон, розроблений відповідно до Конституції України та Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, визначає принципи, засади і механізми функціонування системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, призначення, перерахунку і виплати пенсій, надання соціальних послуг з коштів Пенсійного фонду, що формуються за рахунок страхових внесків роботодавців, бюджетних та інших джерел, передбачених цим Законом, а також регулює порядок формування Накопичувального пенсійного фонду та фінансування за рахунок його коштів видатків на оплату договорів страхування довічних пенсій або одноразових виплат застрахованим особам, членам їхніх сімей та іншим особам, передбаченим цим Законом.

Зміна умов і норм загальнообов'язкового державного пенсійного страхування здійснюється виключно шляхом внесення змін до цього Закону.

Розділ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

актуарні розрахунки — фінансовий аналіз коротко — і довгострокових наслідків функціонування системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що містить прогноз фінансових потоків, оцінку фінансових зобов'язань, довгостроковий прогноз стану та стабільності системи, докладний аналіз коротко- і довгострокових фінансових наслідків будь-яких змін у цій системі;

довічна пенсія з коштів Накопичувального пенсійного фонду (далі — довічна пенсія) — пенсійна виплата, сума якої визначається в договорі страхування довічної пенсії та сплачується у визначеному законом порядку застрахованій особі після досягнення нею пенсійного віку або членам її сім'ї чи спадкоємцям у випадках, передбачених цим Законом;

застрахована особа — фізична особа, яка відповідно до цього Закону підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню і сплачує (сплачувала) та/або за яку сплачуються чи сплачувалися у встановленому законом порядку страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;

зберігач — банк, який здійснює свою діяльність відповідно до законодавства про банки і банківську діяльність та відповідає вимогам цього Закону щодо зберігання та обслуговування коштів Накопичувального фонду;

коефіцієнт страхового стажу — величина, що визначається відповідно до цього Закону для обрахування страхового стажу при обчисленні розміру пенсії у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

компанія з управління активами — юридична особа, яка здійснює управління активами на підставі ліцензії на провадження професійної діяльності з управління активами в частині управління пенсійними активами та обирається за результатами тендера;

мінімальна пенсія — державна соціальна гарантія, розмір якої визначається цим Законом;

мінімальний страховий внесок — сума коштів, що визначається розрахунково як добуток мінімального розміру заробітної плати на розмір страхового внеску, встановлених законом на день отримання заробітної плати (доходу);

накопичувальний пенсійний рахунок — частина персональної облікової картки в системі персоніфікованого обліку, яка відображає стан пенсійних активів застрахованої особи в накопичувальній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

Накопичувальний пенсійний фонд (далі — Накопичувальний фонд) — цільовий позабюджетний фонд, який створюється відповідно до цього Закону, акумулює страхові внески застрахованих осіб, що обліковуються на накопичувальних пенсійних рахунках та інвестуються з метою отримання інвестиційного доходу на користь застрахованих осіб, пенсійні активи якого використовуються для оплати договорів страхування довічних пенсій або одноразових виплат застрахованим особам, а у випадках, передбачених цим Законом, членам їхніх сімей чи спадкоємцям та на інші цілі, передбачені цим Законом;

недержавний пенсійний фонд — недержавний пенсійний фонд, який створений та діє відповідно до законодавства про недержавне пенсійне забезпечення;

непрацездатні громадяни — особи, які досягли встановленого законом пенсійного віку або визнані інвалідами, у тому числі діти-інваліди, а також особи, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника відповідно до цього Закону;

одиниця пенсійних активів Накопичувального фонду (далі — одиниця пенсійних активів) — одиниця виміру загальної вартості пенсійних активів Накопичувального фонду, що накопичені та обліковуються на накопичувальному пенсійному рахунку застрахованої особи, яка застосовується для визначення вартості пенсійних активів на момент їх оцінки;

одноразова виплата — пенсійна виплата, що здійснюється в разі досягнення застрахованою особою пенсійного віку та в інших випадках на умовах та в порядку, визначених цим Законом за рахунок коштів Накопичувального фонду;

основні напрями інвестиційної політики — документ, який відповідно до вимог цього Закону визначає напрями та обмеження інвестування коштів Накопичувального фонду, рівні інвестиційного доходу, суми коштів на адміністративні витрати, видатки на фінансування оплати договорів страхування довічних пенсій та одноразових виплат у відповідному році;

пенсійні виплати — грошові виплати в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що здійснюються у вигляді пенсії, довічної пенсії або одноразової виплати;

пенсія — щомісячна пенсійна виплата в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, яку отримує застрахована особа в разі досягнення нею передбаченого цим Законом пенсійного віку чи визнання її інвалідом, або отримують члени її сім'ї у випадках, визначених цим Законом;

пенсійні активи Накопичувального фонду (далі — пенсійні активи) —грошові кошти, цінні папери, майнові права та зобов'язання щодо них, які сформовані відповідно до цього Закону в Накопичувальному фонді;

пенсіонер — особа, яка відповідно до цього Закону отримує пенсію, довічну пенсію, або члени її сім'ї, які отримують пенсію в разі смерті цієї особи у випадках, передбачених цим Законом;

персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (далі — персоніфікований облік) — організація та ведення обліку відомостей про застраховану особу, що використовуються в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування в порядку, визначеному цим Законом;

пов'язана особа:

юридична особа, яка здійснює контроль за відповідною юридичною особою або контролюється відповідною юридичною особою, або перебуває під спільним контролем з такою юридичною особою;

фізична особа або члени її сім'ї, які здійснюють контроль за відповідною юридичною особою. Членами сім'ї фізичної особи вважаються її чоловік (дружина), діти або батьки як фізичної особи, так і її чоловіка (дружини), а також чоловік (дружина) будь-кого з дітей або батьків фізичної особи;

посадова особа відповідної юридичної особи, уповноважена виконувати від імені юридичної особи юридичні дії, спрямовані на встановлення, зміну або припинення правових відносин, а також члени сім'ї такої посадової особи.

Під здійсненням контролю в цьому Законі слід розуміти володіння безпосередньо або через пов'язаних фізичних чи юридичних осіб найбільшою часткою (паєм, пакетом акцій), що становить не менш як 20 відсотків статутного фонду юридичної особи, або управління найбільшою кількістю голосів у органі управління юридичної особи. Для фізичної особи загальна сума володіння часткою статутного фонду юридичної особи (голосів у органі управління) визначається як загальний обсяг корпоративних прав, що належать такій фізичній особі, членам її сім'ї та юридичним особам, які контролюються такою фізичною особою або членами її сім'ї;

представники застрахованих осіб — профспілки або їх об'єднання чи інші уповноважені найманими працівниками органи (представники);

представники роботодавців — організації роботодавців, їх об'єднання чи інші уповноважені роботодавцями органи (представники);

професійна діяльність з управління активами в частині пенсійних активів — професійна діяльність, що розуміється в значенні, визначеному Законом України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» та пов'язана з управлінням пенсійними активами Накопичувального фонду з метою збереження їх вартості та отримання інвестиційного доходу на користь застрахованих осіб;

Рада Накопичувального фонду — вищий колегіальний орган управління накопичувальною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що створюється та діє в порядку, визначеному цим Законом;

роботодавець — власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган незалежно від форм власності, виду діяльності та господарювання; фізична особа, яка використовує працю найманих працівників (у тому числі іноземців, які на законних підставах працюють за наймом в Україні); власник розташованого в Україні іноземного підприємства, установи, організації (у тому числі міжнародної), філії та представництва, який використовує працю найманих працівників, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

соціальні послуги — послуги, що надаються особам за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в порядку, визначених цим Законом;

страховий стаж — період (строк), протягом якого особа підлягала державному соціальному страхуванню, якою або за яку сплачувався збір на обов'язкове державне пенсійне страхування згідно із законодавством, що діяло раніше, та/або підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню згідно із цим Законом і за який сплачено страхові внески;

страхові внески — кошти відрахувань на соціальне страхування та збір на обов'язкове державне пенсійне страхування, сплачені згідно із законодавством, що діяло раніше; кошти, сплачені на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування відповідно до цього Закону;

страхова організація — юридична особа, виключним видом діяльності якої є страхування життя, має відповідну ліцензію, видану в порядку, встановленому законодавством, та здійснює страхування і виплату довічних пенсій;

страхувальники — роботодавці та інші особи, які відповідно до цього Закону сплачують страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;

тендер — відкритий конкурс, порядок організації та проведення якого визначається цим Законом;

уповноважений банк — банк, який здійснює свою діяльність відповідно до законодавства про банки і банківську діяльність та провадить розрахунково-касові операції з коштами Пенсійного фонду;

чиста вартість одиниці пенсійних активів — вартість одиниці пенсійних активів, що визначається в порядку, передбаченому цим Законом, шляхом ділення чистої вартості пенсійних активів на загальну кількість одиниць пенсійних активів на день розрахунку;

чиста вартість пенсійних активів — різниця між вартістю пенсійних активів на день проведення розрахунку та загальною сумою зобов'язань Накопичувального фонду, що підлягають виконанню на день проведення розрахунку, яка розраховується за методикою та в порядку, визначеними Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України та Національним банком України.

Стаття 2. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні

1. Система пенсійного забезпечення в Україні складається з трьох рівнів.

Перший рівень — солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (далі — солідарна система), що базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в порядку, передбачених цим Законом.

Другий рівень — накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (далі — накопичувальна система пенсійного страхування), що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді та здійснення фінансування витрат на оплату договорів страхування довічних пенсій і одноразових виплат на умовах та в порядку, передбачених законом.

Третій рівень — система недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення.

2. Перший та другий рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Другий та третій рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему накопичувального пенсійного забезпечення.

3. Для окремих категорій громадян законами України можуть встановлюватися умови, норми і порядок їх пенсійного забезпечення, відмінні від загальнообов'язкового державного пенсійного страхування і недержавного пенсійного забезпечення.

4. Громадяни України можуть бути учасниками та отримувати пенсійні виплати одночасно з різних рівнів системи пенсійного забезпечення в Україні. Обов'язковість участі або обмеження щодо участі громадян у відповідних рівнях системи пенсійного забезпечення в Україні та отримання пенсійних виплат встановлюються законами з питань пенсійного забезпечення.

Питання участі іноземців і осіб без громадянства в системі пенсійного забезпечення в Україні та участі громадян України в іноземних пенсійних системах регулюються відповідно цим Законом, іншими законами з питань пенсійного забезпечення та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 3. Суб'єкти системи пенсійного забезпечення в Україні

1. Суб'єктами солідарної системи є:

застраховані особи, а в окремих випадках, визначених цим Законом, — члени їхніх сімей та інші особи;

страхувальники;

Пенсійний фонд;

уповноважений банк;

підприємства, установи, організації (далі — організації), що здійснюють виплату і доставку пенсій.

2. Суб'єктами системи накопичувального пенсійного забезпечення є:

особи, від імені та на користь яких здійснюється накопичення та інвестування коштів;

підприємства, установи, організації та фізичні особи, що здійснюють перерахування внесків до системи накопичувального пенсійного забезпечення;

Накопичувальний фонд;

недержавні пенсійні фонди;

юридичні особи, які здійснюють адміністративне управління Накопичувальним фондом і недержавними пенсійними фондами та управління їх пенсійними активами;

зберігач;

страхові організації.

Інші суб'єкти системи накопичувального пенсійного забезпечення можуть бути визначені законами України.

Стаття 4. Законодавство про пенсійне забезпечення в Україні

1. Законодавство про пенсійне забезпечення базується на Конституції України, складається з Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, цього Закону, закону про недержавне пенсійне забезпечення, законів, якими встановлюються умови пенсійного забезпечення, відмінні від загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та недержавного пенсійного забезпечення, міжнародних договорів з пенсійного забезпечення, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України (далі — закони про пенсійне забезпечення), а також інших законів та нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до законів про пенсійне забезпечення, що регулюють відносини у сфері пенсійного забезпечення в Україні.

2. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що передбачені законодавством України про пенсійне забезпечення, то застосовуються норми міжнародного договору.

3. Виключно законами про пенсійне забезпечення визначаються:

види пенсійного забезпечення;

умови участі в пенсійній системі чи її рівнях;

пенсійний вік для чоловіків та жінок, при досягненні якого особа має право на отримання пенсійних виплат;

джерела формування коштів, що спрямовуються на пенсійне забезпечення;

умови, норми та порядок пенсійного забезпечення;

організація та порядок здійснення управління в системі пенсійного забезпечення.

Стаття 5. Сфера дії Закону

1. Цей Закон регулює відносини, що виникають між суб'єктами системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Дія інших нормативно-правових актів може поширюватися на ці відносини лише у випадках, передбачених цим Законом, або в частині, що не суперечить цьому Закону.

2. Виключно цим Законом визначаються:

принципи та структура системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

коло осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню;

платники страхових внесків, їх права та обов'язки; ▼

(Продовження на 10–24-й стор.).

порядок нарахування, обчислення та сплати страхових внесків, стягнення заборгованості за цими внесками;

види пенсійних виплат;

умови набуття права та порядок визначення розмірів пенсійних виплат;

пенсійний вік чоловіків та жінок, при досягненні якого особа має право на призначення пенсії за віком;

мінімальний розмір пенсії за віком;

порядок здійснення пенсійних виплат за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням;

порядок використання коштів Пенсійного фонду та Накопичувального фонду;

організація та порядок здійснення управління в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Стаття 6. Соціальні виплати непрацездатним громадянам

1. Непрацездатні громадяни крім пенсійних виплат із системи пенсійного забезпечення мають право отримувати доплати, надбавки та підвищення до зазначених виплат, додаткову пенсію в порядку та за рахунок коштів, визначених законодавством.

2. У разі якщо сукупність виплат, зазначених у частині першій цієї статті, разом з пенсійними виплатами із системи пенсійного забезпечення та іншими доходами не досягають розміру прожиткового мінімуму, визначеного законом для непрацездатних громадян, такі громадяни мають право на отримання державної соціальної допомоги в порядку, розмірах та за рахунок коштів, визначених законом.

Стаття 7. Принципи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування

1. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування здійснюється за принципами:

законодавчого визначення умов і порядку здійснення загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

обов'язковості страхування осіб, які працюють на умовах трудового договору (контракту) та інших підставах, передбачених законодавством, а також осіб, які забезпечують себе роботою самостійно, фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності;

права на добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування осіб, які відповідно до цього Закону не підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню;

заінтересованості кожної працездатної особи у власному матеріальному забезпеченні після виходу на пенсію;

рівноправності застрахованих осіб щодо отримання пенсійних виплат та виконання обов'язків стосовно сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;

диференціації розмірів пенсій залежно від тривалості страхового стажу та розміру заробітної плати (доходу);

солідарності та субсидування в солідарній системі;

фінансування видатків на виплату пенсій, надання соціальних послуг за рахунок страхових внесків, бюджетних коштів і коштів цільових фондів;

спрямування частини страхових внесків до Накопичувального фонду для здійснення оплати договорів страхування довічної пенсії і одноразової виплати залежно від розмірів накопичень застрахованої особи з урахуванням інвестиційного доходу;

державних гарантій реалізації застрахованими особами своїх прав, передбачених цим Законом;

організації управління Пенсійним фондом на основі паритетності представників від застрахованих осіб, роботодавців та держави і на засадах гласності, прозорості та доступності його діяльності;

обов'язковості фінансування за рахунок коштів Пенсійного фонду витрат, пов'язаних з виплатою пенсій та наданням соціальних послуг, в обсягах, передбачених цим Законом;

цільового та ефективного використання коштів загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

відповідальності суб'єктів системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування за порушення норм цього Закону, а також за невиконання або неналежне виконання покладених на них обов'язків.

2. Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом.

Стаття 8. Право громадян України на отримання пенсійних виплат та соціальних послуг

1. Право на отримання пенсій та соціальних послуг із солідарної системи мають:

1) громадяни України, які застраховані згідно із цим Законом та досягли встановленого цим Законом пенсійного віку чи визнані інвалідами в установленому законодавством порядку і мають необхідний для призначення відповідного виду пенсії страховий стаж, а в разі смерті цих осіб — члени їхніх сімей, зазначені у статті 36 цього Закону, та інші особи, передбачені цим Законом;

2) особи, яким до дня набрання чинності цим Законом була призначена пенсія відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення» (крім соціальних пенсій) або була призначена пенсія (щомісячне довічне грошове утримання) за іншими законодавчими актами, але вони мали право на призначення пенсії за Законом України «Про пенсійне забезпечення» — за умови, якщо вони не отримують пенсію (щомісячне довічне грошове утримання) з інших джерел, а також у випадках, передбачених цим Законом, — члени їхніх сімей.

2. Право на отримання довічної пенсії та одноразової виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду мають застраховані особи і члени їхніх сімей та/або спадкоємці на умовах та в порядку, визначених цим Законом.

3. Особи, які не підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню, але добровільно сплачували страхові внески в порядку та розмірах, встановлених цим Законом, до солідарної системи та/або накопичувальної системи пенсійного страхування, мають право на умовах, визначених цим Законом, на отримання пенсії і соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду та/або отримання довічної пенсії чи одноразової виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду.

4. Іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, мають право на отримання пенсійних виплат і соціальних послуг із системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування нарівні з громадянами України на умовах та в порядку, передбачених цим Законом, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 9. Види пенсійних виплат і соціальних послуг

1. Відповідно до цього Закону за рахунок коштів Пенсійного фонду в солідарній системі призначаються такі пенсійні виплати:

1) пенсія за віком;

2) пенсія по інвалідності внаслідок загального захворювання (у тому числі каліцтва, не пов'язаного з роботою, інвалідності з дитинства);

3) пенсія у зв'язку з втратою годувальника.

2. За рахунок коштів Накопичувального фонду, що обліковуються на накопичувальних пенсійних рахунках, здійснюються такі пенсійні виплати:

1) довічна пенсія з установленим періодом;

2) довічна обумовлена пенсія;

3) довічна пенсія подружжя;

4) одноразова виплата.

3. У солідарній системі надаються соціальні послуги за рахунок коштів Пенсійного фонду.

До соціальних послуг, передбачених цим Законом, належить допомога на поховання пенсіонера.

Стаття 10. Право вибору пенсійних виплат

1. Особі, яка має одночасно право на різні види пенсії (за віком, по інвалідності, у зв'язку з втратою годувальника), призначається один із цих видів пенсії за її вибором.

2. Особі, яка має право на довічну пенсію, призначається один з видів довічної пенсії за її вибором.

Стаття 11. Особи, які підлягають загальнообов'язковому, державному пенсійному страхуванню

Загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню підлягають:

1) громадяни України, іноземці (якщо інше не встановлено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України) та особи без громадянства, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях, створених відповідно до законодавства України, незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, у філіях, представництвах, відділеннях та інших відокремлених підрозділах цих підприємств та організацій, в об'єднаннях громадян, у фізичних осіб —суб'єктів підприємницької діяльності та інших осіб (включаючи юридичних та фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності, які обрали особливий спосіб оподаткування (фіксований податок, єдиний податок, фіксований сільськогосподарський податок, придбали спеціальний торговий патент) на умовах трудового договору (контракту) або працюють на інших умовах, передбачених законодавством, або виконують роботи на зазначених підприємствах, в установах, організаціях чи у фізичних осіб за договорами цивільно-правового характеру;

2) члени колективних та орендних підприємств, сільськогосподарських кооперативів та фермерських господарств, у тому числі тих, які обрали особливий спосіб оподаткування (фіксований податок, єдиний податок, фіксований сільськогосподарський податок, придбали спеціальний торговий патент);

3) фізичні особи — суб'єкти підприємницької діяльності, у тому числі ті, які обрали особливий спосіб оподаткування (фіксований податок, єдиний податок, фіксований сільськогосподарський податок, придбали спеціальний торговий патент), та члени сімей зазначених фізичних осіб, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності.

До членів сімей фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності, належать: дружина (чоловік), батьки, діти та інші утриманці, які досягли 15 років, не перебувають у трудових або цивільно-правових відносинах з такою фізичною особою — суб'єктом підприємницької діяльності, але разом з ним здійснюють підприємницьку діяльність і отримують частину доходу від заняття цією діяльністю;

4) особи, які забезпечують себе роботою самостійно — займаються адвокатською, нотаріальною, творчою та іншою діяльністю, пов'язаною з отриманням доходу безпосередньо від цієї діяльності;

5) громадяни України, які працюють у розташованих за межами України дипломатичних представництвах, консульських установах України, філіях, представництвах, інших відокремлених підрозділах підприємств та організацій (у тому числі міжнародних), створених відповідно до законодавства України (якщо інше не встановлено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України);

6) громадяни України та особи без громадянства, які працюють в іноземних дипломатичних представництвах та консульських установах іноземних держав, філіях, представництвах, інших відокремлених підрозділах іноземних підприємств та організацій, міжнародних організацій, розташованих на території України (якщо інше не встановлено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України);

7) особи, обрані на виборні посади до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, профспілок, політичних партій, які отримують заробітну плату (винагороду) за роботу на виборній посаді;

8) особи, які проходять строкову військову службу у Збройних Силах України, Службі безпеки України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, а також в органах Міністерства внутрішніх справ України;

9) працівники воєнізованих формувань, особи начальницького і рядового складу фельд'єгерської служби спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань зв'язку та інформатизації, гірничорятувальних частин незалежно від підпорядкування, а також особовий склад аварійно-рятувальної служби, створеної відповідно до законодавства на постійній основі;

10) особи, які проходять альтернативну (невійськову) службу;

11) особи, які отримують щомісячні страхові виплати відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», крім осіб, які отримують виплати у зв'язку зі смертю годувальника, та непрацюючих осіб, які отримують пенсії по інвалідності від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання;

12) особи, які проходять професійну підготовку, перепідготовку або підвищення кваліфікації з відривом від виробництва за направленням підприємств, установ, організацій (без збереження заробітної плати та з отриманням стипендії відповідно до законодавства);

13) особи, які відповідно до законів отримують допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;

14) один з непрацюючих працездатних батьків, усиновителів, опікун, піклувальник, які фактично здійснюють догляд за дитиною-інвалідом, а також непрацюючі працездатні особи, які здійснюють догляд за інвалідом I групи або за престарілим, який за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду або досяг 80-річного віку, якщо такі непрацюючі працездатні особи отримують допомогу або компенсацію відповідно до законодавства;

15) особи, які отримують допомогу по тимчасовій непрацездатності;

16) безробітні в період отримання допомоги по безробіттю.

Стаття 12. Добровільна участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування

1. Особи, які досягли 16-річного віку та не належать до кола осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню відповідно до статті 11 цього закону, у тому числі іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають або працюють на території України, громадяни України, які постійно проживають або працюють за межами України, якщо інше не встановлено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, мають право на добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Зазначені особи можуть брати добровільну участь у солідарній системі або в накопичувальній системі пенсійного страхування, або одночасно в обох системах.

2. Особи, зазначені в частині першій цієї статті, беруть добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування протягом терміну, визначеного в договорі про добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, але не менше одного року.

3. Особи, зазначені в частині першій цієї статті, подають до територіального органу Пенсійного фонду за місцем проживання відповідну заяву за формою, встановленою правлінням Пенсійного фонду, та документи за затвердженим ним переліком.

Територіальний орган Пенсійного фонду, що отримав заяву про добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, має право перевіряти викладені в заяві відомості та вимагати від особи, яка подала заяву, документи, що підтверджують зазначені відомості.

З особою, яка подала заяву про добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, територіальним органом Пенсійного фонду в термін не пізніше ніж 30 календарних днів з дня отримання заяви укладається договір про добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (далі — договір про добровільну участь) відповідно до типового договору, що затверджується правлінням Пенсійного фонду.

4. Договір про добровільну участь повинен містити:

назву документа;

відомості про особу, які відповідно до цього Закону вносяться до системи персоніфікованого обліку;

вид системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, у якій особа братиме участь;

термін дії договору;

розмір та порядок сплати страхових внесків;

умови набуття застрахованою особою права на пенсійні виплати відповідно до цього Закону;

умови розірвання договору;

права та обов'язки сторін, відповідальність сторін за невиконання або неналежне виконання умов договору;

інші умови за згодою сторін або передбачені типовим договором про добровільну участь, що не суперечать цьому Закону.

5. Договором про добровільну участь може бути передбачена одноразова сплата застрахованою особою страхових внесків за попередні періоди. При цьому сума сплачених страхових внесків за кожний місяць не може бути меншою мінімального страхового внеску.

6. Договір про добровільну участь набирає чинності з дня його підписання.

7. Територіальний орган Пенсійного фонду відмовляє в укладенні договору про добровільну участь у разі, якщо особа:

підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню;

не відповідає іншим вимогам, визначеним частиною першою цієї статті;

подала неповні або недостовірні відомості;

уже уклала договір про добровільну участь, строк дії якого не припинено або за яким не виконала передбачені договором умови;

бажає укласти договір на строк менше одного року.

В інших випадках відмова в укладенні договору про добровільну участь не допускається.

8. Договір про добровільну участь може бути достроково розірваний:

застрахованою особою:

за умови дії договору не менше одного року;

у разі систематичного порушення територіальним органом Пенсійного фонду умов договору;

за згодою сторін, якщо договір діяв не менш одного року;

територіальним органом Пенсійного фонду в разі:

набуття застрахованою особою відповідно до цього Закону зобов'язань щодо участі в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

виникнення обставин, що не відповідають визначеним цим Законом вимогам до осіб, які мають право брати добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

систематичного порушення застрахованою особою умов договору;

смерті застрахованої особи.

В інших випадках дострокове розірвання договору про добровільну участь не допускається.

Стаття 13. Припинення участі в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування

1. Участь застрахованих осіб у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування припиняється:

у разі якщо особа, яка підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню відповідно до цього Закону, втратила визначений цим Законом статус застрахованої особи;

у разі закінчення терміну дії договору про добровільну участь або дострокового розірвання цього договору у випадках, передбачених цим Законом;

у разі якщо застрахованій особі відповідно до цього Закону призначено пенсію і вона не продовжує працювати або якщо застрахована особа відповідно до цього Закону набула права на довічну пенсію чи одноразову виплату;

у разі смерті застрахованої особи.

2. У разі якщо особа не сплачувала страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування під час навчання, у період визнання інвалідом, тимчасового виїзду

за кордон тощо, за нею зберігається право на набутий страховий стаж та право на пенсійні активи, що обліковані на її накопичувальному пенсійному рахунку.

3. Особа, яка припинила участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, може поновити свою участь у цьому виді страхування з набуттям нею статусу, згідно з яким вона підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню відповідно до цього Закону або шляхом укладення в установленому цим Законом порядку договору про добровільну участь.

Стаття 14. Страхувальники

Страхувальниками відповідно до цього Закону є:

1) роботодавці:

підприємства, установи і організації, створені відповідно до законодавства України, незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, об'єднання громадян, профспілки, політичні партії (у тому числі філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи зазначених підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, профспілок, політичних партій, які мають окремий баланс і самостійно ведуть розрахунки із застрахованими особами), фізичні особи — суб'єкти підприємницької діяльності та інші особи (включаючи юридичних та фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності, які обрали особливий спосіб оподаткування (фіксований податок, єдиний податок, фіксований сільськогосподарський податок, придбали спеціальний торговий патент), які використовують працю фізичних осіб на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, або за договорами цивільно-правового характеру, — для осіб, зазначених у пунктах 1, 10, 15 статті 11 цього Закону;

колективні та орендні підприємства, сільськогосподарські кооперативи та фермерські господарства, у тому числі ті, які обрали особливий спосіб оподаткування (фіксований податок, єдиний податок, фіксований сільськогосподарський податок, придбали спеціальний торговий патент), — для осіб, зазначених у пункті 2 статті 11 цього Закону;

дипломатичні представництва, консульські установи України, філії, представництва, інші відокремлені підрозділи підприємств та організацій (у тому числі міжнародних), створених відповідно до законодавства України, які мають окремий баланс і самостійно здійснюють розрахунки із застрахованими особами, — для осіб, зазначених у пункті 5 статті 11 цього Закону;

іноземні дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав, філії, представництва, інші відокремлені підрозділи іноземних підприємств та організацій, міжнародних організацій, розташованих на території України, — для осіб, зазначених у пункті 6 статті 11 цього Закону;

2) підприємства, установи, організації, військові частини та органи, які виплачують заробітну плату (винагороду), грошове забезпечення, допомогу, — для осіб, зазначених у пунктах 7—9, 12—14 статті 11 цього Закону;

3) Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття — для осіб, зазначених у пункті 16 статті 11 цього Закону;

4) Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання України — для працюючих осіб, за яких роботодавець сплачує внески в сумі меншій, ніж сума внеску із заробітку, який потерпілий мав до ушкодження здоров'я, а також для непрацюючих осіб, зазначених у пункті 11 статті 11 цього Закону;

5) застраховані особи, зазначені в пунктах 3 і 4 статті 11 та частині першій статті 12 цього Закону.

Стаття 15. Платники страхових внесків

1. Платниками страхових внесків до солідарної системи є страхувальники, зазначені в статті 14 цього Закону, і застраховані особи, зазначені в частині першій статті 12 цього Закону.

2. Платниками страхових внесків до Накопичувального фонду є застраховані особи, зазначені в пунктах 1—7, 9, 10, 12, 15 статті 11 та частині першій статті 12 цього Закону.

3. Страхувальники набувають статусу платників страхових внесків із дня їх реєстрації у територіальному органі Пенсійного фонду, а особи, визначені частиною першою статті 12 цього Закону, — з дня набрання чинності договором про їх добровільну участь.

4. Платникам страхових внесків у десятиденний термін після їх реєстрації видається повідомлення про реєстрацію платника страхових внесків за формою, встановленою правлінням Пенсійного фонду.

Стаття 16. Права та обов'язки застрахованої особи

1. Застрахована особа має право:

1) отримати в установленому законодавством порядку свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

2) отримувати від страхувальника підтвердження про сплату страхових внесків, у тому числі в письмовій формі;

3) вимагати від страхувальника сплати страхових внесків, у тому числі в судовому порядку;

4) отримувати безоплатно у виконавчих органах Пенсійного фонду відомості, внесені до її персональної облікової картки в системі персоніфікованого обліку, в тому числі інформацію про пенсійні активи, що обліковуються на її накопичувальному пенсійному рахунку, та про призначення і здійснення пенсійних виплат за формою, встановленою правлінням Пенсійного фонду, та в порядку, визначеному цим Законом;

5) звертатися із заявою до територіального органу Пенсійного фонду про уточнення відомостей, внесених до персональної облікової картки в системі персоніфікованого обліку;

6) обирати або змінювати в порядку, визначеному законом, страхову організацію, яка здійснює виплату довічних пенсій;

7) обирати порядок здійснення виплати пенсії;

8) оскаржувати в установленому законодавством порядку дії страхувальника, виконавчих органів Пенсійного фонду, їх посадових осіб та інших суб'єктів системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

9) на отримання пенсійних виплат на умовах і в порядку, передбачених цим Законом;

10) залишатись учасником системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування в разі тимчасового припинення до досягнення пенсійного віку сплати страхових внесків з дотриманням вимог цього Закону;

11) достроково розривати договір про добровільну участь у порядку, визначеному цим Законом;

12) інші права відповідно до цього Закону.

2. Застрахована особа зобов'язана:

1) пред'являти свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на вимогу страхувальника, посадових осіб виконавчих органів Пенсійного фонду;

2) надавати на вимогу страхувальника, територіального органу Пенсійного фонду документи, що засвідчують відомості, які мають бути занесені або містяться в її персональній обліковій картці в системі персоніфікованого обліку;

3) повідомляти територіальні органи Пенсійного фонду про зміну даних, що вносяться до її персональної облікової картки в системі персоніфікованого обліку, виїзд за межі держави та про обставини, що спричиняють зміну статусу застрахованої особи, протягом десяти днів з моменту їх виникнення;

4) укладати договір страхування довічної пенсії з обраною страховою організацією та не розривати цей договір протягом життя (крім випадків зміни страхової організації згідно з цим Законом);

5) виконувати інші вимоги, передбачені цим Законом, а також нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону.

Стаття 17. Права та обов'язки страхувальників

1. Страхувальник має право:

1) безоплатно отримувати від територіальних органів Пенсійного фонду інформацію, необхідну для виконання обов'язків, покладених на нього цим Законом;

2) отримувати від територіальних органів Пенсійного фонду підтвердження про одержання сплачених ним страхових внесків;

3) оскаржувати в установленому законодавством порядку рішення органів Пенсійного фонду та дії посадових осіб виконавчих органів Пенсійного фонду;

4) захищати свої права та законні інтереси, а також права та законні інтереси застрахованих осіб, у тому числі в суді.

2. Страхувальник зобов'язаний:

1) зареєструватися в територіальних органах Пенсійного фонду в порядку, визначеному правлінням Пенсійного фонду, як платник страхових внесків у десятиденний термін із дня:

отримання свідоцтва про державну реєстрацію як суб'єкта підприємницької діяльності;

отримання дозволу на провадження нотаріальної та іншої діяльності;

прийняття рішення про створення установи, організації, філії, представництва, іншого відокремленого підрозділу;

зміни юридичного статусу чи адреси, якщо відповідно до закону державна реєстрація таких установ, організацій та відокремлених підрозділів не проводиться;

укладення трудового договору з найманим працівником;

зміни прізвища, ім'я та по батькові.

Страхувальник зобов'язаний зареєструватися в територіальних органах Пенсійного фонду незалежно від того, чи він фактично веде господарську діяльність та провадить розрахунки з оплати праці, чи ні;

2) вести облік виплат (доходу) застрахованої особи за кожним календарним місяцем та календарним роком, зберігати ці дані за період до 1 липня 2000 року протягом 75 років, а за період після цієї дати — протягом усього часу сплати страхових внесків та протягом п'яти років після припинення їх сплати на паперових носіях та в електронному вигляді за наявності засобів, що гарантують ідентичність паперової та електронної форми документа, після чого дані передаються до архіву на належне зберігання протягом 70 років згідно з порядком, установленим Кабінетом Міністрів України;

3) допускати посадових осіб виконавчих органів Пенсійного фонду до перевірок правильності обчислення та сплати страхових внесків, надавати їм передбачені законодавством документи та пояснення з питань, що виникають під час перевірок;

4) подавати звітність територіальним органам Пенсійного фонду у строки, в порядку та за формою, встановленими Пенсійним фондом;

5) надавати безоплатно застрахованій особі та на вимогу —членам сім'ї померлої застрахованої особи відомості про заробітну плату (дохід), суми сплачених страхових внесків та інші відомості, що стосуються застрахованої особи та подаються до територіальних органів Пенсійного фонду;

6) нараховувати, обчислювати і сплачувати в установлені строки та в повному обсязі страхові внески;

7) пред'являти на вимогу виконавчих органів Пенсійного фонду та застрахованих осіб, за яких страхувальник сплачує страхові внески, повідомлення про реєстрацію платника страхових внесків;

8) вимагати в разі прийому на роботу або укладення відповідного договору із фізичною особою пред'явлення нею свідоцтва про загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

9) повідомляти територіальний орган Пенсійного фонду про прийом на роботу або укладення відповідного договору з фізичною особою, яка не зареєстрована в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (у тому числі вперше приймається на роботу) або не пред'явила на вимогу страхувальника свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, і подавати необхідні відомості та документи для реєстрації зазначеної особи;

10) отримати в територіальному органі Пенсійного фонду від імені фізичної особи, яку він зобов'язаний зареєструвати у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування та видати його застрахованій особі;

11) повідомляти територіальні органи Пенсійного фонду:

про ліквідацію (реорганізацію) підприємства, установи, організації у десятиденний термін із дня прийняття відповідного рішення;

про зміну облікових реквізитів підприємства, установи, організації, їх місцезнаходження, юридичної адреси в десятиденний термін із дня виникнення відповідних змін;

про відкриття або закриття поточних рахунків у банках чи в органах Державного казначейства України, які використовуються для здійснення відповідної діяльності;

про чисельність найманих працівників, розмір їх заробітної плати (доходу) за встановленою формою звітності;

про зміну відомостей, що вносяться до системи персоніфікованого обліку, про застраховану особу, за яку або на користь якої ним сплачуються страхові внески, у десятиденний термін із дня одержання цих відомостей;

12) виконувати інші вимоги, передбачені цим Законом, а також нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону.

Стаття 18. Страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування

1. Розмір страхових внесків, у тому числі розмір частини внесків, що спрямовується до Накопичувального фонду, встановлює Верховна Рада України відповідно для страхувальників і застрахованих осіб за результатами актуарних розрахунків, виходячи з того, що вони повинні забезпечувати надання особам пенсійних виплат і соціальних послуг, передбачених цим Законом, а також покриття адміністративних витрат для забезпечення функціонування системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

2. Пропозиції про розмір страхових внесків вносить Кабінет Міністрів України разом із проектом закону про Державний бюджет України на наступний рік.

3. Страхові внески є цільовим загальнообов'язковим платежем, який справляється на всій території України в порядку, встановленому цим Законом.

4. Страхові внески не включаються до складу податків, інших обов'язкових платежів, що складають систему оподаткування. На ці внески не поширюється податкове законодавство.

5. Страхові внески не можуть зараховуватися до Державного бюджету України, бюджетів інших рівнів, не підлягають вилученню з Пенсійного фонду або з Накопичувального фонду і не можуть використовуватися на цілі, не передбачені цим Законом.

6. Законодавством не можуть встановлюватися пільги з нарахування та сплати страхових внесків або звільнення від їх сплати.

Стаття 19. Нарахування страхових внесків

1. Страхові внески до солідарної системи нараховуються:

для роботодавця — на суми фактичних витрат на оплату праці (грошового забезпечення) працівників, що включають витрати на виплату основної і додаткової заробітної плати та інших заохочувальних та компенсаційних виплат, у тому числі в натуральній формі, які визначаються згідно з нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до Закону України «Про оплату праці», виплату винагород фізичним особам за виконання робіт (послуг) за угодами цивільно-правового характеру, що підлягають обкладенню податком на доходи фізичних осіб, а також на суми оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності, яка здійснюється за рахунок коштів роботодавця, та допомоги по тимчасовій непрацездатності;

для страхувальників, зазначених у пункті 2 статті 14 цього Закону:

на суми, зазначені в абзаці другому частини першої цієї статті;

на суми грошового забезпечення та інших виплат військовослужбовцям та працівникам воєнізованих формувань у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

на суми допомоги або компенсації у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

для страхувальників, зазначених у пунктах 3 і 4 статті 14, — на суми страхових виплат в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

для осіб, зазначених у пункті 5 статті 14 цього Закону, — на суми доходу (прибутку), отриманого від відповідної діяльності, що підлягає оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб;

для членів колективних та орендних підприємств, сільськогосподарських кооперативів та фермерських господарств — на суми доходу, що розподіляється між членами колективних, орендних підприємств, сільськогосподарських кооперативів, фермерських господарств і підлягає оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб;

для осіб, які беруть добровільну участь, — на суми, визначені договором про добровільну участь.

2. Страхові внески до Накопичувального фонду нараховуються на всі суми сукупного оподатковуваного доходу (прибутку) застрахованих осіб, а для осіб, які беруть добровільну участь, — на суми, визначені договором про добровільну участь.

3. Нарахування страхових внесків відповідно до частин першої та другої цієї статті, здійснюється на суми, які не зменшені відповідно до законодавства про податок на доходи фізичних осіб.

4. Страхові внески нараховуються на суми, зазначені в частинах першій та другій цієї статті, у межах максимальної величини, що встановлюється законом про розмір страхових внесків. Ця максимальна величина щороку встановлюється на рівні величини семи середніх заробітних плат, що склалася в попередньому календарному році, і не може бути меншою діючої на день набрання чинності цим Законом максимальної величини фактичних витрат на оплату праці найманих працівників, оподатковуваного доходу (прибутку), сукупного оподатковуваного доходу (граничної суми заробітної плати (доходу), з яких справляються страхові внески (збори) до соціальних фондів.

5. Страхові внески нараховуються на суми, зазначені в частинах першій та другій цієї статті, які не зменшені на суму податків, інших обов'язкових платежів і внесків, що відповідно до законодавства сплачуються із зазначених сум, та суми утримань, що здійснюються відповідно до законодавства або за договорами позики, придбання товарів та виплат тощо або на інші цілі за дорученням отримувача.

6. Страхові внески нараховуються на суми, зазначені в частинах першій та другій цієї статті, незалежно від джерел їх фінансування, форми, порядку, місця виплати та використання, а також незалежно від того, чи були зазначені суми фактично виплачені після їх нарахування до сплати.

Стаття 20. Обчислення та сплата страхових внесків

1. Страхові внески обчислюються виключно в грошовій формі, у тому числі з виплат (доходу), що здійснюються в натуральній формі.

Обчислення страхових внесків із сум, виражених в іноземній валюті, здійснюється шляхом перерахування зазначених сум у національну валюту України за курсом валют, установленим Національним банком України на день обчислення страхових внесків.

2. Обчислення страхових внесків застрахованих осіб, зазначених у пунктах 1, 2, 5—7, 9, 10, 12 і 15 статті 11 цього Закону, здійснюється страхувальниками на підставі бухгалтерських та інших документів, відповідно до яких провадиться нарахування (обчислення) або які підтверджують нарахування (обчислення) заробітної плати (доходу), на які відповідно до цього Закону нараховуються страхові внески.

3. Обчислення страхових внесків територіальними органами Пенсійного фонду у випадках, передбачених цим Законом, здійснюється на підставі складених актів перевірки правильності нарахування та сплати страхових внесків, звітності, що подається страхувальником, бухгалтерських та інших документів, що підтверджують суму заробітної плати (доходу), на які відповідно до цього Закону нараховуються страхові внески.

Страхові внески обчислюються територіальним органом Пенсійного фонду в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, за непрямим методом виходячи з оцінки валового доходу та витрат страхувальника, кількості осіб, які перебувають з ним у трудових відносинах, обсягу виробленої (реалізованої) продукції (послуг), суми ▼

сплачених ним податків, інших обов'язкових платежів, передбачених законодавством, у разі:

ухилення страхувальника чи його посадових осіб від надання територіальному органу Пенсійного фонду звітності чи інших документів про сплату страхових внесків;

неведення страхувальником бухгалтерського обліку чи відсутності в нього відповідних первинних документів;

якщо сума страхових внесків, нарахована страхувальником, не підтверджується документами.

Обчислення територіальними органами Пенсійного фонду сум страхових внесків за минулі періоди провадиться виходячи з розміру страхового внеску, що діяв на день нарахування виплат (доходу), на які відповідно до цього Закону нараховуються страхові внески.

4. Сплата страхових внесків здійснюється виключно в грошовій формі шляхом внесення відповідних сум страхових внесків до солідарної системи на банківські рахунки виконавчих органів Пенсійного фонду, а сум страхових внесків до накопичувальної системи пенсійного страхування — на банківський рахунок Накопичувального фонду або на банківський рахунок обраного застрахованою особою недержавного пенсійного фонду.

5. Страхові внески сплачуються страхувальниками шляхом перерахування безготівкових сум з їх банківських рахунків.

Страхувальники — фізичні особи, які не мають банківських рахунків, сплачують страхові внески шляхом готівкових розрахунків через банківські установи.

6. Страхувальники зобов'язані сплачувати страхові внески, нараховані за відповідний базовий звітний період, не пізніше ніж через 20 календарних днів із дня закінчення цього періоду.

Базовим звітним періодом є:

для страхувальників, зазначених у пунктах 1—4 статті 14 цього Закону, — календарний місяць;

для страхувальників, зазначених у пункті 5 статті 14 цього Закону, —квартал.

При цьому в разі здійснення протягом базового звітного періоду виплат (виплати доходу), на які відповідно до цього Закону нараховуються страхові внески, страхувальники одночасно з видачею зазначених сум зобов'язані сплачувати авансові платежі у вигляді сум страхових внесків, що підлягають нарахуванню на зазначені виплати (дохід).

У разі недостатності у страхувальника коштів для здійснення в повному обсязі виплати заробітної плати (доходу) та одночасної сплати відповідних авансових платежів виплата зазначених сум та сплата страхових внесків здійснюється в пропорційних розмірах у порядку, визначеному правлінням Пенсійного фонду.

У разі несплати авансових платежів до страхувальників застосовуються фінансові санкції, передбачені цим Законом.

Перерахування страхових внесків здійснюється страхувальниками одночасно з одержанням (перерахуванням) коштів на оплату праці (виплати доходу), у тому числі в безготівковій чи натуральній формі або з виручки від реалізації товарів (послуг). При цьому фактичним одержанням (перерахуванням) коштів на оплату праці (виплати доходу) вважається одержання відповідних сум готівкою, зарахування на банківський рахунок одержувача, перерахування за дорученням одержувача на будь-які цілі, одержання товарів (послуг) або будь-яких інших матеріальних цінностей в рахунок зазначених виплат (доходу), фактичне здійснення із цих виплат (доходу) відрахувань, передбачених законодавством або за виконавчими документами, чи будь-яких інших відрахувань.

За осіб, зазначених у пунктах 8, 11—14, 16 статті 11 цього Закону, страхові внески сплачуються в порядку і строки, визначені Кабінетом Міністрів України, за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів, коштів цільових фондів, з яких цим особам сплачуються відповідно грошове забезпечення, страхові виплати, допомога і компенсації.

7. Особи, зазначені в частині першій статті 12 цього Закону, сплачують страхові внески у строки, визначені договором про добровільну участь, але не рідше одного разу на квартал.

8. Страхові внески, які відповідно до цього Закону підлягають сплаті із сум виплат (доходу) за період з дня виникнення у страхувальника зобов'язання щодо реєстрації як платника страхових внесків до дня його реєстрації в органах Пенсійного фонду, сплачуються (стягуються) на загальних підставах відповідно до цього Закону за весь зазначений період.

9. Днем сплати страхових внесків вважається:

у разі перерахування сум страхових внесків у безготівковій формі з банківського рахунку страхувальника на банківський рахунок органу Пенсійного фонду або у випадках, передбачених цим Законом, на рахунок Накопичувального фонду — день списання установою банку, установою Державного казначейства України суми платежу з банківського (спеціального реєстраційного) рахунку страхувальника незалежно від часу її зарахування на банківський рахунок органу Пенсійного фонду;

у разі сплати сум страхових внесків готівкою — день внесення страхувальником коштів у банківську установу чи відділення зв'язку для перерахування на банківські рахунки органу Пенсійного фонду та/або Накопичувального фонду.

10. Якщо страхувальники несвоєчасно або не в повному обсязі сплачують страхові внески, до них застосовуються фінансові санкції, передбачені цим Законом, а посадові особи, винні в порушенні законодавства про сплату страхових внесків, несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно із законом.

11. Суми надміру або помилково сплачених страхових внесків до накопичувальної системи пенсійного страхування, у тому числі сплачені із заробітної плати (доходу) застрахованої особи, яка працює за сумісництвом, що перевищує максимальну величину, передбачену частиною четвертою статті 19 цього Закону, повертаються цій застрахованій особі або за її бажанням залишаються в Накопичувальному фонді та обліковуються на накопичувальному пенсійному рахунку в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

12. Страхові внески підлягають сплаті незалежно від фінансового стану платника страхових внесків.

Установи банків приймають від страхувальників платіжні доручення та інші платіжні документи на видачу (перерахування) коштів для виплат заробітної плати (доходу), на які відповідно до цього Закону нараховуються страхові внески, та здійснюють видачу (перерахування) зазначених коштів лише за умови одночасного подання страхувальником платіжних документів про перерахування коштів для сплати відповідних сум страхових внесків або документів, що підтверджують фактичну сплату цих сум. У разі невиконання банками цієї вимоги вони за рахунок власних коштів у порядку, встановленому Національним банком України, сплачують відповідному територіальному органу Пенсійного фонду суму, що дорівнює сумі несплачених страхових внесків, з правом зворотної вимоги до страхувальників щодо відшкодування цієї суми.

У разі наявності в платника страхових внесків одночасно із зобов'язаннями із сплати страхових внесків зобов'язань із сплати податків, інших обов'язкових платежів, передбачених законом, або зобов'язань перед іншими кредиторами зобов'язання із сплати страхових внесків виконуються в першу чергу і мають пріоритет перед усіма іншими зобов'язаннями, крім зобов'язань щодо виплати заробітної плати (доходу).

13. Суми надміру сплачених чи помилково сплачених страхових внесків до солідарної системи повертаються страхувальникам або за їх згодою зараховуються в рахунок майбутніх платежів страхових внесків у порядку і в строки, визначені правлінням Пенсійного фонду.

Стаття 21. Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування

1. Органи Пенсійного фонду ведуть облік усіх застрахованих осіб та персоніфікований облік надходження страхових внесків, створюють і забезпечують функціонування єдиного державного автоматизованого банку відомостей про застрахованих осіб, здійснюють облік коштів Накопичувального фонду на накопичувальних пенсійних рахунках.

Для формування інформаційної бази системи персоніфікованого обліку використовуються відомості, що надходять від:

інформаційного фонду Державного реєстру фізичних осіб —платників податків та інших обов'язкових платежів;

органів державної податкової служби;

роботодавців;

фізичних осіб;

органів реєстрації актів громадянського стану;

державної служби зайнятості;

фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування;

компанії з управління активами;

зберігача;

інших підприємств, установ, організацій та військових формувань.

Інформація з бази даних системи персоніфікованого обліку, що ведеться в електронній формі, може надаватися за запитом страхувальників або застрахованих осіб у вигляді документа, що відповідає вимогам законодавства.

2. На кожну застраховану особу відкривається персональна облікова картка, в якій використовується постійний ідентифікаційний номер Державного реєстру фізичних осіб — платників податків та інших обов'язкових платежів.

3. Персональна облікова картка застрахованої особи повинна містити такі відомості:

1) умовно-постійна частина персональної облікової картки:

модифікований ідентифікаційний номер;

прізвище, ім'я та по батькові на поточний момент;

прізвище при народженні;

дата народження;

місце народження;

стать;

адреса постійного місця проживання;

серія, номер і назва документа, з якого взято відомості до персональної облікової картки;

громадянство;

відомості про членів сім'ї, які знаходяться на утриманні застрахованої особи, та її дітей;

номер телефону (за згодою);

відмітка про смерть;

2) частина персональної облікової картки, яка відображає страховий стаж, заробітну плату (дохід) та розмір сплачених страхових внесків:

ідентифікаційний номер страхувальника;

рік, за який внесено відомості;

розмір страхового внеску до Пенсійного фонду за відповідний місяць;

сума сплачених страхових внесків до Пенсійного фонду за відповідний місяць;

страховий стаж;

ознака особливих умов праці, які дають право на пільги в пенсійному забезпеченні;

сума заробітної плати (грошового забезпечення, доходу), з якої сплачено страхові внески за відповідний місяць;

сума доходу (прибутку) осіб, які провадять підприємницьку діяльність і обрали особливий спосіб оподаткування (фіксований податок, єдиний податок, фіксований сільськогосподарський податок, придбали спеціальний торговий патент);

3) частина персональної облікової картки, яка відображає сплату за рахунок коштів Пенсійного фонду пенсії застрахованій особі за місяцями:

дата, з якої призначено пенсію;

місяць нарахування (перерахунку, індексації) пенсії;

сума періодів страхового стажу;

коефіцієнт страхового стажу;

коефіцієнт заробітної плати (доходу);

заробітна плата (дохід) для обчислення, перерахунку, індексації пенсії;

розмір пенсії для виплати;

запис про членів сім'ї, які знаходяться на утриманні застрахованої особи;

4) частина персональної облікової картки, яка відображає стан пенсійних активів застрахованої особи або здійснення виплат спадкоємцям накопичувального пенсійного рахунку:

сума заробітної плати (грошового забезпечення, доходу), з якої сплачено страхові внески за відповідний місяць;

розмір та сума сплачених страхових внесків на накопичувальний пенсійний рахунок за відповідний місяць;

сумарний розмір інвестиційного доходу за попередні періоди;

чиста вартість пенсійних активів;

загальна кількість одиниць пенсійних активів;

сума коштів, перерахована страховій організації, обраній застрахованою особою, для оплати договору страхування довічної пенсії і дата перерахування цих коштів;

сума одноразової виплати, сплаченої відповідно до статті 56 цього Закону, і дата її виплати;

відмітка про смерть застрахованої особи.

4. Персональна облікова картка застрахованої особи зберігається в Пенсійному фонді протягом усього життя цієї особи, а після її смерті —протягом 75 років на паперових носіях та в електронному вигляді за наявності засобів, що гарантують ідентичність паперової та електронної форми документа.

5. Дані про відкриття розрахункових та інших рахунків страхувальників-роботодавців виконавчі органи Пенсійного фонду отримують від банків, у яких ведуться ці рахунки.

6. Відомості про осіб, зазначених у пунктах 1, 2, 5—10, 12—15 статті 11 цього Закону, подаються до територіального органу Пенсійного фонду страхувальниками-роботодавцями, відповідними підприємствами, установами, організаціями, військовими частинами та органами, які виплачують цим особам заробітну плату, грошове забезпечення (заробіток), допомогу. Відомості про застрахованих осіб, зазначених у пунктах 3 і 4 статті 11 цього Закону, подаються до територіального органу Пенсійного фонду безпосередньо цими особами, а про осіб, зазначених у пунктах 11 і 16 статті 11 цього Закону, — Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та Фондом загальнообов'язкового Державного соціального страхування України на випадок безробіття. Форми документів, порядок та строки їх подання встановлюються правлінням Пенсійного фонду.

7. Органи реєстрації актів громадянського стану за формою, встановленою відповідно до законодавства, протягом десяти робочих днів із дня реєстрації смерті особи подають відповідні відомості територіальним органам Пенсійного фонду.

8. Органи, що здійснюють державну реєстрацію юридичних і фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності, зобов'язані надсилати один примірник реєстраційної картки територіальному органу Пенсійного фонду за місцем реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності.

Стаття 22. Інформація у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування

1. Інформація у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування використовується з дотриманням вимог, передбачених законодавством про інформацію.

2. Відомості, що містяться в системі персоніфікованого обліку, використовуються виконавчими органами Пенсійного фонду для:

підтвердження участі застрахованої особи в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

обчислення страхових внесків;

визначення права застрахованої особи або членів її сім'ї на отримання пенсійних виплат згідно із цим Законом;

визначення розміру, перерахунку та індексації пенсійних виплат, передбачених цим Законом;

надання застрахованій особі на її вимогу або у випадках, передбачених цим Законом;

надання страховим організаціям, які здійснюють страхування довічних пенсій;

надання аудитору, який відповідно до цього Закону здійснює аудит Накопичувального фонду.

3. Надання органами Пенсійного фонду відомостей, що містяться в системі персоніфікованого обліку, іншим юридичним і фізичним особам, крім перелічених у частині другій цієї статті, допускається лише за рішенням суду у випадках, передбачених законом.

4. Пенсійний фонд забезпечує комплекс організаційних та технічних заходів, спрямованих на захист відомостей, що містяться в системі персоніфікованого обліку, в тому числі забезпечує обмеження кола службових осіб, які в силу своїх службових обов'язків мають доступ до відомостей, що містяться в системі персоніфікованого обліку.

Особи, які мають доступ або користуються відомостями, що містяться в системі персоніфікованого обліку, за незаконне розголошення цих відомостей несуть відповідальність згідно із законом.

Стаття 23. Розгляд спорів

Спори, що виникають із правовідносин за цим Законом, вирішуються органами Пенсійного фонду та в судовому порядку.

Розділ II. СТРАХОВИЙ СТАЖ У СОЛІДАРНІЙ СИСТЕМІ

Стаття 24. Періоди, з яких складається страховий стаж

1. Страховий стаж — період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню та за який щомісяця сплачені страхові внески в сумі не меншій, ніж мінімальний страховий внесок.

До страхового стажу для обчислення розміру пенсії за віком, з якого обчислюється розмір пенсії по інвалідності або у зв'язку з втратою годувальника, крім наявного страхового стажу, зараховується також на загальних підставах відповідно період з дня встановлення інвалідності до досягнення застрахованою особою віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, та період з дня смерті годувальника до дати, коли годувальник досяг би віку, передбаченого статтею 26 цього Закону.

2. Страховий стаж обчислюється територіальними органами Пенсійного фонду відповідно до вимог цього Закону за даними, що містяться в системі персоніфікованого обліку, а за періоди до впровадження системи персоніфікованого обліку — на підставі документів та в порядку, визначеному законодавством, що діяло до набрання чинності цим Законом.

3. Страховий стаж обчислюється в місяцях. Неповний місяць роботи, якщо застрахована особа підлягала загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню або брала добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, зараховується до страхового стажу як повний місяць за умови, що сума сплачених за цей місяць страхових внесків є не меншою, ніж мінімальний страховий внесок.

Якщо сума сплачених за відповідний місяць страхових внесків є меншою, ніж мінімальний страховий внесок, цей період зараховується до страхового стажу як повний місяць за умови здійснення у порядку, визначеному правлінням Пенсійного фонду, відповідної доплати до суми страхових внесків таким чином, щоб загальна сума сплачених коштів за відповідний місяць була не меншою, ніж мінімальний страховий внесок.

У разі якщо зазначену доплату не було здійснено, до страхового стажу зараховується період, визначений за кожний місяць сплати страхових внесків за формулою:

ТП = Св : В, де:

ТП — тривалість періоду, що зараховується до страхового стажу та визначається в місяцях;

Св — сума фактично сплачених страхових внесків за відповідний місяць;

В — мінімальний страховий внесок за відповідний місяць.

Періоди роботи після призначення пенсії зараховуються до страхового стажу на загальних підставах.

Страховий стаж враховується в одинарному розмірі, крім випадків, передбачених цим Законом.

4. Періоди трудової діяльності та інші періоди, що враховувалися до стажу роботи для призначення пенсії до набрання чинності цим Законом, зараховуються до страхового

стажу в порядку і на умовах, передбачених законодавством, що діяло раніше.

При цьому за кожний повний рік стажу роботи, до набрання чинності цим Законом, на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці за списком №1 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затвердженим Кабінетом Міністрів України, зайнятість на яких давала право на пенсію на пільгових умовах, до страхового стажу додатково зараховується по одному року.

Стаття 25. Коефіцієнт страхового стажу

1. Коефіцієнт страхового стажу, що застосовується для обчислення розміру пенсії, визначається із заокругленням до п'яти знаків після коми за формулою:

$$Кс = \frac{См \cdot Вс}{100\% \cdot 12},$$ де:

Кс — коефіцієнт страхового стажу;

См — сума місяців страхового стажу;

Вс — визначена відповідно до цього Закону величина оцінки одного року страхового стажу (у відсотках). За період участі тільки в солідарній системі величина оцінки одного року страхового стажу дорівнює 1%, а за період участі в солідарній і накопичувальній системах пенсійного страхування — 0,8%.

Для особи, яка брала участь у солідарній і накопичувальній системах, визначається один коефіцієнт страхового стажу як сума коефіцієнта страхового стажу за період участі тільки в солідарній системі та коефіцієнта страхового стажу, визначеного за період участі в солідарній і накопичувальній системах.

2. Коефіцієнт страхового стажу з урахуванням періодів до набрання чинності цим Законом не може перевищувати 0,75, а з урахуванням страхового стажу, передбаченого абзацом другим частини четвертої статті 24 цього Закону, — 0,85.

Розділ III. ПЕНСІЇ ЗА ВІКОМ У СОЛІДАРНІЙ СИСТЕМІ

Стаття 26. Умови призначення пенсії за віком

1. Особи мають право на призначення пенсії за віком після досягнення чоловіками 60 років, жінками — 55 років та наявності страхового стажу не менше п'яти років.

Стаття 27. Розмір пенсії за віком

1. Розмір пенсії за віком визначається за формулою:

$П = Зп \cdot Кс$, де:

П — розмір пенсії, у гривнях;

Зп — заробітна плата (дохід) застрахованої особи, визначена відповідно до статті 40 цього Закону, з якої обчислюється пенсія, у гривнях;

Кс — коефіцієнт страхового стажу застрахованої особи, визначений відповідно до статті 25 цього Закону.

2. За бажанням застрахованої особи частина розміру пенсії за віком за період страхового стажу, набутого до дня набрання чинності цим Законом, може бути визначена відповідно до раніше діючого законодавства, а частина розміру пенсії за період страхового стажу, набутого після набрання чинності цим Законом, — відповідно до цього Закону.

При цьому частина розміру пенсії за віком, обчислена за раніше діючим законодавством, не може перевищувати максимальних розмірів пенсій, визначених законом для відповідних категорій пенсіонерів, та не може бути нижчою, ніж розмір трудової пенсії за віком з урахуванням цільової грошової допомоги на прожиття, що діяли на день набрання чинності цим Законом.

Розмір пенсії за віком, обчислений за раніше діючим законодавством, підвищується з дня набрання чинності цим Законом до дня її призначення в порядку, передбаченому частинами першою та другою статті 42 цього Закону.

3. Розмір пенсії за віком, обчислений відповідно до частини першої цієї статті, не обмежується.

Стаття 28. Мінімальний розмір пенсії за віком

1. Мінімальний розмір пенсії за віком за наявності у чоловіків 25, а у жінок — 20 років страхового стажу встановлюється в розмірі 20 відсотків середньої заробітної плати працівників, зайнятих у галузях економіки України, за попередній рік, яка визначається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі статистики.

2. За наявності страхового стажу меншої тривалості, ніж передбачено частиною першою цієї статті, пенсія за віком встановлюється в розмірі, пропорційному наявному страховому стажу, виходячи з мінімального розміру пенсії за віком.

Стаття 29. Підвищення розміру пенсії за віком у разі відстрочки часу її призначення

1. Особі, яка набула права на пенсію за віком відповідно до цього Закону, але після досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, виявила бажання працювати і одержувати пенсію з більш пізнього строку, пенсія за віком призначається з урахуванням страхового стажу на день звернення за призначенням пенсії з підвищенням розміру пенсії за віком, обчисленого відповідно до статті 27 цього Закону, за кожний повний рік страхового стажу після досягнення пенсійного віку в такому порядку:

Кількість років відкладеного виходу на пенсію за віком	Підвищення розміру пенсії на
1	3,00%
2	6,71%
3	11,83%
4	18,54%
5	27,07%
6	36,46%
7	46,85%
8	58,43%
9	71,19%
10	85,32%

2. При цьому підвищення розміру пенсії за неповний рік страхового стажу не здійснюється.

Розділ IV. ПЕНСІЇ ПО ІНВАЛІДНОСТІ В СОЛІДАРНІЙ СИСТЕМІ

Стаття 30. Умови призначення пенсії по інвалідності

1. Пенсія по інвалідності призначається в разі настання інвалідності, що спричинила повну або часткову втрату працездатності внаслідок загального захворювання (в тому числі каліцтва, не пов'язаного з роботою, інвалідності з дитинства) за наявності страхового стажу, передбаченого статтею 32 цього Закону.

2. Пенсія по інвалідності призначається незалежно від того, коли настала інвалідність: у період роботи, до влаштування на роботу чи після припинення роботи.

3. Пенсія по інвалідності від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання призначається відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».

Стаття 31. Групи інвалідності

1. Залежно від ступеня втрати працездатності визначено три групи інвалідності.

Причина, група, час настання інвалідності, строк, на який встановлюється інвалідність, визначаються органом медико-соціальної експертизи згідно із законодавством.

2. Органи Пенсійного фонду та застрахована особа мають право в установленому законом порядку оскаржити рішення органів медико-соціальної експертизи.

Стаття 32. Страховий стаж, необхідний для призначення пенсії по інвалідності

1. Особи, визнані інвалідами, мають право на пенсію по інвалідності за наявності такого страхового стажу на час настання інвалідності:

до досягнення особою 23 років включно — 2 роки;

від 24 років до досягнення особою 26 років включно — 3 роки;

від 27 років до досягнення особою 31 року включно — 4 роки;

для осіб 32 років і старших — 5 років.

2. Якщо інвалідність настала в період проходження строкової військової служби, то пенсія по інвалідності призначається особі незалежно від наявності страхового стажу.

Стаття 33. Розмір пенсії по інвалідності

Пенсія по інвалідності залежно від групи інвалідності призначається в таких розмірах: інвалідам I групи — 100 відсотків пенсії за віком; інвалідам II групи — 90 відсотків пенсії за віком; інвалідам III групи — 50 відсотків пенсії за віком, обчисленої відповідно до статей 27 і 28 цього Закону.

Стаття 34. Період, на який призначається пенсія по інвалідності

Пенсія по інвалідності призначається на весь строк встановлення інвалідності. Інвалідам — чоловікам старше 60 років і жінкам старше 55 років пенсії по інвалідності призначаються довічно. Повторний огляд цих інвалідів провадиться тільки за їх заявою.

Стаття 35. Строк виплати пенсії по інвалідності в разі зміни групи інвалідності або відновлення працездатності

1. У разі зміни групи інвалідності пенсія в новому розмірі виплачується з дня зміни групи інвалідності.

Якщо особа визнана інвалідом нижчої групи, пенсія виплачується за попередньою групою до кінця місяця, в якому змінено групу інвалідності.

У разі визнання особи, яка пройшла повторний огляд, здоровою пенсія виплачується до кінця місяця, по який встановлено інвалідність.

2. У разі якщо особа не з'явилася в органи медико-соціальної експертизи на повторний огляд у визначений для цього строк, виплата пенсії по інвалідності зупиняється з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому вона мала з'явитися на повторний огляд.

3. У разі якщо строк повторного огляду медико-соціальної експертизи інвалідом пропущено з поважних причин або в разі визнання його знову інвалідом виплата пенсії по інвалідності відновлюється з дня, з якого припинено виплату, до дня повторного огляду, але не більш як за три роки, якщо орган медико-соціальної експертизи визнає їі за цей період інвалідом. При цьому якщо під час повторного огляду інваліда переведено на іншу групу інвалідності (вищу або нижчу), пенсія за зазначений період виплачується за попередньою групою інвалідності.

Якщо виплату пенсії інвалідові було припинено у зв'язку з відновленням здоров'я або якщо він не отримував пенсії внаслідок нез'явлення на повторний огляд без поважних причин, то в разі наступного визнання його інвалідом виплата раніше призначеної пенсії поновлюється з дня встановлення інвалідності знову за умови, що після припинення виплати пенсії минуло не більше п'яти років. Якщо минуло більше п'яти років, пенсія призначається знову на загальних підставах.

Органи медико соціальної експертизи зобов'язані повідомляти територіальні органи Пенсійного фонду в порядку, встановленому законодавством, про результати повторного огляду осіб, яким призначена пенсія по інвалідності, та про нез'явлення цих осіб на зазначений огляд.

Розділ V. ПЕНСІЯ У ЗВ'ЯЗКУ З ВТРАТОЮ ГОДУВАЛЬНИКА В СОЛІДАРНІЙ СИСТЕМІ

Стаття 36. Умови призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника

1. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається непрацездатним членам сім'ї померлого годувальника, які були на його утриманні, за наявності в годувальника на день смерті страхового стажу, який був би необхідний йому для призначення пенсії по інвалідності, а в разі смерті пенсіонера або осіб, зазначених у частині другій статті 32 цього Закону, — незалежно від тривалості страхового стажу. При цьому дітям пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається незалежно від того, чи були вони на утриманні годувальника.

Батьки і чоловік (дружина) померлого, які не були на його утриманні, мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника, якщо втратили джерело засобів до існування.

2. Непрацездатними членами сім'ї вважаються:

1) чоловік (дружина), батько, мати, якщо вони є інвалідами або досягли пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону;

2) діти (у тому числі діти, які народилися до спливу 10 місяців з дня смерті годувальника) померлого годувальника, які не досягли 18 років або старші цього віку, якщо вони стали інвалідами до досягнення 18 років.

Діти, які навчаються за денною формою навчання у вищих навчальних закладах I—IV рівнів акредитації та професійно-технічних навчальних закладах, — до закінчення такими дітьми навчальних закладів, але не довше ніж до досягнення ними 23 років, та діти-сироти — до досягнення ними 23 років незалежно від того, навчаються вони чи ні;

3) чоловік (дружина), а в разі їх відсутності — один з батьків або брат чи сестра, дідусь чи бабуся померлого годувальника незалежно від віку і працездатності, якщо він (вона) не працюють і зайняті доглядом за дитиною (дітьми) померлого годувальника до досягнення нею (ними) 8 років.

3. До членів сім'ї, які вважаються такими, що були на утриманні померлого годувальника, відносяться особи, зазначені в частині другій цієї статті, якщо вони:

1) були на повному утриманні померлого годувальника;

2) одержували від померлого годувальника допомогу, що була для них постійним і основним джерелом засобів до існування.

Члени сім'ї померлого годувальника, для яких його допомога була постійним і основним джерелом засобів до існування, але які й самі одержували пенсію, мають право, за бажанням, перейти на пенсію у зв'язку з втратою годувальника.

4. Усиновлені діти мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника нарівні з рідними дітьми.

5. Пасинок і падчерка мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника нарівні з рідними дітьми, якщо вони не одержували аліментів від батьків.

6. Неповнолітні діти, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника, зберігають це право і в разі їх усиновлення.

7. Положення цього Закону, що стосуються сім'ї померлого, відповідно поширюються і на сім'ю особи, визнаної безвісно відсутньою або оголошеною померлою у встановленому законом порядку.

8. Пенсії у зв'язку з втратою годувальника, який помер внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, призначаються відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».

Стаття 37. Розмір пенсії у зв'язку з втратою годувальника

1. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається в розмірі: на одного непрацездатного члена сім'ї — 50 відсотків пенсії за віком померлого годувальника; на двох та більше непрацездатних членів сім'ї — 100 відсотків пенсії за віком померлого годувальника, що розподіляється між ними рівними частками.

2. Дітям-сиротам пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається в розмірах, визначених частиною першою цієї статті, виходячи з розміру пенсії за віком кожного з батьків.

Стаття 38. Період, на який призначається пенсія у зв'язку з втратою годувальника. Зміна розміру пенсії

1. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається на весь період, протягом якого член сім'ї померлого годувальника вважається непрацездатним згідно із частиною другою статті 36 цього Закону, а членам сім'ї, які досягли пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, — довічно.

2. Зміна розміру пенсії або припинення її виплати членам сім'ї здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому склалися обставини, що спричинили зміну розміру або припинення виплати пенсії.

Стаття 39. Призначення однієї пенсії у зв'язку з втратою годувальника на всіх членів сім'ї. Виділення частки пенсії

1. На всіх членів сім'ї, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника, призначається одна спільна пенсія.

2. На вимогу члена сім'ї із загальної суми пенсії виділяється його частка, яка виплачується окремо.

Виділення частки пенсії провадиться з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому надійшла заява про виділення частки пенсії.

Розділ VI. ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ (ДОХОДУ) ДЛЯ ОБЧИСЛЕННЯ ПЕНСІЇ У СОЛІДАРНІЙ СИСТЕМІ, ПРИЗНАЧЕННЯ, ПЕРЕРАХУНОК ТА ВИПЛАТА ПЕНСІЇ

Стаття 40. Порядок визначення заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії

1. Для обчислення пенсії враховується заробітна плата (дохід) за будь-які 60 календарних місяців страхового стажу підряд до 1 липня 2000 року, незалежно від перерв, та за весь період страхового стажу починаючи з 1 липня 2000 року.

У разі якщо страховий стаж становить менший період, ніж передбачено абзацом першим цієї частини, враховується заробітна плата (дохід) за фактичний страховий стаж.

За вибором особи, яка звернулася за пенсією, з періоду, за який враховується заробітна плата (дохід) для обчислення пенсії, виключається період до 60 календарних місяців підряд за умови, що зазначений період становить не більше ніж 10 відсотків тривалості страхового стажу.

Для визначення розміру пенсії за віком відповідно до частини другої статті 27 цього Закону заробітна плата для обчислення частини пенсії за період страхового стажу до набрання чинності цим Законом визначається на умовах і в порядку, передбачених законодавством, що діяло раніше, а для обчислення частини пенсії за період страхового стажу після набрання чинності цим Законом — на умовах, передбачених абзацом першим цієї частини.

Заробітна плата (дохід) за період страхового стажу до 1 липня 2000 року враховується для обчислення пенсії на підставі документів про нараховану заробітну плату (дохід), виданих у порядку, встановленому законодавством, а за період страхового стажу починаючи з 1 липня 2000 року — за даними, що містяться в системі персоніфікованого обліку.

2. Заробітна плата (дохід) для обчислення пенсії визначається за формулою:

$Зп = Зс \cdot (Ск : К)$, де:

Зп — заробітна плата (дохід) застрахованої особи для обчислення пенсії, у гривнях;

Зс — середня заробітна плата працівників, зайнятих у галузях економіки України, за календарний рік, що передує року звернення за призначенням пенсії;

Ск — сума коефіцієнтів заробітної плати (доходу) за кожний місяць ($Кз_1 + Кз_2 + Кз_3 + ... + Кз_n$);

К — кількість місяців страхового стажу, за які розраховано коефіцієнти заробітної плати (доходу) застрахованої особи.

У разі відсутності на момент призначення пенсії даних про середню заробітну плату працівників, зайнятих у галузях економіки України, за попередній рік для визначення заробітної плати (доходу) враховується наявна середня заробітна плата працівників, зайнятих у галузях економіки України, за місяці попереднього року з наступним перерахунком заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії після отримання даних про середню заробітну плату працівників, зайнятих у галузях економіки України, за календарний рік, що передує року звернення за призначенням пенсії.

Коефіцієнт заробітної плати (доходу) застрахованої особи за кожний місяць страхового стажу, який враховується при обчисленні пенсії, визначається за формулою:

$Кз = Зв : Зс$, де:

Кз — коефіцієнт заробітної плати (доходу) застрахованої особи; ▼

Зв — сума заробітної плати (доходу) застрахованої особи, з якої сплачено страхові внески та яка відповідно до цього Закону враховується для обчислення пенсії за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати (доходу);

Зс — середня заробітна плата працівників, зайнятих у галузях економіки України, за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати (доходу).

Сума заробітної плати (доходу) застрахованої особи, яка відповідно до цього Закону враховується для обчислення пенсії за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати (доходу), визначається за формулою:

Зв = З + Зд, де:

Зв — сума заробітної плати (доходу) застрахованої особи, яка відповідно до цього Закону враховується для обчислення пенсії за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати (доходу);

З — сума заробітної плати (доходу) застрахованої особи, з якої сплачено страхові внески згідно з цим Законом за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати (доходу);

Зд — сума заробітної плати (доходу) застрахованої особи, розрахована виходячи із передбаченої частиною третьою статті 24 цього Закону доплати, за місяць, за який визначається коефіцієнт заробітної плати (доходу), і яка визначається за формулою:

$$Зд = \frac{Д}{Т} \cdot 100\%,\ де:$$

Д — сума доплати, здійснена відповідно до частини третьої статті 24 цього Закону;

Т — розмір страхового внеску до солідарної системи у відповідному місяці.

У разі подання застрахованою особою для обчислення розміру пенсії даних про заробітну плату (дохід) за період до 1 січня 1992 року при визначенні коефіцієнта заробітної плати (доходу) середня заробітна плата за рік (квартал) у відповідному періоді вважається щомісячною середньою заробітною платою працівників, зайнятих у галузях економіки України, відповідного року (кварталу).

У разі відсутності на момент призначення пенсії даних про щомісячну середню заробітну плату працівників, зайнятих у галузях економіки України, за попередні місяці для визначення коефіцієнта заробітної плати (доходу) враховується щомісячна середня заробітна плата працівників, зайнятих у галузях економіки України, за наявний попередній місяць з наступним перерахунком коефіцієнта заробітної плати (доходу) після отримання даних про щомісячну середню заробітну плату працівників, зайнятих у галузях економіки України, за місяць (місяці), що передує зверненню за призначенням пенсії.

3. При обчисленні заробітної плати (доходу), з якої фактично сплачено страхові внески згідно з цим Законом за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати (доходу) для застрахованих осіб, які здійснювали підприємницьку діяльність і обрали особливий спосіб оподаткування своїх доходів (фіксований податок, єдиний податок, фіксований сільськогосподарський податок, придбання спеціального торгового патенту), та членів їхніх сімей, що беруть участь у здійсненні підприємницької діяльності, отриманий ними дохід за відповідний місяць визначається за формулою:

$$З = \frac{П \cdot Ч}{Т},\ де:$$

З — сума заробітної плати (доходу) застрахованої особи, з якої фактично сплачено страхові внески згідно з цим Законом за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати (доходу);

П — сума фактично сплаченого відповідного податку (плати за патент) у розрахунку на відповідний місяць, у гривнях;

Ч — відсоток відрахувань до Пенсійного фонду від суми фактично сплаченого відповідного податку (плати за патент), чинний в межах відповідного періоду;

Т — розмір страхового внеску до солідарної системи у відповідному місяці.

Під час визначення доходу фізичної особи — суб'єкта підприємницької діяльності для визначення коефіцієнта заробітної плати (доходу) враховується розмір податку (плати за патент), що сплачує така фізична особа, без збільшення розміру податку (плати за патент), передбаченого законодавством, за членів його сім'ї, які беруть участь у здійсненні цією фізичною особою підприємницької діяльності, та за осіб, які перебувають з нею у трудових відносинах.

Під час визначення доходу члена сім'ї фізичної особи — суб'єкта підприємницької діяльності для обчислення коефіцієнта заробітної плати (доходу) враховується сума податку (плати за патент), внесена за одного члена сім'ї, на яку відповідно до законодавства збільшується відповідний податок (плата за патент) зазначеної фізичної особи — суб'єкта підприємницької діяльності.

4. При обчисленні заробітної плати (доходу), з якої фактично сплачено страхові внески згідно з цим Законом за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати (доходу) для застрахованих осіб, які сплачують страхові внески у фіксованому розмірі, в тому числі членів їх сімей, що беруть участь у здійсненні підприємницької діяльності, отриманий ними дохід за відповідний місяць визначається за формулою:

$$З = \frac{Ф}{Т} \cdot 100\%,\ де:$$

З — сума заробітної плати (доходу) застрахованої особи, з якої фактично сплачено страхові внески згідно з цим Законом за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати (доходу);

Ф — сума фактично сплаченого страхового внеску у фіксованому розмірі за відповідний місяць;

Т — розмір страхового внеску до солідарної системи у відповідному місяці.

Стаття 41. Виплати (доходи), що враховуються в заробітну плату (дохід) застрахованої особи для обчислення пенсії

До заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії враховуються:

1) суми виплат (доходу), отримуваних застрахованою особою після набрання чинності цим Законом, з яких згідно із цим Законом були фактично обчислені та сплачені страхові внески до Пенсійного фонду в межах встановленої законодавством максимальної величини заробітної плати (доходу), з якої сплачуються страхові внески;

2) суми виплат (доходу), отримуваних застрахованою особою до набрання чинності цим Законом, у межах сум, на які відповідно до законодавства, що діяло раніше, нараховувалися внески на державне соціальне страхування або збір на обов'язкове державне пенсійне страхування, а за періоди до запровадження обмеження максимального розміру заробітної плати (доходу), з якої сплачувалися зазначені внески (збір), — у межах сум, які відповідно до законодавства, що діяло раніше, включалися до заробітної плати, з якої обчислювалася пенсія відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення», і не перевищують 5, 6 розміру середньої заробітної плати в Україні на день отримання зазначених сум;

3) суми заробітної плати (доходу), визначені виходячи із здійсненої застрахованою особою доплати, передбаченої частиною третьою статті 24 цього Закону.

Стаття 42. Індексація та перерахунок пенсій у зв'язку із збільшенням середньої заробітної плати працівників, зайнятих у галузях економіки України, та страхового стажу

1. Пенсії, призначені за цим Законом, індексуються відповідно до законодавства про індексацію грошових доходів населення.

2. Крім індексації пенсії, передбаченої частиною першою цієї статті, у разі якщо величина середньої заробітної плати в Україні за даними спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі статистики за минулий рік зросла, то з 1 березня поточного року розмір пенсії підвищується на коефіцієнт, який відповідає не менше ніж 20 відсоткам темпів зростання середньої заробітної плати в Україні порівняно з попереднім роком.

Розмір та порядок такого підвищення пенсії визначаються у межах бюджету Пенсійного фонду за рішенням Кабінету Міністрів України.

3. У разі якщо застрахована особа після призначення пенсії продовжувала працювати, провадиться перерахунок пенсії з урахуванням страхового стажу після призначення пенсії.

Кожний наступний перерахунок пенсії провадиться не раніш як через два роки після попереднього перерахунку з урахуванням страхового стажу після призначення пенсії.

Перерахунок пенсії здійснюється із заробітної плати (доходу), з якої була обчислена пенсія, або за періоди страхового стажу, зазначені в частині першій статті 40 цього Закону.

Стаття 43. Перерахунок пенсій, призначених до набрання чинності цим Законом

1. Перерахунок пенсій за віком, по інвалідності, в разі втрати годувальника, за вислугу років, призначених до набрання чинності цим Законом, здійснюється за нормами цього Закону на підставі документів про вік, страховий стаж, заробітну плату (дохід) та інших документів, що знаходяться на час перерахунку в пенсійній справі та відповідають вимогам законодавства, що діяло раніше, а також додаткових документів, одержаних органами Пенсійного фонду.

2. Для перерахунку пенсій, призначених до набрання чинності цим Законом, враховується заробітна плата (дохід), з якої було раніше обчислено пенсію, за документами, наявними в пенсійній справі, або за вибором пенсіонера — заробітна плата (дохід) за період, передбачений абзацом першим частини першої статті 40 цього Закону. При цьому заробітна плата (дохід) для обчислення пенсії визначається відповідно до частини другої статті 40 цього Закону із застосуванням середньої заробітної плати працівників, зайнятих у галузях економіки України, за 2002 рік.

Стаття 44. Порядок звернення за призначенням (перерахунком) пенсії

1. Заява про призначення (перерахунок) пенсії або про її відстрочення та необхідні документи подаються до територіального органу Пенсійного фонду або до уповноваженого ним органу чи уповноваженій особі в порядку, визначеному правлінням Пенсійного фонду за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики.

2. Заява про призначення пенсії за віком може бути подана застрахованою особою не раніше ніж за місяць до досягнення пенсійного віку.

Стаття 45. Строки призначення (перерахунку) та виплати пенсії

1. Пенсія призначається з дня звернення за пенсією, крім таких випадків, коли пенсія призначається з більш раннього строку:

1) пенсія за віком призначається з дня, що настає за днем досягнення пенсійного віку, якщо звернення за пенсією відбулося не пізніше трьох місяців з дня досягнення особою пенсійного віку.

У разі якщо при відстрочці часу призначення пенсії за віком не здійснюється підвищення розміру пенсії за неповний рік страхового стажу, пенсія, обчислена відповідно до частини першої статті 29 цього Закону, призначається з дня, що настає за останнім днем повного року відстрочки часу виходу на пенсію, який враховано до страхового стажу, а в разі його відсутності — з дня, що настає за днем досягнення пенсійного віку;

2) пенсія по інвалідності призначається з дня встановлення інвалідності, якщо звернення за пенсією відбулося не пізніше трьох місяців з дня встановлення інвалідності;

3) пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається з дня, що настає за днем смерті годувальника, якщо звернення про призначення такого виду пенсії надійшло протягом 12 місяців з дня смерті годувальника.

2. Пенсія призначається довічно або на період, протягом якого пенсіонер має право на виплату пенсії відповідно до цього Закону.

3. Переведення з одного виду пенсії на інший провадиться з дня подання заяви з усіма необхідними документами.

4. Перерахунок призначеної пенсії, крім випадків, передбачених частиною першою статті 35, частиною другою статті 38 і частиною п'ятою статті 48 цього Закону, провадиться в такі строки:

у разі виникнення права на підвищення пенсії — з першого числа місяця, в якому пенсіонер звернувся за перерахунком пенсії, якщо відповідну заяву з усіма необхідними документами подано ним до 15 числа включно, і з першого числа наступного місяця, якщо заяву з усіма необхідними документами подано ним після 15 числа;

у разі настання обставин, які тягнуть за собою зменшення пенсії, — з першого числа місяця, в якому настали ці обставини, якщо вони мали місце до 15 числа включно, і з першого числа наступного місяця, якщо вони мали місце після 15 числа.

5. Документи про призначення (перерахунок) пенсії розглядає територіальний орган Пенсійного фонду та не пізніше 10 днів з дня їх надходження приймає рішення про призначення (перерахунок) пенсії або про відмову в призначенні (перерахунку) пенсії.

Стаття 46. Виплата пенсії за минулий час

1. Нараховані суми пенсії, на виплату яких пенсіонер мав право, але не отримав своєчасно з власної вини, виплачуються за минулий час, але не більше ніж за три роки до дня звернення за отриманням пенсії. У цьому разі частина суми неотриманої пенсії, але не більше як за 12 місяців, виплачується одночасно, а решта суми виплачується щомісяця рівними частинами, що не перевищують місячного розміру пенсії.

2. Нараховані суми пенсії, не отримані з вини органу, що призначає і виплачує пенсію, виплачуються за минулий час без обмеження будь-яким строком з нарахуванням компенсації втрати частини доходів.

Компенсація втрати частини пенсії у зв'язку з порушенням строків її виплати пенсіонерам здійснюється згідно із законом.

Стаття 47. Виплата пенсії

1. Пенсія виплачується щомісяця у строк не пізніше 25 числа місяця, за який виплачується пенсія, виключно в грошовій формі за зазначеним у заяві місцем фактичного проживання пенсіонера в межах України.

Пенсії виплачуються без урахування одержуваної заробітної плати (доходу) або пенсійних виплат з накопичувальної системи пенсійного страхування чи пенсійних виплат із системи недержавного пенсійного забезпечення.

2. Пенсія може виплачуватися за довіреністю, порядок оформлення і строк дії якої визначаються законом. Виплата пенсії за довіреністю здійснюється протягом усього періоду дії довіреності за умови поновлення пенсіонером заяви про виплату пенсії за довіреністю через кожний рік дії такої довіреності.

3. Під час перебування пенсіонера в місцях позбавлення волі виплата призначеної йому пенсії здійснюється на загальних підставах у порядку, встановленому законодавством.

Стаття 48. Виплата пенсії особам, які перебувають на повному державному утриманні

1. Під час перебування пенсіонера на повному державному утриманні у відповідній установі (закладі) йому виплачується 25 відсотків призначеної пенсії. У випадках, якщо розмір його пенсії перевищує вартість утримання, виплачується різниця між пенсією і вартістю утримання, але не менше 25 відсотків призначеної пенсії.

2. Якщо у пенсіонера, який перебуває у відповідній установі (закладі) на повному державному утриманні, є непрацездатні члени сім'ї, зазначені в частині другій статті 36 цього Закону, які перебувають на його утриманні, пенсія виплачується в такому порядку: 25 відсотків пенсії — самому пенсіонерові, а інша частина пенсії, але не більш як 50 відсотків призначеного розміру пенсії — зазначеним членам сім'ї.

3. Частина пенсії, що залишилася після виплати суми пенсії пенсіонеру та членам його сім'ї відповідно до частин першої і другої цієї статті, перераховується до установи (закладу), де пенсіонер перебуває на повному державному утриманні, за його особистою заявою. Зазначені кошти зараховуються на банківські рахунки цих установ понад бюджетні асигнування і спрямовуються виключно на поліпшення умов проживання в них пенсіонерів у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

4. Дітям-сиротам за період перебування на повному державному утриманні пенсія у зв'язку з втратою годувальника виплачується в повному розмірі та перераховується на їхні особисті рахунки у банку.

Іншим дітям, які перебувають на повному державному утриманні, виплачується 50 відсотків призначеної пенсії у зв'язку з втратою годувальника та перераховується на їхні особисті рахунки у банку. При цьому частина пенсії, що залишилася після виплати суми пенсії у зв'язку з втратою годувальника, перераховується на банківський рахунок установи, де ця дитина перебуває на повному державному утриманні, і спрямовується виключно на поліпшення умов проживання дітей у цих установах.

5. Виплата пенсії з урахуванням положень цієї статті здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому пенсіонер зарахований на повне державне утримання.

Стаття 49. Припинення та поновлення виплати пенсії

1. Виплата пенсії за рішенням територіальних органів Пенсійного фонду або за рішенням суду припиняється:

1) якщо пенсія призначена на підставі документів, що містять недостовірні відомості;

2) на весь час проживання пенсіонера за кордоном, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;

3) у разі смерті пенсіонера;

4) у разі неотримання призначеної пенсії протягом 6 місяців підряд;

5) в інших випадках, передбачених законом.

2. Поновлення виплати пенсії здійснюється за рішенням територіального органу Пенсійного фонду протягом 10 днів після з'ясування обставин та наявності умов для відновлення її виплати. Виплата пенсії поновлюється в порядку, передбаченому частиною третьою статті 35 та статтею 46 цього Закону.

Стаття 50. Утримання надміру виплачених сум пенсій. Відрахування з пенсій

1. Суми пенсій, виплачені надміру внаслідок зловживань з боку пенсіонера або подання страхувальником недостовірних даних, можуть бути повернуті пенсіонером добровільно або стягуються на підставі рішень територіальних органів Пенсійного фонду чи в судовому порядку.

2. Відрахування з пенсії провадяться в установленому законом порядку на підставі судових рішень, ухвал, постанов і вироків (щодо майнових стягнень), виконавчих написів нотаріусів та інших рішень і постанов, виконання яких відповідно до закону провадиться в порядку, встановленому для виконання судових рішень.

Розмір відрахування з пенсії обчислюється з суми, що належить пенсіонерові до виплати.

З пенсії може бути відраховано не більш як 50 відсотків її розміру: на утримання членів сім'ї (аліменти), на відшкодування збитків від розкрадання майна підприємств і організацій, на відшкодування пенсіонером шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також у зв'язку зі смертю потерпілого, на повернення переплачених сум заробітної плати в передбачених законом випадках.

З усіх інших видів стягнень може бути відраховано не більш як 20 відсотків пенсії.

Стаття 51. Виплата пенсії у разі виїзду за кордон

У разі виїзду пенсіонера на постійне місце проживання за кордон пенсія, призначена в Україні, виплачується за шість місяців наперед перед від'їздом, рахуючи з місяця, що настає за місяцем зняття з обліку за місцем постійного проживання. Під час перебування за кордоном пенсія виплачується в тому разі, якщо це передбачено міжнародним

договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

Стаття 52. Виплата недоотриманої пенсії у зв'язку зі смертю пенсіонера

1. Сума пенсії, що належала пенсіонерові і залишилася недоотриманою у зв'язку з його смертю, не включається до складу спадщини і виплачується — по місяць смерті включно непрацездатним членам сім'ї, зазначеним у частині другій статті 36 цього Закону, які знаходилися на його утриманні. Батькам, чоловіку (дружині), а також членам сім'ї, які проживали разом з пенсіонером на день його смерті, сума недоотриманої пенсії виплачується незалежно від того, чи належать вони до кола непрацездатних членів сім'ї, зазначених у частині другій статті 36 цього Закону, та від перебування на його утриманні.

2. У разі звернення кількох членів сім'ї померлого пенсіонера належна їм сума пенсії відповідно до цієї статті ділиться між ними порівну.

Зазначена сума пенсії виплачується, якщо звернення за нею надійшло не пізніше 12 місяців після смерті пенсіонера.

Стаття 53. Розмір допомоги на поховання пенсіонера

У разі смерті пенсіонера особам, які здійснили його поховання, виплачується допомога на поховання пенсіонера в розмірі двомісячної пенсії, яку отримував пенсіонер на момент смерті.

Розділ VII. ПЕНСІЙНІ ВИПЛАТИ ЗА РАХУНОК КОШТІВ НАКОПИЧУВАЛЬНОГО ФОНДУ

Стаття 54. Види пенсійних виплат з коштів Накопичувального фонду

1. Застрахована особа в разі досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, має право на отримання довічної пенсії або одноразової виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду, облікованих на її накопичувальному пенсійному рахунку.

2. Страхування і виплата довічної пенсії здійснюється згідно із Законом України «Про страхування» страховою організацією, обраною застрахованою особою.

Розмір довічної пенсії розраховується страховою організацією актуарно, виходячи з вартості оплаченого договору страхування довічної пенсії, з урахуванням майбутнього інвестиційного доходу, забезпечуваного страховою організацією, видатків, пов'язаних з подальшим інвестуванням зазначених сум, та з урахуванням середньої для чоловіків і жінок величини тривалості життя.

Виплата довічної пенсії здійснюється у строки і в порядку, що визначені договором страхування довічної пенсії.

3. Страхові організації, що здійснюють страхування і виплату довічної пенсії, передбаченої цим Законом, створюють Централізований страховий фонд та забезпечують свою платоспроможність відповідно до законодавства про страхову діяльність.

4. Одноразова виплата застрахованій особі з коштів Накопичувального фонду здійснюється територіальним органом Пенсійного фонду в порядку, визначеному статтею 56 цього Закону.

5. Пенсійні виплати, що здійснюються застрахованим особам за рахунок коштів Накопичувального фонду, підлягають оподаткуванню відповідно до законів України про оподаткування.

6. Страхові організації, які виплачують довічні пенсії за договорами страхування довічних пенсій, вартість яких була сплачена за рахунок коштів Накопичувального фонду, зобов'язані розрахувати, утримати та перерахувати до бюджету податок з місячних сум цих пенсій у порядку, встановленому законами України про оподаткування.

Стаття 55. Порядок укладення та оплати договору страхування довічної пенсії

1. Договір страхування довічної пенсії укладається між застрахованою особою та страховою організацією відповідно до законодавства про страхову діяльність з урахуванням вимог, передбачених цим Законом, після досягнення застрахованою особою пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону.

Для укладення договору страхування довічної пенсії застрахована особа подає страховій організації протягом місяця до досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, заяву за формою, встановленою страховою організацією.

2. Застрахована особа повідомляє територіальний орган Пенсійного фонду про обрану нею страхову організацію та подає письмову заяву про перерахування коштів для оплати договору страхування довічної пенсії до цієї страхової організації.

Територіальний орган Пенсійного фонду зобов'язаний не пізніш ніж через десять календарних днів з дня отримання такої заяви забезпечити перерахування коштів застрахованої особи в сумі, облікованій на її накопичувальному пенсійному рахунку, до обраної нею страхової організації.

У разі неподання застрахованою особою такої заяви протягом місяця з дня досягнення нею пенсійного віку територіальний орган Пенсійного фонду зобов'язаний з'ясувати причини неподання заяви та запропонувати застрахованій особі укласти договір страхування довічної пенсії.

У разі відмови застрахованої особи від укладення цього договору, крім випадків відмови у зв'язку з виявленням бажання працювати і одержувати пенсію за віком з більш пізнього строку, територіальний орган Пенсійного фонду самостійно укладає договір страхування довічної пенсії з установленим періодом на користь цієї застрахованої особи та перераховує страховій організації кошти в сумі, облікованій на її накопичувальному пенсійному рахунку. При цьому вартість оплати договору страхування довічної пенсії з установленим періодом не повинна перевищувати середню вартість оплати договорів страхування довічної пенсії цього виду для осіб відповідного пенсійного віку. Така середня вартість оплати договору страхування довічної пенсії визначається виходячи з останньої інформації про вартість оплати договорів страхування довічних пенсій, опублікованої страховими організаціями відповідно до частини шостої цієї статті.

3. Виконавчі органи Пенсійного фонду мають право перевіряти правильність укладення договору страхування довічної пенсії та його відповідність вимогам цього Закону та іншим нормативно-правовим актам.

Територіальний орган Пенсійного фонду має право відмовити застрахованій особі в перерахуванні коштів страховій організації у випадках:

якщо договір страхування довічної пенсії укладено з особою, яка не має права на одержання довічної пенсії;

якщо договір страхування довічної пенсії укладено із страховою організацією, яка не відповідає вимогам, установленим цим Законом для страхових організацій, які можуть здійснювати страхування і виплату довічних пенсій, передбачених цим Законом;

якщо договір страхування довічної пенсії укладено з порушенням або суперечить вимогам цього Закону та іншим нормативно-правовим актам;

якщо територіальним органом Пенсійного фонду або застрахованою особою вже укладено договір страхування довічної пенсії;

якщо сума пенсійних активів, облікованих на накопичувальному пенсійному рахунку застрахованої особи, є меншою від мінімальної суми коштів, необхідних для оплати договору страхування довічної пенсії.

В інших випадках відмова в перерахуванні коштів для оплати договору страхування довічної пенсії не допускається.

Про відмову в перерахуванні коштів для оплати договору страхування довічної пенсії територіальний орган Пенсійного фонду письмово повідомляє застраховану особу та відповідну страхову організацію.

Відмова територіального органу Пенсійного фонду в перерахуванні коштів для оплати договору страхування довічної пенсії може бути оскаржена застрахованою особою або відповідною страховою організацією до виконавчої дирекції Пенсійного фонду або в судовому порядку.

У разі безпідставної відмови в перерахуванні коштів для оплати договору страхування довічної пенсії територіальний орган Пенсійного фонду несе відповідальність згідно із законом.

Відомості про укладення договору страхування довічної пенсії, про перерахування коштів для оплати цього договору вносяться до системи персоніфікованого обліку.

4. Порядок вибору та зміни страхових організацій, з якими укладаються договори страхування довічної пенсії, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

5. У разі якщо договір страхування довічної пенсії не укладено внаслідок смерті застрахованої особи чи визнання її безвісно відсутньою або оголошення померлою, територіальний орган Пенсійного фонду вживає заходів щодо виплати спадкоємцям належних застрахованій особі коштів відповідно до вимог цього Закону.

У разі якщо територіальним органом Пенсійного фонду не з'ясовано причини неподання застрахованою особою заяви про укладення договору страхування довічної пенсії, кошти, що належать цій застрахованій особі, обліковуються на її накопичувальному пенсійному рахунку на загальних підставах.

6. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України щомісяця надає Пенсійному фонду інформацію про вартість оплати договорів страхування довічних пенсій усіх видів та розрахункові розміри довічних пенсій у різному пенсійному віці за такими договорами, рівні інвестиційного доходу, що застосовуються для розрахунку довічних пенсій, і поточний фінансовий стан страхових організацій.

Страхова організація оприлюднює показники вартості оплати договорів страхування всіх видів довічних пенсій, розрахункові розміри довічних пенсій у різному пенсійному віці за такими договорами, рівні інвестиційного доходу не пізніш ніж за десять днів до початку місяця, в якому вони набирають чинності, і використовує рівні інвестиційного доходу для всіх застрахованих осіб, які мають намір укласти договір страхування довічної пенсії протягом відповідного місяця.

Вартість оплати договорів страхування довічних пенсій усіх видів не може бути більшою за обчислену Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України.

Територіальний орган Пенсійного фонду на вимогу застрахованої особи безоплатно надає їй письмово інформацію щодо пенсійних активів, облікованих на її накопичувальному пенсійному рахунку, показників вартості оплати договорів страхування всіх видів довічних пенсій, розрахункових розмірів довічних пенсій у різному пенсійному віці за такими договорами, рівнів інвестиційного доходу страхових організацій за попередні періоди.

Стаття 56. Умови та порядок отримання одноразової виплати

1. У разі якщо сума належних застрахованій особі на момент набуття права на пенсію пенсійних активів не досягає мінімальної суми коштів, необхідної для оплати договору страхування довічної пенсії, визначеної Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України, то ця особа (а в разі її смерті — члени її сім'ї чи спадкоємці) має право на отримання одноразової виплати.

На вимогу застрахованої особи одноразова виплата здійснюється в разі виїзду цієї особи за кордон на постійне місце проживання.

2. Якщо застрахована особа визнана інвалідом I або II групи і набуває права на пенсію по інвалідності відповідно до цього Закону, належні їй пенсійні активи використовуються за її вибором у такому порядку:

на отримання одноразової виплати незалежно від достатності суми коштів для оплати договору страхування довічної пенсії;

на оплату договору страхування довічної пенсії після досягнення нею пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, в разі достатності суми коштів для оплати договору страхування довічної пенсії.

Пенсійні активи, належні застрахованій особі, визнаній інвалідом III групи, залишаються в Накопичувальному фонді, а після досягнення нею пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, використовуються на оплату договору страхування довічної пенсії, а в разі недостатності суми коштів для оплати такого договору — на отримання одноразової виплати.

3. У разі смерті застрахованої особи до досягнення нею пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, належні їй пенсійні активи успадковуються в порядку, визначеному Цивільним кодексом України, якщо застрахована особа не визначила конкретних осіб, які мають право на їх отримання.

Застрахована особа має право у будь-який час визначити конкретних осіб, які мають право на отримання коштів у сумі, облікованій на її накопичувальному пенсійному рахунку, в разі її смерті, та визначити, в яких частках повинні бути розподілені між ними зазначені кошти.

Особи, які мають право на отримання у спадщину коштів у сумі, облікованій на накопичувальному пенсійному рахунку померлої особи, і не досягли пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, можуть подати заяву про спрямування цих коштів до Накопичувального фонду та облік на їхньому накопичувальному пенсійному рахунку. При цьому зазначені кошти не оподатковуються.

У разі відсутності в померлої застрахованої особи спадкоємців належні їй пенсійні активи враховуються у складі інвестиційного доходу Накопичувального фонду, про що робиться позначка в її персональній обліковій картці в системі персоніфікованого обліку та надається повідомлення зберігачу.

4. Для отримання одноразової виплати застрахована особа або члени її сім'ї чи спадкоємці подають до територіального органу Пенсійного фонду заяву та документи, що підтверджують їх право на отримання цієї виплати.

Одноразова виплата здійснюється протягом п'яти робочих днів після отримання заяви та необхідних документів.

Стаття 57. Види довічних пенсій

1. Страхова організація, що здійснює виплати довічних пенсій, зобов'язана пропонувати застрахованій особі такі види довічних пенсій: довічна пенсія з установленим періодом, довічна обумовлена пенсія, довічна пенсія подружжя.

2. Довічна пенсія з установленим періодом — щомісячна виплата, яка здійснюється протягом життя пенсіонера, але не менше, ніж протягом десяти років з дня її призначення. У разі смерті пенсіонера право на отримання призначеної довічної пенсії протягом установленого періоду мають спадкоємці, зазначені в договорі страхування довічної пенсії або визначені відповідно до Цивільного кодексу України.

3. Довічна обумовлена пенсія — щомісячна виплата, яка здійснюється протягом життя пенсіонера.

У разі якщо загальна сума довічної обумовленої пенсії, виплачена пенсіонеру на момент смерті, є меншою, ніж сума вартості договору страхування довічної пенсії на час його укладення, різниця коштів між зазначеними сумами виплачується спадкоємцям, зазначеним у договорі страхування довічної пенсії або визначеним відповідно до Цивільного кодексу України.

4. Довічна пенсія подружжя — щомісячна виплата, яка здійснюється протягом життя пенсіонера, а після його смерті — його чоловіку (дружині), який (яка) досягли пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, протягом їх життя.

5. Застрахована особа має право вільного вибору одного з видів довічних пенсій, зазначених у цій статті.

6. Вид довічної пенсії, обраний застрахованою особою, зазначається в договорі страхування довічної пенсії.

У договорі страхування довічної пенсії також обов'язково зазначається рівень інвестиційного доходу, який застосовується для розрахунку обраної довічної пенсії.

Страхова організація розраховує розмір довічної пенсії протягом трьох робочих днів з дня отримання коштів на оплату договору страхування довічної пенсії.

Страховій організації забороняється вимагати від застрахованої особи довідку про стан її здоров'я.

Дострокове припинення дії договору страхування довічної пенсії за бажанням сторін забороняється.

Розділ VIII. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ УПРАВЛІННЯ В СОЛІДАРНІЙ СИСТЕМІ

Стаття 58. Пенсійний фонд

1. Пенсійний фонд є органом, який здійснює керівництво та управління солідарною системою, провадить збір, акумуляцію та облік страхових внесків, призначає пенсії та підготовляє документи для її виплати, забезпечує своєчасне і в повному обсязі фінансування та виплату пенсій, допомоги на поховання, здійснює контроль за цільовим використанням коштів Пенсійного фонду, вирішує питання, пов'язані з веденням обліку пенсійних активів застрахованих осіб на накопичувальних пенсійних рахунках, здійснює адміністративне управління Накопичувальним фондом та інші функції, передбачені цим Законом і статутом Пенсійного фонду.

Пенсійний фонд є самоврядною неприбутковою організацією і здійснює свою діяльність на підставі статуту, який затверджується його правлінням.

Пенсійний фонд набуває статусу юридичної особи з дня реєстрації статуту в спеціально уповноваженому органі виконавчої влади.

2. Статут Пенсійного фонду повинен містити дані про:

найменування та місцезнаходження Пенсійного фонду;

напрями діяльності Пенсійного фонду;

права, обов'язки, відповідальність Пенсійного фонду;

органи управління Пенсійним фондом, їхні права, обов'язки і відповідальність;

порядок утворення, функціонування Накопичувального фонду;

порядок прийняття рішень правлінням Пенсійного фонду, перелік питань, рішення з яких приймаються правлінням Пенсійного фонду двома третинами від загальної кількості голосів та більшістю голосів від кожної сторони;

права, обов'язки та відповідальність членів правління Пенсійного фонду, порядок їх призначення або обрання (делегування), підстави і порядок позбавлення їх повноважень та відкликання, у тому числі за рішенням органу державного нагляду;

порядок обрання, повноваження і відповідальність голови правління Пенсійного фонду та його заступників, підстави та порядок позбавлення їх повноважень;

функції виконавчої дирекції Пенсійного фонду та підвідомчих їй територіальних органів;

порядок здійснення правлінням Пенсійного фонду контролю за діяльністю виконавчої дирекції Пенсійного фонду;

джерела формування і напрями використання коштів Пенсійного фонду;

порядок формування та використання резерву коштів Пенсійного фонду і тимчасово вільних коштів;

порядок фінансування витрат, пов'язаних з виконанням функцій виконавчої дирекції Пенсійного фонду, управлінням Пенсійним фондом, розвитком його матеріальної та інформаційної бази;

порядок прийняття в межах компетенції правління та виконавчої дирекції Пенсійного фонду нормативно-правових актів;

порядок внесення змін до статуту Пенсійного фонду;

інші положення, що стосуються діяльності Пенсійного фонду.

3. Пенсійний фонд не може провадити будь-яку іншу діяльність, крім зазначеної у частині першій цієї статті, і використовувати кошти загальнообов'язкового державного пенсійного страхування на цілі, не пов'язані із зазначеною діяльністю.

Стаття 59. Органи управління Пенсійного фонду

1. Управління Пенсійним фондом здійснюється на основі паритетності представниками держави, застрахованих осіб і роботодавців.

2. Органами управління Пенсійного фонду є правління та виконавча дирекція Пенсійного фонду.

Стаття 60. Правління Пенсійного фонду

1. Вищим органом управління Пенсійного фонду є ▼

правління. Правління Пенсійного фонду формується на основі паритетності представників держави, застрахованих осіб і роботодавців.

2. До складу правління Пенсійного фонду входять по п'ять представників від держави, застрахованих осіб і роботодавців.

Представники від держави призначаються і відкликаються Кабінетом Міністрів України, а представники від застрахованих осіб та роботодавців обираються (делегуються) і відкликаються сторонами самостійно.

Призначення, обрання (делегування) членів правління Пенсійного фонду здійснюється не пізніше трьох місяців до дня закінчення повноважень відповідних членів правління.

3. Строк повноважень членів правління Пенсійного фонду становить шість років. Член правління Пенсійного фонду не може бути обраний до складу правління на два строки підряд.

Члени правління Пенсійного фонду виконують свої обов'язки на громадських засадах. У разі виконання ними спеціальних доручень правління Пенсійного фонду, пов'язаних з виконанням обов'язків члена правління, їм відшкодовуються витрати на відрядження за рахунок коштів Пенсійного фонду.

Член правління Пенсійного фонду може бути достроково відкликаний за поданням сторони, представником якої він є, або за поданням правління в разі:

систематичного невиконання або неналежного виконання покладених на нього обов'язків;

подання заяви про вихід з правління;

якщо він перестав бути представником відповідної сторони;

набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього;

неможливості виконання покладених на нього обов'язків за станом здоров'я, підтвердженої відповідним медичним висновком;

припинення громадянства України або виїзду за межі України на постійне місце проживання.

Повноваження члена правління Пенсійного фонду припиняються в разі його смерті.

4. Правління Пенсійного фонду очолює голова, який обирається із членів правління строком на два роки.

5. Правління Пенсійного фонду здійснює свої функції шляхом проведення засідань. Засідання скликає голова правління, а в разі його відсутності — один з його заступників відповідно до затвердженого правлінням Пенсійного фонду плану, але не рідше одного разу на квартал. Позапланові засідання правління Пенсійного фонду можуть проводитися з ініціативи його голови, заступника голови правління, Наглядової ради Пенсійного фонду або на пропозицію більшості членів правління однієї з представницьких сторін чи на вимогу однієї третини членів правління Пенсійного фонду.

6. Перше засідання правління Пенсійного фонду проводиться не пізніше двох місяців після призначення повного складу правління. Засідання першого складу правління Пенсійного фонду скликає і відкриває керівник центрального органу виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики.

7. Засідання правління Пенсійного фонду є правомочним, якщо на ньому присутня більшість складу кожної представницької сторони. Член правління має один голос, крім випадків, передбачених частиною восьмою цієї статті.

8. Рішення правління Пенсійного фонду вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість присутніх на засіданні членів правління. У разі рівного розподілу голосів голос голови правління є вирішальним.

Член правління Пенсійного фонду, в разі відсутності на засіданні правління з поважних причин (хвороба, тривале відрядження, відпустка тощо), може за письмовою довіреністю передати свій голос іншому члену правління від тієї ж представницької сторони. При цьому кожний присутній на засіданні член правління може додатково голосувати тільки за одного відсутнього члена правління Пенсійного фонду.

Довіреність передається голові правління Пенсійного фонду, а в разі його відсутності — заступнику голови на початку засідання.

9. Рішення правління Пенсійного фонду, прийняте в межах його компетенції, є обов'язковим для виконання, у тому числі всіма страхувальниками та застрахованими особами, якщо воно їх стосується. Рішення правління оформляються постановами.

10. Постанови правління Пенсійного фонду підлягають обов'язковому офіційному оприлюдненню.

11. Ведення протоколу засідань правління Пенсійного фонду здійснює представник виконавчої дирекції Пенсійного фонду. У протоколі відображаються питання, внесені до порядку денного, зміст виступів та зауважень до них, результати голосувань. Протокол підписується особою, яка його склала, головою правління або іншою особою, яка веде засідання. Збереження протоколів та інших документів правління здійснює виконавча дирекція Пенсійного фонду.

12. Документи правління Пенсійного фонду зберігаються протягом 15 років у відомчому архіві Пенсійного фонду з подальшим переданням на державне архівне зберігання.

13. У засіданнях правління Пенсійного фонду з правом дорадчого голосу беруть участь директор виконавчої дирекції Пенсійного фонду та члени Наглядової ради Пенсійного фонду.

Стаття 61. Повноваження правління Пенсійного фонду

1. Правління Пенсійного фонду:

1) визначає поточні та перспективні завдання Пенсійного фонду;

2) затверджує документи нормативного характеру, що регламентують діяльність Пенсійного фонду, в тому числі статут та зміни до нього, регламент засідань правління, положення про виконавчу дирекцію Пенсійного фонду, положення про територіальні органи Пенсійного фонду;

3) обирає із своїх членів голову правління Пенсійного фонду та двох його заступників;

4) розглядає та затверджує бюджет Пенсійного фонду на наступний рік, зміни до нього, звіт про його виконання і протягом 10 робочих днів після їх затвердження подає Наглядовій раді Пенсійного фонду та надсилає Кабінету Міністрів України;

5) визначає порядок надходження та обліку коштів Пенсійного фонду та Накопичувального фонду;

6) здійснює контроль за цільовим використанням коштів Пенсійного фонду, веденням і достовірністю обліку та звітності щодо їх надходження та використання;

7) вирішує питання щодо формування та використання резерву коштів Пенсійного фонду для забезпечення його фінансової стабільності;

8) спрямовує та контролює діяльність виконавчої дирекції Пенсійного фонду та підвідомчих їй територіальних органів;

9) щорічно, а також у разі потреби, заслуховує звіти директора виконавчої дирекції Пенсійного фонду про її діяльність;

10) розглядає кандидатури та затверджує на посаду директора виконавчої дирекції Пенсійного фонду, а за його поданням — заступників директора та керівників структурних підрозділів виконавчої дирекції Пенсійного фонду та начальників територіальних органів і приймає рішення про їх звільнення;

11) затверджує граничну чисельність працівників виконавчої дирекції Пенсійного фонду, умови оплати праці працівників відповідно до законодавства, граничну межу адміністративних витрат та кошторис Пенсійного фонду на виконання функцій, покладених на виконавчу дирекцію відповідно до цього Закону;

12) подає на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції щодо розміру страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, розміру підвищення пенсії, передбаченого частиною другою статті 42 цього Закону;

13) за погодженням з Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку затверджує правила інвестування резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах;

14) за погодженням з Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку готує пропозиції щодо кандидатури радника з інвестиційних питань, умов укладення з ним договору, які подаються на розгляд і затвердження Ради Накопичувального фонду;

15) затверджує заходи щодо підготовки і підвищення кваліфікації працівників виконавчої дирекції та територіальних органів Пенсійного фонду, їх атестації;

16) на основі паритетності представників держави, застрахованих осіб і роботодавців створює комісії або робочі групи з окремих видів діяльності Пенсійного фонду, які діють на громадських засадах;

17) затверджує умови і порядок проведення тендера щодо вибору аудитора та організацій, які здійснюють виплату і доставку пенсій;

18) визначає уповноважений банк;

19) затверджує щорічні звіти про діяльність Пенсійного фонду та оприлюднює їх у встановленому цим Законом порядку;

20) здійснює інші функції, передбачені статутом Пенсійного фонду.

2. Постанови правління та інші документи нормативного характеру Пенсійного фонду, що стосуються прав і обов'язків громадян, підлягають державній реєстрації у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 62. Голова правління Пенсійного фонду та його заступники

1. Голова правління Пенсійного фонду та його заступники обираються строком на два роки почергово від представників кожної сторони. При цьому голова правління та його заступники мають бути представниками трьох різних представницьких сторін.

2. Голова правління Пенсійного фонду:

скликає, організовує і веде засідання правління Пенсійного фонду;

у триденний термін підписує протоколи засідань та документи, затверджені правлінням Пенсійного фонду;

звітує про діяльність Пенсійного фонду перед органами державного нагляду;

представляє Пенсійний фонд у всіх установах і організаціях в Україні та за кордоном, а також у міжнародних організаціях;

тимчасово до найближчого засідання правління Пенсійного фонду припиняє повноваження директора виконавчої дирекції Пенсійного фонду в разі виявлення фактів невиконання або неналежного виконання ним посадових обов'язків чи порушень законодавства;

виконує інші обов'язки, передбачені статутом Пенсійного фонду.

3. За дорученням голови правління Пенсійного фонду виконання його обов'язків тимчасово може бути покладено на заступників.

У разі тимчасової відсутності голови правління Пенсійного фонду у зв'язку з хворобою, перебуванням за кордоном, а також у разі усунення з посади та в інших випадках, передбачених законодавством, покладені на голову правління обов'язки виконує один з його заступників.

4. Голова правління Пенсійного фонду та його заступники за невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків можуть бути достроково усунені з посади на засіданні правління більшістю голосів його членів чи достроково відкликані відповідно до частини третьої статті 60 цього Закону.

Голова правління Пенсійного фонду та його заступники за невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків несуть відповідальність згідно із законом.

Стаття 63. Виконавча дирекція Пенсійного фонду та її територіальні органи

1. Виконавчими органами правління Пенсійного фонду є виконавча дирекція Пенсійного фонду та підвідомчі їй територіальні органи.

2. Виконавча дирекція Пенсійного фонду є постійно діючим виконавчим органом, організовує та забезпечує виконання рішень правління, діє від імені Пенсійного фонду в межах та в порядку, що визначаються його статутом та Положенням про виконавчу дирекцію Пенсійного фонду, і підзвітна правлінню Пенсійного фонду.

Територіальними органами виконавчої дирекції Пенсійного фонду є головні управління Пенсійного фонду в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, управління Пенсійного фонду в районах, містах, районах у містах. Головні управління та управління Пенсійного фонду є юридичними особами, мають самостійні кошториси, печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

Територіальні органи створюються і діють на підставі Положення про територіальні органи Пенсійного фонду, затвердженого правлінням Пенсійного фонду.

3. Виконавчу дирекцію Пенсійного фонду очолює директор.

До посадових осіб виконавчих органів Пенсійного фонду належать: директор, заступники директора, керівники структурних підрозділів виконавчої дирекції Пенсійного фонду та начальники територіальних органів, які затверджуються правлінням Пенсійного фонду за поданням директора виконавчої дирекції Пенсійного фонду.

Посадові особи виконавчих органів Пенсійного фонду несуть персональну відповідальність за невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків.

4. Директор виконавчої дирекції Пенсійного фонду:

здійснює керівництво поточною діяльністю Пенсійного фонду та вирішує всі питання його діяльності, за винятком тих, що належать до компетенції правління Пенсійного фонду;

видає накази, розпорядження з питань, що належать до його компетенції;

бере участь у засіданнях правління Пенсійного фонду з правом дорадчого голосу;

забезпечує підготовку документів, необхідних голові правління Пенсійного фонду для проведення засідань правління;

забезпечує підготовку проектів документів, що виносяться на затвердження правління Пенсійного фонду;

представляє Пенсійний фонд у всіх установах та організаціях в Україні, а за дорученням голови правління Пенсійного фонду — за кордоном та в міжнародних організаціях;

розподіляє обов'язки між своїми заступниками;

подає для затвердження правлінням Пенсійного фонду кандидатури заступників директора, керівників структурних підрозділів виконавчої дирекції Пенсійного фонду і начальників територіальних органів та пропозиції щодо їх звільнення;

подає голові правління Пенсійного фонду пропозиції щодо тимчасового припинення повноважень посадових осіб виконавчої дирекції Пенсійного фонду в разі виявлення фактів неналежного виконання ними службових обов'язків або порушень законодавства;

приймає і звільняє з роботи працівників виконавчої дирекції Пенсійного фонду, заохочує їх та накладає дисциплінарні стягнення;

щоквартально подає голові Наглядової ради Пенсійного фонду документально підтверджену інформацію про діяльність Пенсійного фонду;

несе персональну відповідальність за виконання рішень правління Пенсійного фонду;

затверджує інформацію про організації, що здійснюють виплату і доставку пенсій, яка щорічно офіційно оприлюднюється виконавчою дирекцією Пенсійного фонду;

виконує інші функції, передбачені статутом Пенсійного фонду і Положенням про виконавчу дирекцію Пенсійного фонду.

5. Директор виконавчої дирекції Пенсійного фонду має право приймати самостійні рішення в разі, якщо правління Пенсійного фонду у визначені статутом строки не приймає рішення з таких питань:

визначення порядку ведення обліку коштів Пенсійного фонду та Накопичувального фонду;

затвердження заходів щодо підготовки і підвищення кваліфікації працівників виконавчих органів Пенсійного фонду, їх атестації;

з інших питань діяльності виконавчої дирекції Пенсійного фонду, передбачених статутом Пенсійного фонду та Положенням про виконавчу дирекцію Пенсійного фонду, крім затвердження граничної чисельності працівників виконавчої дирекції Пенсійного фонду, граничної межі адміністративних витрат та кошторису Пенсійного фонду на виконання функцій, покладених на виконавчу дирекцію Пенсійного фонду відповідно до цього Закону.

Зазначені рішення директора виконавчої дирекції Пенсійного фонду повинні бути доведені в письмовій формі до правління Пенсійного фонду та органів державного нагляду у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування і вважаються чинними до проведення засідання правління Пенсійного фонду, на якому підтверджується або скасовується прийняте рішення.

Стаття 64. Права та обов'язки виконавчої дирекції Пенсійного фонду та її територіальних органів

1. Виконавча дирекція Пенсійного фонду та її територіальні органи мають право:

1) отримувати безоплатно від органів державної влади, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності, виду діяльності та господарювання і від фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності відомості, пов'язані з нарахуванням, обчисленням та сплатою страхових внесків, а також інші відомості, необхідні для виконання ними функцій, передбачених цим Законом;

2) не частіше одного разу на календарний рік проводити планові, а також у випадках, передбачених законодавством, — позапланові перевірки на будь-яких підприємствах, в установах і організаціях та у фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності бухгалтерських книг, звітів, кошторисів та інших документів, пов'язаних з нарахуванням, обчисленням та сплатою страхових внесків, отримувати необхідні пояснення, довідки і відомості (у тому числі письмові) з питань, що виникають під час таких перевірок;

3) вимагати від керівників та інших посадових осіб підприємств, установ і організацій, а також від фізичних осіб усунення виявлених порушень законодавства про порядок нарахування, обчислення та сплати страхових внесків, здійснення фінансових операцій з коштами Пенсійного фонду та порядку їх використання;

4) вилучати в установленому законодавством порядку у підприємств, установ, організацій і фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності документи, що підтверджують приховування (заниження) розміру заробітної плати (доходу) та інших виплат, на які нараховуються страхові внески, або порушення порядку використання коштів Пенсійного фонду та Накопичувального фонду;

5) порушувати відповідно до законодавства справу про банкрутство підприємства, установи, організації або вносити пропозицію щодо скасування державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності в разі систематичної несплати ними страхових внесків;

6) застосовувати фінансові санкції, передбачені цим Законом;

7) стягувати з платників страхових внесків несплачені суми страхових внесків;

8) отримувати безоплатно від Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України інформацію про показники, що застосовуються для розрахунку довічних пенсій;

9) порушувати в установленому законом порядку питання про притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;

10) у разі виявлення порушень порядку нарахування, обчислення та сплати страхових внесків, використання коштів Пенсійного фонду звертатися в установленому законом порядку до органів прокуратури, внутрішніх справ, служби безпеки та податкової міліції;

11) укладати договори про добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

12) здійснювати інші функції, передбачені законодавством.

2. Виконавча дирекція Пенсійного фонду зобов'язана:

1) до 1 квітня наступного за звітним періодом року складати річний звіт про виконання бюджету Пенсійного фонду, подавати його правлінню Пенсійного фонду і Наглядовій раді Пенсійного фонду, а після його затвердження — офіційно оприлюднювати;

2) щорічно до 1 серпня складати проект бюджету Пенсійного фонду на наступний рік та подавати його на затвердження правлінню Пенсійного фонду;

3) здійснювати функції щодо призначення (перерахунку), забезпечення своєчасного та в повному обсязі фінансування і виплати пенсій та надання соціальних послуг;

4) здійснювати адміністративне управління Накопичувальним фондом;

5) здійснювати матеріально-технічне забезпечення роботи правління Пенсійного фонду і Наглядової ради Пенсійного фонду;

6) здійснювати в межах своєї компетенції контроль за дотриманням страхувальниками та застрахованими особами вимог цього Закону;

7) здійснювати підготовку та офіційне оприлюднення щорічних актуарних розрахунків фінансового стану системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

8) забезпечувати організацію і своєчасне внесення відомостей про страхувальників і застрахованих осіб до системи персоніфікованого обліку;

9) здійснювати контроль за достовірністю поданих страхувальниками і застрахованими особами відомостей, що використовуються в системі персоніфікованого обліку;

10) надавати на вимогу застрахованої особи інформацію, що міститься на її персональній обліковій картці в системі персоніфікованого обліку;

11) письмово інформувати застрахованих осіб про набуття права на призначення пенсії, про призначення або відмову в призначенні пенсії, її розмір, порядок виплати, а також про можливість та умови переходу на інший вид пенсії та порядок оскарження рішень виконавчих органів Пенсійного фонду;

12) попереджати пенсіонера в письмовій формі за місяць до закінчення строку, на який призначена пенсія, про дату та підстави припинення її виплати;

13) надавати безоплатно страхувальникам і застрахованим особам в усній та письмовій формі, а також через засоби масової інформації консультації з питань застосування законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, роз'яснювати їхні права, обов'язки і відповідальність, порядок сплати страхових внесків, заповнення звітності та інші питання відповідно до цього Закону;

14) подавати органам державного нагляду звітність та інформацію, встановлену цим Законом;

15) подавати Кабінету Міністрів України актуарні розрахунки із запропонованим на наступний рік розміром страхових внесків, у тому числі частини страхових внесків, що спрямовується до Накопичувального фонду;

16) брати участь у засіданнях органів медико-соціальної експертизи;

17) на вимогу органів виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики надавати необхідні матеріали для здійснення контролю за правильністю призначення (перерахунку), виплати пенсій та надання соціальних послуг;

18) перевіряти цільове використання коштів Пенсійного фонду в організаціях, що здійснюють виплату і доставку пенсій;

19) вести в системі персоніфікованого обліку загальний реєстр платників страхових внесків та у складі цього реєстру — реєстр платників страхових внесків до солідарної системи та накопичувальної системи пенсійного страхування;

20) забезпечувати проведення тендера для вибору аудитора та організацій, які здійснюватимуть виплату і доставку пенсій.

3. Виконавча дирекція Пенсійного фонду, виконуючи функції адміністративного управління Накопичувальним фондом, зобов'язана:

1) здійснювати матеріально-технічне забезпечення роботи Ради Накопичувального фонду;

2) готувати та подавати на затвердження Ради Накопичувального фонду проекти основних напрямів інвестиційної політики та нормативів інвестування коштів Накопичувального фонду в порядку, встановленому статтею 89 цього Закону;

3) укладати за рішенням Ради Накопичувального фонду договори з радником з інвестиційних питань, компаніями з управління активами, зберігачем, аудитором (аудиторами) Накопичувального фонду;

4) відкривати банківський рахунок Накопичувального фонду в обраному зберігачі;

5) забезпечувати ведення обліку та своєчасне внесення відомостей про застраховану особу і стан її пенсійних активів на накопичувальному пенсійному рахунку;

6) надавати застрахованій особі не рідше одного разу на рік письмовий звіт щодо стану пенсійних активів, облікованих на її накопичувальному пенсійному рахунку;

7) надавати застрахованій особі письмове повідомлення про загальну суму коштів, облікованих на її накопичувальному пенсійному рахунку;

8) письмово інформувати застрахованих осіб про умови і порядок отримання довічної пенсії або одноразової виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду;

9) надавати на вимогу застрахованої особи інформацію, отриману від Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України відповідно до частини шостої статті 55 цього Закону, про показники, які застосовуються для розрахунку розміру довічної пенсії;

10) забезпечувати своєчасне та в повному обсязі перерахування коштів застрахованих осіб у сумі, облікованій на їхніх накопичувальних пенсійних рахунках, для оплати договорів страхування довічних пенсій або одноразової виплати та інформувати про це компанії з управління активами;

11) давати розпорядження зберігачу щодо оплати видатків, пов'язаних з адміністративним управлінням Накопичувальним фондом, винагороди раднику з інвестиційних питань, компаніям з управління активами та зберігачу.

Стаття 65. Наглядова рада Пенсійного фонду

1. Наглядова рада Пенсійного фонду (далі — Наглядова рада) створюється з метою здійснення контролю за виконанням Пенсійним фондом законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, статутних завдань та цільового використання коштів Пенсійного фонду.

2. До Наглядової ради, яка складається з 15 осіб, входять у рівній кількості представники від держави, застрахованих осіб і роботодавців.

Представники від держави призначаються та відкликаються Кабінетом Міністрів України, а представники застрахованих осіб і роботодавців обираються (делегуються) і відкликаються сторонами самостійно.

Призначення, обрання (делегування) членів Наглядової ради здійснюється не пізніше ніж за три місяці до дня закінчення повноважень відповідних членів Наглядової ради.

3. Члени Наглядової ради здійснюють повноваження на громадських засадах.

Строк повноважень членів Наглядової ради становить шість років.

Член Наглядової ради не може бути призначений або обраний (делегований) до складу Наглядової ради більше двох строків підряд.

Член Наглядової ради достроково відкликається за поданням сторони, представником якої він є, у разі:

систематичного невиконання або неналежного виконання покладених на нього обов'язків;

подання заяви про вихід зі складу Наглядової ради;

якщо він перестав бути представником відповідної сторони;

набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього;

неможливості виконання покладених на нього обов'язків за станом здоров'я, підтвердженої відповідним медичним висновком;

припинення громадянства України або виїзду за межі України на постійне місце проживання.

Повноваження члена Наглядової ради припиняються в разі його смерті.

Стаття 66. Голова Наглядової ради та його заступники

1. Наглядову раду очолює голова.

Голова Наглядової ради та два його заступники обираються зі складу членів Наглядової ради строком на два роки почергово від представників кожної сторони.

Головою Наглядової ради не може бути представник тієї сторони, представником якої є голова правління Пенсійного фонду.

Голова Наглядової ради розподіляє обов'язки між своїми заступниками. Один із заступників голови Наглядової ради виконує обов'язки, покладені на голову Наглядової ради, у разі його тимчасової відсутності у зв'язку з хворобою, перебуванням за кордоном, усунення його з посади та в інших випадках, передбачених законодавством.

2. Голова Наглядової ради щоквартально доводить до її членів отриману від виконавчої дирекції Пенсійного фонду документально підтверджену інформацію про діяльність Пенсійного фонду.

У разі якщо члени Наглядової ради мають зауваження чи запитання щодо наданої інформації, голова Наглядової ради зобов'язаний скликати робочу зустріч за участю членів Наглядової ради і посадових осіб виконавчої дирекції Пенсійного фонду. При цьому виконавча дирекція Пенсійного фонду зобов'язана забезпечити проведення такої зустрічі та надати необхідні пояснення, що підтверджуються належними документами та розрахунками.

3. За рішенням голови Наглядової ради на розгляд її засідання виноситься питання про проведення перевірки діяльності Пенсійного фонду членами Наглядової ради або незалежним аудитором (аудиторською фірмою).

Стаття 67. Засідання Наглядової ради

1. Засідання Наглядової ради проводяться відповідно до плану, але не рідше одного разу на квартал. Позапланові засідання скликаються головою Наглядової ради, а також на вимогу однієї третини членів Наглядової ради.

2. Засідання Наглядової ради є правомочним, якщо на ньому присутні не менше ніж дві третини її складу та не менше половини від кожної представницької сторони. У разі відсутності зазначеної кількості членів Наглядової ради повторне засідання проводиться через сім календарних днів.

3. Рішення Наглядової ради приймаються більшістю голосів від загальної кількості присутніх на засіданні її членів. У разі рівності голосів голос голови Наглядової ради є вирішальним. Член Наглядової ради має один голос, крім випадків, передбачених абзацом другим цієї частини.

Член Наглядової ради в разі неможливості його присутності на засіданні Наглядової ради з поважних причин (хвороба, тривале відрядження, відпустка тощо) може за письмовою довіреністю передати свій голос іншому членові Наглядової ради від тієї ж представницької сторони. При цьому кожний присутній на засіданні член Наглядової ради може додатково голосувати тільки за одного відсутнього члена Наглядової ради.

Довіреність передається голові Наглядової ради на початку її засідання.

4. У засіданні Наглядової ради з правом дорадчого голосу беруть участь голова правління Пенсійного фонду, директор виконавчої дирекції Пенсійного фонду або їх заступники.

5. Оформлення матеріалів засідання Наглядової ради та ведення її документації здійснюється виконавчою дирекцією Пенсійного фонду. Протокол засідання Наглядової ради підписується головуючим на засіданні.

Збереження документації Наглядової ради забезпечує виконавча дирекція Пенсійного фонду. Документи зберігаються протягом 15 років у відомчому архіві Пенсійного фонду з подальшим переданням на державне архівне зберігання.

Стаття 68. Повноваження Наглядової ради

1. Наглядова рада:

обирає голову Наглядової ради та двох його заступників;

затверджує регламент своєї роботи;

погоджує бюджет Пенсійного фонду і схвалює звіт про його виконання протягом десяти робочих днів з дня їх отримання та подає зауваження і пропозиції правлінню Пенсійного фонду;

заслуховує звіти правління та виконавчої дирекції Пенсійного фонду з питань виконання завдань Пенсійного фонду і використання коштів Пенсійного фонду, дає відповідні рекомендації;

у разі потреби вимагає від правління Пенсійного фонду проведення аудиторської перевірки діяльності Пенсійного фонду або окремих напрямів його роботи;

порушує перед правлінням Пенсійного фонду питання про звільнення та притягнення до відповідальності директора виконавчої дирекції Пенсійного фонду та його заступників, керівників територіальних органів Пенсійного фонду в разі невиконання або неналежного виконання покладених на них обов'язків та в інших випадках, передбачених законом;

утворює робочі групи для здійснення контролю за діяльністю Пенсійного фонду, дотриманням законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування та цільовим використанням коштів Пенсійного фонду;

має право вимагати скликання позапланового засідання правління Пенсійного фонду.

Стаття 69. Вимоги до членів правління Пенсійного фонду та Наглядової ради

1. Членом правління Пенсійного фонду та Наглядової ради може бути особа, яка є громадянином України.

2. Одна особа не може бути одночасно обрана членом правління Пенсійного фонду та членом Наглядової ради.

3. Головою правління Пенсійного фонду та його заступниками можуть бути лише особи, які мають повну вищу освіту, працювали не менше п'яти років у соціальній сфері, в органах державного управління та/або профспілкових об'єднаннях, сфері фінансів або економіки та задовольняють інші кваліфікаційні вимоги, встановлені статутом Пенсійного фонду.

4. Члени правління Пенсійного фонду і Наглядової ради не мають права перебувати у трудових відносинах з виконавчими органами Пенсійного фонду.

5. Голова Наглядової ради та його заступники повинні мати досвід управління фінансовими, контрольними, ревізійними органами або досвід роботи керівників структурних підрозділів у зазначених органах не менше п'яти років.

6. Членом правління Пенсійного фонду та Наглядової ради може бути особа, яка має повну вищу освіту, досвід роботи в соціальній сфері, в органах державного управління та/або профспілкових об'єднаннях, сфері фінансів або економіки та задовольняє інші кваліфікаційні вимоги, встановлені статутом Пенсійного фонду.

7. Членом правління Пенсійного фонду і Наглядової ради не може бути особа, яка була засуджена за умисні злочини, а також обвинувальним вироком щодо нього позбавлена права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Стаття 70. Вимоги до посадових осіб виконавчої дирекції Пенсійного фонду

1. Директором виконавчої дирекції Пенсійного фонду може бути призначена особа, яка має повну вищу освіту та не менш як п'ятирічний досвід роботи на керівних посадах у сфері пенсійного забезпечення, фінансів, економіки.

2. Заступниками директора і керівниками структурних підрозділів виконавчої дирекції Пенсійного фонду та начальниками її територіальних органів можуть бути особи, які мають повну вищу освіту та досвід роботи у соціальній сфері або у сфері фінансів чи економіки не менше двох років.

3. Посадовою особою виконавчої дирекції Пенсійного фонду не може бути особа, яка була засуджена за умисний злочин.

Розділ IX. КОШТИ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ

Стаття 71. Бюджет Пенсійного фонду

1. Бюджет Пенсійного фонду — план утворення і використання цільового страхового фонду, що формується за рахунок страхових внесків до солідарної системи та надходжень з інших джерел, визначених цим Законом.

2. Бюджет Пенсійного фонду затверджується правлінням Пенсійного фонду не пізніше 10 грудня року, що передує рокові, на який складено бюджет.

3. Проект бюджету Пенсійного фонду складається з урахуванням щорічних актуарних розрахунків.

4. Порядок розроблення, затвердження та виконання бюджету Пенсійного фонду встановлюється правлінням Пенсійного фонду.

Стаття 72. Джерела формування коштів Пенсійного фонду

1. Джерелами формування коштів Пенсійного фонду є:

1) страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, крім частини внесків, що спрямовується до Накопичувального фонду;

2) інвестиційний дохід, який отримується від інвестування резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах;

3) кошти державного бюджету та цільових фондів, що перераховуються до Пенсійного фонду у випадках, передбачених цим Законом;

4) суми від фінансових санкцій, застосованих відповідно до цього Закону та інших законів до юридичних та фізичних осіб за порушення встановленого порядку нарахування, обчислення і сплати страхових внесків та використання коштів Пенсійного фонду, а також суми адміністративних стягнень, накладених відповідно до закону на посадових осіб та громадян за ці порушення;

5) благодійні внески юридичних та фізичних осіб;

6) добровільні внески;

7) інші надходження відповідно до законодавства.

2. Кошти Пенсійного фонду не включаються до складу Державного бюджету України і не підлягають оподаткуванню.

Стаття 73. Використання коштів Пенсійного фонду

1. Кошти Пенсійного фонду використовуються на:

1) виплату пенсій, передбачених цим Законом;

2) надання соціальних послуг, передбачених цим Законом;

3) фінансування адміністративних витрат, пов'язаних з виконанням функцій, покладених на органи Пенсійного фонду;

4) оплату послуг з виплати та доставки пенсій;

5) формування резерву коштів Пенсійного фонду.

2. Забороняється використання коштів Пенсійного фонду для оплати договорів страхування довічних пенсій і одноразових виплат та на цілі, не передбачені цим Законом.

Стаття 74. Резерв коштів Пенсійного фонду

1. З метою забезпечення фінансової стабільності Пенсійного фонду формується резерв коштів Пенсійного фонду.

Резерв коштів Пенсійного фонду складається з резерву коштів для поточних потреб та резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах, які зараховуються на окремі субрахунки одного рахунку Пенсійного фонду.

Порядок формування та використання резерву коштів Пенсійного фонду встановлюється правлінням Пенсійного фонду.

2. Резерв коштів для поточних потреб формується з метою забезпечення своєчасного та в повному обсязі фінансування виплати пенсій і надання соціальних послуг у сумі, що дорівнює місячній потребі на зазначені цілі згідно з бюджетом Пенсійного фонду на відповідний рік та затверджується в його складі.

3. Резерв коштів для поточних потреб використовується та поновлюється таким чином, щоб на початок кожного місяця на відповідному субрахунку сума цього резерву дорівнювала місячній потребі коштів, необхідній для забезпечення фінансування виплати пенсій та надання соціальних послуг, визначеній у бюджеті Пенсійного фонду.

4. Після забезпечення виплати пенсій та надання соціальних послуг і створення резерву коштів для поточних потреб надлишкові кошти Пенсійного фонду зараховуються до резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах, який може ▼

виникнути у зв'язку із зміною демографічної ситуації в Україні.

5. Резерв коштів для поточних потреб зберігається в уповноваженому банку, а резерв коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах — у зберігача. Зберігач забезпечує зберігання та облік резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах окремо від пенсійних активів Накопичувального фонду.

Стаття 75. Резерв коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах

1. Розмір резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах визначається за результатами щорічних актуарних розрахунків.

Розмір резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах затверджується правлінням Пенсійного фонду у складі бюджету Пенсійного фонду одночасно з встановленням порядку його формування і використання.

2. З метою збереження резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах та отримання доходу здійснюється інвестування цього резерву коштів у порядку, передбаченому цим Законом для інвестування коштів Накопичувального фонду, а також правилами їх інвестування.

3. Інвестування резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах здійснюється компаніями з управління активами, які обираються для Накопичувального фонду за результатами тендера.

4. Компанії з управління активами і зберігач складають та подають звіти щодо інвестування резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах правлінню Пенсійного фонду, Державній комісії з цінних паперів та фондового ринку, Державній комісії з регулювання ринків фінансових послуг України в порядку та за формами, встановленими правлінням Пенсійного фонду за погодженням з Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку і Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України.

5. Виконавча дирекція Пенсійного фонду складає річний звіт щодо формування резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах з висновком щодо достатності цього резерву коштів для забезпечення виконання Пенсійним фондом зобов'язань у солідарній системі протягом наступних 75 років і подає його правлінню Пенсійного фонду для затвердження.

6. Якщо протягом року сума резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах становить менше ніж 90 відсотків суми коштів, необхідних за результатами щорічного актуарного розрахунку для забезпечення довгострокової фінансової стабільності та виконання зобов'язань Пенсійного фонду щодо фінансування пенсій та соціальних послуг, правління Пенсійного фонду зобов'язане подати Кабінету Міністрів України пропозиції щодо джерел поповнення та збалансування бюджету Пенсійного фонду.

Стаття 76. Облік коштів Пенсійного фонду

1. Облік надходжень і витрат коштів Пенсійного фонду здійснюють виконавчі органи Пенсійного фонду.

2. Кошти Пенсійного фонду зараховуються на єдиний рахунок Пенсійного фонду і зберігаються на окремих рахунках територіальних органів Пенсійного фонду в уповноваженому банку.

Стаття 77. Актуарні розрахунки. Актуарії

1. Виконавча дирекція Пенсійного фонду забезпечує проведення щорічних актуарних розрахунків фінансового стану системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування на наступні 1, 5, 10 та через кожні 5 років — на 75 років.

2. Актуарні розрахунки здійснюються відповідно до методики, затвердженої Кабінетом Міністрів України.

3. Результати актуарних розрахунків оформлюються у вигляді звіту, який складається та підписується актуаріями — виконавцями. Зазначений звіт має містити розрахунки, дані, методи і припущення, що використовувалися під час їх здійснення, та висновки щодо фінансового стану системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування і рекомендації щодо заходів, необхідних для забезпечення фінансової стабільності цієї системи.

У десятиденний термін після підписання звіт надсилається правлінню Пенсійного фонду, Наглядовій раді та Кабінету Міністрів України з дотриманням вимог, передбачених статтею 22 цього Закону.

4. Актуаріями можуть бути особи, які відповідають вимогам, передбаченим у положенні про підрозділ з актуарних розрахунків, яке затверджується правлінням Пенсійного фонду. За необхідності проведення додаткових актуарних розрахунків виконавча дирекція Пенсійного фонду може залучати відповідних фахівців та експертів, вартість оплати послуг яких затверджується правлінням Пенсійного фонду.

Розділ X. СУБ'ЄКТИ НАКОПИЧУВАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Стаття 78. Накопичувальний фонд

1. Накопичувальний фонд створюється Пенсійним фондом як цільовий позабюджетний фонд.

2. Адміністративне управління Накопичувальним фондом здійснює виконавча дирекція Пенсійного фонду.

3. Управління пенсійними активами Накопичувального фонду здійснюється компаніями з управління активами.

4. Рахунки Накопичувального фонду відкриваються виконавчою дирекцією Пенсійного фонду в зберігачі.

5. Застрахована особа, яка сплачує (за яку сплачують) страхові внески до Накопичувального фонду, має право спрямувати ці страхові внески до будь-якого недержавного пенсійного фонду. При цьому застрахована особа подає територіальному органу Пенсійного фонду та страхувальнику такі документи:

заяву про обрання недержавного пенсійного фонду;

заповнену картку за формою, встановленою правлінням Пенсійного фонду, в якій зазначаються відомості про обраний недержавний пенсійний фонд;

копію пенсійного контракту, укладеного застрахованою особою з обраним недержавним пенсійним фондом.

6. Врегулювання відносин, що стосуються страхових внесків, які спрямовуються до обраного застрахованою особою недержавного пенсійного фонду, подальшого розміщення і інвестування пенсійних активів застрахованої особи та страхування і виплати довічної пенсії або одноразової виплати, здійснюється відповідно до законодавства про недержавне пенсійне забезпечення.

Стаття 79. Джерела формування коштів Накопичувального фонду та їх використання

1. Джерелами формування коштів Накопичувального фонду є:

1) страхові внески застрахованих осіб, що спрямовуються до Накопичувального фонду;

2) інвестиційний дохід, що утворюється внаслідок розміщення та інвестування коштів Накопичувального фонду в порядку, встановленому законом;

3) суми від фінансових санкцій, застосованих відповідно до цього Закону та інших законів до юридичних і фізичних осіб за порушення встановленого законодавством порядку нарахування, обчислення і сплати страхових внесків, що спрямовуються до Накопичувального фонду, та використання коштів Накопичувального фонду, а також суми адміністративних стягнень, накладених відповідно до закону на посадових осіб та громадян за ці порушення.

2. Інвестиційний дохід, що обліковується на накопичувальних пенсійних рахунках застрахованих осіб, визначається як різниця між сумою сукупного інвестиційного доходу, отриманого від інвестування пенсійних активів, та сумою адміністративних видатків, пов'язаних з їх управлінням.

3. Сукупний інвестиційний дохід формується за рахунок:

1) прибутку, що отримується від інвестування пенсійних активів у цінні папери;

2) відсотків, що нараховуються на пенсійні активи, розміщені на банківських депозитних рахунках;

3) доходу від інших видів інвестування, дозволених законом.

4. Порядок формування та обчислення інвестиційного доходу визначається Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України та Міністерством фінансів України.

Інвестиційний дохід від операцій з пенсійними активами не включається до складу доходу компаній з управління активами.

5. Кошти Накопичувального фонду використовуються на:

1) інвестування з метою отримання доходу на користь застрахованих осіб;

2) оплату договорів страхування довічних пенсій або здійснення одноразових виплат;

3) оплату послуг компаній з управління активами;

4) оплату послуг виконавчої дирекції Пенсійного фонду, пов'язаних з адміністративним управлінням Накопичувальним фондом, у тому числі на проведення тендерів, у порядку та розмірах, установлених Радою Накопичувального фонду;

5) оплату послуг радника (радників) з інвестиційних питань;

6) оплату послуг зберігача;

7) оплату послуг із проведення планової аудиторської перевірки.

Забороняється використання коштів Накопичувального фонду для забезпечення виплати пенсій та надання соціальних послуг із солідарної системи та на інші цілі, не передбачені цим Законом.

6. Кошти Накопичувального фонду є власністю застрахованих осіб, які сплачували страхові внески до цього фонду, та належать кожній застрахованій особі в частині, облікованій на її накопичувальному пенсійному рахунку.

7. Облік надходжень і витрат коштів Накопичувального фонду здійснюють виконавчі органи Пенсійного фонду.

Стаття 80. Пенсійні активи Накопичувального фонду

1. Пенсійні активи складаються з:

1) активів у грошових коштах;

2) активів у цінних паперах;

3) інших активів, не заборонених законом.

2. Пенсійні активи в грошових коштах складаються з:

1) страхових внесків, що перераховуються до Накопичувального фонду;

2) коштів, розміщених на банківських депозитних рахунках, що засвідчується відповідними іменними ощадними сертифікатами банківських установ, виданих на ім'я Накопичувального фонду, та відсотків за ними;

3) інвестиційного доходу, що отримується від інвестування пенсійних активів у цінні папери.

3. Пенсійні активи у цінних паперах складаються з:

1) цінних паперів, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими радами відповідно до законодавства;

2) акцій та облігацій українських емітентів, що відповідно до норм законодавства перебувають в обігу на організаційно оформлених ринках цінних паперів України (крім цінних паперів, на які здійснюється підписка згідно із законодавством) та пройшли лістинг на фондових біржах або в торговельно-інформаційних системах, зареєстрованих у встановленому порядку;

3) цінних паперів, погашення та отримання доходу за якими гарантовано урядами іноземних держав, де рейтинг зовнішнього боргу не менше класу А за шкалою, встановленою зазначеними в пункті 4 цієї частини рейтинговими компаніями;

4) облігацій іноземних емітентів з інвестиційним рейтингом класу А або вище за шкалою, встановленою рейтинговими компаніями Стандарт енд Пурс (Standard and Poor's), Мудіс (Moody's) або Фітч (Fitch);

5) акцій іноземних емітентів, що перебувають в обігу на організованих фондових ринках та пройшли лістинг на одній з таких фондових бірж, як Нью-Йоркська, Лондонська, Токійська, Франкфуртська або в торговельно-інформаційній системі НАСДАК (NASDAQ). Кабінет Міністрів України може визначати додатково до зазначених інші іноземні фондові біржі та торговельно-інформаційні системи. Емітент цих акцій має провадити свою діяльність протягом не менше ніж 10 років і бути резидентом країни, рейтинг зовнішнього боргу якої не менший класу А за шкалою, встановленою зазначеними в пункті 4 цієї частини рейтинговими компаніями.

Розміщення коштів Накопичувального фонду в активи, зазначені в пункті 3 частини першої цієї статті, може здійснюватися з урахуванням прибутковості та надійності інвестицій у разі необхідності інвестиційної підтримки вітчизняної економіки, розвитку її пріоритетних галузей, впровадження та розвитку сучасних технологій, створення нових робочих місць, реалізації інвестиційних проектів, у тому числі за державної підтримки. При цьому Кабінет Міністрів України передбачає заходи, спрямовані на захист інвестицій та забезпечення їх повернення, у тому числі відповідні державні гарантії.

Розміщення коштів Накопичувального фонду в активи, зазначені в пунктах 4 і 5 цієї частини, може здійснюватися за умови, що інвестування коштів Накопичувального фонду за межами України негативно не позначиться на зовнішньому платіжному балансі України, стані її валютних резервів та стабільності її грошової одиниці. Рішення про можливість інвестування коштів Накопичувального фонду за межами України приймає Рада Накопичувального фонду лише за наявності позитивного рішення Ради національної безпеки і оборони України із цього питання.

4. Пенсійні активи у цінних паперах не можуть включати:

1) цінні папери, емітентами яких є зберігач, компанія з управління активами, радник з інвестиційних питань, аудитор та особи, які надають консультаційні послуги, з якими виконавчою дирекцією Пенсійного фонду укладено відповідні договори, та їх пов'язані особи;

2) цінні папери, які не пройшли лістинг фондової біржі або торговельно-інформаційної системи, зареєстрованих у встановленому порядку;

3) цінні папери, емітентами яких є інститути спільного інвестування;

4) векселі;

5) похідні цінні папери.

5. Пенсійні активи не можуть формуватися за рахунок коштів, отриманих на підставах, що суперечать законодавству.

6. Пенсійні активи не можуть бути предметом застави і використовуються лише на цілі, передбачені частиною п'ятою статті 79 цього Закону. На пенсійні активи не може бути накладено стягнення за зобов'язаннями компанії з управління активами, зберігача, страхової організації, Пенсійного фонду.

7. Сума пенсійних активів, які належать застрахованій особі, розраховується виходячи з кількості одиниць пенсійних активів, облікованих на її накопичувальному пенсійному рахунку, та чистої вартості одиниці пенсійних активів.

У разі купівлі-продажу цінних паперів підрахунок здійснюється виходячи з чистої вартості пенсійних активів на кінець робочого дня, протягом якого здійснювалися ці операції.

Підрахунок чистої вартості пенсійних активів здійснюється зберігачем разом з виконавчою дирекцією Пенсійного фонду та компанією з управління активами за методикою та в порядку, визначеними Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України та Національним банком України.

Розподіл та облік інвестиційного доходу на накопичувальних пенсійних рахунках застрахованих осіб здійснюються виконавчою дирекцією Пенсійного фонду щоденно за результатами інвестування пенсійних активів виходячи з підрахунків чистої вартості одиниці пенсійних активів.

Інформація щодо руху пенсійних активів, облікованих на накопичувальних пенсійних рахунках, подається зберігачем у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

8. Порядок зарахування, обліку, інвестування, управління коштами Накопичувального фонду визначається відповідно до цього Закону.

9. Пенсійні активи в разі визнання компанії з управління активами або зберігача банкрутом не можуть включатися до ліквідаційної маси компанії з управління активами або зберігача.

10. На пенсійні активи не може бути накладене будь-яке стягнення або застосована конфіскація.

Стаття 81. Рада Накопичувального фонду

1. Рада Накопичувального фонду створюється з метою здійснення повноважень, передбачених статтею 82 цього Закону.

2. До складу Ради Накопичувального фонду входять 14 осіб, які на пропорційній основі призначаються Президентом України та Верховною Радою України.

Президент України призначає сім членів Ради Накопичувального фонду шляхом прийняття відповідного указу — по одному представнику від центральних органів виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики, фінансів, економіки та з питань європейської інтеграції, Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Ради національної безпеки і оборони України та Пенсійного фонду.

Верховна Рада України призначає шляхом прийняття відповідної постанови сім членів Ради Накопичувального фонду, в тому числі по одному представнику від застрахованих осіб, роботодавців та Національного банку України.

3. Членом Ради Накопичувального фонду може бути особа, яка має вищу освіту в галузі економіки, фінансів або права і при цьому має досвід роботи в органі законодавчої влади або на керівних посадах у центральних органах виконавчої влади, у фінансових установах, у профспілкових об'єднаннях чи має досвід наукової роботи за фінансовою, економічною або юридичною тематикою.

4. Члени Ради Накопичувального фонду здійснюють повноваження на громадських засадах.

Членам Ради Накопичувального фонду за рахунок коштів Накопичувального фонду компенсуються фактичні витрати, понесені ними у зв'язку з виконанням повноважень відповідно до Регламенту Ради Накопичувального фонду в межах витрат, затверджених на ці цілі.

Членам Ради Накопичувального фонду забороняється розголошувати відомості, які є конфіденційними відповідно до цього Закону та законодавства про інформацію.

5. Строк повноважень членів Ради Накопичувального фонду становить шість років.

Чергове призначення членів Ради Накопичувального фонду здійснюється не пізніше ніж за три місяці до закінчення строку повноважень раніше призначених членів Ради Накопичувального фонду.

6. На першому засіданні Ради Накопичувального фонду із складу її членів обираються голова та його заступник на строк їх повноважень шляхом відкритого голосування простою більшістю голосів від загальної кількості присутніх на засіданні членів Ради Накопичувального фонду. Кожний член Ради Накопичувального фонду має один голос.

7. Голова Ради Накопичувального фонду:

організовує та проводить засідання Ради Накопичувального фонду;

скликає позачергові засідання за власною ініціативою або на письмову вимогу більше ніж однієї третини членів Ради Накопичувального фонду;

здійснює інші повноваження відповідно до Регламенту Ради Накопичувального фонду.

Заступник голови Ради Накопичувального фонду відповідно до Регламенту Ради Накопичувального фонду виконує обов'язки, покладені на голову Ради Накопичувального фонду, в разі його тимчасової відсутності.

Переобрання голови Ради Накопичувального фонду або його заступника здійснюється в порядку, визначеному частиною шостою цієї статті:

у зв'язку із закінченням строку його повноважень;

за власним бажанням — за умови подання письмової заяви;

у разі систематичного невиконання або неналежного виконання своїх обов'язків.

8. Повноваження членів Ради Накопичувального фонду припиняються у зв'язку із закінченням строку їх повноважень.

Повноваження члена Ради Накопичувального фонду припиняються достроково:

у разі складення повноважень за його особистою заявою;

у разі припинення повноважень на посаді;

з ініціативи відповідно Президента України або Верховної Ради України;

у разі систематичного невиконання або неналежного виконання покладених на нього обов'язків;

у разі набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього;

у разі визнання його за рішенням суду таким, що не відповідає вимогам, передбаченим частиною третьою цієї статті;

у разі неучасті більше ніж у трьох чергових засіданнях Ради Накопичувального фонду;

у разі припинення громадянства України або виїзду за межі України на постійне місце проживання;

у разі визнання недієздатним, безвісно відсутнім або оголошення померлим;

у разі смерті.

9. Звільнення членів Ради Накопичувального фонду здійснюється шляхом прийняття Президентом України відповідного указу, а Верховною Радою України — відповідної постанови.

10. Рада Накопичувального фонду здійснює свою діяльність на підставі цього Закону та Регламенту Ради Накопичувального фонду.

Стаття 82. Повноваження Ради Накопичувального фонду

1. До виключних повноважень Ради Накопичувального фонду належить:

1) визначення за результатами тендера компаній з управління активами, зберігача, аудитора Накопичувального фонду;

2) затвердження умов проведення і технічного завдання тендера з вибору компаній з управління активами, зберігача, аудитора Накопичувального фонду;

3) прийняття рішення про доцільність залучення радника з інвестиційних питань, визначення порядку його залучення, затвердження його та умов договору з ним;

4) заслуховування та затвердження щорічних звітів про результати роботи компаній з управління активами, зберігача та радника з інвестиційних питань;

5) затвердження основних напрямів інвестиційної політики та нормативів інвестування коштів Накопичувального фонду і змін до них;

6) прийняття рішення про дострокове проведення тендерів для обрання компаній з управління активами і зберігача;

7) затвердження кошторису на технічне та матеріальне забезпечення роботи Ради Накопичувального фонду, розміру оплати послуг виконавчої дирекції Пенсійного фонду, пов'язаних з адміністративним управлінням Накопичувальним фондом, та відсотка відрахувань із страхових внесків, пов'язаних з адміністративними видатками Накопичувального фонду;

8) заслуховування звіту виконавчої дирекції Пенсійного фонду щодо адміністративного управління Накопичувальним фондом, внесення рекомендацій та пропозицій правлінню Пенсійного фонду щодо вдосконалення управління Накопичувальним фондом;

9) застосування відкладального вето стосовно рішень, прийнятих суб'єктами накопичувальної системи пенсійного страхування з порушенням законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, які можуть заподіяти шкоду застрахованим особам;

10) затвердження Регламенту Ради Накопичувального фонду;

11) затвердження розподілу обсягів пенсійних активів між компаніями з управління активами.

2. До повноважень Ради Накопичувального фонду належить:

1) подання Наглядовій раді пропозицій щодо вдосконалення функціонування системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

2) заслуховування інформації органів державного нагляду та регулювання про результати перевірок стану виконання вимог законодавства у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування суб'єктами накопичувальної системи пенсійного страхування та аудиторських звітів.

Рада Накопичувального фонду здійснює інші повноваження, які відповідно до цього Закону віднесені до її відання.

3. У разі якщо Рада Накопичувального фонду застосовує відкладальне вето щодо рішення суб'єкта накопичувальної системи пенсійного страхування, вона вказує на допущені порушення і встановлює термін для їх усунення. Якщо протягом цього терміну суб'єкт накопичувальної системи пенсійного страхування не усуне порушення, Рада Накопичувального фонду незаконне рішення скасовує.

Стаття 83. Засідання Ради Накопичувального фонду

1. Чергові засідання Ради Накопичувального фонду проводяться не рідше одного разу на квартал. День проведення засідання Ради Накопичувального фонду призначає її голова.

За рішенням голови Ради Накопичувального фонду або на письмову вимогу більше ніж однієї третини її членів проводяться позачергові засідання Ради Накопичувального фонду.

На засідання Ради Накопичувального фонду можуть бути запрошені керівники центральних органів виконавчої влади, представники суб'єктів накопичувальної системи пенсійного страхування, науковці та фахівці. У засіданнях Ради Накопичувального фонду можуть брати участь голова правління Пенсійного фонду та директор виконавчої дирекції Пенсійного фонду.

2. Засідання Ради Накопичувального фонду вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше десяти її членів. Рішення Ради Накопичувального фонду приймаються простою більшістю голосів. У разі розподілу голосів порівну голос голови Ради Накопичувального фонду вважається вирішальним.

3. Засідання Ради Накопичувального фонду веде голова Ради Накопичувального фонду, а в разі відсутності — його заступник у порядку, встановленому Регламентом Ради Накопичувального фонду. Під час проведення засідання Ради Накопичувального фонду обирає секретаря засідання, на якого покладається контроль за веденням протоколу засідання. У протоколі обов'язково відображаються порядок денний, доповідачі з визначених питань, а також прийняті рішення.

4. Рішення Ради Накопичувального фонду з питань, віднесених до її повноважень, є обов'язковими для виконання правлінням Пенсійного фонду, виконавчою дирекцією Пенсійного фонду, компаніями з управління активами, зберігачем, радником з інвестиційних питань, страхувальниками та застрахованими особами.

Рішення Ради Накопичувального фонду підлягають оприлюдненню в порядку, встановленому Радою Накопичувального фонду відповідно до вимог цього Закону.

5. Рішення Ради Накопичувального фонду підписує голова Ради Накопичувального фонду та всі присутні на засіданні її члени. Копія рішення Ради Накопичувального фонду протягом трьох днів подається для ознайомлення Наглядовій раді та для виконання виконавчій дирекції Пенсійного фонду, компаніям з управління активами, зберігачу, раднику з інвестиційних питань.

6. Організаційне та матеріально-технічне забезпечення роботи Ради Накопичувального фонду покладається на виконавчу дирекцію Пенсійного фонду і здійснюється за рахунок коштів Накопичувального фонду в межах кошторису, затвердженого Радою Накопичувального фонду на відповідний рік.

Стаття 84. Радник з інвестиційних питань

1. Радником з інвестиційних питань може бути юридична особа (у тому числі нерезидент) відповідної спеціалізації, а також фізична особа, яка має відповідну професійну підготовку та досвід роботи. Вимоги до радника (радників) з інвестиційних питань установлюються та затверджуються Радою Накопичувального фонду.

2. У разі прийняття Радою Накопичувального фонду рішення про залучення радника (радників) з інвестиційних питань Пенсійний фонд укладає з ним (з ними) відповідний договір на умовах, визначених Радою Накопичувального фонду. Укладення цього договору здійснюється з дотриманням вимог статті 95 цього Закону.

3. Радник з інвестиційних питань може залучатися з метою:

1) збирання та аналізу поточної інформації і даних щодо інвестиційних та економічних умов на національному і зарубіжному ринках, які пов'язані або можуть вплинути на ефективність інвестування коштів Накопичувального фонду, з метою поліпшення інвестиційної доходності Накопичувального фонду;

2) надання Пенсійному фонду консультацій та порад під час розроблення проектів основних напрямів інвестиційної політики та нормативів інвестування коштів Накопичувального фонду;

3) надання Пенсійному фонду консультацій та порад під час розроблення умов проведення тендера для визначення компаній з управління активами та технічного супроводу проведення цих тендерів разом з виконавчою дирекцією Пенсійного фонду;

4) щомісячного аналізу роботи компаній з управління активами та зберігача, подання письмових звітів про це Раді Накопичувального фонду;

5) подання Раді Накопичувального фонду обгрунтованих пропозицій щодо підготовки та внесення змін до основних напрямів інвестиційної політики і нормативів інвестування коштів Накопичувального фонду.

4. Для здійснення своїх повноважень та виконання зобов'язань радник з інвестиційних питань має право отримувати необхідну інформацію від Пенсійного фонду, компаній з управління активами та зберігача, а також відкриту статистичну інформацію від центральних органів виконавчої влади.

5. Радник з інвестиційних питань не може бути засновником (власником) або пов'язаною особою зберігача, компанії з управління активами, аудитора Накопичувального фонду та їх пов'язаних осіб.

6. Розмір оплати послуг радника з інвестиційних питань визначається в договорі, укладеному з Пенсійним фондом, як фіксована сума і не може встановлюватися у вигляді відсотків від суми страхових внесків чи обсягів пенсійних активів Накопичувального фонду.

Стаття 85. Компанії з управління активами

1. Управління пенсійними активами здійснюється компаніями з управління активами, визначеними Радою Накопичувального фонду за результатами тендера, з якими Пенсійним фондом укладені договори з дотриманням вимог статті 95 цього Закону.

2. Компанії з управління активами обираються на п'ять років з можливістю продовження строку дії договору до двох років шляхом щорічного продовження цього строку за рішенням Ради Накопичувального фонду.

3. У разі обрання за результатами тендера компанії з управління активами, яка є іноземною юридичною особою, вона зобов'язана для виконання функцій, визначених у технічному завданні тендера, у двомісячний термін після проведення тендера створити відповідно до законодавства України юридичну особу і повністю сформувати за власний рахунок її статутний фонд. Створена юридична особа зобов'язана отримати ліцензію Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку на провадження професійної діяльності з управління активами в частині пенсійних активів, виконувати всі умови щодо управління активами, передбачені законодавством. Юридична особа зобов'язана в місячний термін після отримання ліцензії укласти договір з іноземною юридичною особою та Пенсійним фондом, який повинен передбачати солідарну відповідальність цієї юридичної особи і її засновника.

4. Компанії з управління активами обираються із числа компаній, які:

1) мають не менше п'яти років досвіду роботи з управління активами на фінансових ринках України та/або світу, перелік яких визначається в технічному завданні тендера;

2) мали одночасно в управлінні активи в сумі, розмір якої встановлюється в технічному завданні тендера;

3) підтримують власний капітал, який визначається згідно із законодавством України, у сумі, еквівалентній 1 млн. євро за офіційним обмінним курсом Національного банку України на день подання заяви на отримання ліцензії;

4) відповідають вимогам, встановленим Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку щодо кваліфікаційного рівня та досвіду роботи фахівців, які безпосередньо виконуватимуть функції, передбачені технічним завданням тендера.

5. Компанія з управління активами не може бути засновником (власником) або пов'язаною особою радника з інвестиційних питань, зберігача, аудитора Накопичувального фонду та їх пов'язаних осіб.

6. Компанія з управління активами, яка є іноземною юридичною особою, бере участь у тендері, якщо вона створена і зареєстрована в країні, законодавством якої передбачено державний нагляд за діяльністю компаній з управління активами.

Стаття 86. Повноваження компанії з управління активами

1. До повноважень компанії з управління активами належить:

1) управління та інвестування пенсійних активів згідно з основними напрямами інвестиційної політики та нормативами інвестування коштів Накопичувального фонду;

2) звітування перед Радою Накопичувального фонду, правлінням Пенсійного фонду, Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України та Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку про склад, структуру та ліквідність пенсійних активів і здійснені операції щодо розміщення і управління ними.

Форму та порядок складання звітів компаніями з управління активами встановлює Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України за погодженням з Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку і правлінням Пенсійного фонду;

3) виконання від імені та на користь Накопичувального фонду юридичних дій, пов'язаних з реалізацією прав власності на цінні папери, якими управляє ця компанія;

4) подання Раді Накопичувального фонду обгрунтованих пропозицій щодо внесення змін до основних напрямів інвестиційної політики та нормативів інвестування коштів Накопичувального фонду;

5) інвестування резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах згідно з правилами інвестування цього резерву коштів та подання звітів щодо інвестування в порядку та за формою, встановленими правлінням Пенсійного фонду за погодженням з Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку і Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України.

2. Оплата послуг компанії з управління активами не може перевищувати сумарно 0,9 відсотка чистої вартості пенсійних активів, що перебували в її управлінні протягом року, за який здійснюється оплата цих послуг.

3. У разі отримання компанією з управління активами інвестиційного доходу вищого, ніж відсоток інвестиційного доходу, який було заплановано в основних напрямах інвестиційної політики на відповідний рік, за рішенням Ради Накопичувального фонду компанії з управління активами може виплачуватися премія, розмір якої не може перевищувати 3 відсотки розміру інвестиційного доходу, отриманого Накопичувальним фондом за результатами діяльності цієї компанії у зазначеному році.

4. У разі якщо за висновком аудитора або органу державного нагляду інвестиційний дохід, отриманий у результаті інвестування коштів Накопичувального фонду, визнано неприйнятно низьким (від'ємне коливання перевищує 30 відсотків) порівняно з ринковими показниками інвестиційного доходу або з інвестиційними доходами недержавних пенсійних фондів, Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України за погодженням з Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку зобов'язана порушити питання перед Радою Накопичувального фонду про заміну компанії з управління активами.

5. У разі анулювання ліцензії на провадження професійної діяльності з управління активами в частині пенсійних активів Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку зобов'язана повідомити письмово про це Раду Накопичувального фонду в день її анулювання.

Стаття 87. Припинення повноважень компанії з управління активами

1. Повноваження компанії з управління активами припиняються Радою Накопичувального фонду за поданням Пенсійного фонду, зберігача, органів, що здійснюють державний нагляд у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, у разі:

1) порушення умов договору, укладеного з Пенсійним фондом;

2) порушення положень основних напрямів інвестиційної політики та нормативів інвестування коштів Накопичувального фонду;

3) дій або бездіяльності, що призвели до зменшення пенсійних активів Накопичувального фонду за результатами бюджетного року на суму, яка перевищує встановлений у договорі відсоток загальної суми коштів Накопичувального фонду, якщо таке зменшення не зумовлено об'єктивними змінами на фінансовому ринку;

4) анулювання ліцензії на провадження професійної діяльності з управління активами в частині пенсійних активів.

Рішення Ради Накопичувального фонду про припинення повноважень компанії з управління активами приймається більшістю від її складу.

Рішення Ради Накопичувального фонду про припинення повноважень компанії з управління активами тягне за собою розірвання договору, укладеного між компанією та Пенсійним фондом. При цьому компанія з управління активами зобов'язана компенсувати збитки, завдані з її вини Накопичувальному фонду, відповідно до закону.

2. Пенсійний фонд, зберігач, органи, що здійснюють державний нагляд у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, зобов'язані направити копію подання про припинення повноважень компанії з управління активами до Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, яка протягом одного робочого дня дає розпорядження зберігачу про припинення виконання розпоряджень компанії з управління активами, яке є обов'язковим до негайного виконання.

3. Подання та рішення Ради Накопичувального фонду про припинення повноважень компанії з управління активами можуть бути оскаржені в судовому порядку.

Збитки, завдані необгрунтованим припиненням повноважень компанії з управління активами, відшкодовуються на підставі рішення суду в порядку, встановленому законом.

Посадові особи органів державної влади, які підписали подання, можуть бути притягнуті до відповідальності за неналежне виконання службових обов'язків у порядку, встановленому законом.

Стаття 88. Обмеження інвестиційної діяльності з пенсійними активами

1. Під час провадження діяльності з управління пенсійними активами забороняється:

1) формувати пенсійні активи за рахунок позикових (кредитних) коштів або будь-яких інших коштів, які не є коштами Накопичувального фонду;

2) надавати майнові гарантії, забезпечені пенсійними активами, або будь-які кредити (позики) за рахунок пенсійних активів;

3) укладати угоди купівлі-продажу або міни пенсійних активів з обов'язковою умовою зворотного викупу;

4) тримати в грошових коштах на поточному банківському рахунку, на банківських депозитних рахунках та в ощадних сертифікатах банків більше ніж 50 відсотків загальної вартості пенсійних активів, при цьому не більше ніж 10 відсотків загальної вартості пенсійних активів у зобов'язаннях одного банку;

5) придбавати або додатково інвестувати в цінні папери одного емітента більше ніж 5 відсотків загальної вартості пенсійних активів та тримати у своїх активах більше ніж 10 відсотків у цінних паперах одного емітента (крім цінних паперів, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим та емітентами яких є комерційні банки);

6) придбавати або додатково інвестувати у цінні папери, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим більше ніж 50 відсотків загальної вартості пенсійних активів;

7) придбавати або додатково інвестувати в облігації місцевих позик більше ніж 10 відсотків загальної вартості пенсійних активів;

8) придбавати або додатково інвестувати в корпоративні облігації, емітентами яких є резиденти України, більше ніж 20 відсотків загальної вартості пенсійних активів;

9) придбавати або додатково інвестувати в акції українських емітентів більше ніж 40 відсотків загальної вартості пенсійних активів;

10) придбавати або додатково інвестувати у цінні папери, погашення та отримання доходу за якими гарантовано урядами іноземних держав, більше ніж 20 відсотків загальної вартості пенсійних активів;

11) придбавати або додатково інвестувати в акції та облігації іноземних емітентів, які пройшли лістинг на організованих фондових ринках іноземних держав, більше ніж 20 відсотків загальної вартості пенсійних активів;

12) придбавати або додатково інвестувати в інші активи, не заборонені законодавством України, але не зазначені у цій статті, більше ніж 5 відсотків загальної вартості пенсійних активів;

13) придбавати або додатково інвестувати у цінні папери, погашення та отримання доходу за якими гарантовано урядом однієї іноземної держави, більше ніж 10 відсотків загальної вартості пенсійних активів;

14) придбавати цінні папери, емітентами яких є пов'язані особи Накопичувального фонду, компанії з управління активами, зберігача та радника з інвестиційних питань;

15) здійснювати за власні кошти компанії з управління активами операції із цінними паперами, які є пенсійними активами;

16) безоплатно відчужувати пенсійні активи;

17) використовувати пенсійні активи для забезпечення виконання зобов'язань, які не пов'язані з функціонуванням Накопичувального фонду;

18) відчужувати майно, яке належить компанії з управління активами, до пенсійних активів;

19) набувати у власність нерухоме майно та будь-які інші активи, що складають пенсійні активи.

2. Кошти Накопичувального фонду, що розміщуються на депозитних рахунках у комерційних банках, не можуть бути розміщені менше ніж у трьох комерційних банках. При цьому розподіл коштів за депозитними рахунками банків повинен бути таким, щоб різниця відхилення в сумах становила не більше ніж 10 відсотків.

3. Купівля-продаж цінних паперів здійснюється з дотриманням вимог цього Закону та законодавства лише на конкурентних засадах на організаційно оформленому ринку цінних паперів України, фондовій біржі або в торговельно-інформаційній системі, зареєстрованих у встановленому порядку.

Стаття 89. Вимоги до основних напрямів інвестиційної політики та нормативів інвестування коштів Накопичувального фонду

1. Основні напрями інвестиційної політики та нормативи інвестування коштів Накопичувального фонду затверджує щороку Рада Накопичувального фонду не пізніше 1 січня року, протягом якого вони діють.

Основні напрями інвестиційної політики та нормативи інвестування коштів Накопичувального фонду можуть бути переглянуті Радою Накопичувального фонду протягом року.

Проекти основних напрямів інвестиційної політики та нормативів інвестування коштів Накопичувального фонду і проекти змін до них подає Раді Накопичувального фонду виконавча дирекція Пенсійного фонду за погодженням з Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України, Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України, Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку і Національним банком України.

2. Проекти основних напрямів інвестиційної політики та нормативів інвестування коштів Накопичувального фонду подаються Раді Накопичувального фонду не пізніше 1 жовтня року, що передує плановому. До розробки проектів основних напрямів інвестиційної політики та нормативів інвестування коштів Накопичувального фонду за рішенням Ради Накопичувального фонду може залучатися радник (радники) з інвестиційних питань та компанії з управління активами.

3. В основних напрямах інвестиційної політики відображаються основні напрями та обмеження щодо інвестування коштів Накопичувального фонду з урахуванням обмежень, визначених цим Законом, та суми адміністративних витрат і фінансування витрат на оплату договорів страхування довічних пенсій або одноразових виплат, рівні інвестиційного доходу у відповідному році. Основні напрями інвестиційної політики є обов'язковими для застосування Пенсійним фондом, компаніями з управління активами та зберігачем.

4. Основні напрями інвестиційної політики підлягають обов'язковому опублікуванню.

5. Нормативи інвестування коштів Накопичувального фонду визначають щорічні пропорції інвестування коштів у кожний окремий вид активів згідно з вимогами основних напрямів інвестиційної політики, містять інвестиційну стратегію Накопичувального фонду та критерії вибору об'єктів інвестування з урахуванням конкретних класів інвестиційного рейтингу. Зміст нормативів інвестування коштів Накопичувального фонду не повинен суперечити положенням основних напрямів інвестиційної політики та цьому Закону.

Нормативи інвестування коштів Накопичувального фонду є конфіденційним документом. Повний текст нормативів інвестування коштів Накопичувального фонду зберігається в Пенсійному фонді та надається зберігачу. Компанії з управління активами надається витяг з нормативів інвестування коштів Накопичувального фонду в частині вимог щодо інвестування пенсійних активів, що знаходяться в управлінні цієї компанії.

Стаття 90. Порядок проведення тендера для обрання компаній з управління активами, зберігача та аудитора Накопичувального фонду

1. Порядок проведення тендера для обрання компаній з управління активами, зберігача та аудитора Накопичувального фонду визначається умовами проведення тендера.

2. Умови проведення тендера містять:

1) зміст та порядок опублікування оголошення про проведення тендера;

2) строки і порядок підготовки та основні вимоги до технічного завдання, інформацію про осіб, відповідальних за його підготовку;

3) перелік тендерної документації, порядок її складання, подання, реєстрації та розгляду;

4) строки та порядок проведення тендера, інформацію про посадових осіб, відповідальних за його проведення;

5) вимоги до осіб, які можуть брати участь у проведенні тендера (вимоги до претендентів);

6) порядок установлення бальної оцінки тендерних пропозицій;

7) порядок визначення переможця тендера;

8) порядок опублікування результатів тендера;

9) порядок укладання договорів за результатами тендера.

Умови проведення тендера затверджує Рада Накопичувального фонду у строк не пізніше одного місяця до дати оголошення тендера і підлягають обов'язковому опублікуванню в порядку, визначеному Радою Накопичувального фонду, в тому числі опублікуванню не менш як у двох міжнародних фінансових періодичних виданнях.

3. Рада Накопичувального фонду приймає рішення:

1) про проведення першого тендера для обрання компаній з управління активами і зберігача — не пізніше шести місяців до дня запровадження сплати страхових внесків до Накопичувального фонду;

2) про проведення першого тендера для обрання аудитора Накопичувального фонду — по завершенні першого року функціонування Накопичувального фонду;

3) про проведення наступних тендерів для обрання компаній з управління активами, зберігача і аудитора — не пізніше шести місяців до дня закінчення терміну дії відповідних договорів, а в разі їх дострокового розірвання у випадках, передбачених цим Законом, — у місячний термін з дня розірвання договору;

4) про проведення тендера для обрання компаній з управління активами, зберігача і аудитора, якщо за результатами попереднього тендера з його переможцем (переможцями) у місячний термін не було укладено відповідний договір, — не пізніше одного місяця з дня закінчення зазначеного терміну;

5) про проведення тендера для обрання компаній з управління активами, зберігача і аудитора, якщо за результатами попереднього тендера не визначено переможця або якщо в першому етапі тендера взяли участь менше трьох претендентів, — одночасно з визначенням результатів відповідного етапу тендера;

6) про проведення тендера для обрання компаній з управління активами, зберігача і аудитора в разі прийняття судом рішення про визнання результатів тендера недійсними — не пізніше одного місяця з дня набрання рішенням суду законної сили.

4. Рішення про проведення тендера містить:

1) дату проведення першого етапу тендера, яка не може бути раніше ніж за два місяці з дня прийняття рішення про проведення тендера;

2) порядок та кінцеву дату подання тендерної документації, яка не може бути пізніше ніж за десять календарних днів до дати проведення тендера;

3) вимоги до осіб, які можуть брати участь у проведенні тендера (претенденти), визначені відповідно до вимог цього Закону;

4) технічне завдання та перелік тендерної документації, яку претенденти мають подати для участі в тендері;

5) адресу, за якою приймається тендерна документація;

6) місце та час проведення тендера;

7) вартість участі в тендері;

8) умови проведення тендера, критерії та порядок визначення переможця тендера.

Рішення про проведення тендера підлягає опублікуванню протягом п'яти робочих днів із дня його прийняття.

Дата, час та місце проведення тендера, визначені в оголошенні про проведення тендера, не можуть бути змінені.

Стаття 91. Технічне завдання тендера

1. Технічне завдання тендера затверджує Рада Накопичувального фонду відповідно до умов проведення тендера одночасно з прийняттям рішення про проведення тендера і має містити:

1) детальний опис вимог до претендентів;

2) перелік та зміст послуг, які має надавати переможець (переможці) тендера;

3) умови надання послуг, порядок взаємодії з Пенсійним фондом, вимоги щодо організаційного та матеріально-технічного забезпечення надання послуг;

4) вимоги до договору, що укладається з переможцем тендера;

5) перелік тендерної документації, подання якої є необхідною для участі в тендері, та порядок її оформлення;

6) інші вимоги, визначені умовами проведення тендера, що не суперечать цьому Закону.

Підготовка проектів технічних завдань здійснюється виконавчою дирекцією Пенсійного фонду.

2. Виконавча дирекція Пенсійного фонду зобов'язана надіслати кур'єрською (спеціальною) поштою кожній юридичній особі, яка подала заяву на участь у тендері, технічне завдання тендера протягом трьох робочих днів із дня отримання заяви.

Стаття 92. Тендерна документація

1. Особи, які бажають взяти участь у тендері, у терміни, визначені в оголошенні про проведення тендера, подають Раді Накопичувального фонду таку тендерну документацію:

1) заяву на участь у тендері за формою, затвердженою Радою Накопичувального фонду;

2) засвідчену у встановленому порядку довіреність на ім'я особи (осіб), яка представлятиме інтереси претендента під час проведення тендера;

3) тендерну пропозицію, складену відповідно до вимог цього Закону;

4) документ, що підтверджує оплату вартості участі в тендері;

5) інші документи, визначені умовами проведення тендера та технічним завданням, що підтверджують інформацію про претендента та відомості, які містяться в тендерній пропозиції.

2. Тендерну пропозицію складають претенденти відповідно до умов проведення тендера та технічного завдання, і вона повинна містити:

1) загальні відомості про претендента;

2) відомості про додержання вимог, передбачених технічним завданням (розмір статутного фонду, власного капіталу, відомості щодо пов'язаних осіб, відомості про відповідних службових осіб тощо);

3) інформацію про діяльність претендента (види діяльності, перелік послуг, що надаються, прибутковість, досвід роботи тощо);

4) інформацію про фінансовий стан претендента, а також про результати аудиторських перевірок за останні три роки, накладення протягом останніх десяти років фінансових та інших санкцій, заборони на провадження відповідної діяльності, у тому числі шляхом припинення або скасування дії ліцензій з будь-яких причин;

5) відомості про наявність у претендента можливостей та пропозиції щодо виконання умов технічного завдання;

6) основні положення договору, який має бути укладений у разі визнання претендента переможцем тендера;

7) інші відомості, визначені умовами проведення тендера та технічним завданням.

Разом з тендерною документацією претендентом можуть бути подані запитання щодо вимог технічного завдання.

3. Тендерна документація надсилається рекомендованим листом, кур'єрською (спеціальною) поштою або подається власноручно представником юридичної особи, яка бажає взяти участь у тендері. Тендерна документація подається українською мовою в опечатаних конвертах, крім документа, що підтверджує сплату претендентом вартості участі в тендері.

Конверти з тендерною документацією приймаються особою, уповноваженою Радою Накопичувального фонду, яка зазначає на них дату, час отримання і видає довідку про отримання тендерної документації.

Тендерна документація, що надійшла після кінцевого терміну подання тендерної документації, встановленого в оголошенні про проведення тендера, або тендерна документація, подана претендентом, який не сплатив вартість участі в тендері, не розглядається.

Претендент має право письмово відкликати свою тендерну документацію до закінчення терміну подання тендерної документації, встановленого в оголошенні про проведення тендера.

4. З метою покриття витрат, пов'язаних із проведенням тендера, умовами його проведення встановлюється вартість участі в тендері, яку мають сплатити претенденти.

Сплачена вартість участі в тендері не повертається, крім випадків відкликання претендентами тендерної документації в порядку, визначеному цим Законом.

5. Претендент може брати участь у проведенні кількох тендерів, якщо це не суперечить вимогам цього Закону.

6. Тендерна документація є офіційними документами. Рада Накопичувального фонду перевіряє достовірність поданої інформації. У разі недостовірності інформації особи, які подали її, притягуються до відповідальності згідно із законом та втрачають право на участь у тендері.

7. Використання відомостей, що містяться в тендерній документації, здійснюється з дотриманням вимог законодавства про інформацію.

8. Тендерна документація зберігається Пенсійним фондом протягом десяти років із дня оголошення результатів тендера, а щодо переможця тендера —протягом терміну дії укладеного з ним договору та протягом десяти років із дня припинення дії договору.

Стаття 93. Проведення тендера

1. Тендер для обрання компаній з управління активами, зберігача і аудитора Накопичувального фонду проводиться у два етапи.

У першому етапі тендера повинні брати участь не менше трьох претендентів.

2. На першому етапі тендера, у день, визначений в оголошенні про проведення тендера, Рада Накопичувального фонду проводить відкрите засідання, на якому:

1) розкриваються конверти з тендерною документацією в черговості часу їх реєстрації, при цьому головуючий ставить власний підпис та штамп Ради Накопичувального фонду на всіх листах документів, що були в конверті;

2) оголошуються тендерні пропозиції;

3) перевіряється відповідність тендерної документації вимогам цього Закону, умовам проведення тендера та технічному завданню;

4) усім членам Ради Накопичувального фонду надаються для оцінки копії тендерної документації;

5) запечатується по одному примірнику кожної поданої тендерної пропозиції у контрольний пакет, який підписується всіма присутніми членами Ради Накопичувального фонду і передається на зберігання особі, уповноваженій Радою Накопичувального фонду;

6) повідомляється про день, час та місце оголошення результатів першого етапу тендера.

3. Для оголошення результатів першого етапу тендера не пізніше одного місяця з дня розкриття конвертів з тендерною документацією проводиться відкрите засідання Ради Накопичувального фонду, на якому:

1) заслуховуються та обговорюються вмотивовані висновки членів Ради Накопичувального фонду щодо наданої їм для оцінки тендерної документації;

2) надаються відповіді на запитання претендентів, якщо, на думку членів Ради Накопичувального фонду, вони є суттєвими і не знайшли достатнього відображення в технічному завданні. При цьому запитання і відповідь мають бути доведені до всіх учасників тендера, які допущені для участі в другому етапі тендера;

3) за результатами обговорення приймається та оголошується рішення про допуск претендентів до участі у другому етапі тендера.

До другого етапу тендера допускаються претенденти, які найбільше відповідають умовам проведення тендера, вимогам технічного завдання тендера та цього Закону та які запропонували найвищу якість послуг за найменшу вартість.

У разі невідповідності тендерної документації умовам проведення тендера чи технічному завданню або невідповідності претендента вимогам цього Закону приймається рішення про відмову в подальшій участі в тендері;

4) затверджуються інструкції, система бальної оцінки тендерних пропозицій, запитання до претендентів для проведення другого етапу тендера;

5) оголошуються дата, час і місце проведення другого етапу тендера.

4. Усіх претендентів, які брали участь у першому етапі тендера, письмово інформує Рада Накопичувального фон-

ду про результати першого етапу тендера протягом трьох робочих днів із дня оголошення його результатів.

Рада Накопичувального фонду надає претендентам довідки про результати першого етапу тендера протягом трьох робочих днів із дня їх оголошення в порядку та за формою, визначеними умовами проведення тендера.

Претендентам, які допущені до участі в другому етапі тендера, у цей же строк надаються інструкції та запитання для проведення другого етапу тендера.

Претенденти, які допущені до участі в другому етапі тендера та отримали запитання або інструкції, зобов'язані письмово подати Раді Накопичувального фонду відповіді на запитання та додаткову інформацію щодо тендерних пропозицій, передбачену інструкціями, протягом десяти робочих днів із дня одержання інструкцій і запитань. Отримані відповіді та інформація надаються членам Ради Накопичувального фонду протягом трьох робочих днів із дня їх отримання.

5. На другому етапі тендера Рада Накопичувального фонду у строк, що не перевищує одного місяця з дня оголошення результатів першого етапу тендера, проводить відкрите засідання, на якому:

заслуховуються коментарі претендентів щодо їх тендерних пропозицій;

заслуховуються вмотивовані висновки членів Ради Накопичувального фонду щодо тендерних пропозицій;

здійснюється оцінка тендерних пропозицій за бальною системою, визначається переможець (переможці) та оголошуються результати другого етапу тендера;

схвалюються основні положення договору з переможцем тендера;

у разі якщо за результатами другого етапу тендера не визначено жодного переможця, приймається рішення щодо проведення нового тендера.

У разі неподання претендентами, які допущені до участі у другому етапі тендера, письмових відповідей на запитання чи додаткової інформації, передбаченої інструкціями, затвердженими за результатами першого етапу тендера, або в разі неявки представників претендентів на другий етап тендера ці претенденти вважаються такими, що вибули з подальшої участі в тендері за власним бажанням.

6. Рада Накопичувального фонду надає претендентам, які брали участь у першому та другому етапах тендера, стенограму, що ведеться під час засідань Ради Накопичувального фонду, протягом трьох робочих днів після відповідного засідання.

7. Рада Накопичувального фонду надає претендентам, які брали участь у другому етапі тендера, письмову інформацію про результати другого етапу тендера протягом трьох робочих днів із дня оголошення його результатів. При цьому переможцю тендера видається відповідна довідка, що є підставою для укладення з переможцем відповідного договору.

Результати другого етапу тендера підлягають обов'язковому офіційному оприлюдненню протягом десяти календарних днів із дня їх оголошення.

8. Результати першого та другого етапів тендера можуть бути оскаржені претендентами, які брали участь у тендері, у судовому порядку. При цьому подання відповідного позову до суду не зупиняє дію рішення Ради Накопичувального фонду про проведення другого етапу тендера або про укладення відповідного договору з переможцем (переможцями) відповідного тендера.

Організаційне та матеріально-технічне забезпечення проведення відповідних тендерів здійснюється виконавчою дирекцією Пенсійного фонду.

Стаття 94. Визначення переможця тендера

1. Переможцем (переможцями) тендера визнається претендент (претенденти), який брав участь у другому етапі тендера, тендерна пропозиція якого отримала найвищу бальну оцінку за системою бальної оцінки, затвердженої Радою Накопичувального фонду, за такими критеріями:

відповідність вимогам, визначеним цим Законом, умовам проведення тендера та технічним завданням;

дотримання претендентом у своїй діяльності вимог законодавства, фінансово-економічних нормативів, наявність або відсутність відповідних порушень, застосування до претендента санкцій за ці порушення, наявність або відсутність претензій та судових позовів до претендента, неврегульованих спорів за його участю, скарг на дії претендента та якість послуг, що надаються ним;

фінансовий стан претендента, включаючи обсяг власного капіталу, наявність або відсутність кредиторської та дебіторської заборгованості, платоспроможність, можливість гарантування власними коштами виконання зобов'язань за договором та можливість відшкодування збитків при порушенні умов договору в разі визнання його переможцем тендера, основні показники фінансово—господарської діяльності, прибутковість цієї діяльності, обсяг залучених коштів інших осіб;

ділова репутація претендента, перелік послуг, які ним пропонуються, тривалість і досвід надання цих послуг, коло осіб, яким вони надавалися, якість зазначених послуг, відповідність технології надання цих послуг сучасним стандартам;

характеристика організаційної структури і матеріально-технічної бази претендента та можливості для повноцінного надання відповідних послуг, його ділова репутація, рівень освіти та досвід роботи персоналу, відповідального за надання відповідних послуг;

можливість забезпечення претендентом необхідної взаємодії з Пенсійним фондом, іншими суб'єктами накопичувальної системи пенсійного страхування, взаємодія з якими необхідна у процесі надання відповідних послуг, зокрема оперативність такої взаємодії, її технічне забезпечення, у тому числі забезпечення обміну інформацією;

можливість виникнення ризиків при наданні претендентом послуг;

надання найвищої якості послуг за найменшу ціну;

іншими критеріями, визначеними умовами проведення тендера і технічним завданням.

2. У разі якщо в другому етапі тендера брав участь лише один претендент, Рада Накопичувального фонду може визнати його переможцем тендера, якщо його тендерна пропозиція отримала найвищу бальну оцінку за всіма критеріями, визначеними умовами проведення тендера, та технічним завданням.

3. Рада Накопичувального фонду під час затвердження системи бальної оцінки тендерних пропозицій визначає найменшу загальну суму балів та найменший бал для кожного критерію, за яким здійснюється бальна оцінка, що дозволяють визнати претендента переможцем тендера.

У разі якщо тендерна пропозиція жодного з претендентів не набрала найменшої загальної суми балів або найменший бал для кожного критерію, за яким здійснюється бальна оцінка, переможець тендера не визначається.

4. Договір з переможцем тендера укладається Пенсійним фондом відповідно до вимог цього Закону.

Стаття 95. Вимоги до договорів

1. За результатами тендера Пенсійний фонд у місячний термін після оголошення результатів тендера укладає договори в письмовій формі з компаніями з управління активами, зберігачем та аудитором Накопичувального фонду.

2. Істотними умовами договорів є:

повна назва та місцезнаходження (юридична адреса) договірних сторін;

предмет договору;

права та обов'язки сторін;

застереження щодо конфіденційності;

порядок надання звітності та інформації з дотриманням вимог цього Закону;

відповідальність сторін за невиконання або неналежне виконання умов договору та порушення конфіденційності;

строк дії договору;

розмір винагороди;

порядок зміни умов договору;

умови дострокового припинення договору.

Договір може містити за згодою сторін й інші умови, які не суперечать законодавству.

3. У договорі з компанією з управління активами також зазначаються:

зобов'язання компанії з управління активами щодо інвестування пенсійних активів з метою отримання максимального інвестиційного доходу при мінімально можливих ризиках відповідно до основних напрямів інвестиційної політики та нормативів інвестування коштів Накопичувального фонду, встановлених для цих пенсійних активів;

вимога щодо ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку.

Невід'ємним додатком до договору мають бути основні напрями інвестиційної політики і витяг з нормативів інвестування коштів Накопичувального фонду в частині вимог щодо інвестування пенсійних активів, які перебувають в управлінні цієї компанії, а також акт приймання—передачі в управління пенсійних активів, які сформовані на день укладення договору та якими буде управляти компанія, завірений Пенсійним фондом, зберігачем та попередньою компанією з управління активами.

4. У договорі із зберігачем також зазначаються:

особи, визначені зберігачем відповідальними за виконання договору;

обсяги пенсійних активів та умови їх розподілу між компаніями з управління активами.

Невід'ємним додатком до договору із зберігачем є основні напрями інвестиційної політики та нормативи інвестування коштів Накопичувального фонду, відомості про компанії з управління активами та копії договорів, укладених з ними Пенсійним фондом.

Стаття 96. Порядок оприлюднення інформації про стан пенсійних активів

1. Інформація про стан пенсійних активів оприлюднюється виконавчою дирекцією Пенсійного фонду шляхом:

щоквартального обов'язкового офіційного оприлюднення;

оприлюднення в електронних засобах масової інформації;

подання звітності до Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України відповідно до вимог цього Закону.

2. Офіційне оприлюднення інформації про діяльність Накопичувального фонду здійснюється в місячний термін після закінчення звітного періоду.

3. Звітність до Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України подається в порядку, в строки та за формами, встановленими цією Комісією.

4. Інформація, що підлягає оприлюдненню відповідно до цієї статті, не є конфіденційною.

Стаття 97. Інформація про Накопичувальний фонд, яка підлягає щорічному офіційному оприлюдненню

1. Інформація про Накопичувальний фонд, яка підлягає щорічному офіційному оприлюдненню, готується виконавчою дирекцією Пенсійного фонду за формою, що визначається Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України, і має містити відомості про:

1) склад Ради Накопичувального фонду;

2) залученого радника (радників) з інвестиційних питань;

3) компанії з управління активами;

4) зберігача;

5) аудитора Накопичувального фонду;

6) розміри винагород, сплачених виконавчій дирекції Пенсійного фонду, компаніям з управління активами, зберігачу, раднику з інвестиційних питань та аудитору Накопичувального фонду за послуги, надані для функціонування Накопичувального фонду, за звітний рік;

7) річні прибутки та збитки, пов'язані з розміщенням пенсійних активів;

8) звіт про балансову вартість пенсійних активів, чисту вартість пенсійних активів та чисту вартість одиниці пенсійних активів на кінець звітного року;

9) умови та обсяги розміщення пенсійних активів у коштах на депозитних рахунках банків;

10) перелік об'єктів інвестування, де розміщено понад 1 відсоток пенсійних активів у цінних паперах;

11) перелік емітентів, у яких Накопичувальний фонд володіє в цінних паперах більше ніж 5 відсотками їх статутного фонду;

12) обсяг коштів Накопичувального фонду, інвестованих в активи відповідно до пункту 11 частини першої статті 88 цього Закону;

13) результати перевірок діяльності Пенсійного фонду щодо адміністративного управління Накопичувальним фондом, компаній з управління активами, зберігача, радника з інвестиційних питань;

14) дані щодо кількості застрахованих осіб, які протягом року спрямовували страхові внески до недержавних пенсійних фондів, та обсягів цих коштів, перерахованих до цих фондів;

15) іншу інформацію щодо функціонування Накопичувального фонду, визначену Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України.

Стаття 98. Надання застрахованим особам інформації про пенсійні активи

1. Інформація про стан пенсійних активів, облікованих на накопичувальному пенсійному рахунку застрахованої особи, є конфіденційною і не підлягає розголошенню чи опублікуванню, крім випадків, установлених законом.

2. Виконавча дирекція Пенсійного фонду зобов'язана надавати кожній застрахованій особі безоплатно до 15 лютого наступного за звітним роком письмовий звіт про стан її пенсійних активів із зазначенням чистої вартості пенсійних активів на початок та кінець звітного року, щомісячних надходжень страхових внесків та річного інвестиційного доходу.

Виконавча дирекція Пенсійного фонду також зобов'язана надавати таку інформацію за письмовим запитом застрахованої особи протягом п'яти робочих днів із дня його отримання за плату, визначену Радою Накопичувального фонду, крім випадків надання інформації для укладення договору страхування довічної пенсії.

Розділ XI. ЗБЕРІГАННЯ ПЕНСІЙНИХ АКТИВІВ НАКОПИЧУВАЛЬНОГО ФОНДУ

Стаття 99. Зберігач

1. За результатами тендера Пенсійний фонд укладає із зберігачем договір з урахуванням вимог статті 95 цього Закону строком на п'ять років. Зазначений договір схвалюють Рада Накопичувального фонду та Наглядова рада зберігача.

За рішенням Ради Накопичувального фонду строк дії договору може бути продовжений без проведення тендера ще на два роки шляхом щорічного продовження. При цьому до договору можуть бути внесені зміни лише щодо зменшення вартості послуг або надання нових послуг за умови зменшення чи незмінності вартості послуг зберігача за договором.

2. Кошти Накопичувального фонду обслуговуються лише одним зберігачем, який повинен відповідати таким вимогам:

1) мати ліцензію Національного банку України на здійснення всіх видів банківських операцій та ліцензію Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку на право провадження професійної депозитарної діяльності зберігача цінних паперів;

2) мати розмір регулятивного капіталу в сумі, еквівалентній не менше ніж 40 млн. євро за офіційним обмінним курсом Національного банку України;

3) мати посадових осіб, які здійснюють безпосереднє керівництво підрозділами з виконання депозитарної діяльності зберігача цінних паперів і мають відповідну вищу освіту та досвід роботи в банківській чи фінансовій сфері не менше п'яти років;

4) не бути компанією з управління активами, пов'язаною особою компанії з управління активами та її пов'язаних осіб;

5) не бути кредитором органів Пенсійного фонду або компаній з управління активами, з якими зберігачем укладено договір про зберігання пенсійних активів;

6) не бути пов'язаною особою аудитора Накопичувального фонду та його пов'язаних осіб.

3. Зберігач виконує такі функції:

1) у встановленому порядку відкриває рахунок Накопичувального фонду, здійснює розрахунково-касові операції у грошових коштах та операції по рахунку у цінних паперах Накопичувального фонду і забезпечує зберігання грошових надходжень до Накопичувального фонду та цінних паперів, що становлять його пенсійні активи, а також інших документів, пов'язаних з формуванням та використанням пенсійних активів;

2) у встановленому порядку відкриває та здійснює розрахунково-касові операції по рахунку Пенсійного фонду, на якому акумулюється резерв коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах, забезпечує їх зберігання;

3) здійснює операції по активах у цінних паперах, сформованих за рахунок резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах;

4) здійснює розміщення резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах на депозитних рахунках з виплатою відсотків у розмірах, передбачених відповідним договором;

5) виконує доручення виконавчої дирекції Пенсійного фонду щодо перерахування коштів у сумі, облікованій на накопичувальному пенсійному рахунку застрахованої особи, до недержавного пенсійного фонду, страхової організації для оплати договору страхування довічної пенсії або одноразової виплати застрахованій особі чи спадкоємцям відповідно до цього Закону;

6) виконує доручення виконавчої дирекції Пенсійного фонду щодо перерахування коштів Накопичувального фонду для оплати витрат, пов'язаних з адміністративним управлінням Накопичувальним фондом, виплати винагороди раднику з інвестиційних питань, компаніям з управління активами, зберігачу, аудитору Накопичувального фонду;

7) подає Пенсійному фонду та Раді Накопичувального фонду в установленому порядку:

інформацію про загальну суму страхових внесків, перерахованих до Накопичувального фонду;

передбачену законодавством звітність, пов'язану із зберіганням та використанням пенсійних активів і резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах;

інформацію про загальну вартість пенсійних активів, їх ринкову вартість на день подання інформації та про загальний обсяг інвестиційного доходу за відповідний період;

інформацію про операції з пенсійними активами, здійснені компаніями з управління активами. Така інформація подається також Державній комісії з цінних паперів та фондового ринку. Інформація щодо руху пенсійних активів, облікованих на накопичувальних пенсійних рахунках, подається зберігачем у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

8) виконує інші функції, передбачені цим Законом та договором, укладеним з Пенсійним фондом.

4. Зберігач не може придбавати активи у цінних паперах Накопичувального фонду та укладати договір щодо надання послуг торговця цінними паперами з компанією з управління активами.

5. Зберігач може надавати інші банківські послуги відповідно до законодавства про банки і банківську діяльність, крім послуг, надання яких не допускається цим Законом.

6. Зберігач подає правлінню Пенсійного фонду, Раді Накопичувального фонду та Кабінету Міністрів України щорічний звіт про свою діяльність, який схвалює Наглядова рада.

Стаття 100. Зберігання пенсійних активів у цінних паперах

1. Усі операції з пенсійними активами у цінних паперах здійснюються через зберігача.

2. Виконання функцій зберігача не може поєднуватися з виконанням функцій з управління пенсійними активами.

3. Зберігач зобов'язаний забезпечити відокремлене зберігання та окремий облік коштів Накопичу- ▼

вального фонду, що інвестуються кожною з компаній з управління активами та пенсійних активів у цінних паперах, які перебувають у їх управлінні.

Стаття 101. Винагорода зберігача

1. Оплата послуг зберігача провадиться в розмірах та в порядку, встановлених у договорі, укладеному з Пенсійним фондом.

2. Максимальний щорічний розмір винагороди зберігача не може перевищувати 0,3 відсотка загальної річної суми страхових внесків, перерахованих до Накопичувального фонду.

Стаття 102. Відповідальність зберігача

1. За невиконання або неналежне виконання обов'язків, передбачених статтею 99 цього Закону та договором, зберігач несе відповідальність відповідно до закону та договору.

2. Зберігач несе відповідальність перед Пенсійним фондом за збитки, завдані Накопичувальному фонду та/або застрахованим особам внаслідок невиконання або неналежного виконання умов договору, і забезпечує їх відшкодування.

3. Зберігач не несе відповідальності за зобов'язаннями Пенсійного фонду перед застрахованими особами та за зобов'язаннями компаній з управління активами.

Розділ XII. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯД У СФЕРІ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Стаття 103. Органи державного регулювання та нагляду

1. Метою державного регулювання та нагляду у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування є:

проведення єдиної та ефективної державної політики у цій сфері;

забезпечення реалізації прав громадян на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;

створення умов для ефективного функціонування та розвитку системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

забезпечення дотримання суб'єктами системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування вимог законів, інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

адаптація системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування до міжнародних стандартів.

2. Державне регулювання та нагляд у порядку, передбаченому законодавством, здійснюють:

за дотриманням норм цього Закону щодо призначення (перерахунку) і виплати пенсій у солідарній системі та щодо взаємодії Пенсійного фонду з фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування — центральний орган виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики і його територіальні органи;

щодо цільового використання коштів Пенсійного фонду — центральний орган виконавчої влади у сфері фінансів і його територіальні органи та Рахункова палата;

щодо дотримання норм цього Закону суб'єктами накопичувальної системи пенсійного страхування — Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України;

за діяльністю компаній з управління активами в частині управління пенсійними активами, радника з інвестиційних питань — Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;

за діяльністю зберігача та уповноваженого банку — Національний банк України і Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

Центральний орган виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики надає разом з Пенсійним фондом роз'яснення з питань призначення, перерахунку та виплати пенсій відповідно до цього Закону.

3. Рішення органів державного регулювання та нагляду є обов'язковими для виконання Пенсійним фондом, компаніями з управління активами, уповноваженим банком, зберігачем, страховими організаціями, якщо такі рішення прийняті в межах повноважень цих органів, визначених законодавством. Дії органів державного регулювання та нагляду можуть бути оскаржені в судовому порядку.

4. Якщо суб'єктом солідарної системи або накопичувальної системи пенсійного страхування прийнято рішення з порушенням законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування або такий суб'єкт не виконує вимог законодавства, органи державного регулювання та нагляду вказують на допущені порушення і встановлюють строк для їх усунення. Якщо протягом цього строку суб'єкт не усуне порушення, незаконне рішення скасовується органами державного регулювання та нагляду з подальшим відшкодуванням збитків за рахунок цього суб'єкта.

5. Органи державного регулювання та нагляду можуть вимагати скликання правління Пенсійного фонду або Ради Накопичувального фонду. Якщо цю вимогу не буде виконано, органи державного регулювання та нагляду можуть самі скликати та провести засідання правління Пенсійного фонду або Ради Накопичувального фонду.

6. Суб'єкти солідарної системи та накопичувальної системи пенсійного страхування зобов'язані надавати посадовим особам органів державного регулювання та нагляду всі документи та інформацію, необхідні для здійснення ними функцій державного регулювання та нагляду.

7. З ініціативи органів державного регулювання та нагляду може призначатися додаткова аудиторська перевірка діяльності суб'єктів солідарної системи та накопичувальної системи пенсійного страхування, оплата якої здійснюється за рахунок коштів органу, що призначив перевірку.

Стаття 104. Основні завдання Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України щодо нагляду в накопичувальній системі пенсійного страхування

З метою здійснення державного регулювання та нагляду в накопичувальній системі пенсійного страхування Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України:

1) забезпечує розроблення та координацію єдиної державної політики щодо функціонування накопичувальної системи пенсійного страхування;

2) здійснює систематичний контроль за дотриманням законодавства в накопичувальній системі пенсійного страхування, за достовірністю інформації, що надається та оприлюднюється суб'єктами цієї системи;

3) забезпечує захист прав застрахованих осіб, які сплачують страхові внески до Накопичувального фонду, шляхом застосування в межах своїх повноважень заходів впливу, з метою запобігання і припинення порушень законодавства в накопичувальній системі пенсійного страхування;

4) узагальнює практику застосування законодавства в накопичувальній системі пенсійного страхування, розробляє та вносить пропозиції щодо його вдосконалення;

5) розробляє і затверджує нормативно-правові акти, обов'язкові до виконання, з питань, що належать до її компетенції, та контролює їх виконання;

6) встановлює порядок розкриття інформації та складання звітності учасниками ринків фінансових послуг — суб'єктами накопичувальної системи пенсійного страхування;

7) щомісяця надає Пенсійному фонду інформацію щодо показників діяльності страхових оранізацій, у тому числі даних, що використовуються при розрахунку довічних пенсій;

8) визначає форму та обсяг інформації про діяльність суб'єктів накопичувальної системи пенсійного страхування, що підлягає офіційному оприлюдненню, та визначає періодичність такого оприлюднення;

9) виконує інші функції, передбачені цим Законом та законодавством про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг.

Розділ XIII. ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ ДІЙ СТРАХУВАЛЬНИКІВ ТА ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ

Стаття 105. Порядок оскарження дій страхувальників, виконавчих органів Пенсійного фонду

1. Застраховані особи та члени їхніх сімей мають право на оскарження дій (бездіяльності) страхувальників, виконавчих органів Пенсійного фонду та їх посадових осіб відповідно до законодавства про звернення громадян, а також у судовому порядку.

Страхувальники мають право на оскарження дій (бездіяльності) виконавчих органів Пенсійного фонду та їх посадових осіб у порядку підлеглості до вищого органу або посадової особи, а також у судовому порядку.

2. Оскарження дій страхувальників чи виконавчих органів Пенсійного фонду здійснюється в разі, якщо страхувальником або посадовими особами виконавчих органів Пенсійного фонду порушено права і законні інтереси застрахованих осіб, створено перешкоди для здійснення прав і законних інтересів таких осіб внаслідок дій чи бездіяльності страхувальника, посадових осіб виконавчих органів Пенсійного фонду чи прийнятого виконавчими органами Пенсійного фонду рішення або покладено на застраховану особу чи пенсіонера обов'язки, які не передбачені цим Законом.

Розділ XIV. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Стаття 106. Відповідальність страхувальників, банків, організацій, що здійснюють виплату і доставку пенсій, та їх посадових осіб

1. У разі виявлення своєчасно не сплачених сум страхових внесків страхувальники зобов'язані самостійно обчислити ці внески і сплатити їх з нарахуванням пені в порядку і розмірах, визначених цією статтею.

2. Суми страхових внесків своєчасно не нараховані та/або не сплачені страхувальниками у строки, визначені статтею 20 цього Закону, в тому числі обчислені територіальними органами Пенсійного фонду у випадках, передбачених частиною третьою статті 20 цього Закону, вважаються простроченою заборгованістю із сплати страхових внесків (далі — недоїмка) і стягуються з нарахуванням пені та застосуванням фінансових санкцій.

3. Територіальні органи Пенсійного фонду за формою і у строки, визначені правлінням Пенсійного фонду, надсилають страхувальникам, які мають недоїмку, вимогу про її сплату.

Вимога про сплату недоїмки є виконавчим документом.

Протягом десяти робочих днів із дня одержання вимоги про сплату недоїмки страхувальник зобов'язаний сплатити суми недоїмки та суми фінансових санкцій.

Страхувальник у разі незгоди з розрахунком суми недоїмки, зазначеної у вимозі про сплату недоїмки, узгоджує її з органами Пенсійного фонду в порядку, встановленому правлінням Пенсійного фонду, а в разі неузгодження вимоги із органами Пенсійного фонду має право на оскарження вимоги в судовому порядку.

Про оскарження вимоги територіального органу Пенсійного фонду про сплату недоїмки до виконавчої дирекції Пенсійного фонду або в судовому порядку страхувальник зобов'язаний письмово повідомити відповідний територіальний орган Пенсійного фонду протягом трьох робочих днів із дня звернення до виконавчої дирекції Пенсійного фонду чи суду.

Узгодження вимоги територіального органу Пенсійного фонду про сплату недоїмки здійснюється на підставі заяви страхувальника, яка розглядається територіальним органом Пенсійного фонду протягом трьох робочих днів після її отримання, та поданих страхувальником документів, що свідчать про неправильність обчислення сум недоїмки, зазначених у вимозі.

У разі узгодження страхувальником вимоги про сплату недоїмки з територіальним органом Пенсійного фонду цей орган зобов'язаний у строк, визначений для розгляду заяви страхувальника про узгодження вимоги, надіслати йому узгоджену вимогу про сплату недоїмки, а страхувальник зобов'язаний сплатити узгоджену суму недоїмки протягом десяти робочих днів після отримання узгодженої вимоги.

У разі якщо страхувальник, який одержав вимогу територіального органу Пенсійного фонду про сплату недоїмки і протягом десяти робочих днів після її отримання не сплатив зазначену у вимозі суму недоїмки разом з застосованою до нього фінансовою санкцією, включеної до вимоги, або не узгодив вимогу з відповідним органом Пенсійного фонду, або не оскаржив вимогу в судовому порядку, а також у разі якщо страхувальник узгодив вимогу, але не сплатив узгоджену суму недоїмки протягом десяти робочих днів після отримання узгодженої вимоги, відповідний орган Пенсійного фонду звертається в установленому законом порядку і подає вимогу про сплату недоїмки до відповідного підрозділу державної виконавчої служби. У зазначених випадках орган Пенсійного фонду також має право звернутися до суду чи господарського суду з позовом про стягнення недоїмки. У разі звернення органу Пенсійного фонду з позовом про стягнення недоїмки до господарського суду передбачені законодавством заходи досудового врегулювання спорів не застосовуються.

4. Вимога про сплату недоїмки або рішення суду про стягнення недоїмки виконується державною виконавчою службою в порядку, встановленому законом. При цьому в разі наявності у страхувальника одночасно із зобов'язаннями із сплати недоїмки зобов'язань із сплати податків, інших обов'язкових платежів, передбачених законом, або зобов'язань перед іншими кредиторами, у тому числі зобов'язань за іншими рішеннями суду, стягнення недоїмки здійснюється в першу чергу і має пріоритет перед усіма іншими зобов'язаннями та стягненнями (крім зобов'язань щодо виплат заробітної плати (доходу), на які відповідно до цього Закону нараховуються страхові внески, та витрат, пов'язаних з виконанням судових рішень із стягнення недоїмки). Це правило також застосовується в разі стягнення недоїмки за рахунок майна страхувальника, у тому числі майна, що перебуває в податковій заставі, а також у разі стягнення недоїмки із страхувальника, щодо якого порушено справу про банкрутство.

5. За рахунок сум, що надходять від страхувальника або від державної виконавчої служби в рахунок сплати недоїмки, погашаються суми недоїмки, пені та фінансових санкцій у порядку календарної черговості їх виникнення. У разі, коли страхувальник має несплачену недоїмку, пеню та фінансові санкції і здійснює сплату поточних сум страхових внесків, ці суми зараховуються в рахунок сплати недоїмки, пені та фінансових санкцій.

6. Недоїмка не підлягає списанню, у тому числі в разі укладення із страхувальником мирової угоди відповідно до вимог Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», крім випадків повної ліквідації юридичної особи або смерті фізичної особи, визнання її безвісно відсутньою, оголошення померлою чи недієздатною, щодо яких відсутні особи, які відповідно до цього Закону мають нести зобов'язання із сплати страхових внесків.

7. У разі ліквідації страхувальника або втрати ним з інших причин юридичного статусу платника страхових внесків недоїмка сплачується за рахунок коштів та іншого майна страхувальника. У цьому разі особами, відповідальними за погашення недоїмки, є:

ліквідаційна комісія — стосовно підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, профспілок, політичних партій —платників страхових внесків, що ліквідуються;

підприємства, установи, організації, об'єднання громадян, профспілки, політичні партії — стосовно утворених ними філій, представництв, осередків та інших відокремлених підрозділів — платників страхових внесків, що ліквідуються;

солідарно члени колективних та орендних підприємств, сільськогосподарських кооперативів — платників страхових внесків, що ліквідуються.

У разі недостатності коштів та іншого майна у страхувальника для сплати недоїмки особами, які несуть зобов'язання та відповідальність за сплату недоїмки, є:

засновники або учасники підприємства, установи та організації — платника страхових внесків, що ліквідується, якщо згідно із законом вони несуть повну чи додаткову відповідальність за їхніми зобов'язаннями;

підприємства, установи, організації, об'єднання громадян, профспілки, політичні партії — стосовно утворених ними філій, представництв, осередків, інших відокремлених підрозділів — платників страхових внесків, що ліквідуються;

правонаступники страхувальника, що ліквідується.

У разі реорганізації страхувальника зобов'язання із сплати недоїмки покладаються на осіб, до яких відповідно до закону перейшли його права та обов'язки.

Передача платниками страхових внесків своїх обов'язків із сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування третім особам, крім випадків, передбачених законодавством, забороняється.

8. На недоїмку нараховується пеня з розрахунку 0,1 відсотка суми недоплати за кожний день прострочення платежу.

9. Виконавчі органи Пенсійного фонду застосовують до страхувальників такі фінансові санкції:

1) у разі ухилення страхувальників від реєстрації або несвоєчасної реєстрації в територіальних органах Пенсійного фонду накладається штраф у розмірі 10 відсотків суми страхових внесків, які підлягають сплаті за період ухилення від реєстрації або несвоєчасної реєстрації, але не менше десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

2) за несплату (неперерахування) або несвоєчасну сплату (несвоєчасне перерахування) страхувальниками страхових внесків, у тому числі донарахованих страхувальниками або територіальними органами Пенсійного фонду, накладається штраф залежно від строку затримки платежу в розмірі:

10 відсотків своєчасно не сплачених зазначених сум — у разі затримки їх сплати у строк до 30 календарних днів включно;

20 відсотків зазначених сум — у разі затримки їх сплати у строк до 90 календарних днів включно;

50 відсотків зазначених сум — у разі затримки їх сплати понад 90 календарних днів.

Одночасно на суми своєчасно не сплачених (не перерахованих) страхових внесків і фінансових санкцій нараховується пеня в розмірі 0,1 відсотка зазначених сум коштів, розрахована за кожний день прострочення платежу;

3) за приховування (заниження) страхувальником суми заробітної плати (виплат, доходу), на які нараховуються страхові внески, накладається штраф у розмірі всієї суми прихованої (заниженої) заробітної плати (виплат, доходу), а в разі повторного протягом року такого порушення — штраф у триразовому розмірі суми прихованої (заниженої) заробітної плати (виплат, доходу);

4) за донарахування територіальним органом Пенсійного фонду або страхувальником сум своєчасно не обчислених та не сплачених страхових внесків накладається штраф у розмірі 5 відсотків зазначених сум за кожний повний або неповний місяць, за який донараховано ці суми;

5) за неподання, несвоєчасне подання, подання не за встановленою формою або подання недостовірних відомостей, що використовуються в системі персоніфікованого обліку та іншої звітності, передбаченої законодавством, до територіальних органів Пенсійного фонду накладається штраф у розмірі 10 відсотків суми страхових внесків, які були сплачені або підлягали сплаті за відповідний звітний період, за кожний повний або неповний

місяць затримки подання відомостей, звітності, але не менше десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а в разі повторного протягом року такого порушення — у розмірі 20 відсотків зазначених сум та не менше 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

6) за неведення в установленому порядку обліку сум заробітної плати (виплат, доходу), на які нараховуються страхові внески, відсутність первинних документів про обчислення та сплату страхових внесків накладається штраф у розмірі 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а в разі повторного протягом року такого порушення — у розмірі 40 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

7) за несплату, неповну або несвоєчасну сплату авансових платежів із страхових внесків, передбачених цим Законом, — штраф у розмірі 50 відсотків сум несплачених або своєчасно не сплачених авансових платежів.

10. Виконавчі органи Пенсійного фонду застосовують до банків такі фінансові санкції:

1) за несвоєчасне перерахування або несвоєчасне зарахування на банківські рахунки органів Пенсійного фонду та Накопичувального фонду сум страхових внесків, фінансових санкцій, зазначених у частині дев'ятій цієї статті, сум інвестиційного доходу, одержаного від інвестування коштів Накопичувального фонду, за несвоєчасне перерахування за платіжними документами виконавчих органів Пенсійного фонду та несвоєчасне зарахування на банківські рахунки сум коштів Пенсійного фонду та Накопичувального фонду, які використовуються на цілі, передбачені цим Законом, нараховується пеня з розрахунку 0,1 відсотка зазначених сум, розрахована за кожний день прострочення їх перерахування (зарахування) та накладається штраф у розмірі 10 відсотків своєчасно не зарахованих (неперерахованих) сум;

2) за порушення вимог, передбачених частиною дванадцятою статті 20 цього Закону, накладається штраф у розмірі суми страхових внесків, яка підлягає сплаті страхувальником.

11. Виконавчими органами Пенсійного фонду за несвоєчасну виплату і доставку сум пенсійних виплат одержувачам або несвоєчасне зарахування їх на банківські рахунки пенсіонерів, або несвоєчасне повернення на банківські рахунки виконавчих органів Пенсійного фонду чи Накопичувального фонду сум коштів, не використаних для здійснення пенсійних виплат, за умови своєчасного і в повному обсязі їх фінансування, на організації, у тому числі банки, які здійснюють виплату і доставку пенсій, накладається штраф у розмірі своєчасно не виплачених, не доставлених чи не зарахованих або своєчасно не повернених сум пенсійних виплат.

12. Нарахування пені, передбаченої частинами дев'ятою і десятою цієї статті, починається з першого календарного дня, що настає за днем настання строку відповідного платежу, до дня його фактичної сплати страхувальником, або з першого календарного дня, що настає за днем закінчення строку перерахування (зарахування) відповідних сум, до дня їх фактичного перерахування (зарахування) банками та організаціями, які здійснюють виплату і доставку пенсій.

У разі оскарження страхувальниками, банками та організаціями, які здійснюють виплату і доставку пенсій, вимоги про сплату недоїмки або рішення про накладення штрафу нарахування пені зупиняється з дня подання скарги до органу Пенсійного фонду або позову до суду.

13. Про нарахування пені та накладення штрафів, передбачених частинами дев'ятою і десятою цієї статті, посадові особи виконавчих органів Пенсійного фонду в порядку, встановленому правлінням Пенсійного фонду, виносять рішення, які протягом трьох робочих днів із дня їх винесення надсилаються страхувальнику, банку чи організації, яка здійснює виплату і доставку пенсій.

Суми пені та штрафів, передбачених частинами дев'ятою і десятою цієї статті, підлягають сплаті страхувальником, банком чи організацією, яка здійснює виплату і доставку пенсій, протягом десяти робочих днів з дня одержання відповідного рішення. При цьому в цей же строк страхувальник, банк чи організація, яка здійснює виплату і доставку пенсій, має право оскаржити зазначене рішення до вищого органу Пенсійного фонду або в судовому порядку з одночасним обов'язковим письмовим повідомленням про це відповідного виконавчого органу Пенсійного фонду, яким прийнято це рішення.

Оскарження рішення виконавчого органу Пенсійного фонду про нарахування пені та накладення штрафів зупиняє строки їх сплати до винесення вищим органом Пенсійного фонду або судом рішення у справі. Строки сплати фінансових санкцій також призупиняються до винесення судом рішення в разі оскарження страхувальником вимоги про сплату недоїмки, якщо накладення фінансових санкцій пов'язано з її виникненням або несвоєчасною сплатою.

14. Рішення органу Пенсійного фонду про нарахування пені або накладення штрафу, передбачених частинами дев'ятою і десятою цієї статті, є виконавчим документом.

У разі якщо страхувальник, банк чи організація, яка здійснює виплату і доставку пенсій, отримали рішення про нарахування пені та накладення штрафу, передбачених частинами дев'ятою і десятою цієї статті, і не сплатили зазначені в них суми фінансових санкцій протягом десяти робочих днів, а також не оскаржили це рішення чи не повідомили у цей строк відповідний виконавчий орган Пенсійного фонду про його оскарження, воно передається для виконання державній виконавчій службі та страхувальнику.

Суми пені та фінансових санкцій, застосованих за порушення порядку та строків обчислення, нарахування та сплати страхових внесків стягуються в тому ж порядку, що й недоїмка із сплати страхових внесків.

Суми пені та штрафів можуть бути включені до вимоги про сплату недоїмки, якщо застосування цих фінансових санкцій пов'язано з виникненням та сплатою недоїмки.

15. Строк давності щодо стягнення недоїмки, пені та штрафів не застосовується.

16. Виконавчі органи Пенсійного фонду накладають на посадових осіб, які вчинили правопорушення, адміністративні стягнення у вигляді штрафу в розмірі від восьми до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, у разі:

1) приховування (заниження) суми заробітної плати (виплат, доходу), на яку нараховуються страхові внески;

2) порушення встановленого порядку нарахування, обчислення та строків сплати страхових внесків;

3) ухилення від реєстрації або несвоєчасної реєстрації платника страхових внесків в органах Пенсійного фонду, неподання відомостей про обставини, що спричиняють зміни юридичного статусу страхувальника, порядку сплати ним страхових внесків;

4) порушення встановленого порядку використання та здійснення операцій з коштами Пенсійного фонду і Накопичувального фонду;

5) неподання, несвоєчасного подання, подання не за встановленою формою звітності щодо страхових внесків, коштів Пенсійного фонду і Накопичувального фонду або подання недостовірних відомостей, що використовуються в системі персоніфікованого обліку, та іншої звітності і відомостей, передбачених цим Законом;

6) вчинення дій, що перешкоджають працівникам виконавчих органів Пенсійного фонду в здійсненні перевірок.

За будь-яке правопорушення, передбачене цією частиною, вчинене особою, на яку протягом поточного року було накладено адміністративне стягнення за одне з правопорушень, зазначених у цій частині, накладається адміністративне стягнення у вигляді штрафу в розмірі від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення здійснюється в порядку, встановленому Кодексом України про адміністративні правопорушення.

17. Від імені виконавчих органів Пенсійного фонду розглядати справи про правопорушення і накладати фінансові санкції та адміністративні стягнення мають право директор виконавчої дирекції Пенсійного фонду, його заступники, начальники головних управлінь Пенсійного фонду в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі та їх заступники, начальники управлінь Пенсійного фонду в районах, містах, районах у містах, а в разі їх відсутності — заступники начальників цих управлінь, на підставі документів, що свідчать про вчинення правопорушення.

18. Посадові особи суб'єктів солідарної системи та накопичувальної системи пенсійного страхування, винні в порушенні законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно із законом.

Стаття 107. Відповідальність Пенсійного фонду, його органів та посадових осіб за порушення у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування

1. Пенсійний фонд, його органи та посадові особи за шкоду, заподіяну особам внаслідок несвоєчасного або неповного надання соціальних послуг, призначення (перерахунку) та виплати пенсій, передбачених цим Законом, а також за невиконання або неналежне виконання ними обов'язків з адміністративного управління Накопичувальним фондом несуть відповідальність згідно із законом.

2. Суми коштів, безпідставно стягнені органами Пенсійного фонду з юридичних і фізичних осіб, підлягають поверненню в триденний строк із дня прийняття рішення виконавчим органом Пенсійного фонду або судом про безпідставність їх стягнення, з одночасною сплатою нарахованої на ці суми пені, що визначається виходячи з розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України.

Стаття 108. Відповідальність компанії з управління активами

1. За невиконання або неналежне виконання обов'язків, передбачених цим Законом та договором, укладеним з Пенсійним фондом, компанія з управління активами несе відповідальність відповідно до закону та укладеного договору.

2. Компанія з управління активами несе відповідальність усіма коштами і майном, що належать їй на праві власності, перед Пенсійним фондом за збитки, завдані Пенсійному фонду, Накопичувальному фонду та/або застрахованим особам внаслідок невиконання або неналежного виконання цього Закону, умов договору і забезпечує їх відшкодування в установленому законом порядку. Такі збитки не можуть відшкодовуватися за рахунок коштів Пенсійного фонду та Накопичувального фонду.

3. Виконання третіми особами певних обов'язків компанії з управління активами за її дорученням не обмежує відповідальності цієї компанії.

4. Компанія з управління активами не несе відповідальності за зобов'язаннями Пенсійного фонду та зберігача.

Стаття 109. Відповідальність радника з інвестиційних питань

1. Радник з інвестиційних питань несе відповідальність усіма коштами і майном, що належать йому на праві власності, за невиконання або неналежне виконання покладених на нього обов'язків відповідно до законодавства та укладеного з ним договору.

2. Спори, що виникають у результаті дій радника з інвестиційних питань, розглядаються господарськими судами.

У разі якщо радник з інвестиційних питань є іноземною юридичною особою, спори розглядаються Вищим господарським судом, іншими судами на вибір сторін, якщо це не суперечить законодавству України або передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 110. Відповідальність організації, що здійснює виплату і доставку пенсій

Організація, що здійснює виплату і доставку пенсій, несе відповідальність за невиконання або неналежне виконання покладених на неї функцій відповідно до законодавства та укладеного з нею договору.

Стаття 111. Відповідальність страхової організації

Страхова організація несе відповідальність за невиконання або неналежне виконання умов договору страхування довічної пенсії відповідно до закону.

Стаття 112. Відповідальність аудитора

1. За невиконання або неналежне виконання обов'язків, передбачених цим Законом та договором, укладеним з Пенсійним фондом, аудитор несе відповідальність відповідно до закону та укладеного договору.

2. Аудитор несе відповідальність перед Пенсійним фондом усіма коштами і майном, що належать йому на праві власності, за збитки, завдані Пенсійному фонду, Накопичувальному фонду та/або застрахованим особам внаслідок невиконання або неналежного виконання цього Закону, умов договору і забезпечення їх відшкодування в установленому законом порядку.

Стаття 113. Гарантії прав і законних інтересів застрахованих осіб

1. Держава створює умови для функціонування системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування і гарантує дотримання законодавства з метою захисту майнових та інших прав і законних інтересів осіб стосовно здійснення пенсійних виплат та їх пенсійних активів, що обліковуються на накопичувальних пенсійних рахунках.

2. Держава створює умови для функціонування страхових організацій і гарантує дотримання ними законодавства з метою захисту майнових та інших прав і законних інтересів осіб, які отримують довічні пенсії відповідно до закону.

3. У разі виникнення дефіциту коштів Пенсійного фонду для фінансування виплати пенсій у солідарній системі (перевищення видатків над доходами, у тому числі з урахуванням резерву коштів Пенсійного фонду) у зв'язку із спрямуванням частини страхових внесків до Накопичувального фонду такий дефіцит покривається за рахунок коштів Державного бюджету України.

Розділ XV. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2004 року.

Пункти 2 і 3 статті 14 щодо сплати страхових внесків страхувальниками за осіб, зазначених у пунктах 8, 11, 13, 14 статті 11 цього Закону, набирають чинності з 1 січня 2005 року.

Розділи X і XI, а також положення цього Закону, що стосуються Накопичувального фонду, набирають чинності з дня набрання чинності законом про запровадження перерахування частини страхових внесків до Накопичувального фонду.

Частина четверта статті 20 та частина п'ята статті 78 цього Закону, які стосуються спрямування страхових внесків застрахованими особами до недержавних пенсійних фондів, набирають чинності через 11 років після запровадження перерахування частини страхових внесків до Накопичувального фонду.

Частина друга статті 42 набирає чинності з 1 березня 2005 року.

Абзаци другий і третій частини першої, частина друга статті 58, статті 59, частини перша — восьма, десята — тринадцята статті 60, статті 61 — 63, пункти 1, 2, 5, 7, 14, 15, 17 частини другої статті 64, статті 65 — 70, частини друга та третя статті 71, абзац третій частини першої статті 74, частина п'ята статті 75, абзац другий частини третьої статті 77, частини третя — п'ята та сьома статті 103 набирають чинності після перетворення Пенсійного фонду України у неприбуткову самоврядну організацію.

2. Пенсійне забезпечення застрахованих осіб, які працювали або працюють на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці за списком № 1 та на інших роботах із шкідливими і важкими умовами праці за списком № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затверджених Кабінетом Міністрів України, та за результатами атестації робочих місць, на посадах, що дають право на призначення пенсії за віком на пільгових умовах або за вислугу років, які відповідно до законодавства, що діяло раніше, мали право на пенсію на пільгових умовах або за вислугу років, здійснюється згідно з окремим законодавчим актом через професійні та корпоративні фонди.

До запровадження пенсійного забезпечення через професійні та корпоративні фонди:

1) особам, зазначеним в абзаці першому цього пункту, пенсії призначаються за нормами цього Закону в разі досягнення пенсійного віку та наявності трудового стажу, передбаченого Законом України «Про пенсійне забезпечення».

У цьому випадку розміри пенсій визначаються відповідно до статті 27 та з урахуванням норм статті 28 цього Закону.

При цьому зберігається порядок покриття витрат на виплату і доставку цих пенсій, що діяв до набрання чинності цим Законом.

Підприємства та організації з коштів, призначених на оплату праці, вносять до Пенсійного фонду плату, що покриває фактичні витрати на виплату і доставку пенсій особам, які були зайняті повний робочий день на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці за списком № 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затверджених Кабінетом Міністрів України, крім тих, що були безпосередньо зайняті повний робочий день на підземних роботах (включаючи особовий склад гірничорятувальних частин) з видобутку вугілля, сланцю, руди та інших корисних копалин, на будівництві шахт та рудників за списком робіт і професій, затвердженим Кабінетом Міністрів України, починаючи з дня набрання чинності цим Законом, у розмірі 20 відсотків з наступним збільшенням їх щороку на 10 відсотків до 100-відсоткового розміру відшкодування фактичних витрат на виплату і доставку цих пенсій до набуття права на пенсію за віком відповідно до цього Закону.

Виплата пенсій особам, які були безпосередньо зайняті повний робочий день на підземних роботах (включаючи особовий склад гірничорятувальних частин) з видобутку вугілля, сланцю, руди та інших корисних копалин, на будівництві шахт та рудників, за списком робіт і професій, затвердженим Кабінетом Міністрів України, здійснюється до 1 січня 2005 року за рахунок коштів Пенсійного фонду, а з 1 січня 2005 року — за рахунок коштів Державного бюджету України до досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону;

2) окремим категоріям працівників залежно від умов праці за результатами атестації робочих місць можуть призначатися пенсії за рахунок коштів підприємств та організацій, бюджетних коштів та цільових фондів, але не раніше ніж за 5 років до досягнення віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

У цьому випадку розміри пенсій визначаються відповідно до статті 27 та з урахуванням норм статті 28 цього Закону;

3) особам, які працювали на роботах із шкідливими і важкими умовами праці та мали або матимуть право на пенсію відповідно до статті 100 Закону України «Про пенсійне забезпечення», пенсії призначаються за нормами цього Закону, виходячи з вимог віку та стажу, встановлених раніше діючим законодавством.

3. Тимчасово, до прийняття відповідного закону:

особи, хворі на гіпофізарний нанізм (ліліпути), диспропорційні карлики мають право на призначення дострокової пенсії за віком, але не раніше ніж за 15 років до досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, за наявності в чоловіків не менше 20 років страхового стажу, а в жінок не менше 15 років страхового стажу;

інваліди по зору I групи — сліпі та інваліди з дитинства I групи мають право на призначення дострокової пенсії за віком, але не раніше ніж за 10 ро-

(Закінчення. Початок на 9–23-й стор.).

ків для чоловіків і за 15 років для жінок до досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, за наявності не менше 15 років страхового стажу в чоловіків і не менше 10 років страхового стажу в жінок;

жінки, які народили п'ятеро або більше дітей і виховали їх до восьмирічного віку, і матері інвалідів з дитинства, які виховали їх до цього віку, мають право на призначення дострокової пенсії за віком, але не раніше ніж за 5 років до досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, за наявності не менше 15 років страхового стажу. При цьому до числа інвалідів з дитинства належать також діти-інваліди віком до 16 років.

У разі відсутності матері, якщо виховання п'ятьох або більше дітей чи дитини—інваліда здійснювалося батьком, йому призначається дострокова пенсія за віком, але не раніше ніж за 5 років до досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, за наявності не менше 20 років страхового стажу;

військовослужбовці, особи начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, які брали участь у бойових діях, а також ті, що стали інвалідами внаслідок поранення, контузії, каліцтва, отриманих при захисті Батьківщини або при виконанні інших обов'язків військової служби (службових обов'язків), або внаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті чи виконанням інтернаціонального обов'язку, дружини (чоловіки), якщо вони не взяли повторний шлюб, і батьки військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, які померли (загинули) у період проходження військової служби (виконання службових обов'язків) чи після звільнення із служби, але внаслідок поранення, контузії, каліцтва, отриманих при виконанні обов'язків військової служби (службових обов'язків), захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті, ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи чи виконанням інтернаціонального обов'язку, мають право на призначення дострокової пенсії за віком, але не раніше ніж за 5 років до досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, за наявності страхового стажу не менше 25 років для чоловіків і не менше 20 років для жінок.

У цих випадках розміри пенсій визначаються відповідно до статті 27 та з урахуванням норм статті 28 цього Закону і фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України.

Зарахування періодів військової служби до страхового стажу осіб офіцерського складу, прапорщиків, мічманів, військовослужбовців надстрокової служби та військової служби за контрактом Збройних Сил України, начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб інших військових формувань, що утворюються відповідно до законів України, провадиться шляхом надання державних дотацій з відповідних бюджетів Пенсійному фонду.

4. У разі якщо внаслідок перерахунку пенсії за нормами цього Закону її розмір зменшується, пенсія виплачується в раніше встановленому розмірі.

5. Тимчасово, до прийняття відповідного закону, період роботи до 1 січня 1991 року в районах Крайньої Півночі та місцевостях, прирівняних до районів Крайньої Півночі колишнього Союзу РСР, а також на острові Шпіцберген зараховується до страхового стажу в порядку і на умовах, передбачених законодавством, що діяло до 1 січня 1991 року.

6. До прийняття відповідного закону до пенсій, передбачених цим Законом, установлюються надбавки та здійснюється їх підвищення згідно із Законом України «Про пенсійне забезпечення». Зазначені надбавки та підвищення встановлюються в розмірах, що фактично виплачувалися на день набрання чинності цим Законом з наступною індексацією відповідно до законодавства про індексацію грошових доходів населення. Виплата їх здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

До внесення відповідних змін до законів фінансування соціальних пенсій, передбачених Законом України «Про пенсійне забезпечення», збільшень пенсій, передбачених Законом України «Про статус гірських населених пунктів», надбавок, передбачених Законом України «Про донорство крові та її компонентів», а також надбавок та пенсій, що призначаються особам, трудовий договір з якими розірвано з ініціативи власника або уповноваженого ним органу у зв'язку із виявленою невідповідністю працівника займаній посаді за станом здоров'я, відповідно до Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

7. Достроково призначена пенсія за віком відповідно до Закону України «Про зайнятість населення» у період до досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, працюючим пенсіонерам не виплачується.

8. До набрання чинності законом про спрямування частини страхових внесків до Накопичувального фонду:

1) страхові внески, що перераховуються до солідарної системи (крім страхових внесків, що перераховуються особами, зазначеними в пунктах 3 і 4 статті 11 та у статті 12 цього Закону, а також страхових внесків, сплачуваних за осіб, зазначених у пунктах 8, 13, 14 статті 11 цього Закону), сплачуються страхувальниками та застрахованими особами на умовах і в порядку, визначених цим Законом, та в розмірах, передбачених Законом України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» для відповідних платників збору. Платники збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, визначені пунктами 5—10 статті 1 Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування», сплачують збір на обов'язкове державне пенсійне страхування в порядку та розмірах, визначених зазначеним Законом;

2) особи, зазначені в пунктах 3 і 4 статті 11, у статті 12 цього Закону, Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України за осіб, зазначених у пункті 11 статті 11 цього Закону, сплачують страхові внески, що перераховуються до солідарної системи на умовах і в порядку, визначених цим Законом, та в розмірах, передбачених для платників збору (юридичних і фізичних осіб) Законом України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування», але не менше мінімального страхового внеску;

3) за осіб, зазначених у пунктах 8, 13 і 14 статті 11 цього Закону, страхові внески, що перераховуються до солідарної системи, сплачуються з коштів відповідних бюджетів на умовах і в порядку, визначених цим Законом, та в розмірі 10 відсотків мінімального страхового внеску з наступним збільшенням щороку на 10 відсотків до 100-відсоткового розміру мінімального страхового внеску.

Періоди сплати страхових внесків у розмірі, визначеному абзацом першим цього підпункту, зараховуються до страхового стажу як періоди, за які сплачено страхові внески у сумі мінімального страхового внеску. При обчисленні коефіцієнта заробітної плати (доходу) у цьому випадку враховується мінімальний розмір заробітної плати;

4) фізичні особи — суб'єкти підприємницької діяльності, які обрали особливий спосіб оподаткування (фіксований податок, єдиний податок, придбання спеціального торгового патенту), та члени сімей зазначених фізичних осіб, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності, на період дії законодавчих актів з питань особливого способу оподаткування сплачують страхові внески в порядку, визначеному цим Законом у фіксованому розмірі.

9. Страхові внески до Накопичувального фонду сплачуються застрахованими особами, яким на день їх запровадження не виповнилося: чоловікам 40, жінкам 35 років.

Застраховані особи — чоловіки віком від 40 до 50 років, а жінки —від 35 до 45 років можуть прийняти рішення щодо перерахування страхових внесків до Накопичувального фонду протягом року з дня запровадження цих внесків. Якщо ці особи не прийняли рішення щодо перерахування внесків до Накопичувального фонду в зазначений строк, то вони втрачають право на перерахування таких внесків до Накопичувального фонду.

Чоловіки, яким на день запровадження страхових внесків до Накопичувального фонду виповнилося 50 років, та жінки, яким на день запровадження цих внесків виповнилося 45 років, не мають права та обов'язку сплачувати страхові внески до Накопичувального фонду.

Максимальний розмір страхових внесків, що спрямовуються до Накопичувального фонду, не може перевищувати 7 відсотків суми заробітної плати (доходу), визначеної частиною першою статті 19 цього Закону.

Застраховані особи, які не сплачують страхові внески до Накопичувального фонду, сплачують їх до Пенсійного фонду в розмірах, що визначаються щорічно Верховною Радою України.

Прийняття закону про спрямування частини страхових внесків до Накопичувального фонду здійснюється лише за умови економічного зростання країни протягом двох останніх років, а саме: якщо в кожному з них валовий внутрішній продукт зростав не менше ніж на 2 відсотки порівняно з попереднім роком.

Перерахування страхових внесків до Накопичувального фонду здійснюється в разі одночасного підвищення заробітної плати застрахованій особі та лише після виконання таких умов:

забезпечення виплати пенсій у солідарній системі в розмірі, передбаченому частиною третьою статті 46 Конституції України;

збалансованості бюджету Пенсійного фонду відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку;

створення інституційних компонентів функціонування накопичувальної системи пенсійного страхування, у тому числі:

повного впровадження системи персоніфікованого обліку та створення системи автоматизованого звітування щодо стану накопичувальних пенсійних рахунків застрахованих осіб з урахуванням стану пенсійних активів;

створення програмно-технічного комплексу для системи збирання страхових внесків до Накопичувального фонду, сумісного з системою електронних переказів банків;

прийняття законодавчих актів, необхідних для функціонування накопичувальної системи пенсійного страхування;

призначення всіх членів Ради Накопичувального фонду;

проведення тендерів та укладання договорів з компаніями з управління активами, зберігачем та аудитором Накопичувального фонду;

набуття досвіду роботи системи недержавного пенсійного забезпечення;

забезпечення фінансування з державного бюджету втраченої частини страхових коштів у солідарній системі у зв'язку з перерахуванням частини страхових внесків до Накопичувального фонду.

Первинна чиста вартість одиниці пенсійних активів на дату спрямування частини страхових внесків до Накопичувального фонду дорівнює 10 гривням.

10. Призначення, обрання (делегування) членів правління Пенсійного фонду та Наглядової ради здійснюється за два місяці до закінчення терміну, визначеного абзацом другим пункту 12 цього розділу.

Для членів першого складу правління Пенсійного фонду встановлюються такі строки повноважень: трьох членів правління від кожної сторони — шість років та двох членів правління від кожної сторони — три роки.

Для членів першого складу Наглядової ради встановлюються такі строки повноважень: першого члена Наглядової ради від кожної сторони — два роки, другого члена Наглядової ради від кожної сторони — три роки, третього члена Наглядової ради від кожної сторони — чотири роки, четвертого члена Наглядової ради від кожної сторони — п'ять років, п'ятого члена Наглядової ради від кожної сторони — шість років.

11. Перше засідання Ради Накопичувального фонду скликається Пенсійним фондом і проводиться не пізніш як за один рік до дати перерахування частини страхових внесків до Накопичувального фонду.

12. Пенсійний фонд є правонаступником Пенсійного фонду України.

Протягом п'яти років із дня набрання чинності цим Законом функції виконавчої дирекції Пенсійного фонду, її територіальних органів виконують відповідно Пенсійний фонд України та головні управління Пенсійного фонду в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві, Севастополі та управління Пенсійного фонду України в районах, містах, районах у містах.

У період до перетворення Пенсійного фонду України в неприбуткову самоврядну організацію він функціонує як центральний орган виконавчої влади на підставі норм цього Закону (крім норм, зазначених в абзаці шостому пункту 1 цього розділу) та Положення про Пенсійний фонд України, яке затверджує Президент України. Бюджет Пенсійного фонду України в зазначений період затверджує Кабінет Міністрів України.

Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців із дня набрання чинності цим Законом:

включити до складу правління Пенсійного фонду України не менш як по три представники від об'єднань профспілок та об'єднань організацій роботодавців — за пропозиціями відповідних сторін;

визначити уповноважений банк.

13. У разі якщо особа має право на отримання пенсії відповідно до законів України «Про державну службу», «Про Національний банк України», «Про дипломатичну службу», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про прокуратуру», «Про статус народного депутата України», «Про статус суддів», «Про судову експертизу», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», Митного кодексу України, Положення про помічника—консультанта народного депутата України та цього Закону, призначається одна пенсія за її вибором. При цьому різниця між розміром пенсії, на який має право особа відповідно до зазначених законодавчих актів, та розміром пенсії із солідарної системи відповідно до цього Закону фінансується за рахунок коштів Державного бюджету України.

У разі якщо особа має право на отримання пенсії відповідно до Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність» та цього Закону, призначається одна пенсія за її вибором. При цьому різниця між розміром пенсії, на який має право особа відповідно до зазначеного Закону, та розміром пенсії із солідарної системи відповідно до цього Закону фінансується за рахунок коштів, спрямованих із джерел, визначених Законом України «Про наукову та науково-технічну діяльність».

Встановити, що з дня набрання чинності цим Законом, при призначенні пенсій відповідно до зазначених в абзацах першому і другому цього пункту законодавчих актів, заробітна плата для обчислення пенсії враховується в межах максимальної величини фактичних витрат на оплату праці найманих працівників, оподатковуваного доходу (прибутку), сукупного оподатковуваного доходу (граничної суми заробітної плати (доходу), з яких справляються страхові внески (збори) до соціальних фондів, що діяла на день одержання зазначеного заробітку.

14. Кабінету Міністрів України:

1) у тримісячний термін із дня опублікування цього Закону підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законів України у відповідність із цим Законом;

2) у тримісячний термін із дня опублікування цього Закону підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції стосовно формування податкового режиму, який сприятиме запровадженню накопичувальної системи пенсійного страхування, та внесення змін до законів України щодо:

звільнення від оподаткування частини страхових внесків, що спрямовуватимуться до Накопичувального фонду;

звільнення від справляння податку на прибуток інвестиційного доходу, отримуваного від інвестування пенсійних активів;

включення до системи оподаткування доходів фізичних осіб, пенсійних виплат, що здійснюються за рахунок коштів Накопичувального фонду;

звільнення послуг з управління пенсійними активами та їх зберігання від сплати податку на додану вартість;

3) у шестимісячний термін із дня опублікування цього Закону підготувати за участю Генеральної прокуратури України та Верховного Суду України і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до Кримінального кодексу України про встановлення кримінальної відповідальності за розголошення інформації, визначеної законом конфіденційною;

4) у шестимісячний термін із дня опублікування цього Закону привести свої нормативно-правові акти і забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їхніх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

5) протягом року після набрання чинності законом про недержавне пенсійне забезпечення підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України проект закону щодо здійснення роботодавцями обов'язкових відрахувань до корпоративних та професійних недержавних пенсійних фондів за застрахованих осіб, зазначених у абзаці першому пункту 2 цього розділу;

6) після виконання умов, передбачених пунктом 9 цього розділу, подати на розгляд Верховної Ради України проект закону про запровадження відрахувань до Накопичувального фонду, визначення розміру та порядку їх сплати;

7) разом із проектом Закону України про Державний бюджет України на 2004 рік подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо сплати страхових внесків у фіксованому розмірі фізичними особами — суб'єктами підприємницької діяльності, які обрали особливий спосіб оподаткування (фіксований податок, єдиний податок, придбали спеціальний торговий патент), та членами сімей зазначених фізичних осіб, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності, а також пропозиції щодо вилучення із законодавства про спрощену систему оподаткування положень, які стосуються спрямування коштів до Пенсійного фонду України;

8) щорічно передбачати в проекті закону про Державний бюджет України на відповідний рік кошти для компенсації сільськогосподарським підприємствам — платникам фіксованого сільськогосподарського податку витрат, пов'язаних із сплатою ними на загальних підставах страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;

9) щорічно передбачати в проекті закону про Державний бюджет України на відповідний рік кошти для сплати Пенсійному фонду сум несплачених страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування за відповідні роки служби щодо осіб, які не набули (не набудуть) права на пенсію за вислугу років згідно із Законом України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб»;

10) у шестимісячний термін з дня опублікування цього Закону затвердити положення щодо методики розрахунку та порядку сплати сум несплачених страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування за відповідні роки служби щодо осіб, які не набули (не набудуть) права на пенсію за вислугу років згідно із Законом України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб».

15. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом закони України та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 9 липня 2003 року.
№ 1058-IV.

Інфаркт — не форс-мажор?

ПРОБЛЕМА

Ветеран війни і праці Лідія Шевченко обвинувачує депутата в крадіжці... квартири.

На минулій сесії Херсонської міськради серед 24 звернень громадян до секретаріату було зачитано листа Лідії Шевченко. Жінка просила депутатів розбудити сумління їхнього колеги Юрія Одарченка. Реакція «обвинувачуваного» депутата була негайною: «Нехай ці люди звертаються до суду, а не до депутатів, це неетично».

Лідія Володимирівна схвильовано перекладає документи:

— Ось усі договори, листи, квитанції про оплату. Як же можна так обманювати? Заплативши майже 98 тисяч гривень, ми довідуємося, що нашу квартиру продано іншому.

Торік Лідія Шевченко уклала договір з підприємством «Будмеханізація» на будівництво двокімнатної квартири на першому поверсі будинку по вулиці Леніна. 73-літню жінку, що залишилася сама після смерті чоловіка, діти вирішили взяти до себе, а батьківський будинок продати. Вирішили, що житиме Лідія Володимирівна з родиною сина, котрий не мав свого житла.

Через чотири дні після підписання договору Шевченко сплатила «Будмеханізації» 38 971 гривню — половину вартості квартири. Решту, відповідно до договору, належало внести через два місяці.

І чекати, коли будинок здадуть.

Замовниця сплатила решту грошей, що залишилися, на 13 днів пізніше. Але забудовник повідомив їй, що договір з нею на цей час уже... розірвано. Роль Феміди у спірному питанні, де йдеться «всього лише» про квартиру і майже 100 тисяч гривень, президент ЗАТ чи АТ (у тому самому документі значиться і те, і те) «Будмеханізація» Володимир Таран і голова наглядової ради Юрій Одарченко беруть на себе.

— Запізнення з оплатою я пояснила листом і підтвердними документами, — розповідає Лідія Шевченко. — Лежала в лікарні після інфаркту.

Довго доведося доводити «форс-мажорні» обставини, поки зрештою забудовник запропонував замовниці іншу квартиру. Більшу за площею, за що належало внести гроші. Порадившись, дочка і двоє синів вирішили погодитися. Головне, що квартира розташована на першому поверсі — вище Лідії Володимирівні просто не подолати.

— Договір Одарченко запропонував підписати заднім числом — липнем минулого року, — розповідають дочка і син Лідії Володимирівни. — Ми внесли гроші, а потім почали ходити за Одарченком, просити ключі від квартири, щоб облаштувати її. Адже багато родин уже давно мешкають у будинку. Юрій Віталійович обіцяв, але ключа не віддавав. А потім сказав, що і не віддасть: нашу квартиру продано іншому! Якомусь високопоставленому замовнику. А нам запропонував квартиру на четвертому, останньому поверсі.

— Я ледь пересуваюся після хвороби, куди мені? — каже Лідія Володимирівна. — Та й хіба знати, що Одарченко і Таран знову не перегра́ють?

Доведена до відчаю родина вирішує замінити замок у дверях на власний і вселитися в квартиру.

Разом із сином, невісткою і маленьким онуком Лідія Володимирівна живе в голих стінах, без лінолеуму і унітаза. Їжу готують на таганку.

— Тепер Одарченко загрожує, що подасть до суду за самовільне вселення. Але ж половина мешканців давно вселилася. Нікуди не піду, нехай що хоче робить, — плаче жінка. — Президенту напишу, як судять ветерана війни, вдову інваліда війни першої групи.

— Замовниця сплатила вчасно не всю суму, тому ми розірвали договір. Будемо звертатися до суду, щоб розірвати його за рішенням суду. А громадянці Шевченко пропонуємо апелювати не до газет і не до депутатів, а до судових інстанцій, — кажуть у «Будмеханізації».

Юрій Одарченко висловити свою точку зору на ситуацію бажання не виявив.

Алла БРУСИЛОВА.
Херсон.

ЛИСТ ДО ПРЕЗИДЕНТА

Пам'ятати — справа честі

Севастопольський комітет ветеранів війни і Збройних Сил від імені багатотисячної армії ветеранів Великої Вітчизняної війни переконливо просить Вас вирішити питання про завершення будівництва Меморіалу оборони Севастополя 1941—1942 рр.

250-денна героїчна оборона Севастополя увійшла в історію як одна із найяскравіших сторінок незламності, масового героїзму, мужності захисників Батьківщини. В оборонних боях загинуло 156 тисяч радянських воїнів.

У місті є унікальний комплекс, присвячений захисникам Севастополя 1854—1855 рр., є меморіали і пам'ятники англійським, німецьким, французьким, італійським, турецьким солдатам, які воювали на нашій землі. Та немає меморіалу, присвяченого героїчній обороні Севастополя 1941—1942 рр.

Недобудований меморіальний комплекс на мисі Хрустальному продовжує руйнуватися, що свідчить про неповагу до пам'яті полеглих захисників. Це — біль і незагойна рана для захисників міста, які залишилися в живих, їхніх родичів.

Експозиція готова у повному обсязі. Чекаємо на завершення спорудження.

А. КАЛИНЕНКО,
голова Комітету ветеранів війни і Збройних Сил.
Севастополь
Крим.

ФОТОПОГЛЯД

Фото Юрія ВЕРГЕРЕША.

— Ми не забули!

Музей Великої Вітчизняної війни.

Київ.

ТВОРЧІСТЬ ЧИТАЧІВ

Розтерзані мрії

Жертвам Скнилова присвячується...

Цього літа
у Львові
спека,
З неба проклятого
ні краплинки.
Скільки сліз
Ми вже з вами
виплакали,
не залишилося
ні сльозинки.
А ми так,
о Боже,
Хотіли
хоч у мріях
до неба злетіти.
На летовищі,
на летовищі
дикий жах
і розтерзані діти.
Богородице!
О Богородице,
Заступися за Україну.
На могилках
квітами
квітнуть
наші гіркі
сльозини.

Богдан ГАЛИЦЬКИЙ,
дійсний член Української Чиказької «Богеми» (Сполучені Штати Америки).

SOS!

Мені перекрили кисень

Ось уже двадцять три роки я на інвалідності. Одинадцять років тому помер мій син, залишивши мені онука, котрому оце виповнилося 15 років. Мені страшно згадувати власну молодість. Працювала в Німеччині на заводі, а потім мене відправили на сім місяців до концтабору. Словами не передати, що то були за часи. Через мене син не міг вступити до інституту. Та після тривалих зусиль він усе-таки закінчив юридичний факультет у Харкові.

А тепер його немає... Я живу на 68 гривень пенсії, сорок із яких сплачую за світло й газ. Онук за віком працювати ще не може. Доводиться виживати на ці копійки. Чому так виходить: я 10 років працювала в колгоспі і 20 на будові, втратила здоров'я, а тепер навіть ліків не можу купити? Все життя відкладала гроші на старість, а держава їх забрала.

У мене лише одна рука, хворі ноги. Перебуваю на обліку в онколога. Але до лікарні поїхати не можу — катма грошей та й сил нема добратися. А жити ж хочеться. Та державі байдужісінько.

Олександра МУСАФІРОВА.
Черемушна
Зміївського району
Харківської області.

ВЕТЕРАН

«Очі» — безплатно!

Як повідомляє прес-служба Міністерства охорони здоров'я України, нині під час реалізації Всеукраїнської акції «Зір» більш як 240 тисяч інвалідів Великої Вітчизняної війни першої—третьої груп пройшли офтальмологічне обстеження. Загалом на обліку перебуває 241 789 інвалідів війни.

Програма здійснюється в рамках виконання Указу Президента України «Про додаткові заходи щодо посилення соціального захисту інвалідів та проведення в Україні у 2003 році Року людей з інвалідністю». Для її реалізації було створено 931 мобільну лікарську офтальмологічну бригаду.

Вже до 30 серпня 2003 року для обласних відділень Фонду соціального захисту інвалідів будуть сформовані єдині обласні реєстри (специфікації) інвалідів Великої Вітчизняної війни, що потребують корекції зору окулярами. А протягом одного-двох місяців планується виготовити всі необхідні засоби корекції зору. Обстеження та забезпечення інвалідів окулярами — безплатно Всі витрати бере на себе держава.

Ті інваліди війни, котрі з якихось причин ще не пройшли обстеження, можуть це зробити у зручний для них час, звернувшись до дільничного офтальмолога за місцем проживання.

Солдат без діла не сидить

Мені вісімдесят років, але жити хочеться все одно. Був солдатом, отримав контузії і поранення, став інвалідом першої групи. Після НП на АЕС переніс важку операцію, залишився калікою. Рідна держава відвернулася, щоправда, перед цим вичавила все, поки вивозив із зараженої території переселенців. Не можу мовчати, контрактникам у Кувейті, котрих теж відправили повільно помирати, хоча б гроші виплачують. А як жити мені і тисячам таких, як я, на жалюгідні гроші, що надає держава? І кінця не видно цьому «світлому майбутньому», яке нам багато років обіцяли. Ось і виживаю, тобто доживаю, за мізер виготовляючи за передоплату м'які орденські планки. Тож звертайтеся, кому треба. Хоч якась пам'ять залишиться, нас згадають, але тоді, коли нас уже не буде...

Олександр АСМАНОВ.
Житомир.

Подарували найдорожче

Хочу поділитися своїми враженнями від відвідання Київської клінічної лікарні № 12. 1996 року одержала травму — перелом стегна. Мене оперували в обласній лікарні — заміна стегна на штучне. Але через деякий час суглоб відхилився у порожнину таза, і я всі ці роки страждала від нестерпимого болю, жодні знеболювальні ліки мені не допомагали.

І от у березні 2003 року мене оперували в 12-й міській лікарні. Операція була дуже складна і важка, необхідно було вилучити старий суглоб і замінити його на новий. Думала, повернення до життя не буде.

Була велика втрата крові, низький гемоглобін.

Але я потрапила до таких чудових фахівців ортопедичного відділення, як Олександр Косянов, Володимир Гаврилов, які мене оперували. Це лікарі високої кваліфікації і водночас люди великої душі. Післяопераційний період проходив важко, але завдяки увазі, чуйності цих лікарів, усього медичного персоналу мене врятували від смерті.

У відділенні панує чистота і порядок завдяки технічному персоналові, незважаючи на те, що зарплати в них маленькі. Всі вони вкладають душу в лікування хворих. В наш час чуйність та співчуття — рідкість.

Від усієї душі кажу цим лікарям «дякую!», вони — приклад для інших.

Дай Боже їм щастя, здоров'я, довгих років життя, щоб вони дарували хворим людям найдорожче, що є на світі, — життя.

Людмила ОРЄХОВА,
учасник війни.
Київ.

Беззахисні захисники

Я тяжко хворію. Недоїдаю, бо моя маленька пенсія йде на ліки. Не можу зрозуміти одне: ми, ветерани Великої Вітчизняної війни, бо захищали Батьківщину. Але чомусь нас ніхто захистити не хоче.

Андрій ВЕЧЕРСЬКИЙ.
Маріуполь
Донецької області.

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО

Вірменський дворик на Подільській землі

Нині тисячі українців їдуть за кордон у пошуках роботи і кращого життя, бо, мовляв, удома прожити неможливо. А тим часом хтось із-за кордону їде й до нас. Скажімо, на Хмельниччині вірменська община за кілька літ зросла вдвічі. Гідно подиву, як цей народ уміє згуртуватись, підтримати одне одного, прилаштуватися до чужого краю. Вірменські кав'ярні, дворики, навіть площа і церква — усе це віками було і є на Хмельниччині.

Бідного вірменина, як і єврея, не буває

Згадуємо цей жарт, коли заводимо розмову із Анаїт Аветисян, головою Хмельницької обласної общини «Вірменія», про те, як живеться вірменам на нашій землі. Втім, мета наша — не заглядати в чужі гаманці, а просто поговорити про життя-буття приїжджого народу.

Звісно, не всім удався великий бізнес. Але без шматка хліба не залишився практично ніхто. Джульєтта Хачатрян потрапила на Хмельниччину після землетрусу, коли дім зник з лиця землі. Тоді, за загальносоюзною рознарядкою, її з маленькою донькою та матір'ю, котра переступила восьмий десяток, направили до Хмельницького. Працювати пішла в дитсадок місцевого заводу «Новатор», від заводу дали й кімнату в гуртожитку. Згодом роботи не стало, але лишилися в гуртожитку. Десятиліття Наїра й не знає іншого дому. Торік дівчинка почала навчатися в музичній школі. Фортепіано в кімнатку з чотирма ліжками втулити неможливо. Домашні уроки тепер розучуються просто в коридорі. Сусіди від перших кроків юної піаністки не в захваті. Зате для Джульєтти та Наїри кращої музики у світі немає.

Не маючи свого дому, родина все-таки має свій бізнес. Разом із чоловіком Сергієм (вони познайомились тут, на Хмельниччині) утримують невеличку торговельну палатку. Щодня о п'ятій ранку Сергій їде на оптовий овочевий ринок. Звідти на таксі — про власне авто й не мріють — привозить кілька валіз: помідори, огірки, банани, лимони. О сьомій Джульєтта виставляє все це у своїй палатці. Коли на кілограмі мають півгривні, то вже бізнес непоганий. Але часто непродані за день продукти ввечері доїдають самі, щоб не зіпсувались.

Місце під сонцем (біля тролейбусної зупинки) треба відвойовувати в таких само дрібних торговців, дільничних, податківців. Копійчаний бізнес не дає змоги сплатити всі податки і платежі, отримати всі дозволи і патенти, тож проблеми бананово-цитрусового бізнесу доводиться розв'язувати на місці. Та все одно щоранку Сергій їде з валізами на оптовий, а Джульєтта стоїть до ночі в палатці. Це не просто їхній заробіток, це життя, в якому найбільша мрія — власні п'ятнадцять квадратних метрів гуртожитського житла, котре за десять літ завод не спромігся передати родині.

Вогник рідного дому

— Кожен влаштувався по-своєму, — продовжує Анаїт. — Вірмени живуть, як і українці: хто краще, хто гірше. Не можу й уявити, щоб хтось із наших сказав: дайте нам ліпші житло, роботу, зарплату! Ми всі вдячні землі, котра прийняла нас.

Анаїт приїхала із прикордонного з Іраном Капана. На початку 90-х там ішла неоголошена війна. Можна було пережити відсутність світла, води, пічки-«буржуйки», нічні черги за хлібом. Але страх за дітей погнав цю родину, як і багато інших, з рідного порогу.

— Ми покинули все, узявши з собою єдине багатство — сина і доньку, — згадує Анаїт. — А рішення оселитися саме в Україні виникло само собою. Пригадали, як мій свекор казав: якщо доведеться колись залишити дім, то їдьте тільки в Україну, кращої землі і людей не знайдете. А він це знав, бо воював тут.

Відчувши на собі, що означає розпочинати на новому місці життя заново, Анаїт замислилась над створенням національної общини. Головною метою стало не просто зберегти національну пам'five для себе, а й показати всім красу і глибину своєї історії, культури, нагадати, що вони — древній народ, сильний духом і добрий душею. «Кожна община розвивається по-своєму, — переконана жінка, — немає спільних стандартів. Але завжди це маленький вогник рідного дому, який може гріти серця сотень людей».

Анаїт зробила ставку передусім на дітей. Вона шукала в області обдарованих хлопчиків та дівчат і виводила їх на шлях загального визнання. Сьогодні справжньою гордістю вірменської общини й усієї Хмельниччини став тринадцятилітній Геворік Арутюнян, котрий мешкає в Ярмолинцях. Коли Анаїт побачила його малюнки, одразу вирішила влаштувати виставку в обласному центрі. Роботи Геворіка так вразили всіх, що він одразу став лауреатом обласної премії імені Людмили Мазур «Подільська палітра». А днями до хлопчика прийшла ще одна нагорода — друга премія Всеукраїнського конкурсу дитячого малюнка «Планета людей».

Я запитую в батька, чи бачили Геворік та його брат Гургенік рідні гори, чи малює їх хлопчик? Каже, що інколи малює — такими, як зумів запам'ятати ще п'ятилітнім. «Але якби я сьогодні відвіз своїх дітей до Вірменії, їм би снилась Україна, вони ж виросли тут».

Повернення до букваря

Гагік, батько Геворіка, розповідає, що його син непогано знає англійську й німецьку мови, вивчає польську й російську, дивує свій гімназійний клас знанням української. А от вірменську, хоч як прикро, знає найгірше. В родині нею розмовляють, проте письмо і грамота дітям невідомі. Коли до свята національних культур задумали написати вірменський алфавіт, то з'ясувалося, що ніхто із общини цього зробити не може, древні букви виводила на папері колега-українка.

Після того вирішили: общині потрібні недільні заняття, де вчитимуть дітей рідної грамоти. Уже знайшли вчителя, домовились із Родинним домом про приміщення.

Мовна проблема для іммігрантів важлива, але не найбільша. Багатьом, як і родині Арутюнянів, доводиться дбати про громадянство. Геворіка і Гургеніка вже вкотре запрошують за кордон, щоб брати показали свої танцювальні здібності та картини. Останнє запрошення було з Франції. Але, не маючи громадянства, діти не можуть перетнути кордон. Та й для їхнього батька стало справою честі отримати український паспорт.

— Вірменія назавжди залишиться в нашому серці, — каже Анаїт. — Але ми живемо в іншій державі і хочемо з честю представляти її, а не бути просто особами кавказької національності.

Юна Еллада Погосян вже на Хмельниччині захопилась кік-боксингом. Коли стала чемпіонкою України у своїй віковій категорії, на її честь піднімався синьо-жовтий прапор. Геворік Арутюнян на всіх виставках представляє свої роботи від імені нашої держави. Його брат Гургенік вийде на танцмайданчик у Франції під українським прапором.

Усі вони тепер діти нашої землі, й іншої не шукають.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

На знімках: Амрам Петросян, голова комітету західного регіону Партії пенсіонерів України, з Леонідом Кравчуком; Геворік Арутюнян на своїй виставці.

Фото з архіву общини «Вірменія».

Сенсація одного дня, а виживання — щодня

Народження трійні — свого роду сенсація. Журналісти люблять про це писати. Ось і про народження двох дівчаток і хлопчика у родині Чорпітів із селища Скала-Подільська Борщівського району на Тернопільщині було чимало публікацій. Але, як каже батько трійні Роман Чорпіта, це сенсація одного дня, а далі починаються будні для батьків і байдужість, за незначним винятком, суспільства.

Романа ми застали у вишняку: рвав ягоди. Худенький, з довгим волоссям, зібраним на потилиці у пучок, він не нагадував главу солідного сімейства (у трійні є ще старша сестричка Марійка, їй дев'ять років). Дружина Романа Ольга поїхала до міста, тож він давав інтерв'ю за двох.

Живуть Чорпіти в батьківській хаті. Батьки віддали їм свій дім, а самі перейшли у менший — по сусідству. На веранді — повно капців, що вишикувались у ряд, у кухні — маленький столик з чотирма стільчиками, у кімнатах чисто, затишно.

Як живеться нині багатодітній родині? Якщо мати на увазі догляд за дітьми, каже Роман, то це не дуже складно. Неправда, що всі одночасно кричать і хочуть їсти. Але клопотів, звичайно, багато. Тим більше що патронажної сестри, як належить, родині не дали. Не отримала вона і квартири, хоч також належало. Але, дякувати Богу, якось дають собі раду. Іванна і Надя — близнята. Так схожі, що навіть батьки інколи плутають. Прудкі, щебетливі. Народилися швидше від брата, тож вважають себе старшими, і Володі інколи перепадає від сестричок. Тоді лад серед трійні наводить Марійка.

Роман по-чоловічому скупий на емоції. Але коли мова заходить про те, як нині виживає родина, відчувається, що тема ця для нього болюча.

Усі шестеро живуть з його інвалідської пенсії. У Романа — друга група інвалідності. Трудове каліцтво «заробив», працюючи бурильником у щебеневому кар'єрі. Ольга хотіла б десь улаштуватися, та всі підприємства у Скалі-Подільській стоять. А ще мають 30 соток землі, господарство. Влада, мабуть, вважає, що цього цілком достатньо, бо допомоги на дітей Чорпіти не отримують. Роман каже, що дійшов було навіть до Президента України. Але його пошуки справедливості успіхом не увінчалися. Хоч би куди звертався, все спускали «вниз», а звідти отримував стандартні відповіді, що допомога їм не належить. Судитися не став, бо вважає цю справу безперспективною. А коли в одному з кабінетів почув: «Про що ти раніше думав?», то відмовився, як він каже, раз і назавжди від пошуків справедливості. «Якось виживемо», — сказали вони собі з Олею. І тепер покладаються лише на себе, на свої руки. Та ще батьки допомагають.

Але світ, звичайно, не без добрих людей. Багато хто намагається допомогти. Вдячна родина колишньому керівникові підприємства Тернопільський кар'єр, де до каліцтва працював Роман, Євгенові Івановичу Ярмошевичу. Він завжди підсобляв Чорпітам продуктами, дітям дарував подарунки на Миколая. Потім Євген Іванович пішов на пенсію, і про багатодітну родину колишнього свого працівника, схоже, почали забувати.

Були ще одноразові акції допомоги від політичних партій, згадує глава сімейства. Перед виборами вони з'являються, а потім знову зникають. До чергових виборів.

Добре, хоч трійню утримують у садочку безплатно. Про це подбала селищна рада. А дитячий садочок у Скалі-Подільській чепурний, доглянутий, все тут зроблено з турботою про дітей.

Коли ми прийшли у групу, де виховуються малі Чорпіти, дітки саме прокидалися після денного сну. Вихователька Наталя Непеляк допомогла їм одягнутися, причесатися. «Гарні дітки, дружні, — каже вихователька. — Один за другого горою стоять. Гарно читають, знають лічбу. Усе швидко схоплюють. Співучі. Сольні номери на дитячих ранках, концертах — їхні. В дідуся вдалися — він гарно співає. А взагалі сім'ї нелегко живеться. Із землі годуються. А спробуйте зібрати усіх трьох до школи, — які то витрати. Напишіть у газеті, може, добрі люди відгукнуться і допоможуть, щоб спорядити Надю, Іванку й Володю до школи».

А ми нагадуємо, що є у них сестричка Марійка. Один школярик обходиться родині щонайменше у 200 гривень, а тут — четверо... З досвіду знаємо, що наші читачі мають чуйне серце і добру душу, тому сподіваємося, що спільними зусиллями Першовересень у родині Чорпітів стане святом. Тим паче що у вересні у трійняток ще й день народження. Живе родина у Скалі-Подільській за адресою: вул. Сагайдачного, 8.

— Ми з дружиною щасливі дітьми, — сказав на прощання Роман Чорпіта. — Вони бажані, любимі. На владу не ображаємося. Ми давно зрозуміли: наші діти — наші проблеми.

Хотілося заперечити, але аргументів не знайшла. Нині молоді сім'ї обмежуються однією, щонайбільше двома дітьми. Трійня — рідкість. Останнім часом багато говоримо про бездоглядних дітей, батьків-випивак. І мовчки спостерігаємо, як б'ється мов риба об лід нормальна багатодітна родина. Я не проти — і про бомженят треба дбати. Але якщо ми хочемо, щоб в України було майбутнє, то підтримаймо таких, як Чорпіти.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Тернопільська область.

Фото Василя БУРМИ.

На знімку: скільки тих щаблів доведеться ще здолати в житті трійні...

Нефутбольні фінти «Волині»

Чергової поразки, цього разу в залі судового засідання, зазнав футбольний клуб вищої української ліги «Волинь» (Луцьк).

Якщо хтось вважає, що найбагатшими футбольними клубами світу є англійський «Манчестер Юнайтед», мадридський «Реал», італійський «Мілан», то помиляється. Виявляється, цим відомим командам за своїми статками далеко до луцької «Волині». Скромний провінційний клуб, який цього сезону впевнено посідає останнє місце у вищій лізі вітчизняного футболу, нібито збирався заплатити 3,5 мільярда гривень (656 мільйонів доларів) за придбання у дочірнього підприємства «Катерина» спільного українсько-польського підприємства «АБ Імпекс» трансферних прав, інформації та прав на використання навчально-тренувального процесу. Неважко підрахувати, що цих коштів вистачило б на придбання таких відомих зірок світового футболу, як Шевченко, Зідан, Рауль, Кан, Анелька, Рівалдо, Інзагі, Бекхем. Уявляєте, який тоді блідий вигляд мали б на тлі «Волині» «Шахтар», «Дніпро» та «Динамо»? А поки що її гру переважно супроводжує свист невдоволених уболівальників.

І що то за ДП «Катерина», яке так дорого оцінює свої послуги на футбольному ринку послуг? Зареєструвавшись 4 вересня 2000 року платником податків і займаючись переважно операціями купівлі-продажу, воно за короткий проміжок часу не сплатило до державного бюджету України 356,2 мільйона гривень податку на додану вартість (ПДВ) та 182 мільйони гривень податку на прибуток, посилаючись на пільги, надані йому як дочірньому підприємству СП «АБ Імпекс». Хоча на час «удочеріння» «Катерини» вже набрав чинності Закон України «Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження» від 17 лютого 2000 року, яким до підприємств, створених за участю іноземних інвестицій застосовано національний режим валютного регулювання та справляння податків та зборів. Тобто ДП «Катерина», не маючи жодних пільг в оподаткуванні, заборгувало перед бюджетом разом зі штрафними санкціями 542 мільйони гривень.

Під час здійснення операцій з купівлі-продажу ДП «Катерина» діяло за такою схемою: включало в ціну товару ПДВ, виписувало покупцям податкові накладні, однак отримані від покупців суми ПДВ не сплачувало до бюджету, а зараховувало до прибутку.

18 червня 2002 року ДП «Катерина» та ФК «Волинь» уклали угоду про продаж останньому трансферних прав, інформації та прав на використання навчально-тренувального процесу гравців футбольної команди «Волинь-1» на суму 3,5 мільярда гривень. А 27 червня 2002 року підприємство, діючи за наведеною вище схемою, виписало ФК «Волинь» податкову накладну, в якій окремим рядком виділено ПДВ на 583,3 мільйона гривень, на підставі якої клуб у цьому-таки місяці зарахував цю суму до податкового кредиту ПДВ. Операція купівлі-продажу була оформлена актом прийому-передачі тоді ж, 27 червня. За нібито отримані від «Катерини» права ФК «Волинь» розрахувався простим векселем випущеним 27 червня 2002 року номінальною вартістю 3,5 мільярда гривень (емітент ТзОВ «СК ФК Волинь»), який на день закінчення перевірки частково, в сумі 800 тисяч гривень, оплачений.

Коли податкові органи, а згодом і господарський суд почали вимагати і від підприємства, і від клубу доказів, які підтверджували б існування предмета їх договору, достовірності й обгрунтованості його оцінки, а також оригіналів векселя на 3,5 мільярда гривень, платіжних доручень про часткову сплату футбольним клубом 800 тисяч гривень, то обидва відповідачі таких документів їм не надали. ДП «Катерина», яке не було футбольним клубом, навіть не зуміло обгрунтувати необхідності та доцільності придбання трансферних прав на футболістів і методики навчально-тренувального процесу футболістів цього клубу. Однак для суду ФК «Волинь» на підтвердження своїх вимог як «переконливий доказ» подав лист нібито від заступника голови комітету Професійної футбольної ліги (ПФЛ) про оцінку методик, на якому не було вказано ні вихідного номера, ні дати, ні будь-яких реквізитів ПФЛ. Про те, що цей документ «липовий», засвідчив лист від 16 травня 2003 року, в якому Професійна футбольна ліга України повідомила податкову міліцію ДПА України, що трудові контракти між переліченими в постановах футболістами і ДП «Катерина» не укладалися і в ПФЛ не реєструвалися, бо вказана організація не має статусу футбольного клубу і не є членом ПФЛ України. Документів, що підтверджують наявність у ДП «Катерина» трансферних прав на перелічених у постановах гравців, у ПФЛ також немає.

Тобто цілком очевидно, що відбулася лише віртуальна «перекидка» трансферних прав та «методики». А оформлені сторонами документи, які супроводжували укладання і виконання угод, свідчать, як записано в рішенні суду, про наявність умислу в діях керівників ДП «Катерина» та ФК «Волинь» одержати з державного бюджету 583,3 мільйона гривень відшкодування податку на додану вартість. Цілком закономірно, що господарський суд Волинської області на своєму засіданні, яке відбулося 22 травня 2003 року за позовом ДПІ у місті Луцьку, визнав угоду від 18 червня 2002 року, укладену між дочірнім підприємством «Катерина» спільного україно-польського підприємства «АБ Імпекс» та товариства з обмеженою відповідальністю «Спортивний клуб «Футбольний клуб «Волинь», недійсною. Рішення набрало законної сили після розгляду цієї справи 15 липня 2003 року у Львівському апеляційному суді.

Отже, 583,3 мільйона гривень, на які розраховував футбольний клуб «Волинь», так і залишилися для нього лише «блакитною мрією». І, що прикро, таке безпрецедентне вигрібання грошей могло б статися. Як нам уже відомо, 7 травня 2003 року, тобто за півмісяця до винесення господарським судом такого рішення, колегія суддів цього суду, тільки в іншому складі, узаконила «іменем України» угоду (читай — аферу) ФК «Волинь» із відшкодування йому з державного бюджету 583,3 мільйона гривень, суми, що дорівнювала двом з половиною бюджетам Волинської області. На щастя, цьому вдалося запобігти.

Одна з найгучніших скандальних справ в українському футболі завершилась для її ініціаторів цілковитим крахом. То скажіть тепер: «Волинь» — народна команда? З'ясовується, для деяких її футбольних функціонерів гра на полі — лише прикриття для тих брудних справ, які вони облаговджують поза ним.

Микола ЯКИМЕНКО.

Луцьк.

Усупереч логіці: без води і туди, і сюди...

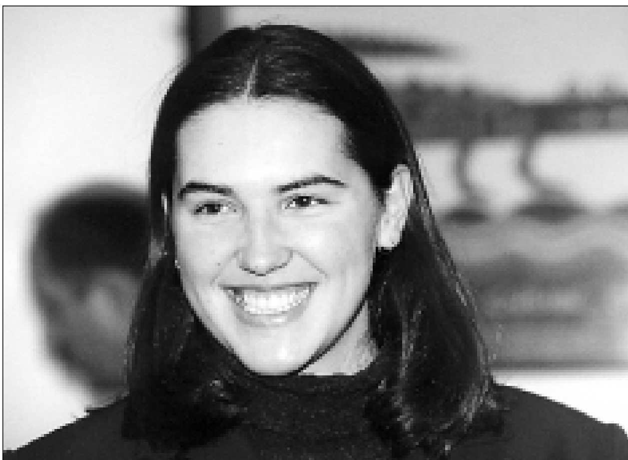
Персонаж знаменитої довоєнної кінокомедії «Волга-Волга» — досвідчений водовоз, хвацький тромбоніст та ще й неабиякий співак дядько Кузя переконував усіх, що без води і не туди і не сюди. Проте це твердження легко спростовують українські плавці. За неабиякого водного дефіциту вони здобувають блискучі перемоги на найбільших міжнародних змаганнях, зокрема на чемпіонатах світу, Європи та олімпійських іграх, залишаючи позаду себе представників багатьох держав, де проблем з водними аренами немає.

На нещодавній світовій першості в Барселоні наші атлети завоювали по дві золоті, срібні та бронзові медалі. Інакши кажучи — два комплекти нагород. За словами головного тренера збірної України Івана Сивака, таку кількість нагород планують наші плавці здобути і в олімпійських Афінах-2004.

Але це стане реальністю, якщо спортсмени матимуть відповідні умови для підготовки. А вони — не найкращі. У неділю в корейському місті Тегу розпочнуться змагання із плавання Всесвітньої літньої універсіади. У складі нашої команди — зірки світового рівня Яна Клочкова, Олег Лисогор, Андрій Сердинов та інші. Готувалася команда до цих стартів у Броварах — у басейні «Купава». Вдумайтесь у ці слова: на сьогодні це єдина в одній з найбільших країн Європи водна арена, котра відповідає рівневі збірної і функціонує.

Немає нормального басейну в столиці. З року в рік ведеться мова про реконструкцію водного комплексу на стадіоні ЦСКА, про будівництво нової споруди. Та далі слів і обіцянок справа не рушить. Отож у Києві Яні Клочковій тренуватися ніде. Тому на виручку щоразу приходить «Купава», де директором чудова людина, знаний фахівець і патріот Леонід Мангер. Повторюємо, якби не Бровари, то і студентська збірна (це майже вся національна команда) не мала б де готуватися.

Можна певною мірою використовувати ще й харківську «Акварену». Але готель при ній потребує реконструкції та ремонту. Інших баз в Україні поки що немає і до 2004 року, на жаль, не з'явиться.

Не краща картина і з відкритими басейнами. А саме на відкритій воді відбуватиметься олімпійський турнір у столиці Греції наступного року. Така база у нас одна — в Ялті. Це 50-метровий басейн з морською водою. Але там немає тренажерного залу. Тому доводиться возити за собою необхідне обладнання.

Напрошується висновок: таке довго тривати не може. Адже станеться так, що згодом втратимо завойовані позиції. До речі, на жаль, те саме відбувається і з нашим хокеєм, іншими видами спорту. Отже, слід припиняти розмови й робити нарешті якісь конкретні кроки до поліпшення ситуації.

В. Б.

На знімку: український діамант Яна Клочкова поки що в доброму гуморі.

У НОМЕР

У принизливому полоні байдужості

Футбол. Позавчора під егідою ФІФА в світі був черговий день збірних. У двох відбіркових групах Євро-2004 зіграно два матчі. **Група 5.** Фарери—Ісландія. 0:1. **Група 9.** Сербія і Чорногорія—Уельс. 0:0. Відбулося також чимало товариських поєдинків. Мексика—Перу. 1:3. Колумбія—Словаччина. 0:0. Люксембург—Мальта. 1:1. Ірландія—Австралія. 2:1. Еквадор—Гватемала. 1:0. Японія—Нігерія. 3:0. Китай—Чилі. 0:0. Аргентина—Уругвай. 3:2. Швеція—Греція. 1:2. Македонія—Албанія. 3:1. Білорусь—Іран. 2:1. Росія—Ізраїль. 1:2 (після цього поєдинку у відставку подав тренер росіян Валерій Газзаєв). Словенія—Угорщина. 2:1. Латвія—Узбекистан. 0:3. Ліхтенштейн—Сан-Марино. 2:2. Туреччина—Молдова. 2:0. Данія—Фінляндія. 1:1. Болгарія—Литва. 3:0. Естонія—Польща. 1:2. Норвегія—Шотландія. 0:0. Бельгія—Нідерланди. 1:1. Австрія—Коста-Ріка. 2:0. Німеччина—Італія. 0:1. Швейцарія—Франція. 0:2. Англія—Хорватія. 3:1. Португалія—Казахстан. 1:0.

Україна—Румунія. 0:2. Голи: Муту, 28, з пенальті, 57.

Україна: Шовковський, Попов, Федоров, Тимощук, Шевчук, Дмитрулін, Шевченко, Ткаченко (Гусєв, 46), Калиниченко (Ребров, 46), Воронін (Закарлюка, 46), Воробей (Зубов, 72).

Румунія: Стеля, Стойкан, Рац (Рада, 89), Йєнчі, Чіву, Шоава, Стойка (Думитру, 46), Мунтяну (Аліуце, 75), Панку (Тамаш, 87), Муту (Мітя, 83), Опріца (Нікулає, 46, Синмартян, 90+2).

Попереджено: Муту, 53, Мунтяну, 61.

Арбітр — Ігор Єгоров (Росія).

20 серпня. Донецьк. Центральний стадіон «Шахтар». 30 000. глядачів.

Ми всі добре знали про силу і авторитет, високий клас збірної Румунії. Як кажуть, краще втратити в двобої з таким суперником, ніж покласти на лопатки слабкого. Але давайте будемо відвертими до кінця і зізнаємося, що ніяк не сподівалися на таку кричущу безпорадність нашої команди. Упродовж матчу вона не створила жодного голевого моменту! Діяла без особливого бажання, перебуваючи весь час в якомусь принизливому полоні байдужості.

На жаль, спостерігалася завидна одностайність наших футболістів лише в одному: просто всі вони без винятку — і досвідчені, і молоді — грали вкрай погано і безвідповідально. Не було в очах українських футболістів яскравих вогників притаманних лише великим прихильникам переможного полювання. Підопічні Йорданеску мали вигляд на голову вище української збірної.

Хоч як парадоксально, але після пропущеного м'яча не господарі стрімголов кинулися відігруватися, а гості продовжували диктувати умови, пресингуючи навіть на половині поля збірної України. Підопічні Леоніда Буряка ніяк не могли організувати гру в атаці. Воронін та Воробей багато рухалися, але не більше. Нічого не виходило на вістрі атаки і в Шевченка, котрий протягом матчу не спромігся грунтовно взяти гру на себе.

Однак не такий важливий результат матчу з Рунунією. Непокоїть інше. За якихось два тижні у Донецьку та Іспанії на нашу команду чекають два суперважливих поєдинки, котрі конкретно вирішуватимуть можливість нашої поїздки на Євро-2004. Але якщо аналізувати матч проти румунів, то виникає сумнів стосовно вміння гравців збірної України вести командну гру. І це тоді як більшість з них не один день виступають у національній команді разом. Є в нас начебто непогані виконавці, а от справжнього лідера — немає!

...Нещасливим виявився Донецьк дня нашої національної збірної. Слід сказати, що місцеві вболівальники, мов в унісон з українськими футболістами, особливим темпераментом і активністю не відзначалися. Лише раз трибуни потужно прореагували на подію — появу у складі гостей колишнього гравця «Шахтаря» Аліуце. Зустрічали його наче національного героя. То чи варто було в цьому місті організовувати матчі збірної? Ще один момент. На стадіоні лунали оголошення чомусь лише іноземними мовами — російською та англійською...

І трохи оптимізму

За кілька годин перед цим сумним дійством на оновленому стадіоні «Локомотив» зустрілися молодіжні збірні (U-21). Господарі навіть поступалися — 0:1. Але змінили хід поєдинку на свою користь і виграли.

Україна—Румунія. 2:1. Голи: Балабанов, 66, Гай, 70, з пенальті — Маріка, 19.

Наша команда виступала в такому складі: Руденко (Худжамов, 88), Балабанов, Бєлік (Кабанов, 46), Бідненко, Гай, Годін (Смалько, 83), Гуменюк, Мілевський (Клименко, 80), Ротань (Комарницький, 46), Стоян, Яценко.

І насамкінець. З перемоги почали виступи на Всесвітній універсіаді в місті Тегу (Корея) футболісти студентської збірної України. Підопічні Анатолія Бузника переграли команду Марокко — 2:0 (Чертоганов, 23, Бермудес, 65). Сьогодні наша збірна поміряється силами з мексиканцями.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

«ІМПУЛЬС»: сплав волі, єднання і патріотизму

Біографія довжиною у 155 років

Слава Богу, не перевелися на нашій грішній українській землі індивідууми, про яких, з огляду на їхній поважний вік і такі само поважні заслуги, розповідають лише, або вживаючи найвищу ступінь захоплення, або метафорно. До когорти таких непересічних особистостей, перед якими мимоволі знімаєш капелюха, належить і Шосткинський казенний завод «Імпульс».

Ось лише кілька рядків з його епохальної біографії. Вік — 155 років. Народжений за височайшим наказом самодержця всія Русі Миколи I. Призначення — і тоді, і тепер працює на зміцнення обороноздатності держави. Національність — українець. Унікальність: одне з небагатьох у світі і єдине в Україні підприємство, яке у замкнутому циклі випускає капсульну продукцію та засоби ініціювання зарядів вибухових речовин. Характер — сильний і героїчний, схильний до лідерства.

Герой-орденоносець — двічі нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора. У 1921 році удостоєний першої відзнаки. Удруге відзначений нагородою у 1948 році за самовіддану працю та прискорення перемоги над фашизмом. Амбіційний. За два останніх роки тричі виборював знак якості «Вища проба» і міжнародну нагороду «Європейська якість»...

1

2

Формула успіху

— Ми ніколи не бігали від роботи, тому і зберегли підприємство, — з неприхованою гордістю мовив директор уславленого підприємства-легенди Євген Чернов, згадуючи нелегкі для колективу «Імпульсу» роки, пов'язані з розвалом Союзу, розпадом ВПК і втратою 95 відсотків основних замовлень.

До речі, Євген Дмитрович належить до тієї-таки когорти непересічних особистостей. Пов'язав свою долю з підприємством рівно 20 років тому, з першого заходу підкоривши практично усі щаблі тодішніх заводських ієрархічних сходів: майстер, старший майстер, заступник начальника цеху, начальник двох виробництв, заступник начальника виробничо-диспетчерського відділу заводу. У 1994—1997 роках займався бізнесом. Причому досить успішно. І все ж флюїди «Імпульсу» змусили повернутися назад. Став помічником, а згодом і заступником директора з комерційних питань. У 2001-му був призначений директором.

— Щоб повернути втрачене малою кров'ю, й мови не могло бути, — згадує Євген Дмитрович. — Передусім не дозволяв вітчизняний ринок промислових засобів ініціювання, на який уже поклав око закордонний конкурент. Але ми це зробили! А відтак зберегли унікальні мобілізаційні потужності, призначені тільки для виготовлення елементів боєприпасів усіх видів, які за необхідності забезпечать потреби Збройних Сил України.

Утім, Євген Чернов не збирається приміряти увесь тягар слави на власні плечі.

— Переломили, здавалося б, безнадійну ситуацію лише завдяки всебічній підтримці й тісному співробітництву «Імпульсу» з обласною державною адміністрацією та міською владою, особистій підтримці глави облдержадміністрації Володимира Щербаня, а також Мінпромполітики з боку і нинішнього міністра Анатолія Мялиці, і його попередника — Василя Гуреєва, і, звісно, завдяки самовідданій праці колективу заводу, який вистояв і принизливу 40-гривневу зарплатню, і 14-місячну її заборгованість, — підкреслює директор «Імпульсу», і після хвилинної паузи додає: — Та найбільша вдячність усього нашого багатотисячного колективу Президенту України Леонідові Даниловичу Кучмі, який тривалий час переймався і нині безпосередньо переймається долею «Імпульсу». Без президентської опіки підприємству навряд коли-небудь взагалі вдалося б зіп'ястися на ноги, тим паче, за такий короткий проміжок часу.

А заводчани, з якими ми зустрічалися під час ознайомлення з виробництвом, погоджуючись з усіма переліченими чинниками, обов'язково наголошували: підприємство живе і працює також завдяки мудрості, насназі й порядності директора. Усі ці роки він сам працював, не жаліючи себе, доклав чимало зусиль, щоб урятувати для держави унікальне виробництво, а заодно і сім'ї трьох тисяч працівників, зайнятих нині на підприємстві. Усе вдається тому, що на першому плані у керівника «Імпульсу» люди. Директор не обминає своєю увагою нікого: ні кістяк заводу, ні його майбутнє — молоду зміну, ні його минуле — ветеранів. І як, либонь, ніхто, шанує історію ввіреного йому заводу. І це не психологічні викрутаси директора, а суть його непересічного характеру, де на генному рівні закладено основоположний постулат особистості — любов до людей. Звідси і його свята віра у те, що держава сповна використає унікальні можливості виробництва, поки що задіяні лише наполовину. Хоча, коли взяти до уваги, що п'ять років тому вони використовувалися заледве на 13 відсотків, то це — надрекордний здобуток.

— І він додає колективу впевненості у завтрашньому дні, — зауважує Євген Дмитрович. — Тож спокій нам лише сниться.

Директор без шпаргалки може назвати імена десятків ветеранів, не напружуючи пам'ять, перелічити десятки заводських династій, назвати усіх орденоносців. На підтвердження сказаного Євген Дмитрович перерахував по іменах усіх представників із родин Гончарових, Ковальчуків, Будиків, Єкименків, Овсієнків, Акулових, Макеєнків, Школьних, Белякових, Єгупенків... До речі, дружина і обидва сини директора також працюють на цьому підприємстві, а отже, воно теж стало родинною справою і долею Чернових.

«За нашим «Імпульсом» перевіряють час»

Саме під цим гаслом, ставши на шлях завоювання нових ринків збуту своєю високоточною, якісною і надійною продукцією, «шосткинці» нині беруть участь в усіх міжнародних виставках. І мають тут незаперечні успіхи, здобувши, як уже згадувалося, з трьох заходів три «Вищі проби» і з першого (перші й поки що єдині в області. — **Прим. авт.**) міжнародну «Європейську якість».

Детонуючі шнури, електродетонатори, капсулі-детонатори — аж ніяк не повний перелік засобів ініціювання, які нині суміжники виривають з руками.

— Вибухонебезпечне виробництво, — наголошує Євген Дмитрович, — належить до високих технологій, має свої особливості й підвищену техніку безпеки робіт. Термін придатності деяких виробів становить 25 років. І створює їх золотий фонд заводу — висококласні спеціалісти, які, продовжуючи славні традиції своїх попередників, упроваджують нові технології, нові види продукції. Скажімо, на останній стадії випробувань нині перебуває нова вітчизняна система неелектричного ініціювання вибуху «Імпульс» типу Нонель».

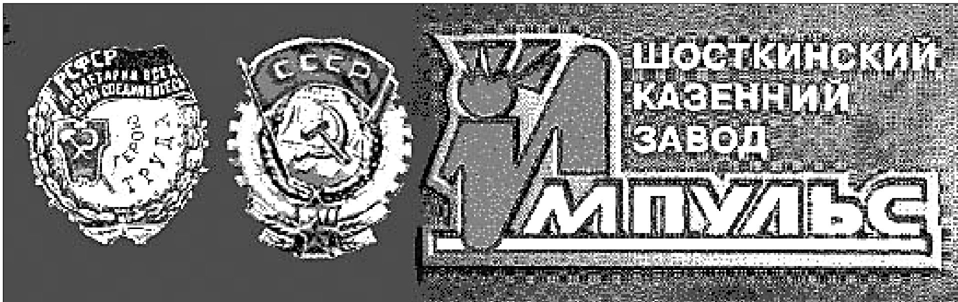
Рятуючись від затяжної кризи, колектив «оборонки» кілька років тому активно долучився до реалізації програми з виробництва товарів широкого попиту. Починали з дитячих м'ячів та іг-

3

4

рашок з пластизолу, сприйнятих Міністерством охорони здоров'я на «ура», адже на противагу низькопробній імпортній продукції шосткинські вироби «їсти можна». Потім налагодили виробництво побутових феєрверочних виробів, яких в Україні, крім «Імпульсу», не випускає жодне підприємство.

— І якщо торік на цьому ринку домінувала китайська піротехнічна «кухня», то нині там переважають наші вироби, — хвалиться наш візаві. — Адже подвійні технології воєнної приймоки, неухильне дотримання державних стандартів роблять її настільки безпечною, що нами створено навіть міні-феєрверки «кімнатний фонтан» для святкового торту. Загалом випускаємо 20 видів піротехнічних виробів, сертифікованих за найвищими світовими стандартами. Дедалі більший попит мають у вітчизняних та зарубіжних споживачів і мисливські набої, які за якістю і дизайном не поступаються європейським аналогам.

5

6

Із аутсайдерів у беззастережні лідери

Сьогодні навіть важко уявити, що ще п'ять років тому через майже півторарічну заборгованість із зарплати і майже 2,5-мільйонний борг до бюджетів усіх рівнів, багато «гарячих» голів поставили було на «Імпульсі» жирний хрест. Нині все це у минулому: два роки тому підприємство скинуло зі своїх плечей «компрометувальний» тягар і щорік набирає обертів.

І сталася ця метаморфоза, звісно, не за помахом чарівної палички, а завдяки сукупності позитивних чинників, у тому числі: зміні менеджменту, розширенню асортименту, налагодженню випуску рентабельної і конкурентоспроможної продукції тощо.

Стосовно цього колектив «Імпульсу» не спасував у першому півріччі нинішнього року. Обсяг виробництва становить 104,8 відсотка, випуск товарів народного споживання — 148,4 відсотка. Нарешті рівень рентабельності зріс майже удвічі й тепер становить 11,4 відсотка. І ще одна з найпереконливіших цифр економічного відродження заводу: заробітна плата за цей час зросла втричі. Втім, могла б бути і вищою, якби не потреба вкладати значні кошти в утримання та розвиток розгалуженої соціальної сфери, від якої, зауважте, навіть і не думають відмовлятися. Ця ініціатива знову ж таки належить директору «Імпульсу» Євгену Чернову. Він переконаний: завод, з яким пов'язане життя 20 тисяч з лишком шосткинців (більш як п'ята частина мешканців міста. — Прим. авт.) без соціальної сфери просто задихнеться. І це правда.

До послуг заводчан красень-профілакторій, де вони оздоровлюються і відпочивають сім'ями. Ним постійно користуються також пенсіонери —колишні працівники заводу. У літні місяці профілакторій на три зміни «окуповує» малеча. Є тут і чудовий заводський спортивний комплекс, де пропагують дев'ять видів спорту, за якими щороку проводять заводську спартакіаду. Є й клуб ракетомоделювання, на базі якого уже відбулися два офіційні етапи Кубку світу. А ще сім команд КВК і заводська збірна, дитячі футбольні і хореографічні класи, духовий оркестр, численні колективи художньої самодіяльності, які виступають і шліфують майстерність у заводському Палаці культури.

А ще є у заводу свій дитсадок «Колобок» і відновлена за власні кошти залізниця, яку курсує дизель-поїзд з емблемою «Імпульсу». Зранку завозить шосткинців на роботу, а ввечері — додому. Причому проїзд у ньому — за рахунок заводу. Можна згадати і заводський мікрорайон, де на обслуговуванні близько 200 тисяч квадратних метрів житла. Уже понад рік колектив, очолюваний Євгеном Черновим, опікується також мікрорайоном Локотки, в якому мешкає багато ветеранів «оборонки».

— Інакше й бути не може, — резюмує директор. — Історія заводу — не лише літопис його здобутків чи втрат, а насамперед долі тисяч людей, які своєю працею писали славну біографію потужного підприємства. Тому турбота про соціальну сферу, про те, щоб трудівникам «Імпульсу» жилося, якщо й не зовсім комфортно, то хоча б трохи краще за інших — наше кредо. Водночас це добрий приклад і знак для молоді, яка приходить на зміну ветеранам.

Програма-максимум

Життєво важлива теза «Молодь — наше майбутнє!» на «Імпульсі» віднедавна стала програмною. А відколи Євгена Дмитровича Чернова обрано депутатом обласної ради, в наповнення її реальним змістом почали вкладати серйозні кошти. Ось хоча б такий факт: за активної підтримки міської влади на базі заводського профільного технікуму запрацював вуз із підготовки заводських кадрів. Загалом підприємство нині фінансує навчання 125 студентів вузів.

Розмірковуючи над калейдоскопом фактів, розумієш: із таким кадровим і виробничим потенціалом «Імпульсу» все під силу. Завдяки роботящим рукам, сумлінню, совісті та інтелекту колектив здолав розруху в цехах і позбувся душевної кризи. У свої 155 відроджений «Імпульс» з молодечим запалом (сьогодні тут близько третини працівників — молодь віком до 29 років) прагне нових вершин і разом зі своїм директором Євгеном Черновим твердо вірить у державу Україну, у те, що її багатство «вітчизняним товаровиробником приростатиме». І в цьому сенсі високотехнологічне виробництво «Імпульсу» — ювіляра для України, її економічної і політичної безпеки — надзвичайно престижне. Адже таких виробництв у світі — одиниці.

Владислав ЖМУРКОВ, Валентина МИРОНЕНКО.
Фото Володимира КОВАЛЕНКА.

На знімках:

1. Біля стенду «Імпульсу» на міжнародній виставці-ярмарку промислових технологій, засобів виробництв, товарів та послуг, що відбулася у травні в Національному комплексі «Експоцентр Україна»:

— *Нумо, шановний Євгене Дмитровичу! Звітуйте, будь ласка, як ваше підприємство скористалося допомогою держави та підтримкою Президента*

2. Директор «Імпульсу» Євген Чернов добре знає ціну самовідданості й сумлінню.

3—4. У цехах «бойового» заводу — завжди стерильна чистота.

5. Улітку господарями заводського профілакторію стають діти — недалеке майбутнє держави.

6. Дві Оксани Тригуб і Тельман. Майбутнє «Імпульсу» — молодь.

АКТУАЛЬНО

Усе наше життя — їжа

Науковці стверджують, що здоров'я людини на 50 відсотків залежить від способу існування та якості харчування

У вітрині магазину дві курки: наша й імпортна. Закордонна хвалиться:
— Дивись, яка я рожева, а ти синя, завітрена. Я гладесенько вискубана, а з тебе пір'я стирчить.
А наша з гідністю відказує:
— Проте тебе вбили, а я своєю смертю померла.
Анекдот пригадався під час науково-практичної конференції «Харчові добавки, інгредієнти, БАДи: їх властивості та використання у виробництві продуктів і напоїв», ініціатором якої виступило Науково-технічне товариство харчової промисловості України.

Вищезгадана громадська організація має 120-річну історію, а тепер переживає відродження (конференція цьому приклад), об'єднуючи зусилля вчених і виробників продовольчих товарів. На щастя, канули в Лету часи синіх необскубаних курчат. Але питання безпеки харчової продукції, проблеми зниження калорійності та підвищення біологічної цінності продуктів, технологій виробництва харчових добавок залишаються.

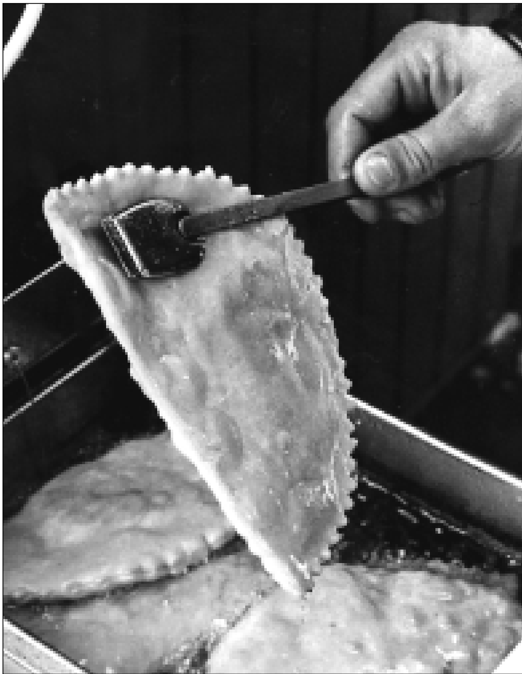
Попоїсти не лише смачно, а й без негативних для організму наслідків — це безпосередньо залежить від повноти гаманця. А оскільки значна частина співвітчизників не живе, а животіє, то й традиційно поживна та здорова українська кухня виявилася для багатьох громадян недоступною. Така статистика: за останнє десятиріччя споживання м'яса і м'ясопродуктів зменшилося вдвічі. Молочних продуктів, фруктів, риби і рибопродуктів — в 1,8 разу. Через невисокі статки раціон значною мірою складається з дешевих жирів тваринного походження, хлібних та борошняних виробів. Відтак медики констатують поширення хвороб серцево-судинної системи, обміну речовин, онкологічних захворювань та інших недугів.

На думку голови правління Науково-технічного товариства харчової промисловості України Петра Перетятька, зв'язок між якістю харчування та якістю життя очевидний. Поза цим, стверджує він, дедалі більше у продуктах харчування використовують різноманітних біоактивних добавок. «Одні можуть поліпшити наше життя, а інші — завдати шкоди. Тому співвітчизникам треба привертати більше уваги до проблем харчування як важливої складової здоров'я нації».

— Під час цього заходу ми ще раз переконалися, що харчова промисловість має неабиякий потенціал та реальну можливість реалізовувати його за допомогою новітніх технологій, — зазначив Петро Перетятько. — Поступово відновлюється корисний діалог між наукою й виробниками. Конференція стала своєрідним «генератором» цікавих ідей, які повинні здобути широку підтримку на державному рівні. Наприклад, впровадження популярних у Китаї, Японії та Кореї харчових добавок та препаратів на основі грибів, які виводять радіонукліди з організму, молочної кислоти, добавок на основі соєвої олії. Є також спеціальні харчові препарати, що здатні коригувати нестачу мікроелементів (заліза, йоду, кальцію, селену тощо), препарати на основі морських водоростей, які можуть стати основною зброєю у боротьбі з йодозалежними захворюваннями, що особливо актуально для мешканців України. Отже, науковці-харчовики мають чимало інтелектуальних розробок, які повинні реально допомогти розв'язати проблеми харчування в нашій державі.

Іван ЛАЗНЮК.

На знімку: медики попереджають: перехопити щось на ходу замість обіду шкідливо для вашого здоров'я.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

СУСПІЛЬСТВО

Небоязкий інвестор,

або Чому німці люблять Кам'янець

«Хто із задертим носом приходить, той...»

Конрад Янке приїхав у Радянський Союз, коли солдати другої світової вже були пенсіонерами, а народженим у сорок п'ятому виповнилося по сорок. До розпаду однієї з найбільших імперій залишалося кілька років. Багато що трансформувалося в суспільній свідомості радянських громадян, які самі себе йменували «совками», та мало змінилося ставлення до «фріців». Останні мусили б —і в десятому поколінні! — залишитися вічними ворогами.

Перші свої інвестиції родинна фірма «Янке» зробила в Москві, у Краснодарському краї, Бєлореченську. У Горі, на батьківщині Сталіна, Конрад надзвичайно багато допоміг грузинським дітям, тому тепер він почесний громадянин Горі. У Молдові під опікою його дружини Моніки перебувають чотири сиротинці, а всі працівники фірми відмовилися від «різдвяної» зарплати, аби щороку оздоровлювати дітей у Німеччині і худенький бюджет інтернатів «підгодувати» своєю часткою. Тому Конрад Янке— почесний консул Молдови у Нижній Саксонії та Гамбурзі, а Моніку відзначено високою нагородою Президента Молдови.

Якось депутат Верховної Ради Радянського Союзу Скиба порадив Янке поїхати в Україну.

— Мене прийняли гостинно і дружелюбно. Уперше в житті їхав на «Чайці»! Я бачив, що є люди, які готові до співпраці, тому почав будівництво першого заводу в Новій Ушиці на Хмельниччині. Познайомився з Адамом Яхієвим, який став партнером і другом на все життя. Та зізнаюся, я дещо вкрав у Адама. Це був його перекладач Григорій Кафльовський, якого я зробив представником фірми «Янке» в Україні.

Нині на пострадянському просторі 86 заводів продукують концентровані соки для фірми «Янке». А кожна дванадцята пляшка соку, випущена у світі —

від цієї німецької фірми. Конрад Янке згадує той час, коли пропаганда попереджала його: працювати буде важко. Тепер він інвестор, який не боїться.

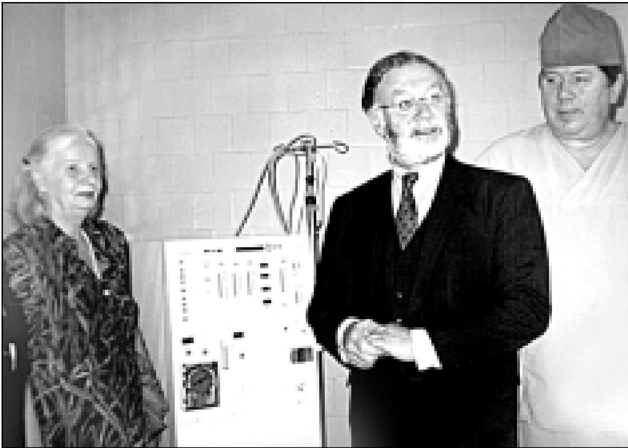
Хоча пізнав і труднощів. Але загалом успіху було значно більше, і перше спільне українсько-німецьке підприємство «Агро Поділля», яким керував Володимир Новак, переконало: треба йти далі. Янке став ініціатором навчання директорів плодоконсервних заводів у Німеччині. На симпозіумах, семінарах вони отримали навички виготовлення концентрованих соків за європейським стандартом. Наступний крок — поставка в Україну відповідного обладнання, його монтаж.

Дедалі глибше проникаючи в українську економіку, Конрад Янке розумів, що йому не обминути суспільного життя, людських проблем. Не міг спокійно спостерігати, як працелюбний український народ переживає кризу. Тому часто підставляв і своє плече. Якось на Тернопільщині у його кабінет потрапила молода людина без ніг. Розпитавши сорокалітнього лісничого про аварію, у якій той втратив ноги, Янке пообіцяв придбати протези за свій кошт. Тепер Конрад отримує листи, в яких друг-лісничий запрошує Конрада «побігати» на полюванні. А в Кам'янці-Подільському живе хлопчик Ігор Корчевний, якому Конрад довго шукав по німецьких клініках фахівця, аби «розрухати» защемлений під час невдалої операції нерв. Згодом через кордон переїхали реанімаційне авто «Мерседес» з усім оснащенням аж до шприців, які призначалися тернопільським медикам, 50 ліжок, що передані в Борщівську лікарню цієї ж області...

Відзначено німецького благодійника і в Україні — орденом Михайла Грушевського II ступеня та численними нагородами міст, яким він допомагає. У їхньої родини є девіз: «Ти не будеш щасливим навіть в успішному бізнесі, якщо не лишатимешся людиною». І ще Янке завжди застерігає своїх співвітчизників, які хочуть мати власну справу в Україні: «Хто з високо задертим носом сюди прийде, піде з опущеним, бо зазнає невдачі, хто нехтує закони України —приречений на провал, хто не поважає українців, таких само інтелігентних і освічених, як і люди на Заході, той глибоко помиляється. Український народ гідний поваги і всілякої допомоги світової спільноти, щоб його держава стала в один ряд з розвиненими європейськими.»

Конрад Янке багато і тісно співпрацює із Союзом промисловців і підприємців України, який очолює Анатолій Кінах. Зараз він почав реалізовувати ідею про постійні симпозіуми кращих промисловців і підприємців двох держав. Такий форум уже відбувся у травні цього року в Києві, тепер черга за Гамбургом, Роттердамом і Штаде (батьківщиною Конрада). Спільні інтереси німецьких та українських ділових людей перетнулися в переробній, легкій, швейній промисловості. Янке вважає, що таких точок є надзвичайно багато, і це дуже корисно для Німеччини. Тому зі своїми пропозиціями навідався до посла Німеччини в Україні Дітмара Штюдеманна.

«Ви ще більший посол, ніж я»

Відвідати невелике місто Кам'янець-Подільський, оцінити його потенціал для партнерства двох держав посла не довелося довго вмовляти. Він уже чимало чув про це місто від благодійниці Марії фон Павельц-Вольф та інших співвітчизників.

Благодійна місія здійснилася і тепер: Конрад Янке придбав апарат штучної нирки, який було передано міській лікарні №1. Закладено і перший камінь для навчання офтальмологів у Бременській кліниці. І поїздка, і обладнання для операцій у цій галузі, що його отримають українські медики — знову жест доброї волі та милосердя Конрада Янке. А ще до міста прийде професор Ульріх Дімерлер, з яким дружить Янке, і проведе кілька перших операцій на травмованих очах.

Під час робочого візиту до Кам'янця Дітмар Штюдеманн, як запевнив він сам, переконався, що партнерство міцніє не лише в медицині. Так, підприємство «Преттль-кабель-Україна» успішно постачає кабельно-провідникову продукцію автомобілебудівним фірмам Німеччини, а марка «Янке» справді невід'ємна від марки «Адамса». Незаперечними є туристичні можливості міста, якими Дітмар Штюдеманн хоче зацікавити німецькі агентства. Зокрема і для того, щоб туризм дав нові робочі місця і кам'янчани не ставали нелегалами. Провівши переговори з ректором місцевого державного університету Олександром Завальнюком, Дітмар Штюдеманн високо оцінив роботу вузу з вивчення німецької мови та літератури і запропонував розпочати обмін студентами з німецькими вузами.

Говорячи про відносини двох народів, посол назвав тільки одну цифру: 250 тисяч віз на рік. Стільки українців відвідує Німеччину, спілкується зі своїми друзями, партнерами, родичами. Усе це свідчить про дружбу та взаємоповагу. Побувавши у благодійній їдальні «Три лілії» (такий герб міста Вісбадена, що дружить з Кам'янцем), Дітмар Штюдеманн був просто захоплений. Це одна зі спільних справ двох товариств дружби, які очолюють дві звичайні вчительки-пенсіонерки: Раїса Павлюкевич та Марія фон Павельц-Вольф. Щотижня сто найбідніших громадян міста отримують у цій їдальні, повністю обладнаній і утримуваній за кошти німецьких благодійників, гарячі обіди. А потім молодь, яка допомагає на кухні, перетворює їдальню на навчальний клас. Ці дівчата та юнаки стають гувернантами, водночас вивчаючи мову і здобуваючи освіту, яка дає можливість їм добре працевлаштуватися в Україні. Контакти двох товариств мають десятилітню історію, є зразком міжнародних зв'язків.

— Ви ще більший посол, ніж я, — із вдячністю сказав Раїсі Павлюкевич високий гість, — бо людські стосунки набагато важливіші за політику.

Віра ШПИЛЬОВА.
Хмельницька область.

На знімках: кухоль пива за піднесення української економіки піднімає Конрад Янке; під час передачі апарату «штучна нирка»; благодійну їдальню «Три лілії» дві переговорні сторони рекламують з усмішкою.

Фото автора.

ОГОЛОШЕННЯ

Господарський суд Харківської області (Держпром, 8-й під., пл. Свободи, 5, м. Харків, 5, 61022) постановою від 21.07.03. у справі № Б-31/42-03 визнав АТ «Універсам Пермський» (код ЄДРПОУ 23459474, м. Харків, пров. Титаренківський, 10, п/р 26005013490б в АКБ УБТС, МФО 351878) банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру.
Ліквідатором банкрута призначено ЗАТ «Куп'янський молочноконсервний комбінат».
Тел. для довідок (0572) 712-62-89.

Згідно ст.47 закону України «Про господарські товариства», Статуту та рішення позачергових зборів засновників (акціонерів) протокол № 8 від 20.08.2003 р. дочірнє підприємство «Інком-Перлина» за юридичною адресою Київська область м. Вишгород, вул. Шолуденка, 21, код ЄДРПОУ — 19423016 ЛІКВІДУЄТЬСЯ.
Претензії кредиторів приймаються протягом 1 (одного) місяця з дня публікації цього оголошення за адресою м. Вишгород, вул. Шолуденка, 21.
Контактні телефони засновника в м. Києві: 573-11-07, 573-14-66. факс 572-40-19.

15 серпня 2003 року печетка Товариства з обмеженою відповідальністю «ТЕЗ ТУР» (Ідентифікаційний код 32348756), розташованого за адресою: м. Київ, вул. Червоноармійська, 63, кв.2, була втрачена. Печетку ТОВ «Тез Тур» вважати недійсною.

Захотіли хлопці відпочити...

РЕАЛІЇ

Нині нечасто можна почути добрі слова на адресу працівників міліції. Лист від інваліда першої групи Людмили Маслюкової, що надійшов до УМВСУ в Кіровоградській області, був приємним винятком. У ньому жінка висловлює щиру вдячність начальнику Компаніївського райвідділу міліції Олексію Клименюку за те, що він повернув надію на відновлення втраченого у дитинстві зору.

Людмила Маслюкова — інвалід. Після невдалої операції жінка на одне око майже зовсім не бачить, а іншим — лише на якісь відсотки. Все життя вона прагнула перемогти хворобу, та жоден лікар, до якого зверталася, не наважувався брати на себе відповідальність. Надто мізерним був шанс на успіх. І от, коли Людмилі Дмитрівні сповнилося шістдесят п'ять, зажевріла надія. Почувши рекламу однієї з київських клінік, зателефонувала і дізналася, що операція з корекції зору можлива і коштуватиме... вісімсот доларів. Звісно, таких грошей жінка не мала. Але бажання повернути зір виявилося надто сильним. Переборовши сором'язливість, звернулася до приймальні народного депутата Олександра Біловола. І — диво! Там згодилися допомогти.

— Мені пообіцяли, що перерахують половину необхідної суми, а решту я мушу знайти сама, —розповідає Людмила Дмитрівна. — У мене була тисяча гривень, які назбирала за три роки. Ще тисячу позичила сестра...

Здавалося, всі передопераційні проблеми вирішилися. Та радість була передчасною. Одного разу, повернувшись додому, жінка побачила, що в одній з кімнат будинку вибито шибку, а грошей, які ховала в серванті, немає.

Правоохоронці ніяк не могли знайти злочинця.

— Справу двічі закривали, а потім розпочинали знову, — розповідає Олексій Клименюк, який два місяці тому очолив райвідділ міліції. — І не тому, що вона була зовсім безперспективною. Працівникам бракувало сумлінного ставлення до роботи.

Утретє дав хід справі Олексій Клименюк після того, як жінка на особистому прийомі поділилася з ним своїм горем.

Клубочок злочину почав розмотуватися, коли працівники райвідділу затримали місцевого жителя, котрий більше року переховувався від правосуддя за скоєння крадіжок.

— До мене кілька разів зверталися товариші з пропозицією поїхати відпочити на море, — розповів затриманий. — Я відмовлявся, бо не мав грошей. Потім сказали, що повезуть за свій кошт і я погодився. Вже на морі поцікавився, звідки у них гроші, і вони зізналися, що вкрали їх у бабусі...

Звісно, постало питання, чи повернуть потерпілій вкрадене?

— Цю проблему вирішуватиме суд, — каже Олексій Клименюк. — Але я вважаю, що Людмила Дмитрівна може претендувати і на відшкодування моральних збитків. А райвідділ міліції надасть їй необхідну юридичну допомогу...

Ця нетипова історія, сподіватимемось, матиме щасливе завершення і Людмила Маслюкова після довгих поневірянь зможе поновити втрачений зір.

Олег БОНДАР.
Кіровоградська область.

ОГОЛОШЕННЯ

Дирекція Наукового центру радіаційної медицини АМН України оголошує конкурс на заміщення вакантних посад:

завідувача відділу-5 (ІКР, відділ радіаційної психоневрології; відділ радіоіндукованої загальної та ендокринної патології; відділення гастроентерології; ІРГЕ, лабораторія організаційно-медичних проблем великих радіаційних аварій; ІЕР, відділ гігієни харчування та безпеки їжі); провідного наукового співробітника — 3 (ІКР, відділ радіоіндукованої загальної та ендокринної патології — 2, ІРГЕ, лабораторія медичної демографії — 1); старшого наукового співробітника — 7 (ІКР, відділ радіаційної психоневрології — 1; відділ радіоіндукованої загальної та ендокринної патології — 3; ІРГЕ, лабораторія медичної демографії — 1, лабораторія організаційно-медичних проблем великих радіаційних аварій — 1; ІЕР, лабораторія протекторних засобів —1); наукового співробітника — 9 (ІКР, відділ радіаційної психоневрології — 4, відділ радіоіндукованої загальної та ендокринної патології —2, відділення гематології — 1; ІРГЕ, лабораторія епідеміології сполучних та комбінованих ефектів радіації — 1, лабораторія організаційно-медичних проблем великих аварій — 1); молодшого наукового співробітника — 7 (ІКР, відділ радіоіндукованої загальної та ендокринної патології — 2, відділення гастроентерології —1; ІРГЕ, лабораторія організаційно-медичних проблем великих аварій — 4).

Строк конкурсу — місяць з дня оголошення.
Документи надсилати на адресу:
04050, м. Київ-50, вул. Мельникова, 53,
вченому секретареві.

Господарським судом Житомирської області порушено справу за № 1/52 «Б» від 24.03.2003 р. про банкрутство Дочірнього підприємства «Рихальський маслозавод» Відкритого Акціонерного Товариства «Житомирмолоко» (с. Рихальське, Ємільчинського району, Житомирської області), р/р 26007301935269 в Промінвестбанку м. Новоград-Волинська, Код ЗКПО 00445305, МФО 311711.

Адреса господарського суду: м. Житомир, вул. М. Бердичівська,25.

Розпорядником майна призначено Стефанюка Миколу Степановича (ліцензія АА № 419205 від 19.09.2002 р.) м. Житомир, Пр. Миру,9, кв.152.

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця від дня опублікування в газеті за адресою: 10008, м. Житомир, вул., 1-го Травня,24, «Агентство з питань банкрутства».

Господарським судом Харківської області (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8 під.) постановою про визнання боржника банкрутом від 12.08.2003 р. у справі № Б-19/230-02 визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура відкритого акціонерного товариства «Харківський завод тракторних самохідних шасі» (61052, м. Харків, пров. Сімферопольський, 6, код ЄДРПОУ 00235994).

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Ткаченко Віталія Васильовича (ліцензія серія АА № 249717 від 19.10.2001 р., 61052, м. Харків, вул. Дмитрівська, 5, кв. 14).

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-б) порушив справу № 24/529-Б про банкрутство Державного комунального підприємства «Кінотеатр «Краків» (м. Київ, вул. Русанівська набережна, 12), код ЄДРПОУ 14294057, р/р 26009200002049 в Подільському відділенні УСБ м. Києва, МФО 322078.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Капелюшного І. В., ліцензія сер. АА № 249639 від 19.10.2001 р. (03037, м. Київ-37, а/с 53, тел. 249-34-03).

Письмові заяви кредиторів та заяви санаторів направляти в місячний строк з дня публікації до Господарського суду м. Києва та розпоряднику майна.

Господарський суд Львівської області (79014, м. Львів, вул. Личаківська, 81) порушив справу № 6/186 7/62 про банкрутство дочірнього підприємства «Петрохемія Плюс» спільного виробничо-інвестиційного акціонерного товариства «Фірма «Фіаніт» (код ЗКПО 30582736, 79026, м. Львів, вул. А. К. Лазаренка, 2, рахунок 26007017606 у Франківському ТВБВ ПФ АТ ЗУКБ, МФО 325912, рахунок 26003310230701 в АКБ «Новий», МФО 305062, рахунок 26107013610601 в ЛФ АБ «Брокбізнесбанк», МФО 325774).

Розпорядником майна призначено Винярського О. Е. (м. Львів, вул. Варшавська, 66/21).

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Хмельницької області (29000, м. Хмельницький, майдан Незалежності, 1) порушено провадження у справі про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Дари Поділля», код ЄДРПОУ 22775925, Хмельницька область, Кам'янець-Подільський район, с. Кам'янка, п/р № 260013001823 в Кам'янець-Подільській філії АКБ «Укрсоцбанк», МФО 315546; Справа № 17/165-Б; Розпорядник майна — Паніотов К. М. (м. Київ, вул. Лятошинського, 2, кв. 100; ліцензія серії АА № 047837 від 16.10.2001 р.).

Господарський суд Луганської області (91000, м. Луганськ, пл. Героїв Великої Вітчизняної війни, 3а) 4 липня 2003 р. порушив справу № 12/116б про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «ДОК ЛТД» (93400, Луганська область, м. Сєвєродонецьк, вул. Заводська, 12, код ЄДРПОУ № 01235780, р/р № 2600830130454 у Сєвєродонецькому відділенні УАК ПІБ, МФО 304535).

Мораторій на задоволення вимог кредиторів введено з 04.07.2003 року. Розпорядником майна призначено Стамбулу Ларису Миколаївну (ліцензія АА № 249883 від 22.10.2001 р.), адреса: м. Луганськ, вул. Суходільська, буд. 8, кв. 265.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Господарський суд м. Києва порушив справу № 24/514-б про банкрутство ТОВ «Нью Тел» (01023, м. Київ, вул. Мечникова, 16, р/р 260014214 в АППБ «Аваль», МФО 300335, ЄДРПОУ 31029248).

Ліквідатором банкрута призначено Пархацького Миколу Григоровича (ліцензія серії АА № 250193, видана Міністерством економіки та з питань Європейської інтеграції України 18.12.2001 р.). Адреса: 04060, м. Київ, а/с № 19.

Письмові заяви конкурсних кредиторів з підтверджуючими вимоги документами приймаються до господарського суду м. Києва протягом 30 днів з дня опублікування оголошення. Копії заяв кредиторів та доданих до них документів направляються боржнику та ліквідатору.

Господарським судом Волинської області (43025, м. Луцьк, вул. Медведєва, 1) порушено справу № 7/111-Б про банкрутство Селянського фермерського господарства «Схід», 45200, м. Ківерці, вул. Шопена, 29, ЗКПО 30394444, П/Р № 26003010920 у Волинській філії акціонерного товариства «Кредит-банк Україна», м. Луцьк, МФО 303224.

Розпорядником майна (арбітражним керуючим) призначено Темчишина Володимира Петровича (ліцензія Мінекономіки № 249619 від 19.10.2001 р., домашня адреса 43025, м. Луцьк, вул. Світла, 5, кв. 3).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються у місячний термін.

Господарський суд Одеської області (65032, м. Одеса, пр. Шевченко, 4) за заявою Балтської МДПІ, м. Балта, у справі № 17-2-7/02-11517 признав АТВТ «Кодимське РТП» (65000, м. Кодима, Одеська область, вул. Мічуріна, 25) банкрутом та розпочав ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Мірошниченко С. М. (ліцензія АА № 250074 від 22.10.2001 р., 65025, м. Одеса, вул. Кримська, 84, кв. 446).

Господарський суд Херсонської області (73000, м. Херсон, вул. Горького,18). Постановою від 15.07.2003 р. по справі № 5-11/Б визнав банкрутом сільськогосподарський кооператив «Щасливе» (Херсонська область, Цюрупинський район, с. Щасливе, вул. Леніна, 15, код ЄДРПОУ 30834501, р/р № 26002301419 в Цюрупинському відділенні 3256 Ощадбанку України, код банку 342199).

Відкрита ліквідаційна процедура. Ліквідатором призначена Бондар Людмила Іванівна (ліцензія АА № 249850 від 22.10.2001 р. м. Херсон, а/с 23, 73033).

Господарський суд Житомирської області (10014, м. Житомир, вул. М. Бердичівська, 25) порушив справу № 1/24 «Б» про банкрутство ДП «Механізація будівництва» фірми «Житомирінвест» ВАТ (м. Житомир, вул. Кооперативна, 3, р/р 260003001873 в Житомирській філії «Інкомбанк», МФО 311670), розпорядник майна арбітражний керуючий Ступак О. М. (ліцензія № 000410 від 05.04.2000 р.)

Претензії приймаються протягом місяця з дня опублікування даного оголошення за адресою: 10029, м. Житомир, вул. Чапаєва, 7. тел, 37-51-19.

Оголошення,

опубліковане в газеті «Голос України» від 07.08.2003 р. за № 146 (3146), про початок ліквідаційної процедури ТОВ «Енергоспецпроект» (ЄДРПОУ 31675061, адреса: Київська область, м. Переяслав-Хмельницький, вул. Грушевського, 61) вважати недійсним.

Господарським судом Харківської обл. (61022, м. Харків, м-н Свободи, 5, Держпром, 8 під'їзд). Ухвалою від 07.08.2003 р. порушено справу № 31/134-03 (вх. Б- 9003/2-31) про банкрутство СТОВ «Обрій» (64265, Харківська обл., Балаклійський р-н, с. Червона Гусарівка) код ЄДРПОУ 30560487, п/р 26006802750169 в філії АКБ «Національний кредит», МФО 351641, п/р 26007301750471 в філ. АКБ «Національний кредит», м. Балаклія, МФО 351641.

Розпорядник майна Назирова В. П. (ліц. АА № 249730 від 19.10.01р., адреса: м. Харків, вул. Мироносицька, 99, кв.149).

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ БУДІВЕЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА (НДІБВ) ДЕРЖБУДУ УКРАЇНИ ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ ДО АСПІРАНТУРИ

з таких спеціальностей:

05.23.08 — Технологія та організація промислового та цивільного будівництва
08.07.03 — Економіка будівництва.

Термін навчання в аспірантурі з відривом від виробництва — три роки, без відриву від виробництва — чотири роки.

Заяви на ім'я директора інституту подаються до аспірантури.

До заяви додаються:

1) особовий листок з обліку кадрів та фотокартка;
2) копія диплома та додатку до диплома про закінчення вищого навчального закладу;
3) реферат за фахом або список наукових праць;
4) медична довідка (форма 286 - У).

Вступники до аспірантури складають іспити із спеціальності, *філософії та іноземної мови.*

Посвідчення про складені кандидатські іспити звільняє від складання відповідних вступних іспитів і подається разом із зазначеними документами.

Особам, які допущені до вступних іспитів, надається відпустка за місцем роботи на 30 календарних днів із збереженням заробітної плати.

Зарахованим до аспірантури з відривом від виробництва призначається стипендія, іногороднім надається гуртожиток.

Документи приймаються до 10 жовтня 2003 року.

Адреса НДІБВ: 03680, Київ, МСП, Червонозоряний проспект, 51, к. 711 ***(аспірантура).***

Телефони: 248-89-18, 248-88-89; факс 248-88-84.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Укрспецсталь», ідентифікаційний код 25476063, м. Запоріжжя, бульвар Шевченка, буд. № 8, квартира № 6 оголошує про свою ліквідацію.

Претензії приймаються протягом двох місяців.

Господарський суд Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) ухвалою від 15.07.2003 р. порушив справу № 32/110 Б про банкрутство ВАТ «Скляний завод ім. Артема» (84500, Донецька обл., м. Артемівськ, вул. Кірова, 2; р/р 26009301625228 в Артемівській філії АКБ «Національний кредит», МФО 335708, р/р 20622192330481 в ГФ КБ «Приватбанк, МФО 335515, код ЄДРПОУ 00193614) та ввів мораторій на задоволення вимог кредиторів.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Шкоду Андрія Сергійовича (Ліцензія № 047978, 84500, Донецька обл., м. Артемівськ, вул. Леніна, 14, кв.22, тел. 6-26-31).

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації оголошення.

Приватне підприємство «АГАТ»,
код ЄДРПОУ 31029873, повідомляє про свою ліквідацію.

Ліквідаційна комісія АТЗТ «Дніпроінтур»,
код 03335184, юридична адреса: 49027, м. Дніпропетровськ, пл. Шевченко, 1 повідомляє про втрату Свідоцтва про державну реєстрацію підприємства.

Господарським судом міста Києва, (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-б) порушена справа № 23/428-б про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Республіканська Газова Компанія» (01021, м. Київ, вул. Кловський узвіз-20, кв.8; р/р № 26005618 в АБ «Укргазбанк», м. Київ, МФО 320478; Код ЄДРПОУ 21701089).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Паніотова Костянтина Михайловича (Ліцензія Серія АА № 047837 від 16.10.01 р., м. Київ, вул. Лятошинського, буд. 2, кв. 100). Заяви кредиторів приймаються Господарським судом міста Києва протягом 30 днів з дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду Київської області (01033, м. Київ, вул. Жилянська, 58-б) по справі № 32/12б-01 від 17.07.2003 р. визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «Абрис ЛТД» (Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Дмитрівка, вул. Лісна, 86, р/р 26001200001023 в Старокиївській філії АКБ «Укрсоцбанк», МФО 322045). Ліквідатором призначено Дяченко Сергія Вікторовича (Ліцензія № 047796 від 15.10.2001 р.), 01030, м. Київ, а/с 103, тел. 236-11-17.

Господарський суд Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) порушив справу за № 19/90 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Норма ЛСІ» (69095, м. Запоріжжя, вул. Тургенева, 25а), р/р 0026002126 в АППБ «Аваль» м. Запоріжжя, МФО 313827, ЄДРПОУ 19282857. Ліквідатором товариства з обмеженою відповідальністю «Норма ЛСІ» призначена Державна податкова інспекція у Жовтневому районі м. Запоріжжя: (0612) 64-43-30, 64-32-29. Претензії кредиторів і санаторів приймаються протягом місяця від дня публікації.

Господарський суд Черкаської області (18000, м. Черкаси, бул. Шевченка, 307) ухвалою від 1 липня 2003 року у справі № 14/2582 порушив справу про банкрутство сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Бровахи» (19420, с. Бровахи, Корсунь-Шевченківського району, Черкаської області, код ЄДРПОУ 14215247, р/р 260073002072 у відділенні Ощадбанку № 3285 м. Корсунь-Шевченківський, МФО 354615).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Приходька Анатолія Сергійовича (ліцензія № 250342 від 15.02.02 р., адреса: Катеринопільський район, смт. Ерки, вул. Сінна, 7).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Вінницької області (м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе,7) порушив справу № 10/168-03 про визнання банкрутом ТОВ «Фірма «АГО», код 13311210, м. Вінниця, вул. Пирогова, 144.

Розпорядник майна Мисник Євгеній Володимирович ліцензія АА № 419244 від 21.10.02 року, м. Вінниця, вул. О. Кобилянської, 5-а, тел. (0432) 53-14-52.

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця після опублікування оголошення.

Згідно з постановою НБУ № 314 від 25.07.2003 року «Про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію Державно-акціонерного спеціалізованого імпортно-експортного банку України «УКРСПЕЦІМПЕКСБАНК» м. Київ розпочато процедуру ліквідації Державно-акціонерного спеціалізованого імпортно-експортного банку України «Укрспецімпексбанк» (код за ЄДРПОУ 19358282, кор. рах. 32000179201 в Головному управлінні НБУ по м. Києву і Київській області; 01034, м. Київ, вул. Ярославів Вал, 36-А).

Ліквідатором призначено Ревуна Володимира Івановича (сертифікат НБУ на право здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації банку серія ЛТ № 0018-ЛТ, виданий на підставі рішення Кваліфікаційної комісії НБУ № 28 від 21.07.2003 року; м. Київ, вул. Дегтярівська, 36; т. 461-95-50).

Відповідно до частини третьої статті 89 Закону України «Про банки і банківську діяльність» протягом одного місяця з дня опублікування оголошення про відкриття ліквідаційної процедури кредитори мають право заявити ліквідатору про свої вимоги до банку.

А ночі з Нью–Йорка привіз він додому

ВИСТАВКИ

У музеї І. Кавалерідзе триває виставка художника Івана Марчука «Ніч яка місячна». Серед представлених робіт переважно пейзажі —улюблений жанр майстра. З велетенського доробку саме пейзажі можуть «піти в народ», прикрасивши помешкання і душі українців усіх регіонів, культурних традицій та соціальних верств.

Це третя виставка Марчука після його повернення з Нью-Йорка (де він прожив десять нестерпно довгих років), і п'ята — в музеї Кавалерідзе на старовинному Андріївському узвозі. Навіть за океаном снилися Іванові українські ночі, які він, прокинувшись, малював. Щоб потім привезти додому.

Знаменно, що рідне село митця Москалівка Лановецького району на Тернопільщині є місцем історичного православ'я та греко-католицизму, українського Сходу та Заходу. Можливо, тому й випало Іванові об'єднати у своїй творчості традиційне українське землеробське світобуття з космополітизмом урбанізованих міст Заходу, національне зі світовим.

Багато думок навіює ця виставка, що вражає своєю цілісністю, глибиною та віртуозною майстерністю митця. Всі роботи пронизливо-ліричні, проте домінантою є монументально-епічне начало, урочистий гімн рідній землі. З полотен майстра постає образ святої матері-України, яку незліченні покоління наших предків рясно поливали потом і кров'ю, обробляли й боронили, лягаючи в її лоно, щоб перетворитися на важкі скиби родючого чорнозему. В багатьох творах рідна земля зображена з піднебесної висоти, ніби побачена очима Шевченка (поема «Сон») або гоголівських персонажів — коваля Вакули та філософа Хоми Брута.

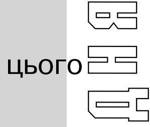
Головна думка цих творів — Істина — проявляється через велику Тишу, через Велике Ніщо, яке породжує все. Інша тема полотен — шлях, який треба пройти до кінця і який веде (і глядача, і художника) в незвіданість і безкінечність. Шлях — це символ і життя, і творчості, і процесу пізнання світу через пізнання переживань власної душі.

Як запевнив сам Марчук на відкритті виставки, «я був розмаїтий, я є розмаїтим. Я співаю і буду співати далі!» Отже, на часі нові творчі здобутки народного художника України та лауреата Шевченківської премії.

Станіслав БУШАК.

На знімку: народний художник України Іван Марчук та його робота.

цього дня

22 СЕРПНЯ

■ 1838 р. У Києві почав діяти Інститут шляхетних дівчат.

■ 1918 р. Помер історик Іван Лучицький. Тривалий час був професором Київського університету.

■ 1920 р. Народився американський письменник-фантаст Рей Бредбері.

■ 1940 р. У Радянському Союзі створено спеціальну комісію з попереднього перегляду нових кінофільмів.

■ 1996 р. У столиці України розпочалися перші Дні національної моди.

КОРИФЕЇ

Роки не перешкода

Зірка французького і світового кіно Жан-Поль Бельмондо став батьком учетверте. В середу в актора і його дружини Натті Бельмондо народилася дівчинка, яку назвали Стеллою.

Матері Стелли, колишній танцівниці з телевізійного шоу і манекенниці, виповнилося 42 роки, а її знаменитому батькові — вже 70. Вони зустрілися в 1989 році і відтоді живуть разом, хоча одружилися лише в грудні 2002-го. А в першому шлюбі, який розпався в 1966 році, в актора народилися дві дочки і син.

КІНО

«Кошмар» у «П'ятницю»

На екрани вийшов фільм «Фредді проти Джейсона», який об'єднав одразу двох культових героїв жанру — Фредді Крюгера із серіалу «Кошмар на вулиці В'язів» та Джейсона Вурхіса з «П'ятниці, 13-те». Повернення двох кінолиходіїв виявилося успішнішим, ніж очікували творці картини. За перші дні показу фільм зібрав у кінотеатрах 36,4 мільйона доларів, упевнено посівши перший рядок у списку найкасовіших фільмів тижня. Заробітки «Фредді проти Джейсона» перевищили сукупні прем'єрні збори попередніх фільмів за участю Крюгера і Вурхіса: «Новий кошмар Уеса Крейвена» та «Джейсон X».

За сюжетом картини група підлітків опиняється в епіцентрі зіткнення двох мерзотників, які ділять сфери свого впливу і «мисливські угіддя». Як і годиться, в епосі про великого та жахливого Крюгера і не менш жахливого Вурхіса до кінця битви доживуть лише обрані.

Режисер фільму Ронні Ю раніше не раз заявляв, що в новому фільмі Крюгер та Вурхіс будуть геть позбавлені властивої їм своєрідної принадності і матимуть вигляд справжніх негідників.

Яка зірка балету не мріє приміряти шаровари?

Пошукова система у відповідь на інтернет-запит видала перелік посилань на багатьох сторінках — аж до жвавих обговорень у форумах включно. «Ось вона, слава», - подумалося мимохідь. Жерлін Ндуді, український хлопець з неукраїнською зовнішністю та екзотичним іменем, став знаменитим умить, але йшов до цього дуже довго і наполегливо. Тому звістку про те, що вихованець школи хореографічної майстерності Вадима Писарєва виборов перше місце на конкурсі Євробачення, в Донецьку сприйняли як давно очікувану.

Життя часто підкидає історії, гідні увічнення в літературі чи на екрані. У свої шістнадцять Жерлін пережив стільки, що вистачить на серіал із продовженням. Свого африканського батька хлопець ніколи так і не бачив. А ось маму, яка рано пішла з життя (загинула в автокатастрофі), пам'ятає: вона приводила маленького сина на балетну виставу. Це стало одним із найяскравіших спогадів раннього дитинства...

До школи хореографічної майстерності Вадима Писарєва талановитого хлопчика прийняли одразу після перегляду. Родичі, які виховували сироту, не могли похвалитися статками, але в школі пішли назустріч і звільнили вихованця від плати за навчання, допомагали із взуттям і костюмами для занять. Новачок швидко звернув на себе увагу: не лише темною шкірою, а й здібностями і надзвичайною працьовитістю.

Зараз Жерлін Ндуді, лауреат кількох міжнародних конкурсів, паралельно з навчанням проходить стажування в Донецькому академічному театрі опери та балету імені А. Солов'яненка. Юний талант зайнятий у головній партії балету «Чіполліно» — вистави, рідкісної тим, що зроблена дітьми і для дітей. Крім того, стажист виходить на сцену в «Лускунчику», «Сплячій красуні», «Дон Кіхоті», «Баядерці», «Аїді».

На конкурсі молодих танцюристів «Євробачення-2003», де журі очолював іменитий Володимир Васильєв, Жерлін набрав 934 бали із 1000 можливих. Таким переконливим стартом може похвалитися хіба що наставник донеччанина, художній керівник Донецького оперного Вадим Писарєв. Цікаво, що, оголошуючи журналістам про те, що український танцівник братиме участь у престижному конкурсі, народний артист України додав: «Ось побачите: перше місце буде наше». Молода зірка балетної сцени вражає досконалою технікою, неперевершеними стрибками і артистизмом. А ще — стійким характером, здатним долати життєві і творчі труднощі.

Хочеться сподіватися, після тріумфального виступу в Амстердамі проблем для юного донеччанина поменшало. По-перше, перемогу на Євробаченні «оцінено» в 7 тисяч доларів — на ці кошти можна пройти навчання в будь-якій європейській балетній школі. А по-друге, Жерлін нарешті матиме власне житло: під час приїзду до Донецька в липні цього року Президент України Леонід Кучма вручив танцівникові ордер на квартиру. Адже зараз у двокімнатній квартирі, крім Жерліна, мешкають ще троє осіб.

У шахтарській столиці в Жерліна багато шанувальників. Але чи не найбурхливіші оплески танцівник зриває, виконуючи «Гопак» із балету «Тарас Бульба» на музику Ісаака Дунаєвського. І вибрана публіка, яка збирається на балетних вечорах в театрі опери та балету, не жаліє долонь, винагороджуючи хлопця з африканською зовнішністю та українською душею.

Ліна КУЩ.

Донецьк.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.

Редколегія:
Леонід **БРОВЧЕНКО,**
Анатолій **ГОРЛОВ,**
Сергій **ДЕМСЬКИЙ,**
Віталій **ЖЕЖЕРА,**
Іван **ІЛЛЯШ,**
Світлана **ПИСАРЕНКО,**
Віталій **СУДДЯ.**

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Передплата на газету «Голос України» **(on-line)** за адресою:
www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311153. **1 2 3 4 5 6 7 8 9 0**

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos